

ผลการใช้กระบวนการเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค STAD ที่มีต่อความสามารถ
ในการแต่งคำประพันธ์และความพึงพอใจในการเรียนของนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนลองวิทยา จังหวัดแพร่

นางสาวสนทยา คำอ่อน

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
แขนงวิชาหลักสูตรและการสอน สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

พ.ศ. 2560

The Effects of Using Cooperative Learning Process with STAD
Technique on Poetry Composing Ability and Learning Satisfaction of
Mathayom Suksa VI Students at Long Wittaya School in Phrae Province

Miss Sontaya Kam-on

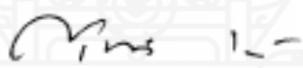
A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for
the Degree of Master of Education in Curriculum and Instruction
School of Educational Studies
Sukhothai Thammathirat Open University
2017

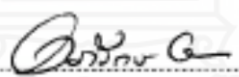
หัวข้อวิทยานิพนธ์ ผลการใช้กระบวนการเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค STAD ที่มีต่อความสามารถ
ในการแต่งคำประพันธ์และความพึงพอใจในการเรียนของนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนลองวิทยา จังหวัดแพร่

ชื่อและนามสกุล นางสาวสนทยา คำอ่อน
แขนงวิชา หลักสูตรและการสอน
สาขาวิชา ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
อาจารย์ที่ปรึกษา 1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อภิรักษ์ อนุะมาน
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุวรรณี ยะทะกร

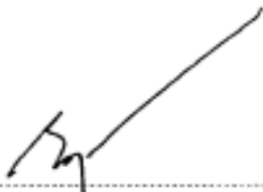
วิทยานิพนธ์นี้ ได้รับความเห็นชอบให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรระดับปริญญาโท เมื่อวันที่ 24 สิงหาคม 2561

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.ศุภวรรณ เสือกีไล)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อภิรักษ์ อนุะมาน)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุวรรณี ยะทะกร)

..... ประธานกรรมการบัณฑิตศึกษา
(รองศาสตราจารย์ ดร.กฤษณา รุ่งโรจน์วนิชย์)

ชื่อวิทยานิพนธ์ ผลการใช้กระบวนการเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค STAD ที่มีต่อความสามารถในการแต่งคำประพันธ์และความพึงพอใจในการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนลองวิทยา จังหวัดแพร่

ผู้วิจัย นางสาวสนทยา คำอ่อน รหัสนักศึกษา 2572100366 **ปริญญา** ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (หลักสูตรและการสอน) **อาจารย์ที่ปรึกษา** (1) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อภิรักษ์ อนุฆมาน (2) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุวรรณี ยะหะกร **ปีการศึกษา** 2560

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) เปรียบเทียบความสามารถในการแต่งคำประพันธ์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนลองวิทยา จังหวัดแพร่ ก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยการใช้กระบวนการเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค STAD และ (2) ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนลองวิทยา จังหวัดแพร่ ที่มีต่อการเรียนโดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค STAD

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยคือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนลองวิทยา จังหวัดแพร่ ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2561 จำนวน 30 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบกลุ่ม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ (1) แผนการจัดการเรียนรู้ที่ใช้กระบวนการเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค STAD (2) แบบวัดความสามารถในการแต่งคำประพันธ์ และ (3) แบบสอบถามความพึงพอใจในการเรียนที่เรียนด้วยกระบวนการเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค STAD สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที

ผลการวิจัยปรากฏว่า (1) ความสามารถในการแต่งคำประพันธ์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนลองวิทยา จังหวัดแพร่ ที่เรียนด้วยการใช้กระบวนการเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค STAD หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ (2) นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนลองวิทยา จังหวัดแพร่มีความพึงพอใจต่อการเรียนโดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค STAD อยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ การเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค STAD การแต่งคำประพันธ์ ความพึงพอใจ มัธยมศึกษา

Thesis title: The Effects of Using Cooperative Learning Process with STAD Technique on Poetry Composing Ability and Learning Satisfaction of Mathayom Suksa VI Students at Long Wittaya School in Phrae Province

Researcher: Miss Sontaya Kam-on; **ID:** 2572100366;

Degree: Master of Education (Curriculum and Instruction);

Thesis advisors: (1) Dr. Apirak Anaman, Assistant Professor;

(2) Dr. Suwannee Yahakorn, Assistant Professor; **Academic year:** 2017

Abstract

The purposes of this research were (1) to compare poetry composing abilities of Mathayom Suksa VI students at Long Wittaya School in Phrae province before and after learning with the use of the STAD technique of cooperative learning process; and (2) to study the learning satisfaction of Mathayom Suksa VI students at Long Wittaya School in Phrae province with learning by using the STAD technique of cooperative learning process.

The sample consisted of 30 Mathayom Suksa VI students at Long Wittaya School in Phrae province in the first semester of the 2018 academic year, obtained by cluster sampling. The employed research instruments were (1) learning managing plans using the STAD technique of cooperative learning process; (2) a poetry composing ability test; and (3) a questionnaire on learning satisfaction with learning by using the STAD technique of cooperative learning process. Statistics for data analysis were the mean, standard deviation, and t- test.

The research findings were that (1) the post-learning poetry composing ability of Mathayom Suksa VI students at Long Wittaya School in Phrae province who learned by using the STAD technique of cooperative learning process was significantly higher than their pre-learning counterpart ability at the .05 level; and (2) the learning satisfaction of Mathayom Suksa VI students at Long Wittaya School in Phrae province with learning by using the STAD technique of cooperative learning process was at the highest level.

Keywords: Cooperative Learning, STAD Technique, Poetry Composing, Satisfaction, Mathayom Suksa

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี โดยได้รับความกรุณาเป็นอย่างสูงจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อภิรักษ์ อนุชาน อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุวรรณี ยะหะกร อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม ที่ได้ให้ความช่วยเหลือ ให้ความรู้ คำแนะนำ อันเป็นประโยชน์อย่างยิ่ง และได้เสียสละเวลาตรวจทาน แก้ไข ข้อบกพร่องด้วยความเอาใจใส่ทุกขั้นตอน อย่างต่อเนื่องนับตั้งแต่เริ่มต้นจนสมบูรณ์ เพื่อให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สมบูรณ์ที่สุด ผู้วิจัยจึงขอขอบพระคุณ ท่านเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.ศุภวรรณ เล็กวิไล จากวิทยาลัยการฝึกหัดครู มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร ให้ความกรุณาเป็นประธานกรรมการสอบปกป้องวิทยานิพนธ์ ขอขอบพระคุณ คณาจารย์สาขาศึกษาศาสตร์ แขนงวิชาหลักสูตรและการสอนทุกท่าน ที่ได้กรุณาให้ความรู้ คำแนะนำ ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้และช่วยเหลือให้คำปรึกษาต่าง ๆ แก่ผู้วิจัยด้วยดีเสมอมา ขอขอบพระคุณ ผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่กรุณาสละเวลาตรวจสอบเครื่องมือ และให้ข้อเสนอแนะจนได้เครื่องมือในการวิจัย ที่มีคุณภาพ ขอขอบพระคุณคณะผู้บริหารและขอใจนักเรียนโรงเรียนลองวิทยา ที่ให้ความร่วมมือในการเก็บข้อมูลการวิจัยครั้งนี้จนครบถ้วน

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ เจ้าหน้าที่สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ทุกท่านที่คอยให้ความช่วยเหลือ ให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์ รวมทั้งเพื่อนนักศึกษาแขนงวิชาหลักสูตรและการสอนทุกคนที่คอยช่วยเหลือ ให้กำลังใจ ทั้งด้านการศึกษาเล่าเรียนและการประกอบวิชาชีพครูด้วยดีเสมอมา

คุณงามความดีพึงได้จากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบเป็นเครื่องบูชาพระคุณบิดา มารดา คณาจารย์ผู้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ ตลอดจนทุกท่านที่ให้ความช่วยเหลือและให้กำลังใจ จนกระทั่งวิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงด้วยดี

สนทยา คำอ่อน
สิงหาคม 2561

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญตาราง	ฅ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์การวิจัย	4
สมมติฐานการวิจัย	5
ขอบเขตการวิจัย	5
นิยามศัพท์เฉพาะ	5
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	6
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	7
หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย	8
หลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนลองวิทยา จังหวัดแพร่	10
กระบวนการเรียนรู้แบบร่วมมือ (Cooperative Learning)	12
กระบวนการเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค STAD	20
การแต่งคำประพันธ์	28
ความพึงพอใจในการเรียน	36
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	39
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	45
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	45
รูปแบบการวิจัย	45
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	46
การเก็บรวบรวมข้อมูล	51
การวิเคราะห์ข้อมูล	52
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	53
ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ความสามารถในการแต่งคำประพันธ์ของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่เรียนโดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค STAD	53
ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่มีต่อการเรียนด้วยกระบวนการเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค STAD	54

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 5 สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	56
สรุปการวิจัย	56
อภิปรายผล	58
ข้อเสนอแนะ	59
บรรณานุกรม	60
ภาคผนวก	67
ก รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย	68
ข ตัวอย่างแผนการจัดการเรียนรู้ที่ใช้กระบวนการเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค STAD	70
ค แบบวัดความสามารถในการแต่งคำประพันธ์	130
ง แบบวัดความพึงพอใจต่อการเรียนแบบร่วมมือ เทคนิค STAD	145
จ ผลการวิเคราะห์ ความยาก ความง่าย และอำนาจจำแนกของ แบบวัดความสามารถในการแต่งคำประพันธ์ก่อนเรียนและหลังเรียน แบบร่วมมือ เทคนิค STAD	148
ฉ แบบบันทึกผลการทดสอบ	156
ช ตัวอย่างแบบประเมินความสอดคล้องระหว่างข้อสอบกับตัวชี้วัด	159
ซ แบบประเมินความสอดคล้องของแผนการจัดการเรียนรู้	164
ฅ แบบประเมินความสอดคล้องของแบบวัดความพึงพอใจต่อการเรียน แบบร่วมมือเทคนิค STAD	169
ญ ตัวอย่างผลงานนักเรียน	174
ประวัติผู้วิจัย	186

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 2.1	โครงสร้างรายวิชาของกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6
	สาระที่ 4 หลักการใช้ภาษาไทย โรงเรียนลองวิทยา จังหวัดแพร่ 11
ตารางที่ 3.1	รูปแบบการทดลองกลุ่มเดียวโดยใช้แผนการจัดการเรียนรู้ที่ใช้
	กระบวนการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD 45
ตารางที่ 4.1	การเปรียบเทียบคะแนนการทดสอบความสามารถในการแต่งคำประพันธ์ระหว่าง
	ก่อนเรียนและหลังเรียนโดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค STAD 53
ตารางที่ 4.2	แสดงผลความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนด้วยกระบวนการเรียนรู้
	แบบร่วมมือเทคนิค STAD 54

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ภาษาประจำชาติไทยหรือภาษาไทย เป็นภาษาที่แสดงถึงความเป็นชาติไทย ชาติที่มีความเป็นเอกราช มีอารยธรรม มีขนบธรรมเนียมประเพณีวัฒนธรรมที่งดงาม โดยเฉพาะอย่างยิ่งวัฒนธรรมด้านการใช้ภาษาที่สืบทอดกันมาแต่ครั้งบรรพบุรุษ การที่คนไทยในปัจจุบันนี้สามารถดำเนินชีวิตบนรากฐานความเป็นไทยได้ เพราะเราใช้ภาษาไทยในการถ่ายทอดวัฒนธรรม ดังพระราชดำรัสพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพล อดุลยเดช รัชกาลที่ 9 ความตอนหนึ่งว่า “ภาษาเป็นเครื่องมืออย่างหนึ่งของชาติ ....ประเทศไทยนั้น มีภาษาของเราเอง ซึ่งต้องหวงแหน...เรามีโชคดีที่มีภาษาของตนเองตั้งแต่โบราณกาล จึงสมควรอย่างยิ่งที่จะรักษาไว้....” (จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2505, น. 210) ซึ่งสอดคล้องกับพระราชดำรัสสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯสยามบรมราชกุมารี ตอนหนึ่งว่า “ภาษานอกจากเป็นเครื่องมือสื่อสาร แสดงความรู้สึกนึกคิดของชนทั่วโลกแล้ว ยังเป็นเครื่องแสดงวัฒนธรรม อารยธรรมและเอกลักษณ์ประจำชาติอีกด้วย ไทยเป็นอารยประเทศ ซึ่งมีขนบธรรมเนียมประเพณี ศิลปกรรม วรรณคดี และภาษา ซึ่งเจริญรุ่งเรืองมาแต่อดีตกาล อนุชนชาวไทย จึงควรภูมิใจช่วยกันผดุงรักษามรดกทางวัฒนธรรมอันเป็นทรัพย์สินทางปัญญาที่บรรพบุรุษได้อุตสาหะสร้างสรรค์ขึ้นไว้ให้เจริญสืบไป” (สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯสยามบรมราชกุมารี, 2529, น. 2) อีกประการหนึ่ง ภาษาไทยยังเป็นเครื่องมือในการติดต่อสื่อสารเพื่อสร้างความเข้าใจและความสัมพันธ์อันดีต่อกันทำให้สามารถประกอบกิจกรรม การงานและดำรงชีวิตร่วมกันในสังคมประชาธิปไตยได้อย่างสันติสุข และเป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้ ประสบการณ์จากแหล่งข้อมูลสารสนเทศต่าง ๆ เพื่อพัฒนาความรู้ กระบวนการคิดวิเคราะห์ วิจัย และสร้างสรรค์ให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคม และความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี ตลอดจนนำไปใช้ในการพัฒนาอาชีพให้มีความมั่นคงทางเศรษฐกิจ เป็นสื่อแสดงภูมิปัญญาของบรรพบุรุษ เป็นสมบัติล้ำค่าควรแก่การเรียนรู้และอนุรักษ์ และสืบทอดให้คงอยู่คู่ชาติตลอดไป (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551, น. 1)

ภาษาไทยจึงเป็นภาษาประจำชาติไทยที่แสดงถึงความเป็นเอกลักษณ์และเอกราชของชาติ เป็นมรดกทางวัฒนธรรมที่สืบทอดกันมาแต่โบราณกาล โดยเฉพาะเอกลักษณ์ของคนไทยที่มีนิสัยเจ้าบทเจ้ากลอน ซึ่งจะเห็นว่าคนไทยในอดีตจนถึงปัจจุบันได้สร้างสรรค์วรรณคดีและวรรณกรรม ทั้งที่เป็นมุขปาฐะ และลายลักษณ์อักษรสืบทอดต่อกันมา ดังจะเห็นได้จากเพลงพื้นเมือง คำพังเพย สุภาษิต บทเพลง และวรรณคดีร้อยกรองต่าง ๆ คนไทยนิยมฟังคำหรือข้อความที่มีลักษณะรื่นหูได้รสไพเราะ ทำให้สามารถจดจำเนื้อความได้ง่ายขึ้น (ชลดา เรืองรักษ์ลิขิต และ สุจิตรา จงสถิตวัฒนา, 2542, น. 1) สอดคล้องกับพระยาอุปกิตศิลปสาร (2546, น. 351- 352) กล่าวไว้ว่าการแต่งคำประพันธ์ทั้งหลายก็หวังประโยชน์ที่จะเอาความคิดความเห็นในใจของตนออกมาเรียบเรียงเป็นเรื่องราวให้ผู้อ่านผู้ฟังเข้าใจแจ่มแจ้งและถูกต้องตามความคิดเห็นของตนเป็นข้อใหญ่ประโยชน์ของบทประพันธ์ที่เป็นคำกานท์ก็มีอยู่ไม่น้อย เช่นกันเพราะคำกานท์ทั้งหลายที่เกี่ยวกับข้อบังคับเป็นต้นว่าสัมผัสคล้องจองกันและวรรคตอนได้จังหวะ

เป็นเหตุให้เอาไปร้องรำทำเพลงได้เป็นอย่างดีเป็นที่ดูตื้นหัวใจผู้อ่านผู้ฟังได้ดีกว่าคำร้อยแก้วมากและเป็นเหตุให้จดจำไว้ได้นานหลายชั่วคนด้วยดังจะเห็นได้ในคำกล่อมลูกต่าง ๆ ซึ่งยังจดจำกันได้ตลอดมาจนบัดนี้ นอกจากนี้คุณค่าดังกล่าวแล้ว คำประพันธ์ยังเป็นมรดกที่คนในชาติภูมิใจและที่สำคัญ คือ งานร้อยกรองย่อมสะท้อนให้เห็นชีวิตความเป็นอยู่ ขนบธรรมเนียมประเพณีต่างๆของคนในชาติแต่ละยุคสมัย แสดงให้เห็นถึงความคิด ค่านิยม และอุดมการณ์ของคนในชาติสิ่งใดที่คนสมัยนั้นเห็นว่าเป็นสิ่งที่งามควรประพฤติปฏิบัติ สิ่งที่เป็นข้อพึงรังเกียจ พึงละเว้นการปฏิบัติก็จะสะท้อนออกมาในบทร้อยกรองที่กวีแต่งขึ้นมาตามยุคสมัยนั้น ๆ เพราะกวีคือสมาชิกในสังคมกวีย่อมดูดซับความรู้สึกนึกคิด ค่านิยมต่าง ๆ ไว้ในตัวเองและสะท้อนออกมาในรูปของร้อยกรองทำให้เกิดความเข้าใจสังคมอีกทางหนึ่งบทร้อยกรองจึงเป็นสมบัติล้ำค่าของสังคมที่พึงรักษาและสืบทอดเป็นมรดกของชาติต่อไป (นภดล จันทรเพ็ญ, 2557, น. 4 - 7) ดังนั้นเพื่อเป็นการรักษาสมบัติล้ำค่า และเพื่อสืบสานวัฒนธรรมทางภาษาไว้เป็นมรดกของประเทศชาติสืบต่อไป กระทรวงศึกษาธิการจึงได้กำหนดให้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มีการจัดการเรียนรู้เรื่องการแต่งคำประพันธ์ ในสาระที่ 4 หลักการใช้ภาษา มาตรฐาน ท 4.1 เข้าใจธรรมชาติของภาษาและหลักภาษาไทย การเปลี่ยนแปลงของภาษาและพลังของภาษาภูมิปัญญาทางภาษาและรักษาภาษาไทยไว้เป็นสมบัติของชาติ กำหนดตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลางในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4- 6 ให้นักเรียนสามารถแต่งบทร้อยกรองประเภทกาพย์ โคลง ร่ายและฉันท์ได้ (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2544, น. 45 - 52) การแต่งคำประพันธ์หรือการเขียนร้อยกรองต้องอาศัยการอ่าน การเขียน การพูด และการฟัง มาบูรณาการกับการเขียนมีความสำคัญ เพราะเป็นการแสดงออกที่สำคัญแทนการพูด และอาศัยการเขียนเพื่อบันทึกความรู้ที่ได้ยินได้ฟังและนำไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวัน การเขียนจึงเป็นรากฐานของการเรียนในรายวิชาต่าง ๆ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551, น. 13)

ในสภาพปัจจุบันการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เรื่องการแต่งคำประพันธ์ยังไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร ดังที่ สุจริต เพียรชอบ และ สายใจ อินทรมพรรย (2542, น. 194) กล่าวว่า การเขียนร้อยกรองเป็นทักษะที่มีความยากมากกว่าการเขียนร้อยแก้ว เพราะการเขียนร้อยกรองเป็นการเขียนที่ค่อนข้างสลับซับซ้อนมากกว่าการเขียนในรูปแบบอื่น และนักเรียนไม่ชอบอ่านร้อยกรองเพราะเป็นเนื้อหาที่เข้าใจยาก สอดคล้องกับ อภิชาติ ชมพูทัศน์ (2552, น. 2) กล่าวถึงปัญหาการสอนแต่งคำประพันธ์ว่า นักเรียนไม่เข้าใจและเบื่อหน่ายบทเรียน ครูขาดเทคนิคการสอนที่เข้าใจ ขาดสื่อการเรียนการสอน และไม่มีความชำนาญในการสอนแต่งคำประพันธ์ ส่วนผู้วิจัยพบปัญหาในการสอนแต่งคำประพันธ์คือนักเรียนไม่ให้ความสนใจในการแต่งคำประพันธ์ เพราะนักเรียนขาดประสบการณ์ มีคลังคำศัพท์น้อย ขาดการกระตุ้นให้คิดอย่างต่อเนื่อง จึงไม่สามารถหาคำมาร้อยเรียงให้สละสลวย ถูกต้องตามฉันทลักษณ์ของคำประพันธ์ จึงคิดว่าเป็นเรื่องที่ตนเองไม่ถนัด ซึ่งผลที่เกิดจากนักเรียนไม่ให้ความสนใจเรื่องการแต่งคำประพันธ์ทำให้นักเรียนเรียนรู้สาระที่ 5 วรรณคดีและวรรณกรรมได้ไม่เต็มที่เท่าที่ควร จึงเกิดผลต่อเนื่องถึงผลการทดสอบระดับชาติ O - net ในสาระที่ 4 และสาระที่ 5 ของกลุ่มสาระ การเรียนรู้ภาษาไทย โรงเรียนลองวิทยา จังหวัดแพร่ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 37 มีคะแนนเฉลี่ยค่อนข้างต่ำ ดังรายละเอียดต่อไปนี้ ปีการศึกษา 2559 มีผลการทดสอบเฉลี่ยในสาระที่ 4 หลักการใช้ภาษาไทย คิดเป็นร้อยละ 51.04 และมีผลการทดสอบเฉลี่ยในสาระที่ 5 วรรณคดีวรรณกรรม คิดเป็นร้อยละ 43.52 และปีการศึกษา 2560 มีผลการทดสอบเฉลี่ยในสาระที่ 4 หลักการใช้ภาษาไทยคิดเป็นร้อยละ 47.46 และมีผลการ

ทดสอบเฉลี่ยในสาระที่ 5 วรรณคดีวรรณกรรม คิดเป็นร้อยละ 58.35 ซึ่งเป็นสิ่งที่ทางโรงเรียนต้องเร่งพัฒนาต่อไป

จากสภาพปัญหาและผลการจัดการเรียนรู้เรื่องคำประพันธ์ที่ได้กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัย เห็นว่าการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูส่งผลต่อการพัฒนาความสามารถด้านการแต่งคำประพันธ์ของนักเรียน ครูผู้สอนจำเป็นต้องแสวงหากระบวนการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียนและเนื้อหาวิชามาประยุกต์ใช้ เพื่อให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาเต็มตามศักยภาพ ผู้วิจัยเห็นว่าการใช้กระบวนการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียนและเนื้อหาจะทำให้ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพเกิดประสิทธิผล ทั้งยังทำให้ผู้เรียนผ่านมาตรฐานตัวชี้วัดและมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามที่หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 ระบุไว้ ทั้งนี้กรมวิชาการได้กล่าวไว้ว่า การสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เป็นกระบวนการเรียนรู้รูปแบบหนึ่งที่ทำให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติกิจกรรมทุกขั้นตอน จนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง ผู้เรียนจะมีบทบาทในกลุ่ม มีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้มากที่สุด และผู้เรียนได้มีปฏิสัมพันธ์ต่อกันได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้กัน รูปแบบวิธีการสอนวิธีนี้คือวิธีการสอนโดยใช้การร่วมมือ (กรมวิชาการ 2543, น. 189) ดังที่ลีซอร์ (Leechor, 1988, pp. 26 - 29) กล่าวว่า กระบวนการเรียนรู้แบบร่วมมือจะทำให้เด็กมีการปฏิสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิดในระหว่างการทำกิจกรรมกลุ่มทำให้นักเรียนสามารถพัฒนาการเรียนรู้ทางสติปัญญาในระดับสูง ได้แก่ ทักษะการคิด การแก้ปัญหา สิ่งเหล่านี้จะทำให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพมากกว่าการเรียนแบบปกติ กลไกหรือกระบวนการทางสติปัญญาสำคัญที่เกิดขึ้นในการทำงานกลุ่มและส่งเสริมความรู้คือ 1) การละลายความขัดแย้งเมื่อมีการเข้ากลุ่มย่อย ในขณะที่ทำกิจกรรมสมาชิกอาจมีการคัดค้านไม่เห็นด้วย ทำให้เกิดความขัดแย้ง จึงต้องกลับมาคิดทบทวนเพิ่มเติม เพื่อปรับความเข้าใจ มั่นใจในคำตอบที่ถูกต้องและเหมาะสม มีเหตุผล จึงเป็นการเพิ่มทักษะการคิด 2) การระดมและการใช้ความรู้และประสบการณ์ร่วมกัน สมาชิกแต่ละคนมีพื้นฐานประสบการณ์การเรียนรู้ที่แตกต่างกัน เมื่อนำมาวิเคราะห์ปัญหาพร้อมกันจะได้ความคิดที่หลากหลาย 3) เพื่อนสอนเพื่อน สมาชิกในกลุ่มจะช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ทำให้นักเรียนได้พัฒนาทักษะในด้านการคิดและแก้ปัญหาได้ สอดคล้องกับ ทิศนา ขัมมณี (2551, น. 101-102) กล่าวว่า การเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือส่งผลดีต่อผู้เรียนโดยตรงในด้านต่าง ๆ ดังนี้ 1) มีความพยายามที่จะบรรลุเป้าหมายมากขึ้น การเรียนรู้แบบร่วมมือช่วยให้ผู้เรียนมีความพยายามที่จะเรียนรู้ให้บรรลุเป้าหมาย เป็นผลทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้นและมีผลงานมากขึ้น การเรียนรู้มีความคงทนมากขึ้นมีแรงจูงใจภายในและแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ มีการใช้เวลาอย่างมีประสิทธิภาพ ใช้เหตุผลดียิ่งขึ้นและคิดอย่างมีวิจารณญาณมากยิ่งขึ้น 2) มีความสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนดีขึ้น การเรียนรู้แบบร่วมมือช่วยให้ผู้เรียนมีน้ำใจนักกีฬาใส่ใจผู้อื่นมากขึ้นเห็นคุณค่าของความแตกต่างความหลากหลาย การประสานสัมพันธ์และการรวมกลุ่ม 3) มีสุขภาพจิตดีขึ้น การเรียนรู้แบบร่วมมือจะช่วยให้ผู้เรียนมีสุขภาพจิตดีขึ้นมีความรู้สึกที่ดีเกี่ยวกับตนเองและมีความเชื่อมั่นในตนเองมากขึ้น นอกจากนั้นยังช่วยพัฒนาทักษะทางสังคมและความสามารถในการเผชิญกับความเครียดและความผันแปรต่าง ๆ ดังนั้นหลักการของกระบวนการเรียนรู้แบบร่วมมือที่ว่า การเรียนรู้แบบร่วมมือจะช่วยให้ผู้เรียนมีความพยายามที่จะเรียนรู้ให้บรรลุเป้าหมายมีแรงจูงใจภายในและแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ เป็นผลทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้นและมีผลงานมากขึ้นและการเรียนรู้มีความคงทนมากขึ้นตามลำดับ จึงเป็นหลักการที่ทำให้ผู้วิจัยสนใจในการนำกระบวนการเรียนรู้แบบร่วมมือไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเรื่อง การแต่งคำประพันธ์ เพื่อพัฒนาผู้เรียน

ให้มีความสามารถในการแต่งคำประพันธ์ ทั้งนี้กระบวนการเรียนรู้แบบร่วมมือมีหลายรูปแบบ ผู้วิจัยเห็นว่ากระบวนการเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค STAD (Student Teams – Achievement Division) เป็นกระบวนการเรียนรู้ที่เหมาะสมต่อการเรียนการสอนเรื่อง การแต่งคำประพันธ์ และอาจจะส่งผลให้ผู้เรียนมีความสนใจต่อการแต่งคำประพันธ์ จนสามารถแต่งคำประพันธ์และมีความพึงพอใจต่อการเรียน โดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค STAD

กระบวนการเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค STAD เป็นกระบวนการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้นเพื่อจัดปัญหาทางการศึกษามุ่งเน้นทักษะการคิดการเรียนรู้ที่เป็นระบบเป็นทางเลือกหนึ่งสำหรับการเรียนเป็นกลุ่ม และเป็นวิธีการสร้างสัมพันธ์ภาพระหว่างนักเรียน สลาบิน (Slavin, 1995, pp. 73 – 84 ; อ้างถึงใน จิรัชญา ทิขัตติ 2550, น. 23) ดังที่ จิรัชญา ทิขัตติ (2550, น. 21) ได้ให้แนวคิดว่าการจัดการเรียนการสอนแบบร่วมมือ เทคนิค STAD จะประสบผลสำเร็จ เมื่อนักเรียนที่เป็นสมาชิกทุกคนในกลุ่มมีความรู้ในเรื่องที่เรียนรู้อย่างแท้จริงหรือได้รับการช่วยเหลือจากเพื่อนในกลุ่มให้เรียนรู้ได้ทุกคน กลุ่มจึงต้องช่วยกันในการเรียนรู้และช่วยกันทำงาน มีความรับผิดชอบต่องานของตนเป็นพื้นฐานจะต้องเข้าใจและรู้แจ้งในงานที่ตนรับผิดชอบอันจะก่อให้เกิดผลสำเร็จของกลุ่มตามมาทั้งยังเป็นวิธีการสอนที่สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ว่าหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานมุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคน ซึ่งเป็นกำลังของชาติให้เป็นมนุษย์ที่มีความสมดุลทั้งด้านร่างกาย ความรู้ คุณธรรม มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและเป็นพลโลกยึดมั่นในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีความรู้และทักษะพื้นฐาน รวมทั้ง เจตคติ ที่จำเป็นต่อการศึกษาต่อ การประกอบอาชีพและการศึกษาตลอดชีวิตโดยมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญบนพื้นฐานความเชื่อว่า ทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้เต็มตามศักยภาพ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551, น. 3)

ข้อความข้างต้นแสดงให้เห็นว่ากระบวนการเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค STAD เป็นกระบวนการเรียนรู้ที่ส่งผลดีต่อผู้เรียนโดยตรง มุ่งเน้นพัฒนาทักษะการคิดช่วยให้ผู้เรียนมีความพยายามที่จะเรียนรู้ให้บรรลุเป้าหมาย เป็นผลทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้นและมีผลงานมากขึ้น ที่สำคัญคือกระบวนการเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค STAD เป็นกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และตอบสนองวิสัยทัศน์ของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ด้วยอีกประการหนึ่ง ดังนั้นผู้วิจัย จึงเห็นว่า ควรนำกระบวนการเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค STAD นี้มาใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนลองวิทยา จังหวัดแพร่ เพื่อพัฒนานักเรียนให้มีความสามารถในการแต่งคำประพันธ์ และมีความพึงพอใจต่อการเรียนด้วยการใช้กระบวนการเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค STAD ต่อไป

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

2.1 เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการแต่งคำประพันธ์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนลองวิทยา จังหวัดแพร่ก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยการใช้กระบวนการเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค STAD

2.2 เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนลองวิทยา จังหวัดแพร่ ที่มีต่อการเรียนโดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค STAD

3. สมมติฐานการวิจัย

3.1 ความสามารถในการแต่งคำประพันธ์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนลองวิทยา จังหวัดแพร่ ที่เรียนด้วยการใช้กระบวนการเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค STAD หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

3.2 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนลองวิทยา จังหวัดแพร่ มีความพึงพอใจต่อการเรียนโดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค STAD อยู่ในระดับมาก

4. ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ มีขอบเขตของการวิจัย ดังหัวข้อต่อไปนี้

4.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

4.1.1 *ประชากร* ได้แก่ นักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนลองวิทยา ตำบลห้วยอ้อ อำเภอลอง จังหวัดแพร่ ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2561 ซึ่งมีการจัดชั้นเรียนแบบลดความสามารถ จำนวน 6 ห้องเรียน รวมทั้งสิ้น 163 คน

4.1.2 *กลุ่มตัวอย่าง* ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนลองวิทยา จังหวัดแพร่ที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2561 จำนวน 30 คน 1 ห้อง ซึ่งได้มาจากการสุ่มแบบกลุ่ม

4.2 ขอบเขตของเนื้อหา

เนื้อหาที่ใช้ในการทดลองครั้งนี้คือ เนื้อหาเรื่องการแต่งคำประพันธ์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในส่วนที่เป็นคำประพันธ์ประเภทกาพย์ยานี 11 โคลงสี่สุภาพ วิชขุขุมมาลาฉันทน์ และร่ายสุภาพ

4.3 ตัวแปร

4.3.1 *ตัวแปรอิสระ* ได้แก่ การจัดการเรียนรู้ด้วยการใช้กระบวนการเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค STAD

4.3.2 *ตัวแปรตาม* ได้แก่ 1) ความสามารถในการแต่งคำประพันธ์ และ 2) ความพึงพอใจต่อการเรียน

4.4 ระยะเวลาที่ใช้ในการทดลอง

ระยะเวลาที่ใช้ในการทดลองภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2561 ระหว่างวันที่ 29 มิถุนายน พ.ศ. 2561 ถึงวันที่ 31 กรกฎาคม พ.ศ. 2561 จำนวน 18 ชั่วโมง

5. นิยามศัพท์เฉพาะ

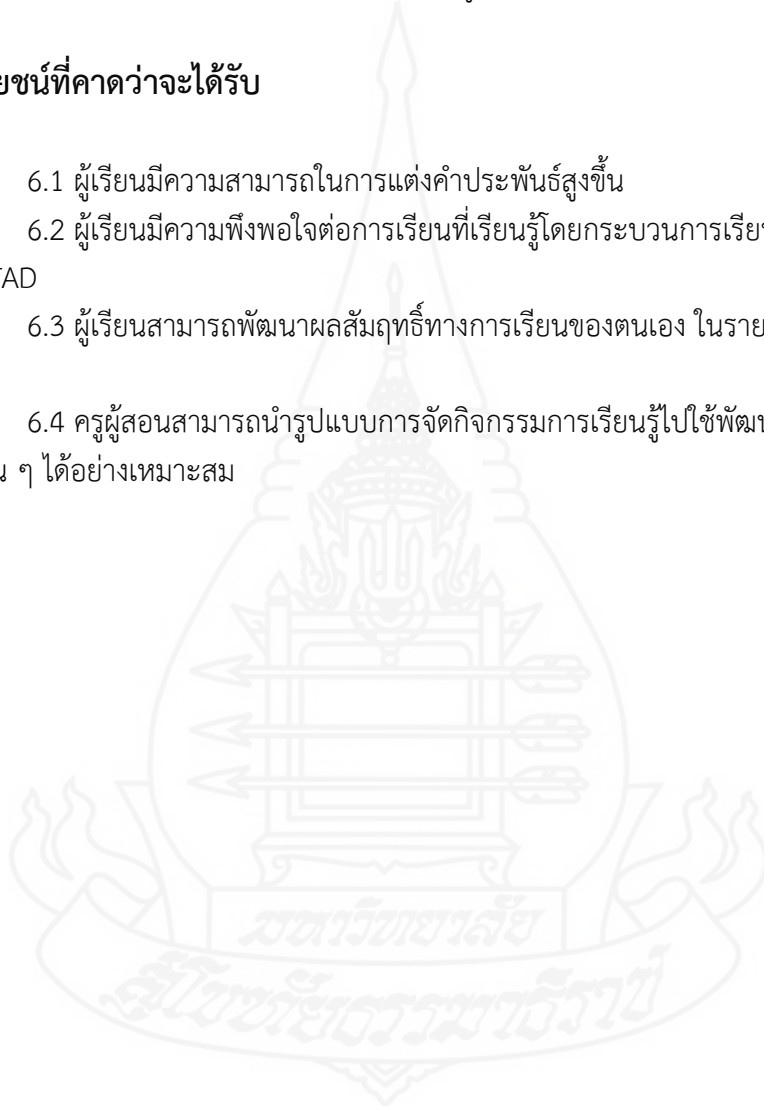
5.1 *กระบวนการเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค STAD* หมายถึง เป็นกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นกิจกรรมกลุ่ม ครูผู้สอนจัดกลุ่มนักเรียนแบบลดความสามารถ เพื่อให้สมาชิกทุกคนในกลุ่มมีส่วนร่วมในการเรียนรู้และความสำเร็จของกลุ่ม ได้แลกเปลี่ยนความรู้ ความคิด ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ทำให้นักเรียนปรับตัวเข้ากับคนอื่นได้และมีทักษะทางสังคมดีขึ้น ซึ่งมีขั้นตอนการสอนตามลำดับคือ ชี้นำเข้าสู่บทเรียน ชี้นำเสนอความรู้ ชี้นำทำงานกลุ่ม ชี้นำสรุป และชี้แจงการทดสอบ

5.2 ความสามารถในการแต่งคำประพันธ์ หมายถึง ผลที่ได้จากการฝึกแต่งคำประพันธ์ ประเภทกาพย์ยานี 11 โคลงสี่สุภาพ วิชชุมมालาฉันท์ และร่ายสุภาพ ถูกต้องตามเกณฑ์ประเมินใน ประเด็นต่อไปนี้ 1) เนื้อหาตรงประเด็น 2) การเรียบเรียงและการเชื่อมโยงข้อความ 3) ความถูกต้อง ตามฉันทลักษณ์การแต่งคำประพันธ์ 4) อักษรวิธี 5) ความคิดสร้างสรรค์

5.3 ความพึงพอใจต่อการเรียน หมายถึง ความรู้สึก ความชื่นชม ความคิดเห็นในทางบวก ที่มีต่อการเรียนวิชาภาษาไทย โดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค STAD

6. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

- 6.1 ผู้เรียนมีความสามารถในการแต่งคำประพันธ์สูงขึ้น
- 6.2 ผู้เรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนที่เรียนรู้โดยกระบวนการเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค STAD
- 6.3 ผู้เรียนสามารถพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของตนเอง ในรายวิชาภาษาไทย ให้สูงขึ้น
- 6.4 ครูผู้สอนสามารถนำรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ไปใช้พัฒนาผู้เรียนในระดับ ชั้นเรียนอื่น ๆ ได้อย่างเหมาะสม

บทที่ 2

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาเปรียบเทียบผลการใช้กระบวนการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ที่มีต่อความสามารถในการแต่งคำประพันธ์และความพึงพอใจในการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนลองวิทยา จังหวัดแพร่ ผู้วิจัยได้ศึกษาวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นแนวทางในการวิจัย มีรายละเอียดตามที่จะได้นำเสนอต่อไปนี้

1. หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย
  - 1.1 สาระและมาตรฐานการเรียนรู้
  - 1.2 บทบาทของผู้สอนและผู้เรียน
  - 1.3 คุณภาพของผู้เรียน
2. หลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนลองวิทยา จังหวัดแพร่
  - 2.1 คำอธิบายวิชาภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6
  - 2.2 โครงสร้างรายวิชากลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 สาระที่ 4 หลักการใช้ภาษาไทย โรงเรียนลองวิทยา จังหวัดแพร่
3. กระบวนการเรียนรู้แบบร่วมมือ (Cooperative Learning)
  - 3.1 ความหมายและความสำคัญของการเรียนแบบร่วมมือ
  - 3.2 ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการเรียนแบบร่วมมือ
  - 3.3 องค์ประกอบของการเรียนรู้แบบร่วมมือ
  - 3.4 รูปแบบของกระบวนการเรียนรู้แบบร่วมมือ
  - 3.5 ผลดีของการเรียนรู้แบบร่วมมือ
4. กระบวนการเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค STAD
  - 4.1 การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค STAD
  - 4.2 องค์ประกอบของการเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค STAD
  - 4.3 กระบวนการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค STAD
  - 4.4 ประโยชน์ที่ได้จากการเรียนแบบร่วมมือเทคนิค STAD
  - 4.5 การประยุกต์ใช้ทฤษฎีในการเรียนการสอน
5. การแต่งคำประพันธ์
  - 5.1 ความหมายของคำประพันธ์
  - 5.2 คุณค่าของคำประพันธ์
  - 5.3 ลักษณะบังคับของคำประพันธ์ประเภทของคำประพันธ์
  - 5.4 หลักการสอนแต่งคำประพันธ์
6. ความพึงพอใจในการเรียน
7. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

1.1 สาระและมาตรฐานการเรียนรู้

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กำหนดวิสัยทัศน์ไว้ว่า หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคน ซึ่งเป็นกำลังของชาติให้เป็นมนุษย์ที่มีความสมดุลทั้งด้านร่างกาย ความรู้ คุณธรรม มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและเป็นพลโลก ยึดมั่นในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีความรู้และทักษะพื้นฐาน รวมทั้งเจตคติที่จำเป็นต่อการศึกษาต่อการประกอบอาชีพและการศึกษาตลอดชีวิต โดยมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญบนพื้นฐานความเชื่อว่า ทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้เต็มตามศักยภาพ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2552, น. 5) และได้กำหนดมาตรฐานการเรียนรู้ใน 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ จำนวน ๖๗ มาตรฐาน สำหรับการจัดสาระการเรียนรู้ของกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กำหนดสาระและมาตรฐานการเรียนรู้ไว้ดังนี้

สาระที่ 1 การอ่าน

มาตรฐาน ท 1.1 ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิดเพื่อนำไปใช้ตัดสินใจแก้ปัญหาในการดำเนินชีวิตและมีนิสัยรักการอ่าน

สาระที่ 2 การเขียน

มาตรฐาน ท 2.1 ใช้กระบวนการเขียน เขียนสื่อสาร เขียนเรียงความ ย่อความ และเขียนเรื่องราวในรูปแบบต่างๆ เขียนรายงานข้อมูลสารสนเทศและรายงานการศึกษาค้นคว้าอย่างมีประสิทธิภาพ

สาระที่ 3 การฟัง การดู และการพูด

มาตรฐาน ท 3.1 สามารถเลือกฟังและดูอย่างมีวิจารณญาณ และพูดแสดงความรู้ ความคิด ความรู้สึกในโอกาสต่างๆ อย่างมีวิจารณญาณ และสร้างสรรค์

สาระที่ 4 หลักการใช้ภาษาไทย

มาตรฐาน ท 4.1 เข้าใจธรรมชาติของภาษาและหลักภาษาไทย การเปลี่ยนแปลงของภาษาและพลังของภาษานิยมปัญหาทางภาษา และรักษา ภาษาไทยไว้เป็นสมบัติของชาติ

สาระที่ 5 วรรณคดีและวรรณกรรม

มาตรฐาน ท 5.1 เข้าใจและแสดงความคิดเห็น วิเคราะห์วรรณคดี และวรรณกรรมไทยอย่างเห็นคุณค่าและนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง

จากข้อมูลข้างต้นสรุปได้ว่า หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้แบ่งสาระการเรียนรู้ภาษาไทยออกเป็น 5 สาระ คือ การอ่าน การเขียน การฟัง การดูและการพูด หลักการใช้ภาษาไทย วรรณคดีและวรรณกรรม ซึ่งแต่ละสาระได้กำหนดมาตรฐานการเรียนรู้ไว้อย่างชัดเจน เพื่อให้ให้นักเรียนได้เรียนรู้และพัฒนาตนเองได้เต็มตามศักยภาพ เพื่อให้นักเรียนได้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ สามารถอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

1.2 บทบาทของผู้สอนและผู้เรียน

การจัดการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนมีคุณภาพตามเป้าหมายของหลักสูตร ทั้งผู้สอนและผู้เรียนควรมีบทบาท (กระทรวงศึกษาธิการ, 2552, น. 24) ดังนี้

1. บทบาทของผู้สอน

- 1.1 ศึกษาวิเคราะห์ผู้เรียนเป็นรายบุคคล แล้วนำข้อมูลมาใช้ในการวางแผนการจัดการเรียนรู้ ที่ทำทลายความสามารถของผู้เรียน
- 1.2 กำหนดเป้าหมายที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน ด้านความรู้และทักษะ กระบวนการที่เป็นความคิดรวบยอด หลักการ และความสัมพันธ์ รวมทั้งคุณลักษณะอันพึงประสงค์
- 1.3 ออกแบบการเรียนรู้และจัดการเรียนรู้ที่ตอบสนองความแตกต่างระหว่างบุคคล และพัฒนาการทางสมอง เพื่อนำผู้เรียนไปสู่เป้าหมาย
- 1.4 จัดบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ และดูแลช่วยเหลือผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้
- 1.5 จัดเตรียมและเลือกใช้สื่อให้เหมาะสมกับกิจกรรม นำภูมิปัญญาท้องถิ่น เทคโนโลยีที่เหมาะสมมาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอน
- 1.6 ประเมินความก้าวหน้าของผู้เรียนด้วยวิธีการที่หลากหลาย เหมาะสมกับธรรมชาติของวิชาและระดับพัฒนาการของผู้เรียน
- 1.7 วิเคราะห์ผลการประเมินมาใช้ในการซ่อมเสริมและพัฒนาผู้เรียน รวมทั้งปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนของตนเอง

2. บทบาทของผู้เรียน

- 2.1 กำหนดเป้าหมาย วางแผนและรับผิดชอบเรียนรู้ด้วยตนเอง
- 2.2 เสาะแสวงหาความรู้ เข้าถึงแหล่งการเรียนรู้ วิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อความรู้ ตั้งคำถาม คิดหาคำตอบหรือหาแนวทางแก้ปัญหาด้วยวิธีการต่าง ๆ
- 2.3 ลงมือปฏิบัติจริง สร้างสิ่งที่ได้เรียนรู้ด้วยตนเอง และนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในสถานการณ์ต่าง ๆ
- 2.4 มีปฏิสัมพันธ์ ทำงาน ทำกิจกรรมร่วมกับกลุ่มและครูประเมิน
- 2.5 พัฒนาระบวนการเรียนรู้ของตนเองอย่างต่อเนื่อง

1.3 คุณภาพผู้เรียน

คุณภาพของผู้เรียนภาษาไทยตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 เมื่อเรียนจบระดับมัธยมศึกษาปีที่ 6 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2552, น. 37) มีดังนี้

1. อ่านออกเสียงบทร้อยแก้วและบทร้อยกรองเป็นทำนองเสนาะได้ถูกต้องและเข้าใจ ตีความ แปลความและขยายความเรื่องที่อ่านได้ วิเคราะห์วิจารณ์เรื่องที่อ่าน แสดงความคิดเห็นโต้แย้ง และเสนอความคิดใหม่จากการอ่านอย่างมีเหตุผล คาดคะเนเหตุการณ์จากเรื่องที่อ่าน เขียนกรอบแนวคิด ผังความคิด บันทึกย่อความ และเขียนรายงานจากสิ่งที่อ่าน สังเคราะห์ ประเมินค่า และนำความรู้ความคิดจากการอ่านมาพัฒนาตน พัฒนาการเรียน และพัฒนาความรู้ทางอาชีพ และนำความรู้ความคิดไปประยุกต์ใช้แก้ปัญหาในการดำเนินชีวิต มีมารยาทและมีนิสัยรักการอ่าน
2. เขียนสื่อสารในรูปแบบต่างๆ โดยใช้ภาษาได้ถูกต้องตรงตามวัตถุประสงค์ ย่อความ จากสื่อที่มีรูปแบบและเนื้อหาที่หลากหลาย เรียงความแสดงแนวคิดเชิงสร้างสรรค์โดยใช้โวหารต่างๆ

เขียนบันทึก รายงานการศึกษาค้นคว้าตามหลักการเขียนทางวิชาการ ใช้ข้อมูลสารสนเทศในการอ้างอิง
ผลิตผลงานของตนเองในรูปแบบต่างๆ ทั้งสารคดีและบันเทิงคดี รวมทั้งประเมินงานเขียนของผู้อื่น
และนำมาพัฒนางานเขียนของตนเอง

3. ตั้งคำถามและแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องที่ฟังและดู มีวิจรรย์ญาณในการ
เลือกเรื่องที่ฟังและดู วิเคราะห์วัตถุประสงค์ แนวคิด การใช้ภาษา ความน่าเชื่อถือของเรื่องที่ฟังและดู
ประเมินสิ่งที่ฟังและดูแล้วนำไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิต มีทักษะการพูดในโอกาสต่างๆ ทั้งที่เป็น
ทางการและไม่เป็นทางการโดยใช้ภาษาที่ถูกต้อง พูดแสดงทรรศนะโต้แย้ง โน้มน้าว และเสนอแนวคิด
ใหม่อย่างมีเหตุผล รวมทั้งมีมารยาทในการฟัง ดู และพูด

4. เข้าใจธรรมชาติของภาษา อิทธิพลของภาษา และลักษณะของภาษาไทย ใช้คำ
และกลุ่มคำสร้างประโยคได้ตรงตามวัตถุประสงค์ แต่งคำประพันธ์ประเภท กาพย์ โคลง ร่ายและฉันท์
ใช้ภาษาได้เหมาะสมกับกาลเทศะและใช้คำราชาศัพท์และคำสุภาพได้อย่างถูกต้อง วิเคราะห์หลักการ
สร้างคำในภาษาไทย อิทธิพลของภาษาต่างประเทศในภาษาไทยและภาษาถิ่น วิเคราะห์และประเมิน
การใช้ภาษาจาก สื่อสิ่งพิมพ์และสื่ออิเล็กทรอนิกส์

5. วิเคราะห์วิจรรย์วรรณคดีและวรรณกรรมตามหลักการวิจรรย์วรรณคดีเบื้องต้น
รู้และเข้าใจลักษณะเด่นของวรรณคดี ภูมิปัญญาทางภาษาและวรรณกรรมพื้นบ้าน เชื่อมโยงกับการ
เรียนรู้ทางประวัติศาสตร์และวิถีไทย ประเมินคุณค่าด้านวรรณศิลป์ และนำข้อคิดจากวรรณคดีและ
วรรณกรรมไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง

จากข้อมูลข้างต้นสรุปได้ว่า การจัดการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนมีคุณภาพตามเป้าหมายของ
หลักสูตร ทั้งผู้สอนและผู้เรียนนั้น ครูควรปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทของตนเอง เช่น การวิเคราะห์ผู้เรียน
เป็นรายบุคคล กำหนดเป้าหมายที่จะเกิดขึ้นกับผู้เรียน ออกแบบการเรียนรู้โดยคำนึงถึงผู้เรียนเป็นสำคัญ
ตลอดจนมีการวัดประเมินผลผู้เรียนอย่างต่อเนื่องและมีการปรับปรุงการสอนของตนเอง ส่วนนักเรียน
ควรกำหนดเป้าหมายของตนเอง แสวงหาความรู้จากแหล่งการเรียนรู้ต่าง ๆ ลงมือปฏิบัติ สรุปสิ่งที่ได้
เรียนรู้ นำความรู้ไปใช้ในสถานการณ์ต่าง ๆ มีการทำงานร่วมกับผู้อื่นและพัฒนากระบวนการเรียนรู้
ของตนเองอย่างต่อเนื่อง หากผู้เรียนได้รับการพัฒนาเต็มตามศักยภาพจะทำให้ผู้เรียนมีคุณภาพตามที่
หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กำหนดไว้

2. หลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนลองวิทยา จังหวัดแพร่

หลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนลองวิทยาจัดทำขึ้นเพื่อใช้เป็นกรอบและทิศทางในการจัด
กิจกรรมการเรียนการสอน ซึ่งได้ยึดมาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง กลุ่มสาระ
การเรียนรู้ภาษาไทย ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และยึดความต้องการ
ของนักเรียนในการจัดรายวิชาเพิ่มเติม และในกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

2.1 คำอธิบายวิชาภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

ศึกษา วิเคราะห์ และฝึกทักษะการอ่าน การเขียน การฟัง การดู และการพูด
การวิเคราะห์และประเมินค่าวรรณคดีและวรรณกรรม โดยฝึกทักษะเกี่ยวกับอ่านออกเสียง ตีความ
แปลความ และขยายความ ตอบคำถาม คาดคะเนเหตุการณ์เรื่องที่อ่าน วิเคราะห์ วิจรรย์ แสดงความ

คิดเห็นโต้แย้งเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน พร้อมทั้งเสนอความคิดใหม่อย่างมีเหตุผล และฝึกแต่งคำประพันธ์ ประเภทกาพย์ โคลง ฉันท์และร่าย

วิเคราะห์วิถีไทยประเมินค่า ความรู้และข้อคิดจากวรรณคดีวรรณกรรมเรื่อง ชุนช้าง ชุนแผน สามก๊ก ท่องจำบทอาขยานที่กำหนดและบทร้อยกรองที่มีคุณค่าตามความสนใจ โดยใช้กระบวนการอ่าน เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจไปใช้ตัดสินใจ แก้ปัญหาในการดำเนินชีวิต กระบวนการเขียนเขียน สื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพกระบวนการฟัง การดู และการพูด สามารถเลือกฟังและดู และพูดแสดง ความรู้ความคิดอย่างมีวิจารณญาณและสร้างสรรค์ เพื่อให้เข้าใจธรรมชาติภาษาและหลักภาษาไทย การเปลี่ยนแปลงของภาษา ภูมิปัญญาทางภาษาวิเคราะห์วิจารณ์วรรณคดีและวรรณกรรมอย่างเห็นคุณค่าและนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง รักษาภาษาไทยไว้เป็นสมบัติของชาติ และมีนิสัยรักการอ่าน การเขียน มีมารยาทในการอ่าน การเขียน การฟัง การดู และการพูด

2.2 โครงสร้างรายวิชากลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 สาระที่ 4 หลักการใช้ภาษาไทย โรงเรียนลองวิทยา จังหวัดแพร่

ตารางที่ 2.1 โครงสร้างรายวิชากลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 สาระที่ 4 หลักการใช้ภาษาไทย โรงเรียนลองวิทยา จังหวัดแพร่

สาระที่	มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้
สาระที่ 4 หลักการใช้ ภาษาไทย	มาตรฐาน ท 4.1 เข้าใจธรรมชาติของภาษาและ หลักภาษาไทย การเปลี่ยนแปลงของภาษาและพลัง ของภาษา ภูมิปัญญาทางภาษา และรักษา ภาษาไทยไว้เป็นสมบัติของชาติ	
	1) อธิบายธรรมชาติของภาษา พลังของภาษา และลักษณะของภาษา	ธรรมชาติของภาษา พลังของ ภาษา ลักษณะของภาษา
	2) ใช้ภาษาเหมาะสมแก่โอกาส กาลเทศะและ บุคคล รวมทั้งคำราชาศัพท์อย่างเหมาะสม	ระดับของภาษา คำราชา ศัพท์
	3) แต่งบทร้อยกรอง	กาพย์ โคลง ร่าย และฉันท์

งานวิจัยเรื่องนี้ ผู้วิจัยใช้เนื้อหากลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สาระที่ 4 หลักการใช้ภาษาไทย เรื่อง การแต่งบทร้อยกรองหรือการแต่งคำประพันธ์ คือ การแต่งคำประพันธ์ประเภท กาพย์ โคลง ฉันท์ และร่ายจัดกิจกรรมการเรียนการสอนสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนลองวิทยา จังหวัดแพร่ ภาคเรียน ที่ 1 ปีการศึกษา 2561 จำนวน 1 ห้องเรียน นักเรียนจำนวน 30 คน

3. กระบวนการเรียนรู้แบบร่วมมือ (Cooperative Learning)

3.1 ความหมายและความสำคัญของการเรียนรู้แบบร่วมมือ (Cooperative Learning)

กระบวนการเรียนรู้แบบร่วมมือ (Cooperative Learning) เป็นกระบวนการเรียนการสอนที่เน้นกิจกรรมกลุ่ม ครูผู้สอนต้องจัดกลุ่มนักเรียนแบบละความสามารถ เพื่อให้สมาชิกในกลุ่มมีความรับผิดชอบ สามารถปรับตัวเข้ากับคนอื่นได้ ผู้เรียนทุกคนต้องมีบทบาทหน้าที่ และให้ความร่วมมือกับสมาชิกในกลุ่ม เพื่อให้งานสำเร็จตามเป้าหมาย การเรียนแบบร่วมมือจึงไม่ใช่วิธีการจัดนักเรียนให้เรียนรู้เป็นกลุ่มแบบรูปธรรม ทั้งนี้มีผู้ให้ความหมายของการเรียนรู้แบบร่วมมือไว้ดังนี้

Josnson and Josnson (1994, p. 5) ได้กล่าวไว้ว่า การเรียนแบบร่วมมือเป็นการสอนที่จัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้ผู้เรียนเป็นกลุ่มเล็ก ๆ กลุ่มละประมาณ 3- 5 คน โดยที่สมาชิกในแต่ละกลุ่มมีความแตกต่างกันทางด้านเพศ เชื้อชาติ ความสามารถทางการเรียน ฯลฯ ผู้เรียนแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกัน ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน รับผิดชอบการทำงานของสมาชิกแต่ละคนกลุ่มร่วมกัน

Slavin (1995, p. 4) ได้ให้ความหมายของการเรียนแบบร่วมมือว่า เป็นวิธีการสอนที่ให้นักเรียน เรียนเป็นกลุ่มเล็ก สมาชิกในกลุ่มโดยทั่วไปมี 4 - 5 คน มีความสามารถแตกต่างกัน ประกอบด้วยนักเรียนเรียนเก่ง 1 คน เรียนปานกลาง 2 คน และเรียนอ่อน 1 คน นักเรียนแต่ละคนจะต้องช่วยเหลือเพื่อนที่อยู่ในกลุ่มเดียวกันในการเรียนหรือทำกิจกรรมต่าง ๆ สมาชิกในกลุ่มจะได้รางวัล ถ้ากลุ่มทำคะแนนเฉลี่ยถึงเกณฑ์ที่ตั้งไว้

Ajose and Joyner (1990, p. 189) ได้อธิบายไว้ว่า การเรียนแบบร่วมมือเป็นกระบวนการ ซึ่งนักเรียนที่มีความสามารถต่างกันอยู่รวมกันเป็นกลุ่มเล็ก ๆ ทำงานร่วมกัน เพื่อบรรลุเป้าหมายเดียวกัน การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือมีลักษณะที่สำคัญ 5 ประการคือ การพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน การปฏิสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด ความรับผิดชอบต่อตนเอง และงานที่ได้รับมอบหมาย การฝึกทักษะทางสังคมและการฝึกกระบวนการกลุ่ม

ราชบัณฑิตยสถาน (2546, น. 118) ได้ให้ความหมายของการเรียนรู้แบบร่วมมือ (co-operative Learning) คือ กระบวนการเรียนรู้ที่ยึดหลักให้ผู้เรียนช่วยกันเรียนรู้ โดยพึ่งพากัน มีปฏิสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด ใช้ทักษะสังคมในการทำงานร่วมกัน มีการวิเคราะห์กระบวนการกลุ่ม และมีการตรวจสอบผลการเรียนรู้เป็นรายบุคคล

ทิศนา แคมมณี (2551, น. 98) สรุปความหมายของการเรียนแบบร่วมมือไว้ว่า การเรียนรู้เป็นกลุ่มย่อย โดยมีสมาชิกกลุ่มที่มีความสามารถแตกต่างกันประมาณ 3 - 6 คน ช่วยกันเรียนรู้เพื่อไปสู่เป้าหมายของกลุ่ม

ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์ (2552, น. 185) ให้ความหมายของการเรียนแบบร่วมมือว่า การเรียนแบบร่วมมือ หมายถึง การจัดการเรียนที่แบ่งผู้เรียนเป็นกลุ่มย่อย ประกอบด้วยสมาชิกที่มีความสามารถทางการเรียนแตกต่างกัน มีการช่วยเหลือซึ่งกันและกันเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย

นุชลี อุปภัย (2555, น. 183) อธิบายความหมายของการเรียนแบบร่วมมือว่า หมายถึง การสอน ที่ช่วยให้ผู้เรียนค้นพบความรู้ด้วยตนเองหรือเกิดการเรียนรู้สิ่งที่ยังไม่รู้ได้ด้วยตนเองจากการพูดคุย สนทนาปัญหาพร้อมกับคนอื่น และเน้นการแบ่งผู้เรียนเป็นกลุ่มย่อย ๆ เพื่อให้ทำงานร่วมกันและช่วยเหลือเกื้อกูลกัน ในการเรียนหรือแก้ปัญหาที่ผู้สอนกำหนด โดยผู้เรียนจะได้รับการถ่ายทอดทักษะ

พื้นฐานสำหรับการทำงานร่วมกันได้แก่ ทักษะการเป็นผู้ฟังที่ดี ทักษะในการอธิบาย และการยอมรับสมาชิกในกลุ่ม

จากความหมายของการเรียนแบบร่วมมือข้างต้น สรุปได้ว่า การเรียนแบบร่วมมือหรือกระบวนการเรียนรู้อย่างร่วมมือ เป็นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยแบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่มเล็ก ๆ สมาชิกในกลุ่มมีความสามารถในการเรียนรู้ที่แตกต่างกัน ผู้เรียนหรือสมาชิกในกลุ่มมีโอกาสดูแลความคิดเห็น มีบทบาทหน้าที่ ความรับผิดชอบร่วมกับสมาชิกในกลุ่ม เพื่อความสำเร็จหรือเป้าหมายของกลุ่ม โดยอาศัยทักษะการเรียนรู้ร่วมกับบุคคลอื่นและทักษะการอยู่ร่วมกันในสังคม

3.2 ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการเรียนแบบร่วมมือ

การเรียนแบบร่วมมือ มีทฤษฎีที่เกี่ยวข้องและจำเป็นอย่างยิ่งที่ครูผู้สอนต้องนำทฤษฎีต่าง ๆ มาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพ

Slavin (1995, pp. 16 - 19; อ้างถึงใน จิรัชญา ทิซัตติ, 2550, น. 13) กล่าวว่า การเรียนแบบร่วมมือทำให้นักเรียนเรียนได้ดีกว่าการเรียนแบบกลุ่มเดิม ซึ่งสลาบินได้แนะนำทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการเรียนแบบร่วมมือดังนี้

1. ทฤษฎีแรงจูงใจ (Motivation Theory) เป็นเทคนิคจูงใจในการเรียนแบบร่วมมือ โดยเน้นรางวัลเป็นโครงสร้างและเป้าหมายในการปฏิบัติที่มีลักษณะเฉพาะ 3 อย่าง คือ การร่วมมือกัน ปรับปรุงเป้าหมายเฉพาะบุคคล การแข่งขันกำหนดเป้าหมายรายบุคคลและความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลที่ใช้ความพยายามไปสู่เป้าหมาย การใช้เทคนิคแรงจูงใจจากโครงสร้างเป้าหมายทำให้สมาชิกบรรลุผลตามเป้าหมายได้ ซึ่งทำให้กลุ่มประสบความสำเร็จด้วย นอกจากนี้การประชุมกันเพื่อกำหนดเป้าหมายทำให้สมาชิกต้องระลึกเสมอว่าทำอย่างไรให้ประสบความสำเร็จ ซึ่งมีความสำคัญมาก การเสริมกำลังใจของกลุ่มด้วยการให้สมาชิกทำงานเต็มความสามารถ ทำให้การปฏิบัติงานบรรลุตามเป้าหมายและสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล และผลตอบแทนที่กลุ่มได้รับยังเป็นการเสริมแรงทางสังคมด้วย อาร์ยี่ พันมณี (2548, น. 189) ได้กล่าวถึงหลักการในการสร้างแรงจูงใจในการเรียน ดังนี้

1.1 การชมเชยและการตำหนิ ทั้งการชมเชยและการตำหนิจะมีผลต่อการเรียนรู้ของเด็กด้วยกันทั้งสองอย่าง จากการพิจารณาโดยละเอียดเกี่ยวกับอิทธิพลการชมเชยและการตำหนิปรากฏว่า โดยทั่วไปแล้วการชมเชยจะให้ผลดีกว่าการตำหนิบ้างเล็กน้อย เด็กโตชอบชมเชยมากกว่าการตำหนิ การชมเชยและการตำหนิมีผลต่อการเรียนรู้ของเด็กหญิงน้อยกว่าเด็กชาย ส่วนเด็กที่เรียนรู้เมื่อถูกตำหนิจะมีความพยายามมากกว่าได้รับคำชมเชย

1.2 การทดสอบบ่อยครั้งคะแนนจากการทดสอบจะเป็นสิ่งจูงใจ มีความหมายต่อนักเรียนอย่างมาก การขาดสอบบ่อยครั้ง จะช่วยกระตุ้นให้นักเรียนสนใจการเรียนมากขึ้นอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ

1.3 การค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง ครูควรส่งเสริมให้นักเรียนได้ศึกษาด้วยตนเอง ควรเสนอแนะหรือกำหนดหัวข้อที่จะทำให้นักเรียนสนใจใคร่รู้ เพื่อให้เด็กศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมด้วยตนเอง อย่างไรก็ตาม การกำหนดหัวข้อต้องคำนึงอย่างให้ยากเกินความสามารถหรือต้องใช้เวลานานเกินไป เพราะจะทำให้นักเรียนเบื่อหน่ายและหมดความสนใจ

1.4 วิธีการที่แปลกใหม่ ควรนำวิธีการที่แปลกใหม่เพื่อสร้างความสนใจของนักเรียนใช้วิธีการใหม่ ที่นักเรียนไม่เคยคาดคิดหรือมีประสบการณ์มาก่อน เช่น การให้นักเรียนร่วมกันวางแผน

ประเมินผลการเรียนการสอน ให้นักเรียนช่วยกันคิดกิจกรรมต่าง ๆ ซึ่งแปลกไปกว่าที่เคยทำ วิธีแปลกใหม่จะช่วยให้เด็กเกิดความสนใจ และมีแรงจูงใจในการเรียน

1.5 ตั้งรางวัลสำหรับงานที่มอบหมาย ครูควรตั้งรางวัลไว้ล่วงหน้าแก่งานที่นักเรียนทำสำเร็จ เพื่อช่วยให้นักเรียนพยายามมากขึ้น และการให้รางวัลก่อนการเรียนรู้อีกได้ เพื่อให้เด็กทราบถึงผลการเรียนรู้ใหม่ ครูควรพยายามให้เด็กมีโอกาสได้รับแรงเสริมอย่างทั่วถึงกัน ไม่ควรเน้นเฉพาะผู้ที่ชนะการแข่งขันเท่านั้น แต่อาจให้รางวัลในการแข่งขันกับตนเองก็ได้

1.6 ตัวอย่างสิ่งที่เด็กคุ้นเคยและคาดไม่ถึง การยกตัวอย่างประกอบการสอน ควรเป็นสิ่งที่นักเรียนคุ้นเคยแล้ว เพื่อให้นักเรียนเข้าใจง่ายและรวดเร็วยิ่งขึ้น

1.7 เชื่อมโยงบทเรียนใหม่กับสิ่งที่นักเรียนเรียนรู้มาก่อน การเอาสิ่งใหม่ไปเชื่อมโยงสัมพันธ์กับสิ่งที่เคยรู้มาก่อน จะทำให้เข้าใจง่ายและชัดเจนขึ้น ซึ่งจะทำให้เด็กสนใจบทเรียนมากขึ้น เพราะคาดหวังไว้ว่าจะได้นำเอาสิ่งที่เรียนไปใช้ประโยชน์ และเป็นพื้นฐานในการเรียนต่อไป

1.8 เกมและการเล่นละคร การสอนที่让孩子ได้ปฏิบัติจริงทั้งในการเล่นและแสดงละครทำให้เด็กเกิดความสุขสนุกสนานเพลิดเพลิน ส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนและช่วยให้เข้าใจบทเรียนได้ดียิ่งขึ้น

1.9 สถานการณ์ที่ให้นักเรียนไม่พึงปรารถนา สถานการณ์ที่ให้นักเรียนเบื่อไม่พอใจ ควรหาทางลดหรือขจัดเพราะเป็นอุปสรรคต่อการเรียนรู้ และอาจทำให้นักเรียนไม่เข้าใจบทเรียนได้ ฉะนั้นในการเรียนการสอนครูควรสร้างแรงจูงใจให้นักเรียนอยากมาประยุกต์ใช้เพื่อที่สามารถบรรลุเป้าหมาย และเกิดประสิทธิภาพต่อการเรียน

2. ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสติปัญญา

การเรียนรู้แบบร่วมมือ เป็นการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้นักเรียนได้ระดมความคิดหลากหลายรูปแบบ ซึ่งนักเรียนแต่ละคนมีพื้นฐานทางความรู้และความสามารถที่แตกต่างกัน เมื่อได้มาร่วมทำกิจกรรมด้วยกันจึงต้องมีการปรับความคิด กระบวนการคิด ซึ่งทำให้นักเรียนเกิดการพัฒนาสติปัญญาได้เป็นอย่างดี

Leechor (1988, pp. 26 - 29) ได้สรุปว่า การเรียนรู้แบบร่วมมือในกลุ่มย่อย นักเรียนจะได้ปฏิสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิดในระหว่างการทำกิจกรรมกลุ่ม ทำให้เด็กสามารถพัฒนาการเรียนรู้ทางสติปัญญาในระดับสูงได้แก่ ทักษะการคิด การแก้ปัญหา สิ่งเหล่านี้จะทำให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพมากกว่าการเรียนแบบปกติ กลไกหรือกระบวนการทางสติปัญญาสำคัญที่เกิดขึ้นในการทำงานกลุ่มที่ส่งเสริมความรู้คือ

1. การละลายความขัดแย้ง เมื่อมีการเข้ากลุ่มย่อย ในขณะที่ทำกิจกรรมสมาชิกอาจมีการคัดค้านไม่เห็นด้วย ทำให้เกิดความขัดแย้ง จึงต้องกลับมาคิดทบทวนเพิ่มเติมเพื่อปรับความเข้าใจ มั่นใจในคำตอบที่ถูกต้องเหมาะสม มีเหตุผลจึงเป็นการเพิ่มทักษะการคิด

2. การระดมและการใช้ความรู้และประสบการณ์ร่วมกัน สมาชิกแต่ละคนย่อมมีพื้นฐานประสบการณ์การเรียนรู้ที่แตกต่างกัน เมื่อนำมาวิเคราะห์ปัญหาร่วมกันจะได้อารมณ์ที่หลากหลาย

3. เพื่อนสอนเพื่อน สมาชิกในกลุ่มจะช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ทำให้นักเรียนได้พัฒนาทักษะในด้านการคิดและแก้ปัญหา

3. ทฤษฎีจิตวิทยาสังคม

การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือกัน มีลักษณะแตกต่างจากการให้นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มในชั้นเรียนทั่วไป แทนที่จะปล่อยให้ให้นักเรียนทำงานตามกลไกกลุ่มโดยเสรี ครูต้องจัดประสบการณ์และวางเงื่อนไขให้นักเรียนร่วมมือกันทำงานอย่างจริงจัง มีความเต็มใจที่จะช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ทั้งนี้มิใช่เพื่อการเรียนรู้เนื้อหาวิชาเท่านั้น แต่เพื่อให้นักเรียนได้รู้จักทำงานร่วมกันกับผู้อื่นเป็นกลุ่มสังคมได้

พิบูล จินปรีชา (2554, น. 42) ได้กล่าวว่า การจัดสภาพการณ์และเงื่อนไขเพื่อให้นักเรียนร่วมมือกันนั้น อาศัยทฤษฎีทางจิตวิทยาสังคมเป็นพื้นฐาน Josnson & Josnson (1994, p. 78) โดยนำแนวคิดในการศึกษาพฤติกรรมของคนในกลุ่ม ซึ่งมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของกลุ่มโดยรวม จะช่วยให้เข้าใจถึงกระบวนการในการทำงานร่วมกัน ประกอบด้วยองค์ประกอบต่อไปนี้

1. องค์ประกอบส่วนบุคคล เป็นมโนทัศน์เกี่ยวกับคน ความสามารถของบุคคลที่จะเข้าใจตนเองและผู้อื่น แรงจูงใจ ความสนใจ ความต้องการ สิ่งเหล่านี้มีอิทธิพลต่อการมีปฏิสัมพันธ์ทั้งทางบวกและทางลบกับบุคคลอื่น ปฏิสัมพันธ์ทางบวก เช่น การช่วยเหลือ การริเริ่ม การรอบรู้ในเรื่องต่างๆ ส่วนทางลบ เช่น การอยากเด่นคนเดียว การต่อต้าน การไม่ร่วมมือ

2. ประสบการณ์ ความรู้และทักษะเกี่ยวกับวิธีดำเนินงานของกลุ่มผู้ที่ประสบความสำเร็จ เมื่อทำงานกลุ่มย่อมมีเจตคติที่ดีต่อการทำงานกลุ่มย่อม มีเจตคติที่ดีต่อการทำงานกลุ่มผู้ที่ได้รับความล้มเหลวในการทำงานกลุ่มก็มักมีเจตคติไม่ดีต่อการทำงานร่วมกับผู้อื่น ประสบการณ์มักมีอิทธิพลโดยตรงต่อกลุ่ม ส่วนความรู้ของแต่ละบุคคลก็มีความสำคัญต่อการทำงานกลุ่มเช่นกันคือ ถ้าบุคคลมีความรู้ในเรื่องที่กลุ่มต้องการย่อมเกิดความมั่นใจในการทำงานไม่เป็นอุปสรรคในการดำเนินงานกลุ่ม สำหรับทักษะของการทำงานกลุ่มมี 2 ประเภทใหญ่ ๆ คือ ทักษะในการทำงานหรือกิจกรรมเฉพาะอย่างกับทักษะในการสื่อความกับผู้อื่น

3. จุดมุ่งหมาย จุดมุ่งหมายที่ชัดเจนเป็นที่เข้าใจและยอมรับของบุคคล และทำให้กลุ่มเห็นทิศทางในการทำงาน จุดมุ่งหมายมี 2 ประเภทคือ จุดมุ่งหมายของบุคคลและจุดมุ่งหมายของกลุ่มสอดคล้องกัน จึงจะทำให้เกิดบรรยากาศการทำงานแบบร่วมมือกัน

4. องค์ประกอบด้านเกียรติยศ เป็นพลังที่ช่วยให้บุคคลซึ่งแตกต่างกันได้ร่วมมือกัน เนื่องจากบุคคลแต่ละคนไม่อยากจะแตกต่างจากคนอื่นมากเกินไป และไม่ยกยอตัวเองว่าคนอื่น การทำงานกลุ่มสร้างบรรยากาศให้ทุกคนมีคุณค่าเท่าเทียมกัน

5. ขนาดของกลุ่ม กลุ่มที่มีสมาชิกมากเกินไปความจำเป็น อาจทำให้งานล่าช้าหรือภาระงานไปตกกับสมาชิกบางคนเท่านั้น ขนาดของกลุ่มจึงควรเหมาะสมกับสถานการณ์ จุดมุ่งหมายของงานและกระจายภาระงานให้ทั่วถึงทุกคน

6. สภาพแวดล้อมทางกายภาพ เช่นการจัดห้องเรียน โต๊ะเรียน จัดโต๊ะประชุม อภิปราย ทุกสิ่งมีความสำคัญที่จะช่วยส่งเสริมบรรยากาศของกลุ่ม ป้องกันมิให้เกิดความรู้สึกแตกแยกกัน

4. ทฤษฎีร่วมมือกัน

ทฤษฎีนี้มีแนวคิดว่าการพึ่งพากันทางสังคม (Social Interdependence) เป็นตัวกำหนดพฤติกรรมของบุคคล การกำหนดหรือสร้างสถานการณ์ที่ทำให้เกิดการพึ่งพากันทางสังคมแบบใดแบบหนึ่ง ทำให้บุคคลมีปฏิสัมพันธ์กันตามรูปแบบที่ต้องการ Josnson & Josnson (1994, p. 103)

การร่วมมือกันจะเกิดขึ้นเมื่อบุคคลอยู่ในสถานการณ์ของการพึ่งพากันทางบวก ส่งผลให้บุคคลส่งเสริมกัน และกันทำให้ประสบความสำเร็จและสร้างความสัมพันธ์ภาพที่ดีระหว่างบุคคล

แนวทางในการสร้างการพึ่งพาเชิงบวกเพื่อให้เกิดความร่วมมือกัน การพึ่งพากันทางบวก (Positive Interdependence) แบ่งเป็น 2 ประเภทคือ

1. การพึ่งพากันเชิงผลลัพธ์ (Outcome Interdependence)
2. การพึ่งพากันเชิงวิธีการ (Means Interdependence)

ทั้งนี้พฤติกรรมของบุคคลจะเป็นไปตามการรับรู้ถึงผลลัพธ์หรือเป้าหมายและวิธีการไปสู่เป้าหมายนั้น ดังนั้นเมื่อต้องการให้เกิดพฤติกรรมร่วมมือกัน จึงต้องสร้างสภาพการณ์ให้มีการพึ่งพากันทั้งสองประเภท กล่าวคือ การสร้างสภาพการณ์พึ่งพากันเชิงผลลัพธ์ เพื่อให้เกิดความร่วมมือกันต้องระบุเป้าหมายร่วมกันและรางวัลที่บุคคลจะได้รับร่วมกัน เพื่อให้บุคคลตระหนักว่า ผลงานของกลุ่มขึ้นอยู่กับผลสำเร็จของทุกคน ทุกคนจึงต้องมีความพยายาม มีความสามัคคีกัน อีกประเด็นหนึ่งคือการพึ่งพากันเชิงวิธีการ เพื่อให้เกิดความร่วมมือกันนั้น ต้องสภาพการณ์ให้แต่ละคนรับรู้ว่าจะต้องร่วมกันใช้ความสามารถของแต่ละคนในการทำงานที่ได้รับมอบหมายให้สำเร็จ

จากทฤษฎีของการเรียนแบบร่วมมือที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า ทฤษฎีการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับการเรียนแบบร่วมมือมุ่งเน้นให้นักเรียนทุกคนมีความมานะ พยายาม ตั้งใจ ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ลดความขัดแย้ง สร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล สมาชิกในกลุ่มทำงานเต็มความสามารถ การปฏิบัติงานบรรลุตามเป้าหมายที่กำหนด ทำให้ผู้เรียนมีพัฒนาการทางสติปัญญา ส่งเสริมการเรียนรู้ อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล นอกจากมุ่งเน้นให้นักเรียนเกิดการพัฒนาในทางที่ดีขึ้นแล้วยังมุ่งเน้นให้ครูผู้สอนจัดการเรียนรู้ให้นักเรียนได้ทำงานร่วมกันอย่างมีความสุข มีการเสริมแรงจูงใจหลากหลายรูปแบบเพื่อเอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียนด้วย

3.3 องค์ประกอบของการเรียนรู้อยู่แบบร่วมมือ

Josnson and Josnson (1994, p. 39; อ้างถึงในพิจิตรา ธรรมสถิต, 2552, น. 22) ได้กล่าวถึงหลักการพื้นฐานของการเรียนแบบร่วมมือว่า การเรียนจะมีประสิทธิผล สมาชิกทุกคนต้องปฏิบัติตามพื้นฐาน 5 ประการดังนี้

1. การพึ่งพากันทางบวก (Positive Interdependence) สมาชิกทุกคนในกลุ่มมีหน้าที่และความสำคัญเท่าเทียมกันหมด แต่ละคนรู้หน้าที่ของตนเองว่าจะต้องทำกิจกรรมอะไรบ้างในการเรียนครั้งนั้น และต้องรับผิดชอบในกิจกรรมนั้นเสมอ สมาชิกทุกคนตระหนักดีว่า ความสำเร็จของกลุ่มขึ้นอยู่กับสมาชิกทุกคนภายในกลุ่ม วิธีการที่จะทำให้รู้สึกเช่นนี้ อาจจะทำโดยมีจุดมุ่งหมายร่วมกัน เช่น นักเรียนจะต้องเรียนรู้ในเรื่องใดเรื่องหนึ่งและเพื่อนทุกคนในกลุ่มจะต้องเรียนรู้ด้วยกัน หรืออาจให้รางวัลร่วมกัน เช่น ถ้านักเรียนกลุ่มใดทำคะแนนได้สูง สมาชิกแต่ละคนจะได้คะแนนเพิ่มในส่วนของตนเองสูงตามไปด้วย
2. การติดต่อปฏิสัมพันธ์โดยตรง (Face to Face Interaction) การจัดการเรียนแบบร่วมมือนักเรียนจะนั่งเรียนด้วยกันเป็นกลุ่ม ๆ ละ 2 - 4 คนหันหน้าเข้าหากันเพื่อซักถามปัญหา อธิบายโต้ตอบกัน ให้สมาชิกทุกคนมีส่วนร่วมในการทำงาน ยอมรับเหตุผลของผู้อื่นโต้เถียงกันด้วยเหตุผล เพราะบุคคลรู้จัก สนับสนุนและกล่าวชมให้กำลังใจผู้อื่นเป็นทักษะพื้นฐานของการอยู่ร่วมกันในสังคม

3. การรับผิดชอบทำงานกลุ่ม (Individual Accountability at group work) สมาชิกแต่ละคนในกลุ่มมีหน้าที่รับผิดชอบ และจะต้องทำงานที่ได้รับมอบหมายอย่างเต็มความสามารถ เช่น สมาชิกทุกคนจะต้องตอบคำถามและอธิบายให้แก่เพื่อนสมาชิกด้วยความเต็มใจเสมอ การเรียนจะถือว่าไม่สำเร็จจนกว่าสมาชิกทุกคนจะเรียนรู้บทบาทครบทุกคนหรือได้รับการช่วยเหลือจากเพื่อนที่เรียนเก่งกว่า เพราะฉะนั้นจึงจำเป็นต้องวัดผลการเรียนของแต่ละคน เพื่อกลุ่มจะได้ช่วยเหลือเพื่อนที่ไม่เก่ง ครูอาจใช้วิธีการส่งเรียกสมาชิกในกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง ตอบคำถามหลังเรียนหลังจากบทเรียนบทหนึ่ง ๆ ดังนั้นกลุ่มจะต้องช่วยกันเรียนรู้และช่วยกันทำงาน โดยมีความรับผิดชอบต่องานของตนเองเป็นพื้นฐาน ซึ่งจะต้องเข้าใจและรู้หน้าที่ ที่ตนรับผิดชอบและอธิบายในสิ่งที่ตนรู้แก่เพื่อน

4. ทักษะทางสังคม (Social Skill) การช่วยเหลือและการร่วมมือกันทางสังคม จะสำเร็จได้ต้องอาศัยทักษะระหว่างบุคคลและการทำงานกลุ่ม เรียกรวม ๆ ว่าทักษะทางสังคมคือ ความสามารถที่จะทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ครูต้องปรับพื้นฐานนักเรียนให้มีทักษะการทำงานดังนี้

- 4.1 ต้องทำความรู้จักและไว้วางใจกัน
- 4.2 พูดสื่อความหมายได้อย่างชัดเจน
- 4.3 ยอมรับและให้การสนับสนุนซึ่งกันและกัน
- 4.4 ช่วยกันแก้ปัญหาของความขัดแย้ง

จากทักษะการทำงานกลุ่มนี้ จะทำให้นักเรียนช่วยกันในการถ่ายทอดความรู้ซึ่งกันและกัน แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกัน มีความร่วมมือกันในกลุ่ม ดังนั้นทุกคนจึงเกิดการเรียนรู้ที่จะมีส่วนร่วมในการทำงานกลุ่มได้สำเร็จ

5. กระบวนการกลุ่ม (Group Process) พื้นฐานสำคัญของการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือคือ

กระบวนการกลุ่ม กล่าวคือ การให้ผู้เรียนอภิปรายและให้ข้อมูลป้อนกลับ โดยบอกว่าการเรียนด้วยวิธีนี้ได้ผลดีอย่างไร ผู้เรียนใช้ทักษะในการสร้างภาระงาน โดยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือช่วยจัดเตรียมโอกาสให้นักเรียนได้ทบทวนและจดจำกลวิธีใดเหมาะสมกับตนเอง เช่น กระบวนการตั้งคำถาม กระบวนการของภาระงานการอ่านเป็นกลุ่ม ควรจะเกิดขึ้นเมื่อแต่ละกลุ่มได้เสนอผลงานของตนเอง หลังจากนั้นครูควรตั้งคำถามให้แต่ละกลุ่มประเมินตนเอง นอกจากนั้นครูควรมีส่วนร่วมในการให้ข้อมูลป้อนกลับด้วยคำถามที่เกี่ยวข้องและข้อเสนอแนะบางประการที่ได้จากการสังเกตในช่วงระหว่างการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ การสังเกตนี้ไม่จำเป็นต้องทำทุกคาบ แต่ควรบ่อยครั้ง การสังเกตอาจดูในด้านการแลกเปลี่ยนความรู้ ความคิดเห็น การแก้ปัญหาคำถามของสมาชิก

สุวิทย์ มูลคำ และ อรทัย มูลคำ (2553, น. 57) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของการเรียนแบบร่วมมือไว้ 5 องค์ประกอบดังนี้

1. การมีความสัมพันธ์กันในทางบวก หมายถึง การที่สมาชิกในกลุ่มมีการทำงานอย่างมีเป้าหมายร่วมกัน มีการแข่งขัน มีการใช้ข้อมูลและข้อมูลต่างๆร่วมกัน มีบทบาทหน้าที่และประสบความสำเร็จร่วมกัน ได้รับผลประโยชน์หรือรางวัลโดยเท่าเทียมกัน

2. การปฏิสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิดระหว่างการทำงานกลุ่ม เป็นการเปิดโอกาสให้สมาชิกในกลุ่มแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน อธิบายความรู้ให้แก่เพื่อนสมาชิกในกลุ่มฟังและมีการให้ข้อมูลป้อนกลับซึ่งกันและกัน

3. การตรวจสอบความรับผิดชอบของสมาชิกแต่ละคน เป็นกิจกรรมที่ตรวจสอบเช็คหรือทดสอบให้มั่นใจว่า สมาชิกมีความรับผิดชอบต่องานกลุ่มเพียงใด โดยสามารถที่จะทดสอบเป็นรายบุคคล เช่น การสังเกตการทำงาน การถามปากเปล่า เป็นต้น

4. การใช้ทักษะระหว่างบุคคลและทักษะการทำงานกลุ่มย่อย เพื่อให้งานกลุ่มประสบความสำเร็จ ผู้เรียนควรจะได้รับฝึกฝนทักษะระหว่างบุคคลและทักษะการทำงานกลุ่ม เช่น ทักษะการเป็นผู้นำ ทักษะการตัดสินใจ การแก้ปัญหา และทักษะกระบวนการกลุ่ม เป็นต้น

5. กระบวนการกลุ่มเป็นกระบวนการทำงานที่มีขั้นตอน ซึ่งสมาชิกแต่ละคนจะต้องทำความเข้าใจในเป้าหมายการทำงาน มีการวางแผน ดำเนินงานตามแผน ประเมินผลงานและปรับปรุงร่วมกัน

กล่าวโดยสรุป การเรียนแบบร่วมมือมีองค์ประกอบที่สำคัญคือ สมาชิกทุกคนมีหน้าที่ที่ต้องรับผิดชอบ มีความสำคัญเท่าเทียมกัน ทั้งนี้ทุกคนต้องมีเป้าหมายทำงานร่วมกัน โดยอาศัยทักษะการทำงานเป็นกลุ่ม มีการวางแผน ดำเนินงานอย่างเป็นระบบ และมีทักษะทางสังคม ความสามารถที่จะทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

3.4 รูปแบบของกระบวนการเรียนรู้แบบร่วมมือ

กระบวนการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ เป็นรูปแบบการสอนที่ครูให้ความสนใจนำไปใช้อย่างแพร่หลาย และมีหลายเทคนิค ซึ่งมีนักวิชาการศึกษาหลายท่านได้กล่าวถึงเทคนิคของกระบวนการเรียนรู้แบบร่วมมือที่มีความสอดคล้องกัน สุรศักดิ์ หลาบมาลา (2532, น. 3) ชนาธิป พรกุล (2554, น. 104) และสุคนธ์ สินธพานนท์, พงษ์จันทร์ สุขยั้ง, จินตนา วีรเกียรติสุนทร, และพิวัสสานนภารัตน์ (2554, น. 24 - 37) ดังที่ผู้วิจัยได้สรุปจากนักวิชาการศึกษา ดังนี้

1. Student – Teams Achievement Divisions (STAD) สมาชิกกลุ่ม 4 คนระดับสติปัญญาต่างกัน เช่น เก่ง 1 คน ปานกลาง 2 คน และอ่อน 1 คน ครูจัดกลุ่มให้นักเรียนแล้วทำการสอนบทเรียนทั้งชั้น แล้วให้กลุ่มทำงานตามที่กำหนดโดยนักเรียนในกลุ่มช่วยเหลือกันนักเรียนเก่งช่วยและตรวจงานของเพื่อนให้ถูกต้องก่อนนำส่งครู นักเรียนต่างคนต่างทำข้อสอบแล้วเอาคะแนนของทุกคนมารวมกันเป็นคะแนนของกลุ่ม ครูจัดลำดับของคะแนนของกลุ่มปิดประกาศให้ทุกคนทราบ

2. Team - Game - Tournament (TGT) จัดกลุ่มเช่นเดียวกัน STAD แต่ไม่มีการสอบทุกสัปดาห์แต่ละทีมที่มีความสามารถเท่ากันจะแข่งขันตอบปัญหา จะมีการจัดกลุ่มใหม่ทุกสัปดาห์โดยพิจารณาจากความสามารถของแต่ละบุคคล

3. Team Assisted Individualization (TAI) สมาชิกของกลุ่ม 4 คนมีระดับความรู้ต่างกันใช้ระดับชั้นประถมปีที่ 3 - 6 ครูเรียกนักเรียนที่มีความรู้ระดับเดียวกันของแต่ละกลุ่มมาสอนความยากง่ายของเนื้อหาวิชาที่สอนจะแตกต่างกัน นักเรียนกลับไปยังกลุ่มของตนและต่างคนคนต่างทำงานที่ได้รับมอบหมายแต่ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ทุกคนสอบข้อสอบโดยไม่มีการช่วยเหลือกันมีการให้รางวัลทีมที่ทำคะแนนได้ดีกว่าเดิม

4. Cooperative Integrated Reading and Composition (CLRC) ใช้สำหรับวิชาอ่านเขียนและทักษะอื่น ๆ ทางภาษา สมาชิกกลุ่มนี้ 4 คน มีพื้นฐานความรู้เท่ากัน 2 คน อีก 2 คน ก็เท่ากัน ครูจะเรียกคู่ที่มีความรู้ระดับเท่ากันจากทุกกลุ่มมาสอนให้กลับเข้ากลุ่มแล้วเรียกคู่ต่อไปจากทุกกลุ่มมาสอนคะแนนของกลุ่มพิจารณาจากคะแนนสอบของสมาชิกกลุ่ม เป็นรายบุคคล

5. Jigsaw ใช้สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 - 6 สมาชิกในกลุ่มมี 6 คน ความรู้ต่างระดับ สมาชิกแต่ละคนไปเรียนร่วมกับสมาชิกของกลุ่มอื่น ๆ ในหัวข้อที่ต่างกันออกไปแล้ว ทุกคนกลับมากลุ่มของตนในสิ่งที่ตนไปเรียนร่วมกับกลุ่มอื่น ๆ มาประเมินผลเป็นรายบุคคลแล้วรวมเป็นคะแนนของกลุ่ม

6. Jigsaw II สมาชิกในกลุ่มมี 4 - 5 คนนักเรียนทุกคนเรียนบทเรียนเดียวกันสมาชิกของแต่ละกลุ่มให้ความสนใจหัวข้อย่อยในบทเรียนต่างกัน ใครที่สนใจในหัวข้อเดียวกันจะไปประชุมกับสมาชิกของกลุ่มอื่น ผลการสอนของแต่ละคนเป็นคะแนนของกลุ่ม กลุ่มที่ทำคะแนนได้ดีกว่าครั้งก่อนจะได้รับรางวัล

7. Learning Together สมาชิกในกลุ่มมี 4 - 5 คน ระดับความรู้ต่างกันใช้สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 - 6 ครูทำการสอนทั้งชั้น นักเรียนแต่ละกลุ่มทำงานตามที่ครูมอบหมาย คะแนนของกลุ่มพิจารณาจากผลงานของกลุ่ม

8. Group Investigation สมาชิกในกลุ่มมี 2 - 6 คน แต่ละกลุ่มเลือกหัวข้อเรื่องที่ต้องการค้นคว้า สมาชิกในกลุ่มแบ่งงานกันทั้งกลุ่มเสนอผลงานหรือรายงานต่อหน้าชั้น การให้รางวัลหรือคะแนน ให้เป็นกลุ่ม

จากการศึกษารูปแบบการจัดการเรียนรู้ข้างต้น จะเป็นประโยชน์แก่ครูผู้สอนและผู้ที่เป็นสังเกตการสอน เพื่อจะได้เลือกรูปแบบการสอนให้เหมาะสมกับสภาพห้องเรียน ทั้งนี้ต้องคำนึงถึงผู้เรียนเป็นสำคัญ การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยเลือกใช้รูปแบบการเรียนรู้แบบร่วมมือแบบ Student- Teams Achievement Divisions (STAD) ไปใช้ในการจัดการเรียนรู้

3.5 ผลดีของกระบวนการเรียนรู้แบบร่วมมือ

ทิศนา แคมมณี (2551, น. 101-102) กล่าวถึงผลดีของการเรียนรู้แบบร่วมมือว่าการเรียนรู้แบบร่วมมือได้รับความนิยมอย่างแพร่หลายมาก นับตั้งแต่รายงานวิจัยเรื่องแรกได้รับการตีพิมพ์ในปี ค.ศ.1898 ปัจจุบันมีงานวิจัยที่เกี่ยวข้องโดยเป็นงานวิจัยเชิงทดลองประมาณ 600 เรื่อง และงานวิจัยเชิงหาความสัมพันธ์ประมาณ 100 เรื่อง ผลการวิจัยทั้งหลายดังกล่าวพบว่า การเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือส่งผลดีต่อผู้เรียนตรงกันในด้านต่าง ๆ ดังนี้

1. มีความพยายามที่จะบรรลุเป้าหมายมากขึ้น กระบวนการเรียนรู้แบบร่วมมือช่วยให้ผู้เรียนมีความพยายามที่จะเรียนรู้ให้บรรลุเป้าหมาย เป็นผลทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้นและมีผลงานมากขึ้น การเรียนรู้มีความคงทนมากขึ้น มีแรงจูงใจภายในและแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ มีการใช้เวลาอย่างมีประสิทธิภาพ ใช้เหตุผลดีขึ้นและคิดอย่างมีวิจารณ์ญาณมากขึ้น

2. มีความสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนดีขึ้น กระบวนการเรียนรู้แบบร่วมมือช่วยให้ผู้เรียนมีน้ำใจนักกีฬามากขึ้น ใส่ใจผู้อื่นมากขึ้น เห็นคุณค่าของความแตกต่าง ความหลากหลาย การประสานสัมพันธ์และการรวมกลุ่ม

3. มีสุขภาพดีดีขึ้น กระบวนการเรียนรู้แบบร่วมมือช่วยให้ผู้เรียนสุขภาพจิตดีขึ้น มีความรู้สึกที่ดีเกี่ยวกับตนเอง และมีความเชื่อมั่นในตนเองมากขึ้น นอกจากนี้ยังช่วยพัฒนาทักษะทางสังคมและความสามารถในการเผชิญกับความเครียดและความผันแปรต่าง ๆ

สรุปได้ว่า กระบวนการเรียนรู้แบบร่วมมือทำให้เกิดผลดีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และเกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียน กล่าวคือ ผู้เรียนจะมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น การเรียนรู้มีความคงทน นักเรียนมีความสัมพันธ์อันดีกับเพื่อน มีสุขภาพจิตดีขึ้น และทักษะทางสังคมอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข

4. กระบวนการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD

4.1 การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค STAD

การเรียนตามวิธี STAD (Student Teams – Achievement Division) นั้นเป็นรูปแบบหนึ่งของการเรียนแบบร่วมมือ (Cooperative Learning) พัฒนาขึ้นโดยสลาวิน (Robert, E. Slavin) ผู้อำนวยการโครงการศึกษาระดับประถมศึกษา ศูนย์การวิจัยประสิทธิภาพการเรียนของนักเรียน ที่มีปัญหาทางด้านแห่งมหาวิทยาลัยจอร์จทาวน์ฮอปกินส์ สหรัฐอเมริกา สลาวิน (Slavin) ได้พัฒนาเทคนิคนี้ขึ้นเพื่อขจัดปัญหาทางการศึกษา มุ่งเน้นทักษะการคิด การเรียนที่เป็นระบบเป็นทางเลือกหนึ่งสำหรับการเรียนเป็นกลุ่ม และเป็นวิธีการสร้างสัมพันธภาพระหว่างนักเรียน มีขั้นตอนการจัดกลุ่มดังนี้

1. สมาชิกในกลุ่มมี 4 คน ระดับสติปัญญาต่างกัน เช่น เก่ง 1 คน ปานกลาง 2 คน และอ่อน 1 คน ครูกำหนดบทเรียนและงานของกลุ่มไว้แล้ว
2. ครูสอนบทเรียนให้นักเรียนทั้งชั้นแล้วให้กลุ่มทำงานตามที่กำหนด นักเรียนในกลุ่มช่วยเหลือกัน เด็กเก่งช่วยสอนและตรวจงานของเพื่อนให้ถูกต้องก่อนนำเสนอ
3. นักเรียนทำแบบทดสอบแล้วนำคะแนนของทุกคนมารวมกันเป็นคะแนนกลุ่ม แล้วนำไปปิดประกาศให้ทุกคนทราบ

4.2 องค์ประกอบของการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD

ทิสนา แคมมณี (2550, น. 99 - 101) กล่าวว่า การเรียนการสอนโดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค STAD จะต้องมีองค์ประกอบ 5 ประการ ดังนี้

1. การพึ่งพาและเกื้อกูลกัน (Positive Interdependence) กลุ่มการเรียนรู้แบบร่วมมือ จะต้องตระหนักว่า สมาชิกกลุ่มทุกคนมี ความสำคัญ และความสำเร็จของกลุ่มขึ้นกับสมาชิกทุกคนในกลุ่ม ในขณะที่เดียวกันสมาชิกแต่ละคน ประสบความสำเร็จได้ก็ต่อเมื่อกลุ่มประสบความสำเร็จ ความสำเร็จของบุคคลและของกลุ่มขึ้นอยู่กับกันและกัน ดังนั้นแต่ละคนต้องรับผิดชอบในบทบาทหน้าที่ของตนและในขณะเดียวกันก็ ช่วยเหลือสมาชิกคนอื่นๆ ด้วย เพื่อประโยชน์ร่วมกัน การจัดกลุ่มเพื่อช่วยให้ผู้เรียนมีการพึ่งพา ช่วยเหลือเกื้อกูลกันนี้ทำได้หลายทาง เช่น การให้ผู้เรียนมีเป้าหมายเดียวกัน หรือให้ผู้เรียนกำหนด เป้าหมายในการทำงาน/การเรียนรู้ร่วมกัน (Positive Goal Interdependence) การให้รางวัลตาม ผลงานของกลุ่ม (Positive Reward Interdependence) การให้รางวัลตามผลงานของ กลุ่ม (Positive Resource Interdependence) การมอบหมายบทบาทหน้าที่ในการท างานร่วมกันให้แต่ละคน (Positive Role Interdependence)

2. การปรึกษาหารือกันอย่างใกล้ชิด (Face-to-face promotive interaction) การที่สมาชิกในกลุ่มมีการพึ่งพาช่วยเหลือเกื้อกูลกัน เป็นปัจจัยที่จะส่งเสริมให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์ต่อกันในทางที่จะช่วยให้กลุ่มบรรลุเป้าหมาย สมาชิกกลุ่มจะห่วงใยไว้วางใจ ส่งเสริมและช่วยเหลือกันและกันในการทำงานต่าง ๆ ร่วมกัน ส่งผลให้เกิดสัมพันธภาพที่ดีต่อกัน

3. ความรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้ของสมาชิกแต่ละคน (Individual Accountability) สมาชิกในกลุ่มการเรียนรู้ทุกคนจะต้องมีหน้าที่รับผิดชอบ และพยายามทำงานที่ได้รับมอบหมายอย่างเต็มความสามารถ ไม่มีใครที่จะได้รับประโยชน์โดยไม่ทำหน้าที่ของตน ดังนั้นในกลุ่มจึงจำเป็นต้องมีระบบการตรวจสอบผลงาน ทั้งที่เป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่มวิธีการที่สามารถส่งเสริมให้ทุกคนได้ทำหน้าที่ของตนอย่างเต็มที่มีหลายวิธี เช่น การจัดกลุ่มให้เล็กเพื่อจะได้มีการเอาใจใส่กันและกันได้อย่างทั่วถึง การทดสอบเป็นรายบุคคล การสุ่มเรียกชื่อให้รายงาน ครูสังเกตพฤติกรรมของผู้เรียนในกลุ่ม การจัดให้กลุ่มมีผู้สังเกตการณ์ การให้ผู้เรียนสอนกันและกัน เป็นต้น

4. การใช้ทักษะการปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและทักษะการทำงานกลุ่มย่อย (Interpersonal and Small-group skills) การเรียนรู้แบบร่วมมือจะประสบความสำเร็จได้ต้องอาศัยทักษะที่สำคัญ ๆ หลายประการ เช่น ทักษะทางสังคม ทักษะการปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น ทักษะการทำงานกลุ่ม ทักษะการสื่อสาร และทักษะการแก้ปัญหาขัดแย้ง รวมทั้งการเคารพ ยอมรับ และไว้วางใจกันและกัน ซึ่งครูควรสอนและฝึกให้แก่ผู้เรียนเพื่อช่วยให้ดำเนินงานไปได้

5. การวิเคราะห์กระบวนการกลุ่ม (Group Processing) กลุ่มการเรียนรู้แบบร่วมมือจะต้องมีการวิเคราะห์กระบวนการทำงานของกลุ่มเพื่อช่วยให้กลุ่มเกิดการเรียนรู้และปรับปรุงการทำงานให้ดีขึ้น การวิเคราะห์กระบวนการกลุ่มครอบคลุมการวิเคราะห์เกี่ยวกับวิธีการทำงานของกลุ่ม พฤติกรรมของสมาชิกกลุ่มและผลงานของกลุ่ม การวิเคราะห์การเรียนรู้นี้อาจทำโดยครู หรือผู้เรียน หรือทั้งสองฝ่าย การวิเคราะห์กระบวนการกลุ่มนี้ เป็นยุทธวิธีหนึ่งที่ส่งเสริมให้กลุ่มตั้งใจทำงาน เพราะรู้ว่าจะได้รับข้อมูลป้อนกลับ และช่วยฝึกทักษะการรู้คิด (Metacognition) คือ สามารถที่จะประเมินการคิดและพฤติกรรมของตนที่ได้ทำไป

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า กระบวนการเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค STAD เป็นวิธีการเรียนที่เปิดโอกาสให้นักเรียนได้เรียนรู้ ทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มย่อยที่คละความสามารถ นักเรียนต้องมีความรับผิดชอบต่อกัน เพราะนักเรียนทุกคนในกลุ่มจะแบ่งหน้าที่กัน มีส่วนร่วมในการทำงาน มีปฏิสัมพันธ์กันระหว่างที่ทำงาน แลกเปลี่ยนประสบการณ์ ความคิดเห็นซึ่งกันและกัน

4.3 กระบวนการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค STAD

Slavin (1995, pp. 73 – 84 ; อ้างอิงใน จิรัชญา ทิขิตติ, 2550, น. 23) ได้อธิบายว่า ขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนวิธี STAD มีรายละเอียด ดังนี้

1. การเตรียม ครูจะดำเนินการดังนี้

1.1 เนื้อหาของบทเรียน การเรียนโดยใช้วิธี STAD สามารถใช้ได้กับเนื้อหาต่าง ๆ ที่ครูสร้างขึ้น และโดยเฉพาะเนื้อหาที่โครงการการเรียนรู้แบบทีมที่มหาวิทยาลัยจอห์นฮอปกินส์เป็นผู้สร้างขึ้น แต่จะเป็นการง่ายถ้าครูผู้สอนสร้างขึ้นเอง โดยการทำเอกสารประกอบการสอนหรือใบงาน กระดาษคำตอบและข้อทดสอบย่อยสำหรับเนื้อหาที่จะสอนในแต่ละบท

1.2 การจัดกลุ่มผู้เรียน ในแต่ละกลุ่มควรประกอบด้วยสมาชิก 4 คน เป็นนักเรียนที่มีความสามารถทางการเรียนสูง 1 คน ปานกลาง 2 คน และอ่อน 1 คน ครูควรจัดกลุ่มให้นักเรียนเอง เพราะถ้าให้นักเรียนจัดกลุ่มกันเอง นักเรียนจะเลือกคนที่ชอบพอสนิทสนมกันเท่านั้น ขั้นตอนในการจัดกลุ่มได้แก่

1.2.1 จัดทำเอกสารสรุปเกี่ยวกับการเรียนเป็นกลุ่มให้แต่ละกลุ่ม

1.2.2 จัดนักเรียนเข้ากลุ่ม โดยจัดเรียงนักเรียนที่มีผลคะแนนสูงสุดไปถึงต่ำสุด ข้อมูลที่ใช้ในการแบ่งกลุ่มได้จาก คะแนนการทดสอบจะเป็นสิ่งที่ดีที่สุด รองลงมาคือ การใช้ผลการเรียน ระดับคะแนนวิชาที่ผ่านมา หรือบางครั้งขึ้นอยู่กับวิจารณ์ญาณของผู้สอนก็ได้

1.2.3 พิจารณากลุ่มในชั้นเรียน ในแต่ละกลุ่มควรประกอบด้วยสมาชิก 4 คน ดังนั้นนักเรียนจะมีกลุ่มนั้นให้ใช้ 4 หารจำนวนนักเรียน เช่น ในห้องเรียนหนึ่งมีนักเรียน 32 คน ก็จะแบ่งนักเรียนได้เป็น 8 กลุ่ม แต่ถ้าหารด้วย 4 ไม่ลงตัวก็ต้องมีบางกลุ่มที่มีสมาชิกมากกว่า 4 คน

1.2.4 การจัดนักเรียนเข้ากลุ่ม ในแต่ละกลุ่มควรให้มีความสมดุลเท่ากันเพื่อให้แต่ละกลุ่มมีสมาชิกมีความสามารถทางการเรียนตั้งแต่ ต่ำ ปานกลาง จนถึงสูง และระดับความสามารถ โดยเฉลี่ยของแต่ละกลุ่มจะเท่า ๆ กัน ซึ่งอาจจัดกลุ่มโดยอาศัยคะแนนที่ได้จากแบบทดสอบก่อนเรียน หรือคะแนนจากผลการเรียนเดิม

1.2.5 การพิจารณาคะแนนพื้นฐาน คะแนนพื้นฐานหมายถึงคะแนนจากการทดสอบที่แล้วมา เมื่อครูใช้เทคนิคนี้และมีการทดสอบไป 2 - 3 ครั้งแล้วนำคะแนนนี้มาเฉลี่ยเป็นคะแนนพื้นฐาน หรืออาจใช้คะแนนผลการเรียนปีที่ผ่านมาก็ได้

2. กิจกรรมการสอน ประกอบด้วยกิจกรรมย่อย ๆ ดังนี้

2.1 การสอน (Teach) ครูใช้วิธีการสอนแบบโดยตรง (Direct Instruction) หรืออภิปราย (Discussion) หรือเสนอโดยใช้เสียงและภาพ (Audiovisual Presentation) จะใช้เวลา 1 - 2 คาบ ในการสอนบทเรียนหนึ่ง ๆ โดยดำเนินการตามแผนการสอนซึ่งในการนำเสนอบทเรียนนั้น ควรจะครอบคลุมถึงการนำเข้าสู่บทเรียน การพัฒนาและการฝึกโดยให้แนวปฏิบัติมีรายละเอียดดังนี้

2.1.1 การนำเข้าสู่บทเรียน (Opening) เป็นการสร้างความสนใจของนักเรียนในให้อยากรู้ อยากเห็น อยากเรียน เป็นการเริ่มเข้าสู่การนำเสนอบทเรียน ครูควรจะปฏิบัติดังนี้

ก. บอกนักเรียนถึงสิ่งที่เรียนว่าคืออะไร มีความสำคัญอย่างไร กระตุ้นให้นักเรียนอยากเรียนด้วยการใช้วิธีการใช้อุปกรณ์ประกอบการอธิบายหรือยกตัวอย่างปัญหาในชีวิตจริง
ข. ทบทวนสั้น ๆ เกี่ยวกับทักษะหรือข้อมูลที่นักเรียนรู้อยู่แล้ว

2.1.2 การพัฒนา (Development) เป็นขั้นที่จัดนำเสนอบทเรียน ครูอาจจะปฏิบัติได้ดังนี้

- ก. ทดสอบโดยวัดตามจุดประสงค์
- ข. เน้นทักษะความเข้าใจไม่ใช่ความจำ
- ค. ยกสาระหรือทักษะต่าง ๆ โดยใช้สื่ออุปกรณ์ที่เห็นชัดเจน
- ง. ประเมินความเข้าใจของนักเรียนบ่อย ๆ ด้วยการถามคำถาม
- จ. อธิบายว่าคำตอบนี้ทำไมถึงถูกต้องและไม่ถูกต้อง
- ฉ. เมื่อนักเรียนจับใจความสำคัญได้แล้วให้นำไปสู่สาระถัดไป

ข. รักษาประเด็นที่กำลังเรียนอยู่ โยนคำถามคำถามต่าง ๆ และนำไปสู่บทเรียนทั้งบทอย่างรวดเร็ว

2.1.3 การฝึกโดยให้แนวปฏิบัติ (Guided Practice) เป็นการเปิดโอกาสให้นักเรียนฝึกปฏิบัติเกี่ยวกับบทเรียนที่นำเสนอโดยแนะแนวทางให้ เพื่อให้ นักเรียนมีจุดมุ่งหมายในการปฏิบัติ อาจทำได้ดังนี้

ก. ให้นักเรียนทุกคนช่วยกันแก้ปัญหา หรือหาคำตอบจากคำถามนั้น ๆ
ข. สุ่มตัวอย่างนักเรียนเพื่อถาม ซึ่งวิธีนี้เป็นการกระตุ้นนักเรียนทุกคนเตรียมคำตอบไว้

ค. ไม่ควรใช้งานที่ต้องใช้เวลานาน อาจให้นักเรียนเตรียมคำถาม 1 - 2 ข้อ แล้วให้ข้อมูลย้อนกลับ

2.2 การทำงานเป็นกลุ่ม (Team Study) ใช้เวลา 1 - 2 คาบในการสอบบทหนึ่ง ๆ นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง โดยการอ่านและศึกษาใบงานร่วมกับเพื่อนสมาชิกเอกสารที่ใช้ในขั้นนี้คือ ใบงาน และกระดาษคำตอบ กลุ่มละ 2 ใบ ในขณะที่เรียนสมาชิกในกลุ่มจะต้องเรียนเนื้อหานั้น ๆ ให้เข้าใจและช่วยกันทำงานในวันแรก ครูจะอธิบายถึงความหมายของการทำงานแบบร่วมมือและเทคนิคต่าง ๆ ในการเรียนนอกจากนี้ครูควรกระตุ้นให้นักเรียนได้รับทราบกฎบางอย่าง เช่น

- 2.2.1 ให้จัดกลุ่มอย่างรวดเร็วและไม่เสียงดังรบกวนคนอื่น
- 2.2.2 ให้เวลาประมาณ 5 นาทีในการตั้งชื่อกลุ่ม
- 2.2.3 แจกใบงานและกระดาษคำตอบกลุ่มละ 2 ชุด
- 2.2.4 แลกเปลี่ยนความคิดอธิบายโต้ตอบและแบ่งใช้อุปกรณ์ร่วมกัน
- 2.2.5 ให้สมาชิกแต่ละคนอธิบายคำตอบแทนที่จะเป็นการตรวจคำตอบ
- 2.2.6 ใช้คำพูดที่สุภาพไม่ก้าวร้าวและไม่เถียงกันด้วยเรื่องส่วนตัว
- 2.2.7 เมื่อเกิดข้อขัดแย้งให้ใช้หลักประชาธิปไตย
- 2.2.8 ตรวจสอบผลงานและคำตอบของกลุ่มก่อนนำเสนอครู และสมาชิกทุกคนต้องยอมรับผิดชอบผลงานกลุ่มเสมือนงานของตน
- 2.2.9 เน้นให้นักเรียนทราบว่า พวกเขาจะจบบทก็ต่อเมื่อแน่ใจว่าสมาชิกแต่ละคนในกลุ่มเข้าใจและทำคะแนนสอบได้ 100 %

2.2.10 ต้องแน่ใจว่านักเรียนศึกษาเนื้อหาจากใบงานจริง ๆ ไม่ใช่ถือไว้เฉย ๆ
2.2.11 นักเรียนมีคำถามควรให้ถามสมาชิกก่อนถามครู
บทบาทของครู คือ สังเกตและประเมินพฤติกรรมการทำงานกลุ่มโดยเดินดูทุกกลุ่มและให้การช่วยเหลือเมื่อจำเป็น นอกจากนี้ครูอาจมีการซักถามกลุ่มเพื่อตรวจสอบความเข้าใจเกี่ยวกับสิ่งที่เรียนไปจัดว่าเป็นขั้นที่นักเรียนนำความรู้ที่ได้รับไปใช้

2.3 การทดสอบ (Test) จะใช้เวลาในการทดสอบ 0.5 คาบโดยเป็นการทดสอบเป็นรายบุคคล นักเรียนแต่ละคนได้รับกระดาษคำตอบคนละ 1 ชุด ในการทดสอบควรปฏิบัติดังนี้

2.3.1 ให้เวลาในการทำข้อสอบอย่างพอเพียง แต่ไม่เปิดโอกาสให้นักเรียนปรึกษากัน ขณะทำการทดสอบ นักเรียนต้องแยกโต๊ะจากกลุ่ม

2.3.2 ให้มีการแลกเปลี่ยนกระดาษคำตอบเพื่อเปลี่ยนกันตรวจกับผู้อื่นได้ หรือ สละคะแนนเอาไว้เมื่อเรียนจบบทเรียนแล้ว

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช (2553, น. 70) ได้อธิบายขั้นตอนการจัดกิจกรรมการสอนเทคนิค STAD ดังนี้

ขั้นที่ 1 แจกจุดประสงค์การเรียนรู้ ครูเป็นผู้แจ้งให้นักเรียนทราบจุดประสงค์การเรียนรู้
ขั้นที่ 2 นำเข้าสู่บทเรียน เพื่อให้ผู้เรียนมีความพร้อมและเร้าความสนใจ
ขั้นที่ 3 ดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอน ครูสอนเนื้อหาด้วยวิธีการต่าง ๆ ทั้งนี้การเลือกวิธีสอนและการใช้สื่อต้องสอดคล้องเหมาะสมกับเนื้อหา นั้น ๆ และผู้เรียนจะปรึกษากันทำ โจทย์ปัญหาาร่วมกันในกลุ่มตามที่ครูจัดไว้

ขั้นที่ 4 สรุป ให้ผู้เรียนสรุปหรือครูสรุปให้หรือทั้งครูและนักเรียนช่วยกันสรุป
ขั้นที่ 5 การวัดและประเมินผล วัดจากการสังเกตพฤติกรรมของผู้เรียน การตั้งคำถาม การทดสอบย่อยเป็นรายบุคคล เพื่อดูคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มและคะแนนของสมาชิกแต่ละคน

จากข้อความที่ได้นำเสนอเรื่องกระบวนการการเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค STAD ของ Slavin (1995, pp. 73 – 84) และมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช (2553, น. 70) ดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยได้กำหนดขั้นตอนตามรูปแบบการเรียนรู้ STAD เพื่อการวิจัย ดังนี้

1. ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน ครูแจ้งนักเรียนว่าสิ่งที่จะเรียนคืออะไร มีความสำคัญอย่างไร เพื่อกระตุ้นให้นักเรียนอยากเรียนรู้ด้วยเทคนิควิธีการที่หลากหลาย เช่น

- 1.1 ทบทวนบทเรียนเดิมที่สัมพันธ์กับบทเรียนใหม่
- 1.2 ตั้งปัญหา ทายปัญหา ใช้คำถามกระตุ้นความคิด
- 1.3 ให้นักเรียนทำกิจกรรมที่สัมพันธ์กับบทเรียน เช่น ฟังเพลงแล้วตอบคำถาม ฟัง แดบบันทึกเสียงการอ่านคำประพันธ์แล้วสนทนาร่วมกัน เป็นต้น

1.4 สนทนา ซักถามหรือเปิดโอกาสให้นักเรียนเล่าเกี่ยวกับประสบการณ์เดิมของนักเรียนที่มีความสัมพันธ์กับบทเรียนใหม่แล้วเชื่อมโยงไปสู่เรื่องที่ครูจะสอน

2. ขั้นเสนอความรู้ ครูมีแนวทางในการปฏิบัติกิจกรรมดังนี้

- 2.1 ครูนำเสนอเนื้อหาความรู้แก่นักเรียนด้วยวิธีการต่าง ๆ เช่น การสอนโดยตรง การอธิบาย อภิปรายโดยใช้สื่อการสอนประกอบ ทั้งนี้การเลือกวิธีสอนและการใช้สื่อต้องสอดคล้องเหมาะสมกับเนื้อหา นั้น ๆ

2.2 ครูกำหนดประเด็นให้นักเรียนร่วมมือกันศึกษาค้นคว้า แล้วนำความรู้มาแลกเปลี่ยนเรียนรู้กัน วิธีนี้จะเปิดโอกาสให้นักเรียนได้เรียนรู้ร่วมกัน ซึ่งเป็นการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

2.3 การนำเสนอความรู้ควรเน้นความเข้าใจมากกว่าความจำ ครูควรมีการประเมินความรู้นักเรียนบ่อยๆด้วยการใช้คำถามกระตุ้นความคิด

3. ขั้นการทำงานกลุ่ม กลุ่มจะประกอบไปด้วยนักเรียน 4 - 5 คน ซึ่งมีความแตกต่างกันด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความถนัดและเพศคละกัน นักเรียนแต่ละกลุ่มต้องพยายามศึกษา ทำความเข้าใจกิจกรรมที่ครูมอบหมาย และต้องให้สมาชิกทุกคนเข้าใจตรงกัน นักเรียนทุกคนมีส่วนร่วมใน

การทำกิจกรรมกลุ่ม แล้วนำผลงานกลุ่มเสนอหน้าชั้นเรียน ขั้นตอนนี้ครูต้องชี้แจงให้นักเรียนเข้าใจ กระบวนการทำงานกลุ่มดังนี้

3.1 หน้าที่สำคัญของกลุ่มคือ การช่วยเหลือกัน เรียนรู้ร่วมกัน

3.2 หัวใจสำคัญของกลุ่มคือ สมาชิกแต่ละคน ทุกคนต้องทำหน้าที่ของตนเองให้ดีที่สุด สมาชิก เรียนรู้ให้กำลังใจและเข้าใจร่วมกัน

ขณะที่นักเรียนปฏิบัติงานกลุ่มครูควรสังเกตพฤติกรรมการทำงานร่วมกันของแต่ละกลุ่ม อาจให้ข้อมูลป้อนกลับ ให้แรงเสริมหรืออาจเข้าไปชี้แจง สอนซ้ำหรือให้ความช่วยเหลืออื่น ๆ ตามความเหมาะสม

4. ขั้นสรุป นักเรียนช่วยกันสรุปความรู้เรื่องที่เรียนหรือครูสรุปให้หรือทั้งครูและนักเรียนช่วยกันสรุป

5. ขั้นการทดสอบ การทดสอบนักเรียนลงมือทำข้อสอบในเวลาที่กำหนด ไม่อนุญาตให้นักเรียนปรึกษากันหรือซักถามกัน ครูนำคะแนนของนักเรียนแต่ละคนในกลุ่มมาเฉลี่ยเป็นคะแนนกลุ่ม ชมเชยหรือรางวัลกลุ่มที่ได้คะแนนสูงสุด

4.4 ประโยชน์ที่ได้จากการเรียนแบบร่วมมือเทคนิค STAD

Josnson and Josnson (1994, pp. 20 - 23; อ้างถึงใน จูริก ทักษิณ, 2553, น. 52) ได้กล่าวถึงประโยชน์ที่ได้จากการจัดกิจกรรมเรียนรู้แบบร่วมมือ STAD ไว้ดังต่อไปนี้

1. เรียนเก่งที่เข้าใจคำสอนของครูได้ดี จะเปลี่ยนคำสอนของครูเป็นภาษาพูดของนักเรียนอธิบายให้เพื่อนฟังได้และทำให้เพื่อนเข้าใจได้ดียิ่งขึ้น
2. นักเรียนทำหน้าที่อธิบายบทเรียนให้เพื่อนฟังจะเข้าใจบทเรียนได้ดีขึ้น ซึ่งครูทุกคนทราบข้อนี้คือ ยิ่งสอนยิ่งเข้าใจบทเรียนที่ตนเองสอนได้ดียิ่งขึ้น
3. การสอนเพื่อนจะเป็นการสอนแบบตัวต่อตัว ทำให้นักเรียนได้รับการเอาใจใส่และความสนใจมากยิ่งขึ้น
4. นักเรียนทุกคนต่างก็มีความพยายามช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เพราะคะแนนของสมาชิกในกลุ่มจะถูกนำไปแปลงเป็นคะแนนของกลุ่ม
5. นักเรียนทุกคนเข้าใจดีว่า คะแนนของตนมีส่วนช่วยเพิ่มหรือลดคะแนนเฉลี่ยของกลุ่ม ดังนั้นทุกคนต้องพยายามอย่างเต็มที่ ปฏิบัติหน้าที่ของตนเต็มความสามารถ จะคอยอาศัยเพื่อนอย่างเดียวยังไม่ได้ เพื่อให้กลุ่มประสบความสำเร็จ
6. นักเรียนทุกคนได้มีโอกาสฝึกทักษะทางสังคม มีเพื่อนร่วมกลุ่มและเป็นการเรียนรู้การทำงานเป็นกลุ่ม ซึ่งเป็นประโยชน์อย่างมากเมื่อเข้าสู่ระบบการทำงานอย่างแท้จริง
7. นักเรียนมีโอกาสเรียนรู้กระบวนการกลุ่ม เพราะในการปฏิบัติงานร่วมกันนั้นก็ต้องการทบทวนกระบวนการทำงานของกลุ่ม เพื่อให้มีประสิทธิภาพของการปฏิบัติงานหรือคะแนนกลุ่มดีขึ้น
8. นักเรียนเก่งจะมีบทบาทสังคมในชั้นมากขึ้น จะรู้สึกว่าเขาไม่ได้เรียนหรือหลบไปท่องหนังสือเฉพาะตน เพราะเขาต้องมีหน้าที่ต่อสังคมด้วย
9. การตอบคำถามในห้องเรียน ถ้าหากตอบผิดเพื่อนจะหัวเราะ แต่เมื่อทำงานเป็นกลุ่ม นักเรียนจะช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ถ้าหากตอบผิดก็หมายถึงผิดทั้งกลุ่ม คนอื่นๆ อาจจะช่วยเหลือบ้าง ทำให้นักเรียนในกลุ่มมีความผูกพันมากขึ้น

จากข้อความข้างต้นสรุปได้ว่า การจัดกิจกรรมเรียนรู้โดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD จะเกิดประโยชน์แก่นักเรียนทุกคน กล่าวคือ นักเรียนเก่งได้ช่วยเหลือเพื่อนที่เรียนอ่อน ให้เข้าใจเนื้อหาวิชาได้ดียิ่งขึ้น การช่วยสอนเพื่อนจะยิ่งทำให้เข้าใจเนื้อหามากยิ่งขึ้น นักเรียนทุกคนจะมีความสนุกสนาน พยายามในการทำกิจกรรม ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ทุกคนมีโอกาสได้เรียนรู้กระบวนการกลุ่ม มีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน

4.5 การประยุกต์ใช้ทฤษฎีในการเรียนการสอน

การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือมีผลดีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนทำให้เกิดประโยชน์แก่ผู้เรียน ดังนั้นครูควรมีความรู้ความเข้าใจเรื่องการประยุกต์ใช้ทฤษฎีในการจัดการเรียนรู้ เพื่อให้ได้นำไปใช้อย่างถูกต้อง เหมาะสม

ทศนา เขมมณี (2551, น. 103 - 106) ได้อธิบายว่า การประยุกต์ใช้ทฤษฎีในการจัดการเรียนการสอนว่า ครูสามารถนำหลักการเรียนรู้แบบร่วมมือไปจัดการเรียนการสอนของตนได้ โดยการพยายามจัดกลุ่มการเรียนรู้ให้มียุทธศาสตร์ประกอบครบ 5 ประการและใช้เทคนิควิธีการต่างๆในการช่วยให้องค์ประกอบ ทั้ง 5 สัมฤทธิ์ผล โดยทั่วไปการวางแผนบทเรียนและการจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนได้เรียนรู้แบบร่วมมือมีประเด็นที่สำคัญ ดังนี้

1. ด้านการวางแผนการจัดการเรียนการสอน

1.1 กำหนดจุดมุ่งหมายของบทเรียนทั้งทางด้านความรู้และทักษะกระบวนการต่าง ๆ

1.2 กำหนดขนาดของกลุ่ม กลุ่มควรมีขนาดเล็กประมาณ 3 - 6 คน กลุ่มขนาด 4 คน จะเป็นขนาดที่เหมาะสมที่สุด

1.3 กำหนดองค์ประกอบของกลุ่ม หมายถึง การจัดผู้เรียนเข้ากลุ่ม ซึ่งอาจทำโดยการสุ่มหรือการเลือกที่เหมาะสมกับวัตถุประสงค์ โดยทั่วไปกลุ่มจะต้องประกอบด้วยสมาชิกที่คละกันในด้านต่าง ๆ เช่น เพศ ความสามารถ ความถนัด เป็นต้น

1.4 กำหนดบทบาทของสมาชิกแต่ละคนในกลุ่ม เพื่อช่วยให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิดและมีส่วนร่วมในการทำงานอย่างทั่วถึง ครูควรมอบหมายบทบาทหน้าที่ในการทำงานให้ทุกคน และบทบาทหน้าที่นั้นๆจะต้องเป็นส่วนหนึ่งของงาน อันเป็นจุดมุ่งหมายของกลุ่ม ครูควรจัดบทบาทหน้าที่ของสมาชิกให้อยู่ในลักษณะที่ต้องพึ่งพาอาศัยเกื้อกูลกัน บทบาทหน้าที่ในการทำงานเพื่อการเรียนรู้มีจำนวนมาก เช่น บทบาทผู้นำกลุ่ม ผู้สังเกตการณ์ เลขานุการ ผู้นำเสนอผลงาน ผู้ตรวจสอบผลงาน เป็นต้น

1.5 จัดสถานที่ที่เหมาะสมในการทำงาน และการปฏิสัมพันธ์กัน ครูจำเป็นต้องคิดออกแบบการจัดห้องเรียนหรือสถานที่ที่ใช้ในการเรียนรู้ให้อึดและสะดวกต่อการทำงานกลุ่ม

1.6 จัดสาระ วัสดุหรืองานที่จะให้ผู้เรียนทำ วิเคราะห์สาระหรือวัสดุที่จะให้ผู้เรียนได้เรียนรู้และจัดแบ่งสาระหรืองานนั้น ในลักษณะที่ให้ผู้เรียนแต่ละคนมีส่วนร่วมในการช่วยกลุ่มและพึ่งพากันในการเรียนรู้

2. ด้านการสอน ครูควรมีการเตรียมกลุ่มเพื่อการเรียนรู้ร่วมกัน ดังนี้

2.1 อธิบายชี้แจงเกี่ยวกับงานของกลุ่ม ครูควรอธิบายถึงจุดมุ่งหมายของบทเรียน เหตุผลในการดำเนินการต่างๆ รายละเอียดของงานและขั้นตอนการทำงาน

2.2 อธิบายเกณฑ์การประเมินผลงาน ผู้เรียนจะต้องมีความเข้าใจตรงกันว่าความสำเร็จของงานอยู่ตรงไหน งานที่คาดหวังมีลักษณะอย่างไร เกณฑ์ที่ใช้ในการวัดความสำเร็จของงานคืออะไร

2.3 อธิบายถึงความสำคัญและวิธีการของการพึ่งพาและเกื้อกูลกัน ครูควรอธิบายเกณฑ์ ระเบียบ กติกา บทบาทหน้าที่และระบบการให้รางวัลหรือประโยชน์ที่กลุ่มจะได้รับในการร่วมมือกันเรียนรู้

2.4 อธิบายการช่วยเหลือกันระหว่างกลุ่ม

2.5 อธิบายถึงความสำคัญและวิธีการในการตรวจสอบความรับผิดชอบต่อหน้าที่ที่แต่ละคนได้รับมอบหมาย เช่น การสุ่มเลือกชื่อผู้นำเสนอผลงาน การทดสอบ การตรวจสอบผลงาน เป็นต้น

2.6 ชี้แจงพฤติกรรมที่คาดหวัง หากครูชี้แจงให้ผู้เรียนได้รู้อย่างชัดเจนว่าต้องการให้ผู้เรียนเกิดพฤติกรรมอะไรบ้าง จะช่วยให้ผู้เรียนรู้ความคาดหวังที่มีต่อตนและพยายามจะแสดงพฤติกรรมนั้น

3. ด้านการควบคุมกำกับและช่วยเหลือกลุ่ม

3.1 ดูแลให้สมาชิกกลุ่มมีการปรึกษาหารือกันอย่างใกล้ชิด

3.2 สังเกตการณ์การทำงานร่วมกันของกลุ่ม ตรวจสอบว่าสมาชิกกลุ่มมีความเข้าใจในงานหรือบทบาทหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายหรือไม่ สังเกตพฤติกรรมต่าง ๆ ของสมาชิก ให้ข้อมูลป้อนกลับให้แรงเสริม

3.3 เข้าไปช่วยเหลือกลุ่มตามความเหมาะสม เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของงานและการทำงานเมื่อพบว่ากลุ่มต้องการความช่วยเหลือ ครูสามารถเข้าไปชี้แจง สอนซ้ำ หรือให้ความช่วยเหลืออื่น ๆ

3.4 สรุปรการเรียนรู้ ครูควรให้กลุ่มสรุปประเด็นการเรียนรู้ที่ได้จากการเรียนรู้แบบร่วมมือ เพื่อช่วยให้การเรียนรู้มีความชัดเจนขึ้น

4. ด้านการประเมินผลและวิเคราะห์กระบวนการเรียนรู้

4.1 ครูประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนทั้งหมด ทั้งด้านปริมาณและคุณภาพ โดยใช้วิธีการที่หลากหลาย และควรให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการประเมิน

4.2 วิเคราะห์กระบวนการทำงานและกระบวนการเรียนรู้ร่วมกัน ครูควรจัดให้ผู้เรียนมีเวลาในการวิเคราะห์การทำงานของกลุ่มและพฤติกรรมของสมาชิกกลุ่ม เพื่อให้มีโอกาสเรียนรู้ที่จะปรับปรุงส่วนบกพร่องของกลุ่ม

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า ครูสามารถนำหลักการเรียนรู้แบบร่วมมือไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของตนได้ ครูควรมีการวางแผนออกแบบการเรียนรู้ โดยอาศัยเทคนิควิธีการต่าง ๆ ที่หลากหลาย เหมาะสมกับสถานการณ์การเรียนรู้ต่าง และครูควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการวัดผลประเมิน การเรียนรู้และวิเคราะห์กระบวนการทำงาน

5. การแต่งคำประพันธ์

5.1 ความหมายของคำประพันธ์

นิมิตล หาญทงค์ (2551, น. 2) สรุปความหมายของการประพันธ์ไว้ว่า การประพันธ์มีความหมายในเชิงร้อยกรองมากกว่าร้อยแก้ว การแต่งคำประพันธ์ในโรงเรียนมัธยมศึกษา มีเนื้อหาเกี่ยวกับการเขียนร้อยกรอง กลอน กาพย์ โคลง ฉันท์ และร่ายเป็นส่วนใหญ่

กำชัย ทองหล่อ (2554, น. 433) ได้กล่าวถึงความหมายของคำประพันธ์ว่า คำประพันธ์ คือ ถ้อยคำที่ร้อยกรองหรือเรียบเรียงขึ้น โดยมีข้อบังคับจำกัดคำและวรรคตอนให้รับสัมผัสกันไพเราะตามเกณฑ์ที่ได้วางไว้ในฉันทลักษณ์ คำประพันธ์จำแนกออกเป็น 7 ชนิด คือ โคลง ร่าย กาพย์ กลอน ลิลิต ฉันท์ และ กลบท

วันเพ็ญ เทพโสภณ (2555, น. 120) ได้ให้ความหมายของคำประพันธ์ไว้ว่า คำประพันธ์ หมายถึง ถ้อยคำที่เรียบเรียงขึ้นโดยมีข้อบังคับมีการจำกัดคำและวรรคตอนต้องสัมผัสกันอย่างไร้เพราะตามที่วางกฎเกณฑ์ไว้

เริงชัย ทองหล่อ (2558, น. 1) ได้อธิบายถึงความหมายของคำประพันธ์ว่า คำประพันธ์ หมายถึง การแต่งหรือเรียบเรียงถ้อยคำให้เป็นเรื่องราวหรือการผูกถ้อยคำให้เป็นบทร้อยกรองชนิด โคลง ฉันท์ กาพย์ กลอน และร่าย จากความหมายของคำประพันธ์ที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า คำประพันธ์ คือ งานเขียนที่ใช้ถ้อยคำเรียบเรียงขึ้นเป็นร้อยกรองชนิดต่างๆ ซึ่งการเรียบเรียงหรือร้อยกรองขึ้นนั้นต้องคำนึงถึงฉันทลักษณ์คือ รูปแบบข้อบังคับ มีการจำกัดคำ มีวรรคตอนที่รับสัมผัสกันทำให้เกิดความงามทางภาษา ทำให้ผู้อ่านเห็นภาพ มีความรู้สึกสะเทือนใจ และเกิดจินตนาการกว้างไกล

5.2 คุณค่าของคำประพันธ์

พระยาอุปกิตศิลปสาร (2546, น. 351) กล่าวไว้ว่า การแต่งคำประพันธ์ทั้งหลายก็หวังประโยชน์ที่จะเอาความคิด ความเห็นในใจของตนออกมาเรียบเรียงเป็นเรื่องราว ให้ผู้อ่านผู้ฟังเข้าใจแจ่มแจ้งและถูกต้องตามความคิดเห็นของตนเป็นข้อใหญ่ ประโยชน์ของบทประพันธ์ที่เป็นคำกานท์ก็มีอยู่ไม่น้อยเช่นกัน เพราะคำกานท์ทั้งหลายที่เกี่ยวกับข้อบังคับ เป็นต้นว่า สัมผัสคล้องจองกัน และวรรคตอนได้จังหวะ เป็นเหตุให้เอาไปร้องร่ำทำเพลงได้เป็นอย่างดี เป็นที่ดูดดื่มหัวใจผู้อ่านผู้ฟังได้ดีกว่าคำร้อยแก้วมาก และเป็นเหตุให้จดจำไว้ได้นานหลายชั่วคนด้วย ดังจะเห็นได้ในคำกล่อมลูกต่าง ๆ ซึ่งยังจดจำกันได้ตลอดมาจนบัดนี้

นพดล จันทรเพ็ญ (2557, น. 4 - 7) ได้อธิบายไว้ว่า คุณค่าของร้อยกรองจะมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับวิจารณ์ของผู้อ่านและผู้ฟัง ขึ้นอยู่กับความรู้พื้นฐานของผู้ประเมิน ตลอดจนประสบการณ์และสิ่งแวดล้อม คุณค่าของบทร้อยกรองจำแนกได้ดังนี้

1. คุณค่าต่อผู้แต่ง งานร้อยกรองเป็นวิธีการแสดงออกทางอารมณ์ ความรู้สึกนึกคิด ความละเอียดอ่อน จินตนาการ ความสะเทือนอารมณ์ และประสบการณ์ของผู้แต่งที่จะได้สะท้อนออกมา ถ้าสามารถแต่งบทร้อยกรองให้แสดงออกถึงจุดมุ่งหมายนั้น ๆ ได้อย่างชัดเจนและงดงาม บทร้อยกรองนั้นก็ย่อมจะสะท้อนให้เห็นคุณค่าที่มีต่อผู้แต่ง

2. คุณค่าต่อผู้อ่าน ร้อยกรองที่ดีจะช่วยให้ผู้ฟังได้รู้จักคนอื่นก่อนรู้จักตัวเอง รู้จักรักคนอื่นก่อนรักตัวเอง และยังช่วยให้ได้เรียนรู้วิธีทำตนให้เหมือนคนอื่น แต่มีความคิดเป็นของตนเอง เพื่อให้เป็นสมาชิกที่ดีในสังคมและอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

3. คุณค่าต่อสังคม เป็นมรดกที่คนในชาติภูมิใจและที่สำคัญคือ งานร้อยกรองย่อมสะท้อนให้เห็นชีวิตความเป็นอยู่ ขนบธรรมเนียมประเพณีต่างๆของคนในชาติแต่ละยุคสมัย แสดงให้เห็นถึงความคิด ค่านิยม และอุดมการณ์ของคนในชาติ สิ่งใดที่คนสมัยนั้นเห็นว่าเป็นสิ่งที่ดีงามควรประพฤติปฏิบัติ สิ่งที่เป็นข้อพึงรังเกียจ พึงละเว้นการปฏิบัติก็จะสะท้อนออกมาในบทร้อยกรองที่กวีแต่งขึ้นมาตามยุคสมัยนั้นๆ เพราะกวีคือสมาชิกในสังคม กวีย่อมดูดซับความรู้สึกนึกคิด ค่านิยมต่าง ๆ ไว้ในตัวเอง และสะท้อนออกมาในรูปของร้อยกรองทำให้เกิดความเข้าใจสังคมอีกทางหนึ่ง บทร้อยกรองจึงเป็นสมบัติล้ำค่าของสังคมที่พึงรักษาและสืบทอดเป็นมรดกของชาติสืบไป

เริงชัย ทองหล่อ (2558, น. 15) กล่าวถึงประโยชน์ของการประพันธ์ไว้ว่า ประโยชน์ของการประพันธ์ มี 7 ประการ ดังนี้

1. ทำให้เกิดภาษาที่ประณีตไพเราะเพลิตเพลินในรสสำเนียงและเนื้อความ เพราะผู้แต่งจะต้องสรรถ้อยคำให้มีเสียงสัมผัสและผูกเนื้อความให้น่าฟัง

2. ฝึกให้สนใจและรอบรู้การใช้ภาษาและเข้าใจภาษาอย่างประณีตลึกซึ้ง

3. ช่วยให้เกิดความจำแม่นยำ เพราะมีความไพเราะจูงใจให้นิยมชมชอบและมีสัมผัสคล้องจอง ทำให้จำง่ายไม่ผิดพลาด

4. ทำให้ภาษามีวิวัฒนาการเพราะต้องคิดค้นกลั่นกรองเลือกสรรหาถ้อยคำมาใช้ให้เหมาะสม และต้องเรียบเรียงให้เป็นระเบียบเรียบร้อย มีความหมายคมคายลึกซึ้ง บางทีก็ต้องคิดคำขึ้นเป็นเหตุให้ภาษาคลีคลายขยายตัวกว้างขวางออกไป

5. ทำให้เกิดวรรณคดีซึ่งนับเป็นสมบัติสำคัญของชาติอย่างหนึ่งและมีกวีเป็นศรีประดับชาติ

6. ทำให้เกิดความคิดริเริ่มในการสร้างแบบการประพันธ์ชนิดต่าง ๆ จนกลายเป็นมรดกตกทอดมาถึงคนรุ่นหลัง

7. ทำให้รักษาถ้อยคำสำนวนและขนบธรรมเนียมประเพณีเก่า ๆ ไว้มิให้สูญ เพราะผู้ประพันธ์ย่อมจะบรรจุสำนวนภาษา และเหตุการณ์ที่ปรากฏในสมัยของผู้ประพันธ์ไว้ในวรรณกรรมที่แต่งขึ้น

จากข้อความข้างต้นสรุปได้ว่า คำประพันธ์เป็นงานเขียนที่มีคุณค่ามาก ครอบคลุมทั้งคุณค่าที่มีต่อผู้แต่ง คุณค่าต่อผู้อ่านและคุณค่าต่อสังคม สำคัญที่สุดคือคำประพันธ์ช่วยทำให้จิตใจของผู้แต่งผู้อ่านและสังคมส่วนรวมกล่าวคือ ทำให้ทุกคนมีความรู้ ความคิดสร้างสรรค์ มีจินตนาการที่กว้างไกล ช่วยขัดเกลาจิตใจให้ละเอียดอ่อน มองโลกในแง่ดี คำประพันธ์จึงเป็นมรดกทางวัฒนธรรมที่ล้ำค่า ควรแก่การอนุรักษ์ สืบทอดให้ลูกหลานต่อไป

5.3 ลักษณะบังคับของคำประพันธ์

วรารภรณ์ บำรุงกุล (2542, น. 20 - 25) ได้อธิบายว่า ลักษณะบังคับของคำประพันธ์แบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ

1. ลักษณะบังคับของคำประพันธ์ที่พบในคำประพันธ์ทุกประเภทมี 3 ลักษณะคือ

- 1.1 ลักษณะบังคับคณะ กำหนดไว้เป็นบท บาท วรรค คำ และคำกลอน
- 1.2 ลักษณะบังคับคำหรือพยางค์ คำประพันธ์แต่ละประเภทจะกำหนดจำนวนคำ ใน 1 บท 1 บาท หรือ 1 วรรค ต่างกันออกไป ในคำประพันธ์ 1 อาจจะมีหมายถึง 1 พยางค์ ซึ่งหมายถึง เสียงที่เปล่งออกมา 1 ครั้ง

1.3 ลักษณะบังคับสัมผัส สัมผัสคือ การกำหนดคำให้มีเสียงคล้องจองกัน อาจเป็น เสียงสระหรือเสียงพยัญชนะก็ได้ จึงเรียกว่า สัมผัสสระ และสัมผัสพยัญชนะหรือสัมผัสอักษร

2. ลักษณะบังคับของคำประพันธ์ที่พบในคำประพันธ์บางประเภท มี 6 ลักษณะ คือ

- 2.1 ลักษณะบังคับคำเอก คำโท เป็นคำบังคับอยู่ในคำประพันธ์ประเภทโคลง
- 2.2 ลักษณะบังคับคำเป็นคำตาย เป็นคำบังคับในโคลงโบราณ โคลงสุภาพและร่าย
- 2.3 ลักษณะบังคับครุ ลหุ ซึ่งมีบังคับในคำประพันธ์ประเภทฉันทะนั้น
- 2.4 ลักษณะบังคับคำสร้อย ปรากฏในคำประพันธ์ประเภทร่ายและโคลง
- 2.5 ลักษณะบังคับคำนำ ปรากฏในคำประพันธ์ประเภทกลอนเท่านั้น คำนำ หมายถึง ถ้อยคำที่ปรากฏในวรรคแรก (วรรคสดับ) ของกลอนบทละคร กลอนเสภา กลอนสักวา กลอนดอกสร้อย หรือปรากฏในวรรคสอง (วรรครับ) ของกลอนนิราศ เพื่อบอกให้รู้ว่า เริ่มเปิดเรื่องขึ้นตอนใหม่ ขึ้นบทใหม่

2.6 ลักษณะบังคับเสียงวรรณยุกต์ ปรากฏในคำประพันธ์ประเภทกลอนเท่านั้น การบังคับเสียงวรรณยุกต์จะเน้นเฉพาะคำท้ายวรรค ทุกวรรค

ยาวลักษณ์ ชาติสุขศิริเดช (2553, น. 12 - 26) กล่าวถึงลักษณะบังคับของร้อยกรองไว้ 9 ชนิด ดังนี้

1. คณะ คือ ข้อกำหนดว่าร้อยกรองชนิดนั้นจะมีจำนวนบท จำนวนบาท จำนวนวรรค และจำนวนคำเท่าใด กล่าวคือ

- 1.1 บท คือ คำประพันธ์ตอนหนึ่งๆจะสั้นยาวขึ้นอยู่กับแต่ละชนิดของคำประพันธ์
- 1.2 บาท คือ ส่วนย่อยของบท คำประพันธ์บทหนึ่งจะมีตั้งแต่ 1 บาท ถึง 4 บาท
- 1.3 วรรค คือ ส่วนย่อยของบาทหนึ่งบาทมี 1 - 2 วรรค
- 1.4 คำในฉันทลักษณ์ หมายถึงพยางค์คือเสียงที่เปล่งออกมามีครั้งหนึ่งๆ คำประพันธ์แต่ละชนิดมีคณะต่างกัน

2. สัมผัส คือ ลักษณะที่บังคับให้ใช้คำคล้องจองกัน ซึ่งเป็นลักษณะบังคับที่สำคัญที่สุดในร้อยกรองทุกประเภท คำที่คล้องจองกันอาจจะมีหมายถึง คำที่ใช้สระและมาตราสะกดอย่างเดียวกัน หรือคำที่ใช้พยัญชนะต้นเดียวกันก็ได้ นอกจากนี้สัมผัสในร้อยกรองซึ่งมีทั้งที่บังคับและไม่บังคับอีกด้วย ดังนั้นจึงควรทราบว่ามีอยู่ 4 อย่าง คือ

2.1 สัมผัสสระ คือ คำที่มีเสียงสระคล้องจองเป็นเสียงเดียวกัน เช่น คน-हन, รัก - พัก, กา - ปลา, เพียร - เขียน, บก - ทก, ครู - หนู, เพียง - เสียง เป็นต้น

2.2 สัมผัสพยัญชนะ หรือสัมผัสอักษร คือ คำที่ใช้พยัญชนะต้นเสียงเดียวกัน อาจเป็นคำที่ขึ้นต้นด้วยอักษรตัวเดียวกัน หรือพยัญชนะที่มีเสียงสูงต่ำเข้าคู่กัน หรือเป็นพยัญชนะควบกล้ำชุดเดียวกัน เสียงสระตัวสะกดหรือเสียงวรรณยุกต์ต่างกันก็ได้ เช่น ปลา - ปลวก, ข้าว - คู่, ทราบ - สม, อ้อม - อ่าว, แยม - ยิ้ม, หมอก - มีด, หลอน - หลอก, เกลียว - กลอย, สาต - แสง, นิ่ม - เนื้อ เป็นต้น

2.3 สัมผัสใน คือ สัมผัสที่คล้องจองกันอยู่ภายในวรรคเดียวกัน ไม่เป็นสัมผัสบังคับ และจะใช้สัมผัสสระหรือสัมผัสพยัญชนะก็ได้ แล้วแต่ความเหมาะสมไม่มีกฎเกณฑ์จำกัดว่า จะต้องมิตำแหน่งแน่นอนเหมือนสัมผัสนอก แต่ก็มีหน้าที่ช่วยให้ร้อยกรองมีความไพเราะมากยิ่งขึ้น

2.4 สัมผัสนอก คือ สัมผัสที่ส่งและรับสัมผัสกันระหว่างวรรค คือส่งจากคำสุดท้ายของวรรคหน้าไปยังคำใดคำหนึ่งในวรรคต่อ ๆ ไป สัมผัสนอกนี้เป็นสัมผัสบังคับในร้อยกรองทุกประเภท จะไม่มีไม่ได้ และกำหนดให้ใช้สัมผัสสระเท่านั้น

3. คำครุ - ลหุ เป็นคำที่บังคับใช้ในการแต่งฉันท

3.1 คำครุ คือ คำที่มีเสียงหนัก ได้แก่

3.1.1 พยางค์ที่ประสมสระเสียงยาวในแม่ ก.กา เช่น ตา ไป ดู วั ขา เก เป็นต้น

3.1.2 พยางค์ที่มีตัวสะกดทั้ง 8 मात्रา เช่น ฉัน รัก ยาย ดาว เกิน สิ่ง ฯลฯ

3.2 คำลหุ คือ คำที่มีเสียงเบา ได้แก่

3.2.1 พยางค์ที่ประสมสระเสียงสั้นในแม่ ก. กา เช่น มะ ลิ ฐ ะ เยอะ แยะ เลอะ เทอะ เกะ กะ ฯลฯ

3.2.2 พยางค์ที่ใช้พยัญชนะตัวเดียว เช่น ธ ณ บ ก็ เป็นต้น

3.2.3 คำที่ประสมสระอา อาจใช้เป็นคำลหุได้ เช่น จำ นำ ทำ ยำ เป็นต้น

4. คำเอก - คำโท เป็นข้อบังคับพิเศษที่มีในคำประพันธ์ประเภทโคลงและร่าย

4.1 คำเอก คือ คำที่มีวรรณยุกต์เอกกำกับ และคำตายทั้งหมดไม่ว่าจะเป็นเสียงวรรณยุกต์ใด ๆ ก็ตาม เช่น ไซ่ ไม้ ข่า น้า ป่า ปู่ ยา ไก่ แม่ บ่อ นิม เป็นต้น

4.2 คำโท คือ คำหรือพยางค์ที่มีรูปวรรณยุกต์โทไม่ว่าจะออกเสียงวรรณยุกต์ใดก็ตาม เช่น ป้า กล้า ไม้ ท้อง ฟ้า ร้อง กล้วย หม้อ ข้าว เป็นต้น

4.3 คำเอกโทษ คือ คำโทที่นำมาเขียนใหม่โดยใช้รูปวรรณยุกต์เอก เช่น เสี่ยม เป็น เสี่ยม, สู้ เป็น ชู, ข้าง เป็น ค่าง เป็นต้น

4.4 คำโทโทษ คือ คำเอกที่นำมาเขียนใหม่โดยใช้รูปวรรณยุกต์โท เช่น ช่วย เป็น ฉ่วย, เล่น เป็น เหล้น, พี่ เป็น ผี เป็นต้น

5. คำเป็น - คำตาย ใช้ในการแต่งโคลง ร่าย กลบทต่าง ๆ

5.1 คำเป็น คือ พยางค์ที่ประสมสระเสียงยาวในแม่ ก. กา และพยางค์ ที่ประสมสระอา ไอ โอ เอา และพยางค์ที่มีตัวสะกดในแม่กง กน กม เกย เกอว เช่น ต้น, เต็ง, เป็น, แถว, ทิว, สูง, ลิว เป็นต้น

5.2 คำตาย คือ พยางค์ที่ประสมสระเสียงสั้นในแม่ ก. กา และพยางค์ ที่มีตัวสะกดในแม่กก กต กบ เช่น จะ, รัก, มิ, สุต, หัก, จิต, คิต เป็นต้น

6. เสียงวรรณยุกต์ เสียงวรรณยุกต์เป็นข้อกำหนดที่บังคับใช้ในการแต่งกลอน กล่าวคือ การเขียนกลอนให้ไพเราะขึ้นอยู่กับเสียงของคำด้วย เช่น คำสุดท้ายของวรรคสมัยนิยมใช้เสียงต่าง ๆ นอกจากเสียงจัตวา สามัญ ส่วนวรรครับ นิยมใช้เสียงเอก เสียงโท เสียงจัตวา วรรครองและวรรคส่งนิยมใช้เสียงสามัญ หรือตรี เป็นต้น

7. พยางค์ คือ เสียงที่เปล่งออกมาครั้งหนึ่ง ๆ จะมีความหมายหรือไม่มีก็ได้ ในการแต่งร้อยกรองจะถือว่าพยางค์ก็คือ คำ การนับพยางค์แล้วแต่ลักษณะบังคับของร้อยกรองแต่ละประเภท

8. คำนำ เป็นคำที่ใช้ขึ้นต้นสำหรับร้อยกรองบางประเภท เช่น

8.1 คำนำของกลอนสักวา ใช้คำขึ้นต้นว่า “สักวา”

8.2 คำนำของกลอนบทละคร ใช้คำขึ้นต้นว่า เมื่อนั้น บัดนั้น ครานั้น เป็นต้น

8.3 คำนำของกลอนดอกสร้อย ใช้คำซ้ำโดยใช้คำว่า เอ๋ย สลับ เช่น เด็กเอ๋ยเด็กดี

นกเอ๋ยนกน้อย เป็นต้น

9. คำสร้อย เป็นคำที่ใช้ลงท้ายวรรคท้ายบทหรือท้ายบาท เพื่อความไพเราะในการเอื้อนเสียง หรือเพิ่มข้อความให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น บางแห่งใช้ย้าความหมายหรือใช้เป็นคำถาม หรือเพื่อให้ครบจำนวนคำ หรือความ คำสร้อยนี้จะใช้เฉพาะโคลงกับร่าย และมักจะใช้คำเป็น เช่น เอย เเฮย นา นอรา กิติ ฤแม่ เทอญ แล แเฮ เป็นต้น

จากข้อมูลนำเสนอเรื่องลักษณะบังคับของคำประพันธ์สรุปได้ว่า ลักษณะบังคับของคำประพันธ์ประกอบด้วย คณะ พยางค์ สัมผัส คำเป็น คำตาย คำครุ คำลหุ คำเอก คำโท คำนำ คำสร้อย เสียงวรรณยุกต์ ลักษณะบังคับที่สำคัญที่สุดของร้อยกรองทุกประเภทคือ คณะและสัมผัส ส่วนลักษณะบังคับอื่น ๆ เป็นลักษณะบังคับที่ใช้เฉพาะของคำประพันธ์บางประเภท

5.4 ประเภทของคำประพันธ์

ฐะปะนีย์ นาครทรรพ (2547, น. 429) ได้อธิบายว่า ร้อยกรอง หรือ คำประพันธ์ไทย มี 5 ชนิด ได้แก่

1. กาพย์ แบ่งเป็น กาพย์ยานี กาพย์ฉับบึง กาพย์สุรางคนางค์ กาพย์ขับไม้

2. กลอน แบ่งเป็น กลอนหก กลอนเจ็ด กลอนแปด กลอนเก้า นอกนั้น ยังมีกลอนดอกสร้อย สักวา เสภา นิราศ กลอนกลบทแบบต่าง ๆ

3. โคลง แบ่งเป็น โคลงสอง โคลงสาม โคลงสี่ ซึ่งจัดเป็นโคลงสุภาพ และยังมีโคลงอื่นอีกหลายชนิดมีชื่อเรียกต่างๆ กัน เช่น โคลงตันวิวิธมาส จัตวาทัมที่บาทกฤษณร ฯลฯ นอกจากนั้นยังมีโคลงพิเศษอีกหลายชนิด ได้แก่ โคลงกระทู้ โคลงกลอักษร และโคลงห้าหรือมณฑกคตที่ใช้ในการประพันธ์โองการแช่งน้ำพระพิพัฒน์สัตยา

4. ฉันท แบ่งเป็นหลายชนิด เช่น อินทรวชิรฉันท ฤขงคพระยาตฉันท มาถนวกฉันท ฯลฯ

5. ร่าย แบ่งเป็น ร่ายโบราณ ร่ายสุภาพ ร่ายตัน และร่ายยาว

พระยาอุปกิตศิลปสาร (2546, น. 351 - 352) ได้อธิบายสรุปเกี่ยวกับประเภทของกานท์หรือคำประพันธ์ของไทย ไว้ดังนี้

1. ร่าย เป็นคำกานท์โบราณของไทย จะเห็นได้จากคำกานท์ของไทยเหนือ เช่น กาพย์พระมนี หรือคำแอ้ว ซึ่งเป็นร่ายทั้งสิ้น

2. โคลง เป็นคำกานท์โบราณเช่นกัน แต่มักมีเฉพาะแต่ในวรรณคดีสูง ๆ เพราะแต่งยาก

3. กาพย์ เป็นคำกานท์ที่ปรับปรุงขึ้นภายหลัง โดยอาศัยแบบแผนทางบาลีสันสกฤตปนกับของไทย

4. ฉันท เป็นคำกานท์ที่ไทยปรับปรุงขึ้นต่อจากกาพย์โดยใช้ตำราบาลีที่ชื่อว่า “วุตโตทัย” เป็นหลัก

5. กลอน เป็นคำกานท์ที่ปรับปรุงขึ้นภายหลังที่สุด และโดยมากใช้เป็น คำร้องต่าง ๆ เช่น เสภาบทละคร เป็นต้น

6. เพลงต่าง ๆ คำกานท์พวกนี้ไม่มีใครมีในหนังสือวรรณคดี แต่ใช้ร้องกันอยู่ทั่วไปและมีข้อบังคับต่างกัน

เยาวลักษณ์ชาติสุขศิริเดช (2553, น. 12 - 26) ได้กล่าวถึงประเภทของร้อยกรองไว้ว่า ร้อยกรองมี 5 ชนิด ได้แก่ โคลง ฉันท์ กาพย์ กลอน และร่าย

1. กลอน ร้อยกรองประเภทกลอน เป็นร้อยกรองที่นับว่าแพร่หลายที่สุดและเชื่อกันว่าเป็นของไทยแท้ ๆ มิได้ดัดแปลงมาจากคำประพันธ์ของชาติอื่น ซึ่งต่างกันมาตั้งแต่กรุงศรีอยุธยา กลอนที่เก่าแก่ที่สุด คือ เพลงยาวพระราชนิพนธ์สมเด็จพระนารายณ์มหาราช กลอนเป็นร้อยกรองประเภทที่บังคับคณะ สัมผัส และเสียงวรรณยุกต์ ซึ่งอาจกล่าวได้ว่าเป็นร้อยกรองที่มีลักษณะแต่งง่าย และถูกใจคนไทยมากที่สุด จึงนิยมแต่งกันมาก กลอนแบ่งออกเป็นหลายประเภทและมีชื่อเรียกต่างกันไป ซึ่งพอจะแบ่งได้ดังนี้ กลอนสุภาพ กลอนนิราศ กลอนดอกสร้อย กลอนเสภา กลอนบทละคร และกลอนสัการะ

2. โคลง เป็นร้อยกรองที่เชื่อกันว่าเป็นของไทยแท้ แม้ว่าจะมีลักษณะคล้ายกาพย์ใน คัมภีร์กาพย์สารวิลาสินีก็ตาม กวีนิยมแต่งโคลงกันมากทั้งที่เป็นโคลงเบ็ดเตล็ด และโคลงเรื่องและมักจะนิยมใช้ร่ายประดับในตอนต้นหรือตอนจบ ร้อยกรองประเภทโคลงเป็นร้อยกรองที่มีวิธีเรียบเรียงถ้อยคำเข้าคณะ โดยกำหนดคำเอกคำโท และสัมผัสเป็นสำคัญ โคลงแบ่งออกเป็น 2 ประเภท ดังนี้

2.1 โคลงสุภาพ แบ่งเป็น 4 ชนิด ดังนี้

2.1.1 โคลงสองสุภาพ

2.1.2 โคลงสามสุภาพ

2.1.3 โคลงสี่สุภาพ

2.1.4 โคลงกระทู้

2.2 โคลงด้น แบ่งเป็น 2 ชนิด ดังนี้

2.2.1 โคลงด้นบาทกฤษณ

2.2.2 โคลงด้นวิจิตร

3. กาพย์ คือ คำประพันธ์ชนิดหนึ่งซึ่งมีการกำหนดคณะสัมผัส และมีระเบียบบังคับคล้ายกับฉันท์ แต่ต่างกันตรงที่กาพย์ไม่ได้บังคับครุสัทเท่านั้น กาพย์แบ่งออกเป็นชนิดย่อย ๆ ได้หลายชนิด แต่ที่รู้จักกันแพร่หลาย คือ กาพย์ยานี 11 กาพย์ฉับ 16 และกาพย์สุรางคนางค์ 28

4. ฉันท์ ร้อยกรองประเภทฉันท์ปรากฏครั้งแรกในมหาชาติคำฉันท์ เป็นร้อยกรองที่แต่งยากและอ่านยากกว่าร้อยกรองประเภทอื่น ๆ โบราณถือว่าเป็นของสูง ด้วยเหตุนี้คำฉันท์จึงมีไม่มากนักและปัจจุบันนี้ก็ไม่ปรากฏว่ามีผู้ใดแต่งฉันท์เป็นเรื่องยาว ๆ แบบแต่ก่อนอีก ฉันท์เป็นร้อยกรองที่มีระเบียบบังคับ คำหนัก คำเบา คำครุ คำลหุ เป็นสำคัญ นอกจากนี้ยังบังคับในเรื่องของคณะและสัมผัสด้วยฉันท์ แบ่งเป็น 11 ชนิด ได้แก่ วิชขุมมาลาฉันท์ มาถนวกฉันท์ อินทรวีเชียรฉันท์ ไตรภูกฉันท์ ภูซงคประยาตฉันท์ วสันตติลกฉันท์ สัททูลวิกกีฬิตฉันท์ มาลินีฉันท์ สยามมณีฉันท์ เพชฌนาทฉันท์ และมูทิงคนาทฉันท์

5. ร่าย เป็นร้อยกรองประเภทที่บังคับคณะ สัมผัส และร่ายบางชนิดก็บังคับคำเอกคำโท ด้วยลักษณะคณะของร่ายที่เห็นได้ชัดประการหนึ่งก็คือ ไม่กำหนดว่าต้องมีบทละกัวรรค จะแต่งให้

ยาวเท่าไรก็ได้ เพียงแต่ให้มีสัมผัสทุกวรรคและจบลงตามข้อบังคับเท่านั้น ร่าย แบ่งเป็น 4 ชนิด ได้แก่ ร่ายสุภาพ ร่ายสั้น ร่ายยาว และร่ายโบราณ

จากคำอธิบายที่กล่าวไว้ข้างต้นสรุปได้ว่า คำประพันธ์หรือร้อยกรองมี 5 ประเภทได้แก่ กลอนกาพย์ โคลง ฉันท์และร่าย นอกจากนี้มีการนำคำประพันธ์ประเภทต่างๆมาแต่งรวมกันทำให้เกิด คำประพันธ์ประเภทใหม่ขึ้น เช่น โคลงแต่รวมกับกาพย์ เรียกว่า กาพย์ห่อโคลง ร่ายแต่งรวมกับโคลง เรียกว่า ลิลิต

การวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยได้ทำการสอนการแต่งคำประพันธ์ประเภทกาพย์ยานี 11 โคลงสี่สุภาพ วิชชุมาลาฉันท์ และร่ายสุภาพ ทั้งนี้เพราะหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 สาระการเรียนรู้ภาษาไทย กำหนดให้นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 – 6 สาระที่ 4 หลักการใช้ภาษาไทย มาตรฐาน ท4.1 ตัวชี้วัด ม. 4-6 /4 แต่งบทร้อยกรองประเภทกาพย์ โคลง ฉันท์ และร่าย (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551)

5.5 หลักการสอนแต่งคำประพันธ์

การสอนแต่งคำประพันธ์ให้ประสบความสำเร็จนั้น ครูควรมีหลักการสอน เทคนิค วิธีการสอนที่เหมาะสม เพื่อให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ที่สมบูรณ์ สามารถคิดสร้างสรรค์แต่งคำประพันธ์ ขึ้นเองได้ เมื่อนักเรียนสามารถแต่งคำประพันธ์เองได้ นักเรียนจะมีความสุข สนุกสนาน พยายามหาทาง ผักผ่อนตนเองให้สามารถแต่งคำประพันธ์ได้ดียิ่งขึ้น และมีความภาคภูมิใจผลงานของตนเอง ในการสอน แต่งคำประพันธ์นั้นผู้ให้ความเห็นไว้ ดังนี้

Kenedy (1975, p. 201) กล่าวว่า โดยทั่วไปครูมักคิดว่า การเขียนร้อยกรองเป็นเรื่อง ยาก ผู้ที่จะทำได้คือ ผู้ที่มีพรสวรรค์ หรือความสามารถพิเศษโดยเฉพาะในเรื่องนี้เท่านั้น ครูจึงมักละเลย และไม่เห็นความสำคัญ และอีกประการหนึ่งอาจเป็นเพราะครูมีทัศนคติที่ไม่ดีต่อการแต่งร้อยกรองมา ตั้งแต่เด็ก ทั้งนี้เพราะไม่มีความถนัดและความสนใจ จึงทำให้ครูมองข้ามความสำคัญและขาดการสนับสนุน ส่งเสริมด้านการแต่งร้อยกรองดังกล่าว

เพลินใจ พฤษชาติรัตน์ (2535, น. 60) ได้สรุปแนวทางการฝึกแต่งคำประพันธ์ ไว้ดังนี้

1. ควรนำบทร้อยกรองประเภทต่าง ๆ มาให้นักเรียนได้รู้จักอ่านหรือลองถอดคำ ประพันธ์ เพื่อให้นักเรียนได้คุ้นเคยกับฉันทลักษณ์ประเภทต่าง ๆ เป็นการแนะนำให้นักเรียนรู้จักผลงาน สร้างสรรค์ด้านร้อยกรอง
2. กระตุ้นให้นักเรียนรู้จักสังเกตความแตกต่างของฉันทลักษณ์ประเภทต่าง ๆ โดย พิจารณาและอภิปรายร่วมกัน
3. นักเรียนควรได้มีส่วนร่วมในการเขียน เริ่มตั้งแต่การอ่านออกเสียง การนับจำนวนคำ การส่งสัมผัส ฯลฯ แล้วอภิปรายสรุปเป็นลักษณะบังคับของบทร้อยกรอง
4. ควรหาโอกาสให้นักเรียนฝึกฝนเขียนบทร้อยกรองอยู่เสมอ
5. ควรใช้สื่อการสอนช่วย เพื่อสร้างความสนใจและสร้างบรรยากาศในการเรียน
6. ครูผู้สอนจะต้องเป็นผู้มีใจกว้างอดทน ยอมรับผลงานของเด็ก คอยช่วยเหลือแก้ไข ผลงาน และให้กำลังใจเสมอ
7. ควรคำนึงถึงกฎของการกระทำซ้ำที่จะช่วยในด้านการเรียนรู้ ฉะนั้นหลังจากที่ได้ เรียนบทร้อยกรองแต่ละประเภทไปแล้ว ควรสนับสนุนให้ทำสมุดรวบรวมบทร้อยกรองไว้เป็นหมวดหมู่

8. ควรให้อิสระแก่นักเรียนทั้งในด้านเนื้อหาฉันทลักษณ์ ความยาว และเวลาที่
เหมาะสม

9. ไม่มุ่งแต่จะให้นักเรียนจำคำศัพท์ อ่านถูกต้อง หรือท่องขึ้นใจบทประพันธ์ต่าง ๆ
เท่านั้น

10. การประเมินผลงานเขียนบทร้อยกรองควรมีเกณฑ์ที่แน่นอน และนักเรียนควรจะ
ได้มีส่วนร่วมในการประเมินผลทุกครั้ง

กรมวิชาการ (2538, น. 226 - 227) ได้เสนอขั้นตอนการสอนเขียนร้อยกรอง หรือ
คำประพันธ์ไว้ดังนี้

1. ชั้นเรียงร้อยความคิดของตน เป็นขั้นที่ฝึกให้เด็กรู้จักคิดอย่างต่อเนื่อง แล้วเขียน
ความคิดนั้นด้วยภาษาร้อยแก้วเป็นข้อความสั้น ๆ (เป็นประโยคหรือวลีก็ได้) โดยไม่ต้องคำนึงถึงจำนวนคำ
และการสัมผัสตามลักษณะของร้อยกรอง แต่ต้องให้ข้อความเป็นเนื้อเดียวกัน

2. ชั้นฝึกฝนให้รู้จักสัมผัส เป็นขั้นที่ฝึกให้เด็กรู้จักคำสัมผัสคล้องจองว่ามีลักษณะ
อย่างไร แล้วฝึกให้นักเรียนค้นหาหรือเขียนคำที่สัมผัสกัน เพื่อให้เกิดความเคยชินกับการสัมผัส

3. ชั้นรู้จักคำคล้องจอง เป็นขั้นที่ฝึกให้เด็กรู้จักจังหวะการสัมผัสระหว่างกลุ่มคำ แล้ว
เขียนกลุ่มคำคล้องจองกัน และมีใจความต่อเนื่องเป็นเรื่องเดียวกัน

4. ชั้นเห็นรูปของฉันทลักษณ์ เป็นขั้นที่ฝึกให้เด็กได้เรียนรู้รูปแบบฉันทลักษณ์ของบท
ร้อยกรอง โดยเริ่มจากบทร้อยกรองง่าย ๆ เช่น กลอนสี่ หรือกาพย์ แล้วให้ฝึกอ่าน ฝึกฟัง สังเกตจำนวนคำ
และจังหวะการสัมผัสตามลักษณะของบทร้อยกรองนั้น ๆ

5. ชั้นเข้าใจหลักการเขียน เป็นขั้นที่ฝึกให้เด็กได้เรียนรู้หลักในการเขียนบทร้อยกรอง
ว่าจะต้องเขียนตามรูปแบบฉันทลักษณ์ โดยมีความต่อเนื่องกันและกำหนดโครงเรื่องที่เขียนให้ชัดเจน
มีการใช้คำที่เหมาะสมและใจความของบทร้อยกรองต้องเป็นเรื่องเดียวกัน

6. ชั้นลองปรับเปลี่ยนร่วมเขียนบ้าง เป็นขั้นที่ฝึกให้เด็กได้เริ่มเขียนบทร้อยกรองได้
เริ่มต้นจากกิจกรรมง่าย ๆ เช่น การเรียงบทร้อยกรองให้ถูกต้องตามลักษณะ และเนื้อหาที่สอดคล้อง เป็นต้น

7. ชั้นลงมือสร้างผลงานตน เป็นขั้นการฝึกที่ยากขึ้นโดยการให้นักเรียนลงมือเขียน
บทร้อยกรองด้วยตนเอง โดยเริ่มต้นจากกิจกรรมง่าย ๆ ก่อน เช่น เขียนตามผัง เขียนเลียนแบบขั้นต้น
แล้วให้เขียนต่อ เขียนตามหัวข้อที่กำหนด เขียนบรรยายภาพ เป็นต้น

8. ชั้นประเมินผลและชื่นชม เป็นขั้นประเมินผลงานการเขียนของนักเรียน โดยครูหรือ
นักเรียนเอง เพื่อหาจุดเด่นหาจุดบกพร่องที่ต้องแก้ไขให้สมบูรณ์ และเป็นขั้นที่ครูจัดกิจกรรมส่งเสริมให้
กำลังใจนักเรียนได้แสดงออกในวงกว้างและต่อเนื่อง เช่น การนำผลงานมาอ่านให้เพื่อนฟัง การนำผลงาน
ของเด็กมาแสดงละคร จัดนิทรรศการผลงาน พิมพ์เผยแพร่งานของเด็ก เป็นต้น

กรณีการ์ พวงเกษม (2545, น. 115) ได้กล่าวถึงขั้นตอนการสอนแต่งคำประพันธ์
ไว้ดังนี้

1. ครูควรนำตัวอย่างร้อยกรองที่จะให้นักเรียนฝึกเขียนมาให้เด็กเรียนอ่าน
2. ครูแนะนำให้เด็กเรียนรู้จักแผนภูมิลักษณะบังคับ ของการเขียนร้อยกรองนั้นๆนักเรียน
จะได้ทราบลักษณะบังคับการใช้คำ การสัมผัสคำ

3. แนะนำให้นักเรียนเข้าใจว่า เมื่อเขียนเรื่องใดต้องมีความรู้เกี่ยวกับเรื่องนั้น ๆ การฝึกขั้นแรกครูอาจให้นักเรียนช่วยกันคิดกลุ่มละ 1 - 3 คน เมื่อทำได้จึงทำเป็นรายบุคคล

4. ให้นักเรียนเขียนร้อยกรองแล้ววาดภาพประกอบ เพราะนักเรียนชอบวาดภาพมาก จึงควรให้เกิดความสนใจที่จะทำงานและเกิดจินตนาการสร้างสรรค์

5. ครูตรวจผลงานโดยชี้แนะเป็นรายบุคคล

จากแนวคิดข้างต้นสรุปได้ว่า การสอนแต่งคำประพันธ์มีแนวทางดำเนินการดังนี้

1. การสอนแต่งคำประพันธ์ควรเริ่มจากง่ายไปหายาก
2. ครูควรกระตุ้นให้นักเรียนเกิดความสนใจในการแต่งคำประพันธ์ก่อน เพื่อให้นักเรียนเห็นคุณค่าและประโยชน์ของการแต่งคำประพันธ์
3. ครูควรสร้างบรรยากาศเป็นกันเอง แสดงความสนใจ ไม่เร่งรัด ไม่บังคับกำหนดเวลาส่งตายตัว
4. การเปลี่ยนบรรยากาศจากห้องเรียนไปยังสถานที่ต่างๆ จะช่วยให้นักเรียนได้เห็นฉากหรือเกิดแนวความคิดใหม่ ๆ ขึ้นได้
5. ครูต้องใจกว้างยอมรับความคิดเห็นที่สร้างสรรค์ของนักเรียน
6. ควรให้อิสระแก่นักเรียนในด้านเนื้อหา ฉันทลักษณ์ ความยาว และเวลาที่เหมาะสม
7. ครูควรคำนึงว่า การเขียนร้อยกรองเป็นทักษะที่ต้องฝึกฝนอยู่เสมอ นักเรียนจึงจะมีความชำนาญ
8. การประเมินผลงานการแต่งคำประพันธ์ควรมีเกณฑ์ที่แน่นอน และควรเปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการประเมินผลทุกครั้ง

6. ความพึงพอใจในการเรียน

6.1 ความหมายของความพึงพอใจในการเรียน

ความพึงพอใจในการเรียนของนักเรียน เป็นองค์ประกอบหนึ่งของกระบวนการจิตวิทยาที่ส่งผลต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน จึงมีนักการศึกษาหลายท่านได้ให้ความหมายของความพึงพอใจในการเรียนไว้ ดังนี้

Wallerstein (1995, p. 27 ; อ้างอิงใน มลฤดี สิงห์นุกูล, 2555, น. 51) ได้ให้ความหมายของความพึงพอใจไว้ว่า ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกที่เกิดขึ้นเมื่อได้รับผลสำเร็จตามความมุ่งหมาย ความพึงพอใจ เป็นกระบวนการจิตวิทยา ไม่สามารถมองเห็นได้ชัดเจน แต่สามารถคาดคะเนได้ว่ามีหรือไม่มี จากการสังเกตพฤติกรรมของคนเท่านั้น การที่จะทำให้เกิดความพึงพอใจมีปัจจัยและองค์ประกอบที่เป็นสาเหตุแห่งความพึงพอใจ

ชูศักดิ์ เจนประโคน (2550, น. 123) ได้สรุปว่า ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อการทำงาน เป็นความสุขของคนที่เกิดจากการปฏิบัติงานและได้รับผลตอบแทนคือ ผลที่เป็นความพึงพอใจที่ทำให้บุคคลเกิดความรู้สึก มีความกระตือรือร้นในการทำงานให้สำเร็จ

ณัฐสุชาวีรวงศ์ ไชยเดชกำจร (2558, น. 49) กล่าวว่า ความพึงพอใจว่า หมายถึง พอใจ ชอบใจ ความรู้สึกหรือเจตคติที่ดีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ความพึงพอใจเป็นความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อ

สิ่งหนึ่งหรือปัจจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งเป็นความรู้สึกส่วนตัวที่รู้สึก มีความสุขหรือยินดีที่ได้รับการตอบสนอง ความต้องการในสิ่งที่ขาดหายไปหรือบรรลุจุดหมาย ความต้องการหรือแรงจูงใจ

ราตรี เสริฐเลิศ (2552, น. 56) อธิบายว่าความพึงพอใจ คือ ความรู้สึกที่ชื่นชอบ พอใจ หรือเจตคติที่ดีของบุคคลต่อการปฏิบัติงานและสามารถตอบสนองความต้องการให้เกิดเจตคติได้ ความพึงพอใจในการเรียนจึงหมายถึง ความรู้สึกพอใจ ความชอบในการปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้ตาม ความต้องการจนบรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมาย

จากแนวคิดดังกล่าวข้างต้นสรุปได้ว่า ความพึงพอใจหมายถึง ความรู้สึกพอใจ ชอบใจ หรือเจตคติที่ดีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ซึ่งสามารถสังเกตได้จากพฤติกรรมที่แสดงออกมา ความพึงพอใจในการเรียนของนักเรียนก็เช่นกัน ครูสามารถสังเกตได้จากพฤติกรรมที่แสดงออกให้เห็นว่า นักเรียนมีความกระตือรือร้นในการเรียนการปฏิบัติกิจกรรม มีความตั้งใจในการเรียน การทำงาน และมีความสุขกับสิ่งที่เรียน

6.2 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความพึงพอใจในการเรียน

การจัดการเรียนรู้ที่ทำให้ผู้เรียนเกิดความพึงพอใจนั้น จะต้องจัดการเรียนรู้ที่สนองความต้องการของผู้เรียน ต้องอาศัยปัจจัยหลายอย่างมากระตุ้นให้เกิดความพอใจ มีผู้กล่าวถึงทฤษฎีและแนวคิดเกี่ยวกับความพึงพอใจ ดังนี้

Maslow (1970, pp. 69 – 80) ได้อธิบายว่า ทฤษฎีลำดับขั้นความต้องการ Maslow (needs - hierarchy theory) เป็นทฤษฎีเกี่ยวกับความต้องการที่ส่งผลต่อความพึงพอใจโดยตั้งอยู่บนสมมติฐานเกี่ยวกับพฤติกรรมของมนุษย์ ดังนี้

1. ลักษณะความต้องการของมนุษย์ ได้แก่
  - 1.1 ความต้องการของมนุษย์เป็นไปตามลำดับขั้นความสำคัญ
  - 1.2 มนุษย์มีความต้องการอยู่เสมอ
  - 1.3 เมื่อความต้องการระดับหนึ่งได้รับการตอบสนองแล้วจะไม่มีแรงจูงใจให้เกิดพฤติกรรมกับสิ่งนั้น แต่จะมีความต้องการในระดับสูงเข้ามาแทน และเป็นแรงจูงใจให้เกิดพฤติกรรมนั้น
  - 1.4 ความต้องการที่เกิดขึ้น อาศัยซึ่งกันและกัน มีลักษณะควบคู่กัน
2. ลำดับขั้นความต้องการของมนุษย์มี 5 ระดับ ได้แก่
  - 2.1 ความต้องการพื้นฐานทางด้านร่างกาย
  - 2.2 ความต้องการความมั่นคง ปลอดภัย
  - 2.3 ความต้องการทางสังคม
  - 2.4 ความต้องการที่ได้รับการยกย่อง หรือมีชื่อเสียง
  - 2.5 ความต้องการที่จะได้รับความสำเร็จในชีวิต

Bloom (1976, pp. 72 - 74; อ้างถึงใน มลฤดี สิงห์นุกูล, 2555, น.52) ได้กล่าวไว้ว่า ถ้าสามารถจัดให้นักเรียนได้ทำกิจกรรมตามที่ตนต้องการ ก็คาดหวังได้แน่นอนว่า นักเรียนทุกคนได้เตรียมใจสำหรับกิจกรรมที่ตนเองเลือกนั้น ด้วยความกระตือรือร้น พร้อมทั้งความมั่นใจ เราสามารถสังเกตเห็นความแตกต่างของความพร้อมด้านจิตใจได้ชัดเจน จากการปฏิบัติงานของนักเรียนที่เป็นวิชาบังคับกับวิชาเลือก หรือจากสิ่งนอกโรงเรียนที่นักเรียนอยากเรียน เช่น เกม ดนตรีบางชนิด การช้บรณยนต์ หรืออะไรบางอย่างที่นักเรียนอาสาสมัครและตัดสินใจโดยเสรีในการเรียน มีความ

กระตือรือร้น มีความพึงพอใจ และมีความสนใจ เมื่อเริ่มเรียนจะทำให้นักเรียนเรียนได้เร็วและประสบความสำเร็จสูง

สมยศ นาวิการ (2545, น.115 - 119) ได้กล่าวถึงแนวคิดพื้นฐานที่ต่างกัน 2 ลักษณะ ในการปฏิบัติงานที่ผู้บริหาร หรือครูต้องคำนึงถึงในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่จะทำให้ผู้เรียน หรือผู้ปฏิบัติงานเกิดความพึงพอใจโดยสรุปได้ ดังนี้

1. ความพึงพอใจนำไปสู่การปฏิบัติงาน การตอบสนองผู้ปฏิบัติงานจนเกิดความพึงพอใจ จะทำให้เกิดแรงจูงใจในการเพิ่มประสิทธิภาพของงานที่สูงกว่าผู้ที่ไม่ได้รับการตอบสนอง
2. ผลการปฏิบัติงานนำไปสู่ความพึงพอใจ ความสัมพันธ์ระหว่างความพึงพอใจและผลการปฏิบัติงานอาจจะถูกเชื่อมโยงด้วยกิจกรรมอื่น ๆ ผลการปฏิบัติงานที่ดีจะนำไปสู่ผลตอบแทนที่เหมาะสม ซึ่งในที่สุดจะนำไปสู่การตอบสนองความพึงพอใจ ผลการปฏิบัติงานย่อมได้รับการสนองในรูปแบบของรางวัลหรือผลตอบแทน โดยผ่านการรับรู้เกี่ยวกับความยุติธรรมของผลตอบแทน ซึ่งเป็นตัวบ่งชี้ปริมาณของผลตอบแทนที่ผู้ปฏิบัติงานได้รับ นั่นคือ ความพึงพอใจในงานของผู้ปฏิบัติงานจะถูกกำหนด โดยความแตกต่างระหว่างผลตอบแทนที่เกิดขึ้นจริง และการรับรู้เรื่องเกี่ยวกับความยุติธรรมของผลตอบแทนที่รับรู้แล้ว ความพึงพอใจย่อมเกิดขึ้น

จากทฤษฎีและแนวคิดเกี่ยวกับความพึงพอใจที่กล่าวมาข้างต้น พอสรุปได้ว่า ความพึงพอใจในการเรียนมีส่วนสัมพันธ์กับผลการเรียนคือทำให้ผลการเรียนสูงขึ้นหรือเพิ่มขึ้น ดังนั้นครูควรจัดกิจกรรม ที่ตอบสนองความต้องการทางด้านร่างกายและจิตใจ โดยคำนึงถึงองค์ประกอบต่างๆ ที่จะช่วยเสริมสร้าง ความพึงพอใจในการเรียนแก่ผู้เรียน เช่น ผลตอบแทนอาจจะเป็นคำชมเชย รางวัล หรือคะแนนในระดับที่พอใจ

6.3 การวัดความพึงพอใจในการเรียน

นักการศึกษาหลายท่านได้ให้แนวทางในการวัดความพึงพอใจไว้หลายวิธี ดังต่อไปนี้ Victor (1964, p. 100; อ้างอิงในพิบูล จินปรีชา, 2554, น. 65) ได้อธิบายถึง วิธีการวัดความพึงพอใจไว้ว่า การวัดความพึงพอใจโดยทั่วไปจะใช้วิธีการสัมภาษณ์ หรือใช้แบบสอบถาม การที่จะเลือกใช้วิธีใดนั้นขึ้นอยู่กับกลุ่มตัวอย่าง เช่น กลุ่มบุคคลที่สามารถอ่าน และเข้าใจสื่อทางภาษาได้ก็จะใช้แบบสอบถาม เพราะนอกจากจะประหยัดเวลาแล้วผู้ตอบยังมีอิสระที่จะตอบ ส่วนใหญ่ในกรณีที่กลุ่มตัวอย่างไม่สามารถอ่านสื่อทางภาษาได้ จำเป็นต้องใช้วิธีการสัมภาษณ์ แต่ต้องแก้ปัญหาเรื่องความเป็นอิสระของผู้ตอบ ในด้านข้อคำถามนั้นบุคคลจะถูกถามถึงระดับความพึงพอใจหรือไม่พึงพอใจในสิ่งนั้น ๆ ในแง่มุมตามวัตถุประสงค์ของเรื่องที่ต้องการจะศึกษา

ชวลิต ชูกำแพง (2543, น. 110 - 115) อธิบายว่า การวัดความพึงพอใจหรือการวัดจิตพิสัยสามารถกระทำได้ด้วยวิธีการดังต่อไปนี้

1. การสังเกต (Observation) โดยการสังเกตจากการพูด การกระทำ การเขียนของนักเรียนที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งที่ครูต้องการวัด เช่น ต้องการวัดว่านักเรียนคนหนึ่งมีความสนใจต่อการเรียนมากน้อยเพียงใด ครูอาจสังเกตพฤติกรรมหรือการกระทำของนักเรียนในเรื่องต่างๆ เช่น การมาเรียน การตอบคำถามในชั้นเรียน การทำการบ้าน การส่งงาน

2. การสัมภาษณ์ (Interview) โดยการพูดคุยกับนักเรียนในประเด็นที่ครูอยากรู้ ซึ่งอาจเป็นความรู้สึก ทศนคติของนักเรียนเพื่อนำสิ่งที่นักเรียนพูดออกมาเกี่ยวกับลักษณะจิตพิสัยของ

นักเรียนได้ เช่น ครูอยากรู้ว่าคุณนักเรียนสนใจเรียนหรือไม่ ครูอาจพูดคุยกับนักเรียนว่าเคยอ่านหนังสืออะไรบ้าง เคยเขียนโปรแกรมไหม มีโปรแกรมอะไรที่ลองเล่นทำให้ครูฟังหน่อย คำตอบของนักเรียนจะทำให้ครูประเมินได้ว่า มีความพึงพอใจในการเรียนมากน้อยเพียงใด

3. การใช้แบบวัด (Rating Scal) ในการวัดความพึงพอใจมีแบบวัดที่น่าสนใจแบบของลิเคิร์ท (Likerts Method) เพราะสร้างได้ง่าย มีความเชื่อมั่นสูงและสามารถพัฒนาเพื่อวัดความรู้สึกได้หลากหลายโดยการสร้างเครื่องมือวัดความพึงพอใจแบบนี้เป็นวิธีประเมินน้ำหนักความรู้สึกของข้อความ หลังจากการเอาเครื่องมือไปสอบถามแล้ว การสร้างข้อความที่แสดงความรู้สึกต่อเป้าหมายที่ดีจะต้องให้ครอบคลุมและสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน ข้อความจะเป็นทางบวกหรือทางลบหมด หรือผสมกันก็ได้ โดยทั่วไปนิยมใช้วิธีวัดอันดับคุณภาพ 5 ระดับ ดังนี้

ระดับ 5 หมายถึง มีความพึงพอใจมากที่สุด

ระดับ 4 หมายถึง มีความพึงพอใจมาก

ระดับ 3 หมายถึง มีความพึงพอใจปานกลาง

ระดับ 2 หมายถึง มีความพึงพอใจน้อย

ระดับ 1 หมายถึง มีความพึงพอใจน้อยที่สุด

จากแนวทางในการวัดความพึงพอใจที่นักการศึกษาได้กล่าวไว้ข้างต้น สรุปได้ว่า วิธีการวัดความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งที่ครูต้องการวัดสามารถกระทำได้หลายวิธี เช่น การสัมภาษณ์ การสังเกตพฤติกรรม การใช้แบบสอบถามที่ใช้มาตราส่วนประมาณค่า หรือการใช้แบบสอบถามที่ให้ตอบแบบอิสระ ครูจะการเลือกใช้วิธีการวัดความพึงพอใจวิธีใดนั้นขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์และกลุ่มตัวอย่างที่ต้องการวัด

7. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

7.1 งานวิจัยในประเทศ

7.1.1 ผู้วิจัยได้ศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ STAD

ดังนี้

หัสชัย เปาะวัน (2549) ได้ศึกษาการพัฒนาการใช้คำสมาสและคำสนธิ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้กิจกรรมกลุ่มแบบ STAD ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนแบบร่วมมือ STAD มีความเชื่อมั่นในตนเอง กล้าแสดงออกเพิ่มมากขึ้น มีทักษะในการทำงานกลุ่ม มีความรับผิดชอบช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ส่งผลให้นักเรียนมีพัฒนาการการใช้คำสมาสและคำสนธิดีขึ้น

จิรัชญา ทิซัตติ (2550) ได้ศึกษาเปรียบเทียบสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความรับผิดชอบทางการเรียนวิชาภาษาไทย ที่ได้รับการสอนแบบร่วมมือแบบ เอส ที เอ ดี (STAD) กับการสอนแบบปกติของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนโดยการเรียนแบบร่วมมือ แบบ เอส ที เอ ดี นักเรียนที่ได้รับการสอนแบบปกติ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยการเรียน

แบบร่วมมือ แบบเอส ที เอ ดี ก่อนและหลังการทดลองมีความรับผิดชอบทางการเรียนภาษาแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญ ที่ระดับ .05

ศุภนันท์ หงษ์ภู (2550) ได้ศึกษาผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้วิชาภาษาไทย เรื่อง การเขียนเรียงความ ด้วยการเรียนแบบร่วมมือSTADโดยใช้แผนภูมิความคิด ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนกลุ่มเป้าหมายที่เรียนการฝึกทักษะการเขียนเรียงความด้วยการเรียนแบบร่วมมือ STAD โดยใช้แผนภูมิความคิด มีพัฒนาการในการเขียนเรียงความผ่านเกณฑ์ที่กำหนด และสามารถเขียนเรียงความได้เป็นอย่างดี จึงสนับสนุนให้ครูนำรูปแบบการสอนแบบร่วมมือ STAD ไปใช้ในการสอนต่อไป

จิระนันท์ ไตรแสง (2551) ได้ศึกษาเรื่อง ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทย ด้านการอ่านเชิงวิเคราะห์ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ด้วยกลุ่มร่วมมือแบบ STAD ผลการศึกษาพบว่าการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทยด้วยกลุ่มร่วมมือแบบ STAD มีประสิทธิภาพเท่ากับ 88.81/85.75 ค่าดัชนีประสิทธิผลของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทยด้วยกลุ่มร่วมมือแบบ STAD มีค่าเท่ากับ 0.5857 และนักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทยด้วยกลุ่มร่วมมือแบบ STAD อยู่ใน ระดับมาก และสรุปว่า แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทยด้วยกลุ่มร่วมมือแบบ STAD ส่งผลให้นักเรียนสามารถพัฒนาทักษะด้านการอ่านเชิงวิเคราะห์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ จึงเหมาะในการที่จะนำไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาไทย

พรทิภา มากมูลดี (2551) ได้ศึกษาการพัฒนาความสามารถด้านการอ่านเชิงวิเคราะห์โดยใช้แบบฝึกทักษะประกอบการจัดกิจกรรมกลุ่มร่วมมือแบบ STAD ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนที่เรียนด้วยแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การพัฒนาความสามารถด้านการอ่านเชิงวิเคราะห์โดยใช้แบบฝึกทักษะประกอบการจัดกิจกรรมกลุ่มร่วมมือแบบ STAD มีผลการอ่านเชิงวิเคราะห์หลังเรียนเพิ่มขึ้นจากก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

มะราตรี พันธุ์สีลา (2555) ได้ศึกษาผลของการใช้แผนการจัดกิจกรรมการเรียนแบบร่วมมือ STAD บูรณาการกับแผนผังความคิดที่มีต่อความพึงพอใจ ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านการอ่านวิชาภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ที่ได้รับการสอนตามแผนการจัดการเรียนแบบร่วมมือ STAD บูรณาการกับแผนผังความคิด มีผลการคิดวิเคราะห์หลังเรียนเพิ่มขึ้นจากก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

พูนสวัสดิ์ ะสาร (2556) ได้ศึกษาเรื่อง ผลการเรียนแบบร่วมมือเทคนิค STAD ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความพึงพอใจทางการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนด้วยการเรียนแบบร่วมมือ เทคนิค STAD มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทยหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และนักเรียนที่เรียนด้วยการเรียนแบบร่วมมือ เทคนิค STAD มีความพึงพอใจในการเรียนวิชาภาษาไทยหลังเรียนอยู่ในระดับมากที่สุด

วิทยา นุสีหา (2560) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาการร้อยเรียงประโยค ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โดยใช้การสอนกลุ่มร่วมมือเทคนิค STAD ประกอบแบบฝึกทักษะ ผลการวิจัยพบว่า 1) ประสิทธิภาพของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การร้อยเรียงประโยคภาษาไทย

มีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ 2) ค่าดัชนีประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้การร้อยเรียงประโยคภาษาไทยมีค่า 0.6461 หรือ คิดเป็นร้อยละ 64.61 3) นักเรียนที่เรียนโดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การร้อยเรียงประโยคภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โดยใช้การสอนแบบร่วมมือ เทคนิค STAD ประกอบแบบฝึกทักษะหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 4) นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนโดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การร้อยเรียงประโยคภาษาไทย โดยใช้การสอนกลุ่มร่วมมือเทคนิค STAD ประกอบแบบฝึกทักษะ อยู่ในระดับมากที่สุด

7.1.2 ผู้วิจัยได้ศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการแต่งคำประพันธ์ (การเขียนบทร้อยกรอง) ดังนี้

ทัศนีย์ แป้นสุข (2547, น. 90) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การพัฒนาทักษะการแต่งกลอนสุภาพ โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบ STAD สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนที่ได้เรียนรู้แบบ STAD ที่สร้างขึ้นมีทักษะการแต่งกลอนสุภาพ ร้อยละ 92.46 โดยเพิ่มขึ้นจากก่อนการเรียนการสอนโดยใช้แผนการจัดการเรียนรู้แบบ STAD อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

เนาวรัตน์ ศรีฉ่ำ (2549, น. 79) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่อง การแต่งกลอนสุภาพของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ระหว่างการสอนโดยใช้กิจกรรม การเรียนรู้แบบร่วมมือ โดยเทคนิคแบ่งกลุ่มผลสัมฤทธิ์กับนักเรียนที่เรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้แบบปกติพบว่า นักเรียนที่เรียนแบบร่วมมือ โดยใช้เทคนิคแบ่งกลุ่มผลสัมฤทธิ์ มีผลการทดสอบหลังเรียน สูงกว่าที่เรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้แบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ภาขวิญญู สุดสงวน (2549) ได้ศึกษาผลการใช้ชุดกิจกรรมการเรียนการสอนเขียนบทร้อยกรองโดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือ STAD สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ผลการศึกษาพบว่า 1) ชุดกิจกรรมการเรียนการสอนเขียนร้อยกรอง โดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือ STAD สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 มีประสิทธิภาพ 89.81/91.00 สูงกว่าเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 2) นักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ที่เรียนด้วยชุดกิจกรรมการเรียนการสอนเขียนร้อยกรอง โดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือ STAD มีความสามารถในการเขียนร้อยกรอง หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 3) นักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ที่เรียนด้วยชุดกิจกรรมการเรียนการสอนเขียนร้อยกรอง โดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือ STAD มีเจตคติต่อการเรียนการสอนเขียนร้อยกรอง โดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมืออยู่ในระดับมาก

ชรินทร์ เนืองศรี (2551) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาชุดฝึกทักษะการเขียนร้อยกรอง “กาพย์ยานี 11” กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ผลการศึกษาพบว่า 1) ชุดฝึกทักษะการเขียนร้อยกรอง “กาพย์ยานี 11” ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐาน 86.66/80.71 2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง การเขียนร้อยกรอง “กาพย์ยานี 11” หลังเรียนโดยใช้ชุดฝึกทักษะการเขียนร้อยกรอง “กาพย์ยานี 11” ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 สูงกว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิชาติ ชมภูทศน์ (2552) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาชุดกิจกรรมส่งเสริมการเขียนบทร้อยกรองโดยเน้นการเรียนรู้แบบร่วมมือ STAD กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ผลการศึกษาพบว่า 1) ชุดกิจกรรมส่งเสริมการเขียนร้อยกรองโดยเน้นการเรียนรู้แบบร่วมมือ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีประสิทธิภาพเท่ากับ 83.48/81.67 สูงกว่าเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน หลังเรียนด้วยชุดกิจกรรมส่งเสริมการเขียน

ร้อยกรองโดยเน้นการเรียนรู้แบบร่วมมือ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 สูงกว่า ก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 3) เจตคติของนักเรียนที่เรียนโดยใช้ชุดกิจกรรมส่งเสริม การเขียนร้อยกรองโดยเน้นการเรียนรู้แบบร่วมมือ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 อยู่ในระดับมากที่สุด

จुरิก ทักษิณ (2553) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาทักษะการเขียนกลอนสุภาพ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้แบบฝึกทักษะประกอบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ คณะผลสัมฤทธิ์ (STAD) ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนโดยใช้แบบฝึกทักษะ ประกอบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือคณะผลสัมฤทธิ์ (STAD) มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียน สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

พิกุล จินปรีชา (2554) ได้ศึกษาผลการใช้แบบฝึกทักษะการเขียนกลอนสุภาพ โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียนของนักเรียน หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน เมื่อใช้แบบฝึกทักษะการเขียนกลอนสุภาพ โดยใช้ กิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .01 และนักเรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนด้วยแบบฝึกทักษะการเขียนกลอนสุภาพ โดยใช้ กิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 อยู่ในระดับมาก

ยุพาพร ธรรมจาริก (2558) ได้ศึกษาการปฏิบัติการเขียนร้อยกรองโคลงสี่สุภาพ โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบซิปปาโมเดล ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ผลการวิจัยพบว่า นักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ปฏิบัติการเขียนร้อยกรองโคลงสี่สุภาพโดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบซิปปาโมเดล มีคะแนนเฉลี่ยของการทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าคะแนนทดสอบก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

7.2 งานวิจัยในต่างประเทศ

แมคพิค (McPeake, 1979, 1788 - A) ได้ศึกษาผลการเรียนจากแบบฝึกอย่างเป็น ระบบตั้งแต่เริ่มศึกษาถึงความสามารถในการอ่าน และเพศที่มีความสามารถในการสะกดคำ ของ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จากโรงเรียนประถมศึกษาที่เมือง Scituate และ Massachusetts จำนวน 129 คนพบว่า ทุกกลุ่มมีผลสัมฤทธิ์การสะกดคำสูงขึ้นยกเว้นนักเรียนชายที่มีความบกพร่อง ด้านการอ่านและพบว่า แบบฝึกช่วยปรับปรุงความสามารถในการสะกดคำของนักเรียนทุกคน แต่เวลา 12 สัปดาห์ไม่เพียงพอที่จะทำให้เกิดการถ่ายโยงการเรียนรู้ในการสะกดคำไปสู่คำใหม่ที่ยังไม่ได้ศึกษา และคะแนนของนักเรียนหญิงที่สูงกว่านักเรียนชายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ นอกจากนี้การอ่านยังมีความสัมพันธ์กับความสามารถในการสะกดคำ

ซันโยโต (Sunyanto, 1999, 3766 - A) ได้ศึกษาการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือของ นักเรียน ที่จัดกลุ่ม โดยใช้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในวิชาคณิตศาสตร์ และศึกษาการรับรู้สภาพแวดล้อม ของห้องเรียนในโรงเรียนประถมศึกษาในชนบท ใช้รูปแบบการวิจัยกึ่งทดลอง โดยมีการทดสอบก่อนเรียน และหลังเรียนจากโรงเรียนประถมศึกษาปีที่ 3 - 5 จาก 5 โรงเรียนแรกเป็นกลุ่มปฏิบัติการหรือกลุ่ม ทดลอง และนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 - 5 จาก 5 โรงเรียนหลังเป็นกลุ่มควบคุม กลุ่มทดลองได้รับการ สอนจากครูที่ได้รับการฝึกฝนโดยการจัดกลุ่มนักเรียนตามผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (STAD) ในขณะที่ กลุ่มควบคุมได้รับการจัดการเรียนการสอนแบบปกติ และกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดได้รับการทดสอบจาก

แบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มนักเรียนตามผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (STAD) ได้รับคะแนนความรู้ทางคณิตศาสตร์สูงกว่ากลุ่มที่ได้รับการสอนแบบปกติ นักเรียนในกลุ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (STAD) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 และชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีคะแนนสูงกว่ากลุ่มที่ได้รับการสอนแบบปกติ แต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ในกลุ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (STAD) กับกลุ่มสอบแบบปกติมีคะแนนไม่แตกต่างกัน นอกจากนี้ยังพบว่า นักเรียนในกลุ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (STAD) มีเจตคติต่อสภาพแวดล้อมในห้องเรียนสูงกว่ากลุ่มควบคุม

วิกแลนด์ (Wicklund, 2002) ได้ทำการศึกษาเปรียบเทียบประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการเรียนรู้แบบรายบุคคลกับการเรียนรู้แบบร่วมมือกันในระดับมหาวิทยาลัยกำหนดสมมติฐานไว้ 4 ข้อ คือ 1) นักศึกษาที่เรียนแบบรายบุคคลและเรียนแบบร่วมมือกันมีผลการเรียนแตกต่างกัน 2) การเรียนรู้แบบร่วมมือกับการเรียนรู้รายบุคคลมีการใช้เวลาในการช่วยเหลือของครูแตกต่างกัน 3) นักศึกษาที่เรียนแบบรายบุคคลกับเรียนแบบร่วมมือกัน ระยะเวลาในการใช้คอมพิวเตอร์ทำงานที่ได้รับมอบหมายแตกต่างกันและ 4) ระยะเวลาที่ใช้ในการศึกษาคอมพิวเตอร์น้อยกว่านักศึกษาที่เรียนแบบรายบุคคล แต่ไม่แตกต่างกันในเรื่องอื่นๆ ที่กำหนดไว้ในสมมติฐาน

อาร์มสตรอง (Amstrong, 2003, p. 884) ได้ศึกษาเปรียบเทียบผลการเรียนรู้แบบร่วมมือในการจัดกลุ่มนักเรียนโดยยึดเกณฑ์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยเป็นทีม (STAD) ได้ทำการศึกษาค้นคว้ากับนักเรียน 47 คนที่เรียนอยู่ในเกรด 12 ที่ได้รับการสอนแบบดั้งเดิมโดยการใช้หนังสือเรียน ตำราเรียน การอธิบาย การบรรยาย เอกสารประกอบการเรียนกับการสอนแบบกลุ่มร่วมมือจัดกลุ่มโดยใช้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ผลการศึกษาค้นคว้าพบว่า นักเรียนที่เรียนโดยวิธีสอน 2 วิธีดังกล่าวมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดีและสะดวกต่อการเรียนสังคมศึกษาไม่แตกต่างกัน และตามข้อมูลเชิงคุณภาพจากการสอบถามของครูและนักเรียน พบว่า การเรียนแบบร่วมมือช่วยให้นักเรียนเรียนรู้อย่างมีความสุข และสนุกสนานกับการเรียนมาก จึงควรนำไปใช้ในการสอนให้เหมาะสม โดยการจัดตารางเรียนแบบเน้นบล็อกเวลา

แคนโกร (Cangro, 2005, p. 535) ได้ศึกษาเพื่อตรวจสอบผลกระทบจากการใช้กลยุทธ์การเรียนรู้แบบร่วมมือที่มีผลต่อความสำเร็จด้านดนตรีของนักเรียนที่เริ่มฝึกหัด โดยจะใช้กลยุทธ์ดังกล่าวแทรกในบทเรียนดนตรีในระยะเวลาฝึก 20 สัปดาห์ นักเรียนจะถูกแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม โดยการสุ่ม นักเรียนกลุ่มทดลองจะได้รับการสอนโดยตรงควบคู่กับการทำกิจกรรมที่มีการร่วมมือกัน กลุ่มควบคุมได้แก่ นักเรียนที่ได้รับการสอนโดยตรงเท่านั้น นักเรียนทุกคนจะได้เรียนในเนื้อหาสาระเดียวกัน จากหนังสือด้านดนตรีในคาบเรียน เป็นเวลา 30 นาที ในแต่ละสัปดาห์ และมีการสอบย่อยในเรื่องความไพเราะ ท่วงทำนองและลีลาในการแสดง ซึ่งการแสดงจะถูกบันทึกเทปและประเมินโดยผู้วิจัย ซึ่งจะวิเคราะห์ถึงความสามารถด้านการแสดงดนตรีและสภาวะทางอารมณ์ของนักเรียนคนนั้น ๆ

จากงานเอกสารและงานวิจัยทั้งในประเทศและต่างประเทศข้างต้นจะเห็นว่า กระบวนการเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค STAD เป็นการส่งเสริมและเปิดโอกาสให้นักเรียนได้เรียนรู้เป็นกลุ่มได้ทำงานร่วมกันดูแล ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ผลจากการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ทำให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเพิ่มสูงขึ้น และมีความพึงพอใจในการเรียน อยู่ในระดับมาก ด้วยเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาผลการใช้กระบวนการเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค STAD ที่มีต่อความสามารถในการแต่งคำประพันธ์และความพึงพอใจใน

การเรียนรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนลองวิทยา จังหวัดแพร่ ทั้งนี้เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยและเพื่อประโยชน์ในการพัฒนาผู้เรียนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2551 ต่อไป

บทที่ 3

วิธีการดำเนินงาน

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลการใช้กระบวนการเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค STAD ที่มีต่อความสามารถในการแต่งคำประพันธ์ และความพึงพอใจในการเรียนของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนลองวิทยา จังหวัดแพร่ ทั้งนี้ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาและกำหนดรายละเอียดตามหัวข้อต่อไปนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. รูปแบบการวิจัย
3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร ได้แก่ นักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนลองวิทยา ตำบลห้วยอ้อ อำเภอลอง จังหวัดแพร่ ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2561 ซึ่งมีการจัดชั้นเรียนแบบละความสามารถ จำนวน 6 ห้องเรียน รวมทั้งสิ้น 163 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ห้อง 1 โรงเรียนลองวิทยา จังหวัดแพร่ ที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2561 จำนวน 30 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มแบบกลุ่ม โดยใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยในการสุ่มตัวอย่าง

2. รูปแบบการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้รูปแบบการทดลองกลุ่มเดียว (One Group Pretest – Posttest Design) ทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน ใช้กระบวนการเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค STAD จัดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่องการแต่งคำประพันธ์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ดังนี้

ตารางที่ 3.1 รูปแบบการทดลองกลุ่มเดียวโดยใช้แผนการจัดการเรียนรู้ที่ใช้กระบวนการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD

ทดสอบก่อนเรียน	การเรียนโดยใช้แผนการจัดการเรียนรู้ที่ใช้กระบวนการเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค STAD	ทดสอบหลังเรียน
O ₁	X	O ₂

สัญลักษณ์ที่ใช้	O ₁ แทน	การทดสอบก่อนเรียน
	X แทน	การเรียนรู้โดยใช้แผนการจัดการเรียนรู้ที่ใช้กระบวนการเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค STAD
	O ₂ แทน	การทดสอบหลังเรียน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.1 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย 3 ชนิดคือ

3.1.1 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ใช้กระบวนการเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค STAD เพื่อใช้ในการสอนเรื่องการแต่งคำประพันธ์ จำนวน 9 แผน ใช้เวลาในการสอน 18 ชั่วโมง

3.1.2 แบบวัดความสามารถในการแต่งคำประพันธ์ก่อนเรียนและหลังเรียน เป็นข้อสอบแบบปรนัย จำนวน 20 ข้อ และข้อสอบอัตนัย จำนวน 1 ข้อ ใช้เวลาทดสอบก่อนเรียน 1 ชั่วโมง และทดสอบหลังเรียน 1 ชั่วโมง

3.1.3 แบบวัดความพึงพอใจในการเรียนที่เรียนโดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค STAD จำนวน 15 ข้อ

3.2 ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือวิจัย ผู้วิจัยได้สร้างเครื่องมือวิจัย ตามลำดับขั้นตอนดังต่อไปนี้

3.2.1 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ใช้รูปแบบการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD

ผู้วิจัยได้สร้างและพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ เพื่อใช้ในการสอนเรื่องการแต่งคำประพันธ์ จำนวน 9 แผน ใช้เวลาในการสอน 18 ชั่วโมง ขึ้นตามลำดับขั้นตอน ดังต่อไปนี้

- 1) ศึกษาหลักสูตร มาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด คุณลักษณะอันพึงประสงค์ สาระการเรียนรู้ การวัดผลประเมินผล กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551
- 2) ศึกษาและวิเคราะห์หลักสูตร กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 สาระที่ 4 หลักการใช้ภาษาไทย ตามหลักสูตรสถานศึกษา โรงเรียนลองวิทยา จังหวัดแพร่
- 3) ศึกษาหลักการ ทฤษฎี แนวคิด ของกระบวนการเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค STAD เพื่อใช้เป็นแนวทางในการจัดทำแผนการเรียนรู้และการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
- 4) กำหนดเนื้อหาที่จะนำมาใช้ในการทดลอง ได้แก่ การแต่งคำประพันธ์ประเภท กาพย์ คือ กาพย์ยานี 11 การแต่งคำประพันธ์ประเภท โคลง คือ โคลงสี่สุภาพ การแต่งคำประพันธ์ประเภท ฉันท์ คือ วิชขุมมาลาฉันท์ และการแต่งคำประพันธ์ประเภทร่าย คือ ร่ายสุภาพ
- 5) สร้างแผนการจัดการเรียนรู้ ตามหลักการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค STAD จำนวน 9 แผน ใช้เวลาในการสอน 18 ชั่วโมง ดังรายละเอียดต่อไปนี้

5.1) แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการแต่งคำประพันธ์ ใช้เวลาทำการสอน จำนวน 2 ชั่วโมง

5.2) แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 เรื่อง ความเป็นมาและลักษณะของภาพ
ใช้เวลาทำการสอน จำนวน 2 ชั่วโมง

5.3) แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3 เรื่อง การแต่งคำประพันธ์ประเภท
กาพย์ยานี 11 ใช้เวลาทำการสอน จำนวน 2 ชั่วโมง

5.4) แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4 เรื่อง ความเป็นมาและลักษณะของโคลง
ใช้เวลาทำการสอน จำนวน 2 ชั่วโมง

5.5) แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 5 เรื่อง การแต่งคำประพันธ์ประเภทโคลงสี่
สุภาพ ใช้เวลาทำการสอน จำนวน 2 ชั่วโมง

5.6) แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 6 เรื่อง ความเป็นมาและลักษณะของฉันท
ใช้เวลาทำการสอน จำนวน 2 ชั่วโมง

5.7) แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 7 เรื่อง การแต่งคำประพันธ์ประเภท
วิชชุมมาลาฉันท ใช้เวลาทำการสอน จำนวน 2 ชั่วโมง

5.8) แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 8 เรื่อง ความเป็นมาและลักษณะของร่าย
ใช้เวลาทำการสอน จำนวน 2 ชั่วโมง

5.9) แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 9 เรื่อง การแต่งคำประพันธ์ประเภทร่ายสุภาพ
ใช้เวลาทำการสอน จำนวน 2 ชั่วโมง

6) แผนการจัดการเรียนรู้ตามหลักการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค STAD
กระบวนการเรียนการรู้แบบร่วมมือ เทคนิค STAD เป็นรูปแบบการเรียนรู้ที่เน้นกิจกรรมกลุ่ม ครูผู้สอน
ต้องจัดกลุ่มนักเรียนแบบละความสามารถ เพื่อให้สมาชิกในกลุ่มมีความรับผิดชอบ สามารถปรับตัวเข้า
กับคนอื่นได้ มีขั้นตอนการสอนดังนี้

6.1) ชี้นำเข้าสู่บทเรียน ครูแจ้งนักเรียนว่าสิ่งที่จะเรียนคืออะไร มี
ความสำคัญอย่างไร เพื่อกระตุ้นให้นักเรียนอยากเรียนรู้ด้วยเทคนิควิธีการที่หลากหลาย เช่น

6.1.1) ทบทวนบทเรียนเดิมที่สัมพันธ์กับบทเรียนใหม่

6.1.2) ตั้งปัญหา ทายปัญหา ใช้คำถามกระตุ้นความคิด

6.1.3) ให้นักเรียนทำกิจกรรมที่สัมพันธ์กับบทเรียน เช่น ฟังเพลงแล้ว

ตอบคำถาม ฟังแถบบันทึกเสียงการอ่านคำประพันธ์แล้วสนทนาร่วมกัน เป็นต้น

6.1.4) สนทนา ซักถามหรือเปิดโอกาสให้นักเรียนเล่าเกี่ยวกับ
ประสบการณ์เดิมของนักเรียนที่มีความสัมพันธ์กับบทเรียนใหม่แล้วเชื่อมโยงไปสู่เรื่องที่ครูจะสอน

6.2) ชี้นเสนอความรู้ ครูมีแนวทางในการปฏิบัติกิจกรรมดังนี้

6.2.1) ครูนำเสนอเนื้อหาความรู้แก่นักเรียนด้วยวิธีการต่าง ๆ เช่น
การสอนโดยตรงการอธิบาย อภิปรายโดยใช้สื่อการสอนประกอบ ทั้งนี้การเลือกวิธีสอนและการใช้สื่อต้อง
สอดคล้องเหมาะสมกับเนื้อหานั้น ๆ

6.2.2) ครูกำหนดประเด็นให้นักเรียนร่วมมือกันศึกษาค้นคว้า แล้วนำ
ความรู้ มาแลกเปลี่ยนเรียนรู้กัน วิธีสอนนี้จะเปิดโอกาสให้นักเรียนได้เรียนรู้ร่วมกัน ซึ่งเป็นการจัด
กิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

6.2.3) การนำเสนอความรู้ ควรเน้นความเข้าใจมากกว่าความจำ ครูควรมีการประเมินความรู้นักเรียนบ่อย ๆ ด้วยการใช้คำถามกระตุ้นความคิด

6.3) ชั้นการทำงานกลุ่ม นักเรียนแต่ละกลุ่มต้องพยายามศึกษาทำความเข้าใจกิจกรรมที่ครูมอบหมาย และต้องให้สมาชิกทุกคนเข้าใจตรงกัน นักเรียนทุกคนมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมกลุ่ม แล้วนำผลงานกลุ่มเสนอหน้าชั้นเรียน ครูควรสังเกตพฤติกรรมการทำงานร่วมกันของแต่ละกลุ่ม อาจให้ข้อมูลป้อนกลับ มีการเสริมแรงหรืออาจเข้าไปชี้แจง สอนซ้ำหรือให้ความช่วยเหลืออื่น ๆ ตามความเหมาะสม

6.4) ชั้นสรุป นักเรียนช่วยกันสรุปความรู้เรื่องที่เรียนหรือครูสรุปให้หรือทั้งครูและนักเรียนช่วยกันสรุป

6.5) ชั้นการทดสอบ การทดสอบนักเรียนลงมือทำข้อสอบในเวลาที่กำหนด ไม่นานกว่าให้นักเรียนปรึกษาหารือกันหรือซักถามกัน ครูนำคะแนนของนักเรียนแต่ละคนในกลุ่มมาเฉลี่ยเป็นคะแนนกลุ่ม ชมเชยหรือรางวัลกลุ่มที่ได้คะแนนสูงสุด

7) ตรวจสอบคุณภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามลำดับดังนี้

7.1) เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสม เพื่อให้ข้อเสนอแนะแล้วนำมาปรับปรุง

7.2) นำแผนการจัดการเรียนรู้ที่ผ่านการเห็นชอบจากอาจารย์ที่ปรึกษาไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบความถูกต้องและให้ข้อเสนอแนะแล้วนำมาปรับปรุงและสรุปค่าดัชนีความสอดคล้องของแผนการจัดการเรียนรู้อยู่ระหว่าง 0.8 - 1.0 (ภาคผนวก ข)

7.3) นำแผนการจัดการเรียนรู้ที่ได้รับการปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนลองวิทยา จังหวัดแพร่ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง โดยการสุ่มแผนการจัดการเรียนรู้ 3 แผน จากแผนการจัดการเรียนรู้ 9 แผน ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการแต่งคำประพันธ์ แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 5 เรื่อง การแต่งคำประพันธ์ประเภทโคลงสี่สุภาพ และแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 8 เรื่อง ความเป็นมาและลักษณะของร้อย ผลปรากฏว่า ใช้เวลาในการจัดกลุ่มนักเรียนนานเกินไป ส่วนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนพบว่า นักเรียนให้ความสนใจ ตั้งใจเรียน ช่วยกันทำงานกลุ่ม มีความกระตือรือร้นในการเรียนมากขึ้น และนักเรียนสามารถทำแบบทดสอบหลังเรียนผ่านทุกคน

8) นำแผนการจัดการเรียนรู้ที่ผ่านการทดลองมาปรับปรุงเกี่ยวกับการจัดกลุ่มหรือแบ่งกลุ่มนักเรียน แล้วนำไปทดลองกับกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งเป็นนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปี 6 โรงเรียนลองวิทยา จังหวัดแพร่ ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2561 จำนวน 30 คน

3.2.2 แบบวัดความสามารถในการแต่งคำประพันธ์ก่อนเรียนและหลังเรียน

ผู้วิจัยได้พัฒนาแบบวัดความสามารถในการแต่งคำประพันธ์ ซึ่งเป็นแบบทดสอบความสามารถในการแต่งคำประพันธ์ก่อนเรียนและหลังเรียน ตอนที่ 1 เป็นข้อสอบแบบปรนัย ชนิดเลือกตอบ มี 4 ตัวเลือก จำนวน 20 ข้อ 20 คะแนน และตอนที่ 2 เป็นข้อสอบอัตนัย 1 ข้อ 20 คะแนน รวมทั้งสิ้น 40 คะแนน ทั้งนี้ได้จัดทำขึ้นตามลำดับขั้นตอน ดังต่อไปนี้

1) ผู้ศึกษาได้ศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 เกี่ยวกับ มาตรฐานตัวชี้วัด สาระการเรียนรู้แกนกลาง กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สาระที่ 4 การใช้ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 คู่มือการวัดผลและประเมินผล และคู่มือการจัดการเรียนรู้ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานของกระทรวงศึกษาธิการ

2) ศึกษาหลักการ ทฤษฎี แนวคิดเกี่ยวกับการแต่งคำประพันธ์ จากคู่มือครูกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 และจากงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

3) สร้างแบบวัดความสามารถในการแต่งคำประพันธ์ ได้แก่ ความสามารถในการแต่งคำประพันธ์ประเภทกาพย์ โคลง ฉันท์และร่าย เป็นแบบทดสอบก่อนเรียนและแบบทดสอบหลังเรียน เป็นข้อสอบแบบปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 20 ข้อ และแบบอัตนัย จำนวน 1 ข้อ ตามขั้นตอนการสร้างดังนี้

3.1) ศึกษาวิธีการสร้างแบบวัดความสามารถในการแต่งคำประพันธ์ เทคนิควิธีการเขียนแบบทดสอบ จากงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

3.2) ศึกษาและวิเคราะห์ตัวชี้วัด สาระการเรียนรู้แกนกลาง กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 สาระที่ 4 การใช้ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 เพื่อกำหนดความสำคัญของเนื้อหา จุดประสงค์การเรียนรู้ที่ต้องการวัด กำหนดจำนวนข้อแบบทดสอบ โดยสร้างแบบทดสอบเกินจำนวนที่กำหนดสำหรับตัดข้อที่ไม่ผ่านเกณฑ์

3.3) สร้างแบบวัดความสามารถในการแต่งคำประพันธ์ แบบทดสอบก่อนเรียนเป็นข้อสอบปรนัยจำนวน 40 ข้อ แบบทดสอบหลังเรียนเป็นข้อสอบปรนัยจำนวน 40 ข้อ และอัตนัย จำนวน 1 ข้อ

4) นำแบบวัดความสามารถในการแต่งคำประพันธ์ที่จัดทำเรียบร้อยแล้ว นำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อตรวจสอบ แก้ไข ปรับปรุงและให้คำแนะนำเกี่ยวกับเนื้อหาของแบบวัดด้านต่าง ๆ เช่น ความครอบคลุมเนื้อหาของแบบทดสอบระหว่างข้อสอบกับจุดประสงค์การเรียนรู้ ความเหมาะสมของเวลาที่ใช้ ความยากง่าย และความเหมาะสมของข้อคำถาม

5) นำแบบวัดที่ผ่านการเห็นชอบจากอาจารย์ที่ปรึกษา และได้แก้ไขเสร็จสมบูรณ์ตามที่อาจารย์ที่ปรึกษาแนะนำ ไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน พิจารณาและตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ว่าสอดคล้องกับเนื้อหาและจุดประสงค์การเรียนรู้หรือไม่ โดยใช้แบบประเมิน IOC กำหนดคะแนนความคิดเห็นดังนี้

- + 1 = แน่ใจว่าคำถามนั้นสอดคล้องกับเนื้อหาและจุดประสงค์การเรียนรู้
- 0 = ไม่แน่ใจว่าคำถามนั้นสอดคล้องกับเนื้อหาและจุดประสงค์การเรียนรู้
- 1 = แน่ใจว่าคำถามนั้นไม่สอดคล้องกับเนื้อหาและจุดประสงค์การเรียนรู้

6) นำผลการตรวจ พิจารณาของผู้เชี่ยวชาญมาวิเคราะห์หาค่าความสอดคล้อง IOC (Index of Item – Objective Congruence) และคัดเลือกข้อสอบที่มีค่า IOC ระหว่าง 0.8 – 1.00 มาจัดพิมพ์เป็นแบบวัดความสามารถในการแต่งคำประพันธ์ก่อนเรียนและแบบวัดความสามารถในการแต่งคำประพันธ์หลังเรียนที่มีความสอดคล้องกันทั้งสองชุด

7) นำแบบวัดความสามารถในการแต่งคำประพันธ์ทั้งชุดก่อนเรียนและหลังเรียนไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ซึ่งเป็นนักเรียนที่สำเร็จการศึกษาในปีการศึกษา 2560 จำนวน 30 คน

8) ตรวจสอบข้อสอบปรนัยแล้วนำคะแนนที่ได้จากการทดลองมาวิเคราะห์รายข้อเพื่อหาอำนาจจำแนก แล้วคัดข้อสอบที่มีค่าความยากง่าย (p) ระหว่าง 0.2 - 0.8 และค่าอำนาจจำแนก (r) ตั้งแต่ 0.20 ขึ้นไปเอาไว้ แล้วคัดเลือกข้อสอบเพื่อเป็นแบบวัดความสามารถในการแต่งคำประพันธ์ก่อนเรียน จำนวน 20 ข้อ ที่มีค่าอำนาจจำแนก (r) 0.48 - 0.76 และคัดเลือกข้อสอบเพื่อเป็นแบบวัดความสามารถในการแต่งคำประพันธ์หลังเรียน จำนวน 20 ข้อ ที่มีค่าอำนาจจำแนก (r) 0.49 - 0.73 (ภาคผนวก จ)

9) นำแบบวัดความสามารถในการแต่งคำประพันธ์ก่อนเรียนและหลังเรียนไปหาความเชื่อมั่นทั้งฉบับ โดยใช้สูตร KR-20 ของคูเดอร์ ริชาร์ดสัน(Kuder Richardson) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดความสามารถในการแต่งคำประพันธ์ก่อนเรียน = 0.93 แบบวัดความสามารถในการแต่งคำประพันธ์หลังเรียน = 0.92 (ภาคผนวก จ)

10) ตรวจสอบข้อสอบอัตนัย โดยครูภาษาไทยจำนวน 3 คน นำคะแนนมาเฉลี่ยกันแล้วนำคะแนนที่ได้มาวิเคราะห์หาความเชื่อมั่น โดยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) (พิชิต ฤทธิ์จรูญ, 2550, น. 158) ได้ค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.76 (ภาคผนวก จ)

11) นำแบบวัดความสามารถในการแต่งคำประพันธ์ก่อนเรียนและแบบวัดความสามารถในการแต่งคำประพันธ์หลังเรียนที่ผ่านการตรวจสอบคุณภาพแล้ว นำไปใช้จริงกับกลุ่มตัวอย่าง นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6/1 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2561 โรงเรียนลองวิทยา จังหวัดแพร่ จำนวน 30 คน

3.2.3 แบบวัดความพึงพอใจในการเรียนที่เรียนด้วยกระบวนการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD

การสร้างแบบวัดความพึงพอใจในการเรียนที่เรียนด้วยกระบวนการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามลำดับขั้นตอนดังต่อไปนี้

- 1) ศึกษาหลักการ ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง และวิธีการสร้างแบบวัดความพึงพอใจ
- 2) สร้างแบบวัดความพึงพอใจในการเรียนที่เรียนด้วยกระบวนการเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค STAD จำนวน 15 ข้อ เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มีเกณฑ์การให้คะแนนระดับความพึงพอใจของนักเรียนมี 5 ระดับ ดังนี้

ระดับ 5 หมายถึง มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด (4.50 - 5.00)

ระดับ 4 หมายถึง มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก (3.50 - 4.49)

ระดับ 3 หมายถึง มีความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง (2.50 - 3.49)

ระดับ 2 หมายถึง มีความพึงพอใจอยู่ในระดับน้อย (1.50 - 2.49)

ระดับ 1 หมายถึง มีความพึงพอใจอยู่ในระดับน้อยที่สุด (1.00 - 1.49)

- 3) นำแบบวัดความพึงพอใจเสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสมและครอบคลุมวัตถุประสงค์ แล้วนำมาปรับปรุง แก้ไข ตามคำแนะนำ

- 4) นำแบบวัดความพึงพอใจที่ผ่านการเห็นชอบของอาจารย์ที่ปรึกษาให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบความถูกต้องของภาษา และความสอดคล้องของข้อความ และคัดเลือกข้อความ ที่มีค่าความสอดคล้องระหว่าง 0.50 - 1.00 มาแก้ไขตามคำแนะนำและจัดพิมพ์
- 5) นำแบบวัดความพึงพอใจในการเรียนที่เรียนด้วยกระบวนการเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค STAD ทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนลองวิทยา จังหวัดแพร่ (ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง) จำนวน 30 คน
- 6) นำแบบวัดความพึงพอใจในการเรียนทั้งฉบับมาหาความเชื่อมั่น โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) ซึ่งพัฒนามาจากสูตรคูเดอร์ ริชาร์ดสัน (บุญชม ศรีสะอาด, 2543, น. 100) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดความพึงพอใจในการเรียนที่เรียนด้วยรูปแบบการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ทั้งฉบับ เท่ากับ 0.70 จึงถือว่าแบบสอบถามนี้สามารถนำไปเก็บข้อมูลได้ (ภาคผนวก จ)
- 7) นำแบบวัดความพึงพอใจในการเรียนที่เรียนด้วยกระบวนการเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค STAD ที่ผ่านความเห็นชอบจากอาจารย์ที่ปรึกษา ผู้เชี่ยวชาญและผ่านการคำนวณหาค่าความเชื่อมั่นแล้วไปใช้กับนักเรียนกลุ่มตัวอย่างต่อไป

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลนั้น ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง ตามลำดับขั้นตอนดังต่อไปนี้

- 4.1 ทดสอบก่อนเรียน โดยใช้แบบวัดความสามารถในการแต่งคำประพันธ์ ชุดก่อนเรียน (Pre-test) เป็นข้อสอบปรนัย จำนวน 20 ข้อ และข้อสอบอัตนัย จำนวน 1 ข้อ ไปทดสอบกับนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง ใช้เวลา 1 ชั่วโมง
- 4.2 ดำเนินการสอนตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่ใช้กระบวนการเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค STAD กับนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง ใช้เวลาสอน 18 ชั่วโมง
- 4.3 ทดสอบหลังเรียน โดยใช้แบบวัดความสามารถในการแต่งคำประพันธ์ ชุดหลังเรียน (Post-test) เป็นข้อสอบปรนัย จำนวน 20 ข้อ และข้อสอบอัตนัย จำนวน 1 ข้อ ไปทดสอบกับนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง ใช้เวลา 1 ชั่วโมง
- 4.4 ประเมินความพึงพอใจโดยใช้แบบวัดความพึงพอใจในการเรียนที่เรียนด้วยกระบวนการเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค STAD
- 4.5 นำคะแนนที่ได้จากการทดสอบวัดความสามารถในการแต่งคำประพันธ์ก่อนเรียนและหลังเรียน และประเมินความพึงพอใจโดยใช้แบบวัดความพึงพอใจในการเรียนที่เรียนโดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค STAD มาวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูล ตามลำดับขั้นตอนต่อไปนี้

5.1 เปรียบเทียบความสามารถในการแต่งคำประพันธ์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนลองวิทยา จังหวัดแพร่ก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยการใช้กระบวนการเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค STAD โดยการใช้การทดสอบค่าที (t-test) แบบ Dependent Samples

5.2 วิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของคะแนนวัดความพึงพอใจในการเรียนที่เรียนด้วยกระบวนการเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค STAD จากนั้นนำมาเปรียบเทียบกับเกณฑ์ ซึ่งกำหนดไว้ดังนี้

4.50 - 5.00	หมายความว่า	นักเรียนมีความรู้สึกชื่นชมและพอใจในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนด้วยกระบวนการเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค STAD อยู่ในระดับมากที่สุด
3.50 - 4.49	หมายความว่า	นักเรียนมีความรู้สึกชื่นชมและพอใจในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนด้วยกระบวนการเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค STAD อยู่ในระดับมาก
2.50 - 3.49	หมายความว่า	นักเรียนมีความรู้สึกชื่นชมและพอใจในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนด้วยกระบวนการเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค STAD อยู่ในระดับปานกลาง
1.50 - 2.49	หมายความว่า	นักเรียนมีความรู้สึกชื่นชมและพอใจในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนด้วยกระบวนการเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค STAD อยู่ในระดับน้อย
1.00 - 1.49	หมายความว่า	นักเรียนมีความรู้สึกชื่นชมและพอใจในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนด้วยกระบวนการเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค STAD อยู่ในระดับน้อยที่สุด

5.3 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที (t-test)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่อง “ผลการใช้กระบวนการเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค STAD ที่มีต่อความสามารถในการแต่งคำประพันธ์ และความพึงพอใจในการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนลองวิทยา จังหวัดแพร่” ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลผลปรากฏตามลำดับต่อไปนี้

1. ผลการวิเคราะห์ความสามารถในการแต่งคำประพันธ์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่เรียนโดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค STAD
2. ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่มีต่อการเรียนโดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค STAD

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ความสามารถในการแต่งคำประพันธ์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่เรียนโดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค STAD

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยนำคะแนนที่ได้จากการทดสอบความสามารถในการแต่งคำประพันธ์ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน ที่เรียนโดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค STAD มาวิเคราะห์เพื่อเปรียบเทียบโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป ผลการวิเคราะห์ปรากฏดังตารางที่ 4.1

ตารางที่ 4.1 การเปรียบเทียบคะแนนการทดสอบความสามารถในการแต่งคำประพันธ์ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียนโดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค STAD

คะแนน	N	$\bar{X}$	S.D.	t
ทดสอบก่อนเรียน	30	18.57	2.58	23.23*
ทดสอบหลังเรียน	30	33.83	1.93	

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 df = 29

จากตารางที่ 4.1 พบว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนความสามารถในการแต่งคำประพันธ์ก่อนเรียนเท่ากับ 18.57 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 2.58 และค่าเฉลี่ยของคะแนนหลังเรียนเท่ากับ 33.83 ส่วนเบี่ยงเบน-มาตรฐาน เท่ากับ 1.93 เมื่อเทียบคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยการทดสอบค่าที่พบว่า คะแนนเฉลี่ยหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่มีต่อ
การเรียนรู้ด้วยกระบวนการเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค STAD

ตารางที่ 4.2 แสดงผลความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนรู้ด้วยกระบวนการเรียนรู้แบบร่วมมือ
เทคนิค STAD

ข้อ	รายการประเมิน	ระดับความ พึงพอใจ		แปลผล
		$\bar{X}$	S.D.	
1.	การเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค STAD ทำให้นักเรียน เข้าใจเนื้อหาภาษาไทย (การแต่งคำประพันธ์) ได้ง่ายขึ้น	4.73	0.45	มากที่สุด
2.	การเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค STAD ทำให้นักเรียนกล้า คิด กล้าแสดงออก	4.77	0.43	มากที่สุด
3.	การเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค STAD ทำให้นักเรียนใช้ ภาษาได้ดีขึ้น	4.63	0.61	มากที่สุด
4.	การเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค STAD ทำให้นักเรียนมี ความกระตือรือร้นในการค้นคว้าหาความรู้อยู่เสมอ	4.50	0.68	มากที่สุด
5.	การเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค STAD ทำให้นักเรียน ร่วมมือกันทำงานและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน	4.67	0.66	มากที่สุด
6.	การเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค STAD ทำให้นักเรียนและ เพื่อน ยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น	4.57	0.82	มากที่สุด
7.	การเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค STAD ทำให้นักเรียนมี น้ำใจ ช่วยเหลือเพื่อนทั้งด้านการเรียนและด้านอื่น ๆ	4.54	0.51	มากที่สุด
8.	การเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค STAD ทำให้นักเรียน มั่นใจในการทำกิจกรรม ทำแบบฝึกหัด	4.80	0.41	มากที่สุด
9.	การเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค STAD ทำให้นักเรียน พอใจ ภูมิใจในผลงานของตนเองและผลงานของกลุ่ม	4.60	0.50	มากที่สุด
10.	การเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค STAD ทำให้นักเรียนรู้สึก มีความสนุกสนานเพลิดเพลินกับการเรียนวิชาภาษาไทย	4.70	0.53	มากที่สุด
11.	การเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค STAD ทำให้นักเรียนรัก การเรียนวิชาภาษาไทย	4.73	0.87	มากที่สุด
12.	นักเรียนมีความคิดเห็นว่าการเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค STAD ช่วยพัฒนาทักษะการสื่อสารของนักเรียนได้	4.53	0.63	มากที่สุด
13.	นักเรียนมีความคิดเห็นว่าการเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค STAD มีความสำคัญและมีประโยชน์ สามารถนำไปใช้ ในชีวิตประจำวันได้	4.57	0.73	มากที่สุด

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

ข้อ	รายการประเมิน	ระดับความพึงพอใจ		แปลผล
		$\bar{X}$	S.D.	
14.	นักเรียนมีความกระตือรือร้นในการทำแบบฝึกหัดทำรายงานหรือทำกิจกรรมวิชาภาษาไทยมากกว่าวิชาอื่นหลังจากได้เรียนโดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือ STAD	4.67	0.48	มากที่สุด
15.	นักเรียนมีความชอบและมีความสุขขณะที่ได้เรียนภาษาไทยด้วยกระบวนการเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค STAD	4.73	0.45	มากที่สุด
ค่าเฉลี่ย		4.66	0.52	มากที่สุด

จากตารางที่ 4.2 พบว่า นักเรียนที่เรียนด้วยกระบวนการเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค STAD มีความพึงพอใจทางการเรียนวิชาภาษาไทยได้คะแนนเฉลี่ย 4.66 มีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.52 คะแนนเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนด จะได้คะแนนอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งหมายความว่า นักเรียนมีความพึงพอใจในการเรียนวิชาภาษาไทย อยู่ในระดับมากที่สุด

บทที่ 5

สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง “ผลการใช้กระบวนการเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค STAD ที่มีต่อความสามารถในการแต่งคำประพันธ์ และความพึงพอใจในการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนลองวิทยา จังหวัดแพร่” ผู้วิจัยขอสรุปการวิจัย อภิปราย และข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. สรุปการวิจัย

1.1 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1.1.1 เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการแต่งคำประพันธ์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนลองวิทยา จังหวัดแพร่ก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยการใช้กระบวนการเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค STAD

1.1.2 เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนลองวิทยา จังหวัดแพร่ ที่มีต่อการเรียนโดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค STAD

1.2 สมมติฐานการวิจัย

1.2.1 ความสามารถในการแต่งคำประพันธ์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนลองวิทยา จังหวัดแพร่ ที่เรียนด้วยการใช้กระบวนการเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค STAD หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

1.2.2 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนลองวิทยา จังหวัดแพร่ มีความพึงพอใจต่อการเรียนโดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค STAD อยู่ในระดับมาก

1.3 วิธีดำเนินการวิจัย

1.3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1) ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนลองวิทยา ตำบลห้วยอ้อ อำเภอลอง จังหวัดแพร่ ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2561 ซึ่งมีการจัดชั้นเรียนแบบคละความสามารถ จำนวน 6 ห้องเรียน รวมทั้งสิ้น 163 คน

2) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ห้อง 1 โรงเรียนลองวิทยา จังหวัดแพร่ ที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2561 จำนวน 30 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มแบบกลุ่ม โดยใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยในการสุ่มตัวอย่าง

1.3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้มี 3 ชนิด ได้แก่

1) แผนการจัดการเรียนรู้ที่ใช้กระบวนการเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค STAD กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่อง การแต่งคำประพันธ์ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 9 แผน 18 ชั่วโมง

2) แบบวัดความสามารถในการแต่งคำประพันธ์ก่อนเรียนและหลังเรียน เป็นข้อสอบแบบปรนัย จำนวน 20 ข้อ และข้อสอบอัตนัย จำนวน 1 ข้อ ใช้เวลาทดสอบก่อนเรียน 1 ชั่วโมง และทดสอบหลังเรียน 1 ชั่วโมง

3) แบบวัดความพึงพอใจในการเรียนที่เรียนด้วยกระบวนการเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค STAD จำนวน 15 ข้อ

1.3.3 ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามลำดับดังนี้

1) ทดสอบก่อนการทดลอง โดยใช้แบบทดสอบความสามารถในการแต่งคำประพันธ์ ชุดก่อนเรียน ไปทดสอบกับนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 1 ห้อง นักเรียน 30 คน

2) ดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่ใช้กระบวนการเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค STAD จำนวน 9 แผน 18 ชั่วโมง

3) ทดสอบหลังการทดลอง โดยใช้แบบทดสอบความสามารถในการแต่งคำประพันธ์ ชุดหลังเรียนแบบคู่ขนาน ปรนัย 20 ข้อ อัตนัย 1 ข้อ ไปทดสอบนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง นำผลการสอบมาตรวจให้คะแนนแล้วนำมาวิเคราะห์ด้วยวิธีทางสถิติเพื่อทดสอบสมมติฐาน

4) นำแบบวัดความพึงพอใจในการเรียนที่เรียนด้วยกระบวนการเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค STAD เพื่อวัดความคิดเห็น ความรู้สึก ความชื่นชมและพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับการเรียนที่นักเรียนได้ปฏิบัติ เพื่อนำข้อมูลมาเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนด

1.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1.4.1 วิเคราะห์เปรียบเทียบความสามารถในการแต่งคำประพันธ์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนลองวิทยา จังหวัดแพร่ ก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยการใช้กระบวนการเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค STAD โดยการใช้การทดสอบค่าที (t-test) แบบ Dependent Samples

1.4.2 วิเคราะห์ความพึงพอใจในการเรียนที่เรียนด้วยกระบวนการเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค STAD โดยหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

1.5 ผลการวิจัย

จากการดำเนินการตามขั้นตอนการวิจัยผลการใช้กระบวนการเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค STAD ที่มีต่อความสามารถในการแต่งคำประพันธ์ และความพึงพอใจในการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนลองวิทยา จังหวัดแพร่ ผลที่ได้จากการวิจัยมีดังนี้

1.5.1 ความสามารถในการแต่งคำประพันธ์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนลองวิทยา จังหวัดแพร่ที่เรียนด้วยการใช้กระบวนการเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค STAD หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

1.5.2 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนลองวิทยา จังหวัดแพร่มีความพึงพอใจต่อการเรียนโดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค STAD อยู่ในระดับมากที่สุด

2. อภิปรายผล

จากการศึกษาเปรียบเทียบผลการใช้กระบวนการเรียนรู้แบบแบบริ้วมือ เทคนิค STAD ที่มีต่อความสามารถในการแต่งคำประพันธ์ และความพึงพอใจในการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนลองวิทยา จังหวัดแพร่ อภิปรายผลได้ดังนี้

2.1 นักเรียนมีความสามารถในการแต่งคำประพันธ์หลังเรียนรู้โดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบแบบริ้วมือ เทคนิค STAD สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่กำหนดไว้ ทั้งนี้เนื่องจาก กระบวนการเรียนรู้รูปแบบนี้ จัดการเรียนรู้โดยการแบ่งนักเรียนเป็นกลุ่มความสามารถเปิดโอกาสให้นักเรียนที่มีความสามารถแตกต่างกันจะคอยช่วยเหลือกัน แลกเปลี่ยนเรียนรู้กันสมาชิกทุกคนช่วยกันทำงานมีความภาคภูมิใจในผลงานของกลุ่มและผลงานของตนเอง ส่งผลให้พฤติกรรมการเรียนของนักเรียนเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีเช่นมีความกระตือรือร้นสนใจและตั้งใจเรียนมากขึ้น บรรยากาศในห้องเรียนจึงเป็นห้องเรียนแห่งการเรียนรู้ระหว่างนักเรียนด้วยกัน โดยมีครูเป็นผู้แนะนำเสริมแรงและให้กำลังใจ ทำให้ผลการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน เห็นได้จากการตรวจผลงาน การสังเกตการทำกิจกรรม การทำแบบทดสอบที่นักเรียนสามารถทำคะแนนได้สูงขึ้น นอกจากนี้ยังสังเกตได้ว่า นักเรียนกลุ่มนี้สามารถทำแบบทดสอบวัดความสามารถในการแต่งคำประพันธ์ก่อนเรียนส่วนที่เป็นข้อสอบอัตนัย นักเรียนส่วนใหญ่แต่งคำประพันธ์ประเภทกาพย์ยานี 11 แต่การทดสอบหลังเรียน นักเรียนแต่งคำประพันธ์ครบทุกรูปแบบ และนักเรียนกลุ่มอ่อนมีผลการทดสอบหลังเรียนสูงขึ้น แสดงว่านักเรียนมีความสามารถในการแต่งคำประพันธ์มากขึ้น ข้อสังเกตที่เห็นได้ชัดอีกประการหนึ่งคือนักเรียนนำผลงานการแต่งคำประพันธ์ของกลุ่มไปจัดทำเป็นหนังสือเล่มเล็ก แสดงให้เห็นชัดเจนว่านักเรียนมีความสามารถในการแต่งคำประพันธ์มากขึ้น และพยายามสร้างผลงานการแต่งคำประพันธ์ของตนในรูปแบบต่าง ๆ ทั้งนี้สอดคล้องกับ Slavin (1995) ได้กล่าวว่า การเรียนแบบแบบริ้วมือเป็นวิธีการสอนที่ให้นักเรียน เรียนเป็นกลุ่มเล็ก สมาชิกในกลุ่มโดยทั่วไปมี 4 - 5 คน มีความสามารถแตกต่างกัน นักเรียนแต่ละคนจะต้องช่วยเหลือเพื่อนที่อยู่ในกลุ่มเดียวกันในการเรียนหรือทำกิจกรรมต่างๆ สมาชิกในกลุ่มจะได้รางวัล ถ้ากลุ่มทำคะแนนเฉลี่ยถึงเกณฑ์ที่ตั้งไว้สอดคล้องกับงานวิจัยของ พูนสวัสดิ์ วัฒนา (2556) พบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนด้วยการเรียนแบบแบบริ้วมือ เทคนิค STAD มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทยหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ อภิชาติ ชมภูทัศน์ (2552) พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนหลังเรียนด้วยชุดกิจกรรมส่งเสริมการเขียนร้อยกรองโดยเน้น การเรียนรู้แบบแบบริ้วมือ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2.2 ความพึงพอใจต่อการเรียนโดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบแบบริ้วมือ เทคนิค STAD อยู่ในระดับมากที่สุด เพราะมีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เป็นกลุ่มนักเรียนได้ปรึกษาหารือกันพูดคุยซักถามและอภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกัน สังเกตได้ว่าบรรยากาศในการเรียนเป็นบรรยากาศแห่งการเรียนรู้ที่นักเรียนที่เรียนเก่งได้ช่วยเหลือเพื่อนที่เรียนอ่อนกว่า ทำให้นักเรียนมั่นใจในการทำกิจกรรมและทำผลงาน นักเรียนจึงมีความสุข สนุกกับการเรียนรู้ มีความพึงพอใจที่ได้เปลี่ยนกลุ่มเมื่อเรียนเรื่องใหม่ สังเกตได้อีกว่านักเรียนมีความตื่นตัว ดีใจ มีความกระตือรือร้นในการเรียน นักเรียนได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้กับเพื่อนๆ ทำให้นักเรียนมีทักษะทางสังคมที่ดีขึ้น จึงส่งผลให้นักเรียนมีความรู้สึก

พึงพอใจต่อการเรียนโดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค STAD ซึ่งสอดคล้องกับวิทยานิพนธ์ (2560) พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียน โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การร้อยเรียงประโยคภาษาไทยโดยใช้การสอนกลุ่มร่วมมือ เทคนิค STAD ประกอบแบบฝึกทักษะอยู่ในระดับมากที่สุดและจรรย์นันท์ ไตรแสง (2551) พบว่านักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทย ด้วยกลุ่มร่วมมือแบบ STAD อยู่ในระดับมาก และสรุปว่า แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทย ด้วยกลุ่มร่วมมือแบบ STAD ส่งผลให้นักเรียนสามารถพัฒนาทักษะด้านการอ่านเชิงวิเคราะห์ได้อย่างมีประสิทธิภาพจึงเหมาะในการที่จะนำไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาไทย

3. ข้อเสนอแนะ

3.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

3.1.1 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค STAD ครูควรอธิบายรูปแบบวิธีการเรียนรู้ให้นักเรียนทุกคนเข้าใจตรงกัน เพื่อให้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ดำเนินไปตามแผนการจัดการเรียนรู้ ที่กำหนดไว้

3.1.2 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค STAD ควรคำนึงถึงการแบ่งกลุ่มนักเรียนเป็นสำคัญ กล่าวคือ การแบ่งกลุ่มนักเรียนควรละความสามารถนักเรียน เก่ง ปานกลาง อ่อน เพื่อให้ช่วยเหลือนักเรียนได้ช่วยเหลือเกื้อกูลกันตามหลักการเรียนรู้แบบร่วมมือ และควรมีการเปลี่ยนกลุ่มนักเรียนเมื่อเริ่มสอนเนื้อหาใหม่ เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนมีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อน ๆ ในห้องเรียนและมีทักษะทางสังคมที่ดีขึ้น

3.1.3 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค STAD ครูควรให้คำแนะนำ ดูแล เอาใจใส่นักเรียนในการปฏิบัติกิจกรรมอย่างใกล้ชิด เพื่อให้นักเรียนปฏิบัติตามขั้นตอน นอกจากนี้ครูควรเสริมแรง ให้กำลังใจนักเรียน เช่น การกล่าวชมเชย การให้รางวัลนักเรียน เพื่อให้นักเรียนสร้างสรรค์ผลงานได้อย่างเต็มที่ และมีความพยายาม มุ่งมั่นตั้งใจเรียนต่อไป

3.1.4 ครูควรจัดบรรยากาศในชั้นเรียนให้เป็นกันเอง แสดงความสนใจ ไม่เร่งรัดให้อิสระแก่นักเรียนในด้านเนื้อหา ฉันทลักษณ์ ความยาว และเวลาที่เหมาะสม

3.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

3.2.1 ควรมีการศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับแผนการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค STAD ในเนื้อหาสาระหรือระดับอื่น ๆ แล้วนำไปสอนเปรียบเทียบกับการสอนแบบอื่น

3.2.2 ควรทำการวิจัยผลการใช้กระบวนการเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค STAD และความพึงพอใจในการเรียนกับเนื้อหาหรือระดับชั้นอื่น ๆ

3.2.3 ควรมีการศึกษาตัวแปรอื่นเพิ่มเติม เช่น ความมุ่งมั่นในการเรียน ความสนใจใฝ่เรียนรู้ ความคงทนต่อการเรียน เป็นต้น

3.2.4 ควรศึกษารูปแบบการเรียนแบบร่วมมือแบบอื่น ๆ เช่น การเรียนแบบร่วมมือ Jigsaw การเรียนแบบร่วมมือแบบ TAI เพื่อเป็นแนวทางให้ผู้สอนจัดการเรียนการสอนที่แตกต่างจากการเรียนการสอนในห้องเรียนปกติ

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กรมวิชาการ. (2538). *การเรียนการสอนภาษาไทย*. กรุงเทพฯ: ครูสภาลาดพร้าว.
- _____. (2539). *การประเมินตามสภาพจริง*. กรุงเทพฯ: ครูสภาลาดพร้าว.
- _____. (2543). *การสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง*. กรุงเทพฯ: โครงการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา.
- กรรณิการ์ พวงเกษม. (2545). *การสอนเขียนเรื่องโดยใช้จินตนาการทางสร้างสรรค์ในระดับประถมศึกษา*. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *คู่มือการเรียนการสอนภาษาไทยคิดและเขียนเชิงสร้างสรรค์: เรียงความย่อความและสรุปความ ช่วงชั้นที่ 2 – ช่วงชั้นที่ 4*. กรุงเทพฯ: สมาคมครูภาษาไทยแห่งประเทศไทย.
- _____. (2551). *ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลางกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพฯ: องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ).
- _____. (2552 ก). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพฯ: ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- _____. (2552 ข). *ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย*. กรุงเทพฯ: ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- กำชัย ทองหล่อ. (2554). *หลักภาษาไทย*. (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: รามสาส์น.
- จันทร์ คุปตะวาทีน. (2554). *กลวิธีเพื่อการเรียนการสอนการเขียนระดับประถมศึกษา*. ใน *ประมวลสาระชุดวิชาการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ภาษาไทย*. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัย-ธรรมมาธิราช.
- จินดา พันธุ์แอ. (2555). *แบบฝึกเพื่อพัฒนาความสามารถในการเขียนสร้างสรรค์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์, ฉะเชิงเทรา.
- จรรย์นันท์ ไตรแสง. (2551). *ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทยด้านการอ่านเชิงวิเคราะห์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ด้วยกลุ่มร่วมมือแบบ STAD*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษา มหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, มหาสารคาม.
- จรรย์ญา ทิชาติ. (2550). *การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความรับผิดชอบทางการเรียน วิชาภาษาไทยที่ได้รับการสอนแบบร่วมมือ แบบ เอส ที เอ ดี (STAD) และการสอนแบบปกติของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนอัสสัมชัญธนบุรี*. (สารนิพนธ์ปริญญา การศึกษามหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.
- จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย คณะอักษรศาสตร์. (2505). *ชุมนุมภาษาไทย การเสด็จพระราชดำเนินพระราชทานกระแสพระราชดำรัสเรื่อง ปัญหาการใช้ภาษาไทย*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- จุกิก ทักซิณ. (2553). การพัฒนาทักษะการเขียนกลอนสุภาพ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้แบบฝึกทักษะประกอบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือผลสัมฤทธิ์ STAD. (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม, มหาสารคาม.
- ชนาธิป พรกุล. (2554). การสอนกระบวนการคิด ทักษะและการนำไปใช้. กรุงเทพฯ: วีพริ้นท์.
- ชรินทร์ เนื่องศรี. (2551). การพัฒนาชุดฝึกทักษะการเขียนร้อยกรอง กาพย์ยานี 11 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1. (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี, อุบลราชธานี.
- ชลดา เรืองรักษ์ลิขิต และ สุจิตรา จงสถิตวัฒนา. (2542). สร้อยผกาจากกวี. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชวลิต ชูกำแพง. (2543). เอกสารประกอบการสอนวิชา 0506704 การประเมินการเรียนรู้. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ชัยรัตน์ สุทธิรัตน์. (2552). 80 นวัตกรรมจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ. กรุงเทพฯ: แดเน็กซ์ อินเทอร์เน็ตปอเรชั่น.
- ชูศักดิ์ เจนประโคน. (2550). เทคนิคการสร้างแรงจูงใจ. (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ฐะปะนีย์ นาครทรรพ. (2545). การสอนภาษาไทยขั้นพื้นฐานระดับประถมศึกษา. กรุงเทพฯ: ศูนย์ส่งเสริมวิชาการ.
- _____. (2545). การสอนภาษาไทยระดับมัธยมศึกษา. กรุงเทพฯ: ศูนย์ส่งเสริมวิชาการ.
- _____. (2547). การเขียน 2. (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ: อักษรเจริญทัศน์.
- ณัฐสุชาวีรวงศ์ ไชยเดชกำจร. (2558). การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนการเขียนเชิงสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3. (วิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, มหาสารคาม.
- เดือนใจ ทรงกำพล. (2550). การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์การเขียนสร้างสรรค์และเจตคติต่อวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ระหว่างกลุ่มที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้สื่อสิ่งพิมพ์กับการจัดการเรียนรู้แบบปกติ. (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา, พระนครศรีอยุธยา.
- ทัศนีย์ แป้นสุข. (2547). การพัฒนาการแต่งกลอนสุภาพโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบ STAD วิชาภาษาไทยชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5. (การศึกษาค้นคว้าอิสระปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, มหาสารคาม.
- ทัศนีย์ ศุภเมธี. (2542). การสอนภาษาไทย. กรุงเทพฯ: สถาบันราชภัฏธนบุรี.
- ทิตินา แคมมณี. (2551). ศาสตร์การสอน องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ. (พิมพ์ครั้งที่ 8). กรุงเทพฯ: เอส.อาร์.พริ้นติ้ง แมส โปรดักส์.
- _____. (2551). ศาสตร์การสอน. (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ธนู ทดแทนคุณ และ กุลวดี แพทย์พิทักษ์. (2549). ภาษาไทย 1. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- นพดล จันท์เพ็ญ. (2557). การใช้ภาษาไทย. กรุงเทพฯ: เจเนซิส มีเดียคอม.

- นิมมวอล หาญทนต์. (2551). *การแต่งคำประพันธ์*. (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ: อักษรเจริญทัศน์.
- นุชลี อุปภัย. (2555). *จิตวิทยาการศึกษา*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เนาวรัตน์ ศรีฉ่ำ. (2549). *ผลการใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยใช้เทคนิคแบ่งกลุ่มคณะ ผลสัมฤทธิ์ต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง การแต่งกลอนสุภาพของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม, กรุงเทพฯ.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2543). *การวิจัยเบื้องต้น*. (พิมพ์ครั้งที่ 6). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- ประภาศรี สีหอำไพ. (2544). *การเขียนแบบสร้างสรรค์*. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- ประสิทธิ์ กาพย์กลอน. (2523). *แนวทางการศึกษารรณคดีภาษาทวิการวิจักษณ์และวิจารณ์*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- ผะอบ โปชะกฤษณะ. (2554). *ลักษณะเฉพาะของภาษาไทย*. (พิมพ์ครั้งที่ 8). กรุงเทพฯ: รวมสาส์น.
- พรทิภา มากมูลดี. (2551). *การพัฒนาความสามารถด้านการอ่านเชิงวิเคราะห์โดยใช้แบบฝึกทักษะ ประกอบกิจกรรมกลุ่มแบบร่วมมือ STAD ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3*. (วิทยานิพนธ์ปริญญา การศึกษามหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, มหาสารคาม.
- พระยาอุปกิตศิลปสาร. (2546). *หลักภาษาไทย*. (พิมพ์ครั้งที่ 12). กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- พิกุล จินปรีชา. (2554). *ผลการใช้แบบฝึกทักษะการเขียนกลอนสุภาพ โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบ ร่วมมือ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์, บุรีรัมย์.
- พิจิตรา ธรรมสถิตย์. (2552). *ผลการเรียนแบบร่วมมือผ่านเว็บโดยใช้กรณีตัวอย่างการแบ่งกลุ่ม สัมฤทธิ์ทางการเรียนและการแข่งขันระหว่างกลุ่มด้วยเกมที่มีต่อความสามารถในการคิด แก้ปัญหาและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและ วัฒนธรรม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.
- พิชิต ฤทธิ์จรูญ. (2550). *การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ปฏิบัติการวิจัยในชั้นเรียน*. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พิสมัย อำไพพันธ์. (2537). *การเขียนสร้างสรรค์*. (พิมพ์ครั้งที่ 3). เชียงใหม่: วิทยาลัยครูเชียงใหม่.
- พูนสวัสดิ์ ะสาร. (2556). *ผลการเรียนแบบร่วมมือเทคนิค STAD ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและ ความพึงพอใจทางการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียน สกลราชวิทยานุกูล*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, นนทบุรี.
- เพลินใจ พกษชาติรัตน์. (2535). *การพัฒนาความสามารถในการเขียนร้อยกรองเชิงสร้างสรรค์ ของ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.
- ภาขวัญ สุดสงวน. (2549). *ผลการใช้ชุดกิจกรรมการเรียนการสอนเขียนบทร้อยกรอง โดยใช้การ เรียนรู้แบบร่วมมือ สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 2*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษา มหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยบูรพา,ชลบุรี.

- มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ศึกษาศาสตร. (2553). *สัมมนาหลักสูตรและการสอน*. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- มะราตรี พันธุ์สีเลา. (2555). *ผลการใช้แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ (STAD) บูรณาการกับแผนผังความคิดที่มีต่อความพึงพอใจ ความสามารถในการคิดวิเคราะห์และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านการอ่าน วิชาภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านนาอ่างม่วงคำ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร, มหาสารคาม.
- ยุพาพร ธรรมจาริก. (2558). *การปฏิบัติการเขียนร้อยกรองโคลงสี่สุภาพ โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบซิปปาโมเดล ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนน้ำเย็นวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 29*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี, อุบลราชธานี.
- เยาวลักษณ์ ขาดิสุขศิริเดช. (2553). *เรียงร้อย ร้อยกรอง*. (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ: อักษรเจริญทัศน์.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2546). *พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542*. กรุงเทพฯ: นานมีบุ๊คส์พับลิเคชั่นส์
- ราตรี เสริฐเลิศ. (2552). *ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยใช้แบบฝึกทักษะประกอบกลุ่มร่วมมือแบบ STAD เรื่อง การเขียนคำที่มีตัวการันต์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, มหาสารคาม.
- เริงชัย ทองหล่อ. (2558). *หลักการประพันธ์*. กรุงเทพฯ: เจริญดีมั่นคงการพิมพ์.
- ล้วน สายยศ และ อังคณา สายยศ. (2540). *สถิติวิทยาทางการวิจัย*. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- วรรณิ โสมประยูร. (2553). *เทคนิคการสอนภาษาไทย*. กรุงเทพฯ: ดอกหญ้าวิชาการ.
- วรารณ บำรุงกุล. (2542). *ร้อยกรอง*. กรุงเทพฯ: ต้นอ้อ.
- วันเพ็ญ เทพโสภา. (2555). *หลักภาษาไทย*. กรุงเทพฯ: พัฒนาศึกษา.
- วิทยา นุสีหา. (2560). *การพัฒนาการร้อยเรียงประโยค ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โดยใช้การสอนกลุ่มร่วมมือเทคนิค STAD ประกอบแบบฝึกทักษะ*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, มหาสารคาม.
- ศุภนันท์ หงส์ภู. (2550). *ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ วิชาภาษาไทย เรื่องการเขียนเรียงความด้วยการเรียนแบบร่วมมือ โดยใช้แผนภูมิความคิด ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5*. (การศึกษาค้นคว้าปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, มหาสารคาม.
- สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา เจ้าฟ้ามหาจักรีสิรินธร รัฐสีมาคุณากรปิยชาติ สยามบรมราชกุมารี. (2529). *การพัฒนานวัตกรรมเสริมทักษะการเรียนการสอนภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย*. (ปริญญาานิพนธ์ปริญญาการศึกษาดุขุภักดิ์บัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.
- สมพร มั่นตะสูตร. (2555). *การสอนภาษาไทย*. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.

- สมยศ นาวิการ. (2545). *การบริหารพัฒนาองค์กรและแรงจูงใจ*. กรุงเทพฯ: บรรณกิจ.
- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2544). *จากจุดเน้นการพัฒนาผู้เรียนสู่ชั้นเรียน การจัดการเรียนรู้*. กรุงเทพฯ: ชุมนุมสหกรณ์ การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สุคนธ์ สินธพานนท์, พงษ์จันทร์ สุขยั้ง, จินตนา วีระเกียรติสุนทร และพิวัสสา นภารัตน์. (2554). *วิธีการสอนตามแนวทางปฏิรูปการศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพเยาวชน*. กรุงเทพฯ: เทคนิคพรินต์ติ้ง.
- สุจรีต เพียรชอบ และ สายใจ อินทร์มพรรย์. (2542). *วิธีสอนภาษาไทยระดับมัธยมศึกษา*. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุรศักดิ์ หลาบมาลา. (2532). การสอนโดยใช้แผนภูมิเนื้อหา. *สารพัฒนาหลักสูตร*, 3(90), 3-8.
- สุวิทย์ มูลคำ และ อรทัย มูลคำ. (2553). *19 วิธีจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความรู้และทักษะ*. (พิมพ์ครั้งที่ 9). กรุงเทพฯ: ภาพพิมพ์.
- แสงระวี น้อยประสิทธิ์. (2539). *การคิดสร้างสรรค์ทางภาษาและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้วยการเขียนเรียงความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่ใช้แบบฝึกการเขียนเชิงสร้างสรรค์ที่เป็นภาพการ์ตูน*. (ปริญญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร, กรุงเทพฯ.
- หัสชัย เปาะวัน. (2549). *การพัฒนาการใช้คำสมาสและคำสนธิ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้กิจกรรมกลุ่มแบบ STAD*. (การศึกษาค้นคว้าอิสระปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, มหาสารคาม.
- อภิชาติ ชมภูทัศน์. (2552). *การพัฒนากิจกรรมชุดส่งเสริมการเขียนร้อยกรองโดยเน้นการเรียนรู้แบบร่วมมือ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร, สกลนคร.
- อัจฉรา ชิวพันธ์. (2552). *กิจกรรมการเขียนสร้างสรรค์ในชั้นประถมศึกษา*. (พิมพ์ครั้งที่ 8). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อารีย์ พันธุ์มณี. (2540). *จิตวิทยาการเรียนการสอน*. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- Ajose, Sunday A. & Joyner, Virginia G. (1990). Cooperative Learning : The Rebrth Effective Teaching Strategy. *Educational Horizons*, 197 – 201.
- Armstrong, J. (2003, August). Exploring the Effects of Individual Dramatherapy with a Child Diagnosed with Learning Disabilities : A Case Study. *Masters Abstracts Intemational*, 41(4).
- Bloom, B. (1976). *Human characteristics and school learning*. New York: McGraw-Hill.
- Cangro, R. M. (2005, January). The Effects of Cooperative Learning Strategies on the Music Achievement of Beginning Instrumentalists. *Dissertation Abstracts Intemational*, 65 (7), 2535 – A.
- Johnson, D. W., Johnson, RT.and, Holubee. (1994). *The Nut and Bolts Of Cooperative Learning*. Minnesota: Interraction book.

- Kenedy, Larry D. (1975). *Teaching Poetry and Prose. In Teaching the Language*. New York: Harper & Low.
- Leechor, C. (1988). *How High and Low Achieving Students Differentially Benefit From Working Together in Cooperative Small Group*. Stanford : Ph. D. Dissertation, Stanford University.
- Maslow, A. H. (1970). *Motivation and Personality*. 2nd. New York: Harper and Row.
- McPeake, P. G. (1979). The Effects of Original Systematic Study Worksheets, Reading Level and Sex on the Spelling Achievement of Sixth Grade Student. *Dissertation Abstracts International*, 39(12), 1799 – A.
- Slavin, Robert E. (1995). Student Teams and Achievement Division. *Journal of Research and Development in Education*, 12, 41.
- Sunyanto, W. (1999). The Effects of Student Teams – Achievement Divisions on Mathematics Achievement in Yogyakarta Rural Primary Schools (Indonesia). *Dissertation Abstracts International*, 59(10), 3766 - A.
- Victor, V. H. (1964). *Work and Motivation*. New York: John Wiley & Sons.
- Wallerstein, H. (1995). *A dictionary of psychology*. Frederic, MD: Perquin Book.
- Wicklund, D. M. (2002). *Individual Learning Versus Cooperative Learning in University Spreadsheet Applications Class*. Retrieved from [http://www.lib.umi/dissertation/full it/No.747243](http://www.lib.umi/dissertation/full%20it/No.747243).

ภาคผนวก

มหาวิทยาลัย

สกลนครราชภัฏ

ภาคผนวก ก

รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

1. ชื่อ นางอุษาสม แสงพ่ายัพ
สถานที่ทำงาน สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดแพร่
วุฒิการศึกษา ศษ.ม. บริหารการศึกษา
ประสบการณ์หรือความชำนาญ ศึกษานิเทศก์ประจำกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย 35 ปี
2. ชื่อ นางดารุณี วังหา
สถานที่ทำงาน โรงเรียนลองวิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 37
วุฒิการศึกษา ศศ.ม. วิชาเอกภาษาไทย
ประสบการณ์หรือความชำนาญ สอนวิชาภาษาไทย 18 ปี
3. ชื่อ นางศินันท์ ปัญญาไวย
สถานที่ทำงาน โรงเรียนม่วงไข่พิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 37
วุฒิการศึกษา ศศ.ม. วิชาเอกภาษาไทย
ประสบการณ์หรือความชำนาญ สอนวิชาภาษาไทย 20 ปี
4. ชื่อ นางสาวนริศรา ยะอิตะ
สถานที่ทำงาน โรงเรียนม่วงไข่พิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 37
วุฒิการศึกษา ศษ.ม. นวัตกรรมหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้
ประสบการณ์หรือความชำนาญ สอนวิชาภาษาไทย 19 ปี
5. ชื่อ นางดรุณี ช่างเหล็ก
สถานที่ทำงาน โรงเรียนลองวิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 37
วุฒิการศึกษา ศษ.ม. วัดผลและประเมินผลการศึกษา
ประสบการณ์หรือความชำนาญ สอนวิชาวิทยาศาสตร์และปฏิบัติหน้าที่เจ้าหน้าที่งานวัดผล 20 ปี

ภาคผนวก ข

ตัวอย่างแผนการจัดการเรียนรู้ที่ใช้กระบวนการเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค STAD

แผนการจัดการเรียนรู้

วิชาภาษาไทยพื้นฐาน

รหัสวิชา ท 31101

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

หน่วยการเรียนรู้ที่ 2

เรื่อง การแต่งคำประพันธ์

เวลาเรียน 18 ชั่วโมง

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการแต่งคำประพันธ์ เวลาเรียน 2 ชั่วโมง

ผู้สอน นางสาวศุภมา คำอ่อน

*****

มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด

มาตรฐาน ท4.1

เข้าใจธรรมชาติของภาษาและหลักภาษาไทย การเปลี่ยนแปลงของภาษา และพลังของภาษา ภูมิปัญญาทางภาษา และรักษาภาษาไทยไว้เป็นสมบัติของชาติ

ม. 4-6/5

แต่งบทร้อยกรอง

สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด

การแต่งคำประพันธ์เป็นการเรียบเรียงเรื่องราวด้วยถ้อยคำภาษาที่ไพเราะ มีความหมาย อ่านแล้วได้ความรู้ ความบันเทิงและรับรสความไพเราะของคำประพันธ์ การเรียนรู้ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการแต่งคำประพันธ์จะช่วยผู้ที่ต้องการแต่งคำประพันธ์สามารถแต่งคำประพันธ์ได้ทั้งความหมายและความไพเราะก่อให้เกิดความประทับใจต่อผู้อ่านและผู้ฟัง

สาระการเรียนรู้

1. ความหมาย คุณค่า ลักษณะบังคับและประเภทของคำประพันธ์
2. หลักการและขั้นตอนเบื้องต้นในการฝึกแต่งคำประพันธ์

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. อธิบายความหมาย คุณค่า ลักษณะบังคับและประเภทของคำประพันธ์ได้ (K)
2. วิเคราะห์หลักการและขั้นตอนเบื้องต้นในการฝึกแต่งคำประพันธ์ได้ (P)
3. นักเรียนให้ความร่วมมือในการทำงาน (A)

กระบวนการเรียนรู้

1. ชี้นำเข้าสู่บทเรียน

1.1 ครูแจ้งจุดประสงค์ในการเรียน และแบ่งนักเรียนเป็นกลุ่ม ๆ ละ 4 – 5 คน ความสะดวกคือ เก่ง 1 คน ปานกลาง 2 – 3 คน อ่อน 1 คน จากนั้นให้นักเรียนแต่ละกลุ่มเลือกหัวหน้ากลุ่ม เลขานุการ และตั้งชื่อกลุ่ม

1.2 ครูแนะนำการเรียนว่า กิจกรรมการเรียนรู้ในชั่วโมงนี้ เป็นการร่วมมือกันเรียนรู้ สมาชิกในกลุ่มจะต้องช่วยกันทำกิจกรรมในใบงาน สมาชิกทุกคนเป็นผู้มีส่วนช่วยให้คะแนนของกลุ่มบรรลุตามตัวชี้วัด

1.3 นักเรียนฟังบทประพันธ์เพลง “เปิบข้าว” ของศิลปิน คาราบาว

เปิบข้าวทุกคราวคำ	จงสูจำเป็นอาจิดน
เหงื่อที่สู้กิน	จึงก่อเกิดมาเป็นคน
ข้าวนี้จะมีรส	ให้ชนชิมทุกชั้นชน
เบื้องหลังสิทุกขทน	และขมขื่นจนเขียวคาว
จากแรงมาเป็นรวง	ระยะทางนั้นเหยียดยาว
จากรวงเป็นเม็ดพราว	ล้วนทุกขยากล้าเคี้ยวเคี้ยว
เหงื่อหยดสีกี่หยาด	ทุกหยดหยาดล้วนยากเย็น
ปูดโปนก็เส้นเอ็น	จึงแปรรวงมาเป็นกิน
น้ำเหงื่อที่เรือแดง	และน้ำแรงอันหลังริน
สายเลือดกูทั้งสิ้น	ที่สูชดกำซาบฟัน

1.4 นักเรียนและครูสนทนากันเกี่ยวกับสาระสำคัญของบทประพันธ์เพลง “เปิบข้าว” จากนั้นให้นักเรียนช่วยกันตอบคำถามกระตุ้นความคิด ดังนี้

- 1) นักเรียนคิดว่าผู้แต่งต้องการแสดงความคิด ความรู้สึกเกี่ยวกับเรื่องอะไร
- 2) นักเรียนคิดว่าคำประพันธ์ข้างต้นมีลักษณะเด่น(ด้านเนื้อหา,ด้านวรรณศิลป์,ด้านสังคม) อย่างไร
- 3) นักเรียนคิดว่าบทประพันธ์เพลง “เปิบข้าว” มีคุณค่าหรือประโยชน์ต่อผู้ฟังอย่างไร

2. ข้อเสนอความรู้

2.1 นักเรียนแต่ละกลุ่มส่งตัวแทนมารับเอกสารประกอบการเรียน กลุ่มละ 1 ชุด แต่ละชุดประกอบด้วย

- 1) เอกสารแนะนำการเรียน
- 2) ใบความรู้ที่ 1.1 เรื่อง ความหมาย คุณค่า ลักษณะบังคับและประเภทของคำประพันธ์
- 3) ใบความรู้ที่ 1.2 เรื่อง หลักการและขั้นตอนเบื้องต้นในการฝึกแต่งคำประพันธ์
- 4) ใบกิจกรรมที่ 1.1 เรื่อง ความหมาย คุณค่า ลักษณะบังคับและประเภทของคำประพันธ์

- 5) ใบกิจกรรมที่ 1.2 เรื่อง หลักการและขั้นตอนเบื้องต้นในการฝึกแต่งคำประพันธ์
- 6) แบบบันทึกกิจกรรมกลุ่ม

2.2 นักเรียนแต่ละกลุ่มศึกษาใบความรู้ที่ 1 เรื่องความหมาย คุณค่า ลักษณะบังคับและประเภทของคำประพันธ์ ใบความรู้ที่ 2 เรื่องหลักการและขั้นตอนเบื้องต้นในการฝึกแต่งคำประพันธ์

2.3 นักเรียนแต่ละกลุ่มเล่นเกม 20 คำถามทบทวนความรู้ โดยอาสาสมัครนักเรียนจำนวน 2 คน คนที่ 1 เป็นคนอ่านคำถามและเฉลยคำตอบที่ถูกต้อง คนที่ 2 เป็นกรรมการเขียน

คะแนนบนกระดานดำก่อนเล่นเกม ครูชี้แจงให้นักเรียนทราบว่า เนื้อหาที่ใช้ตั้งคำถามอยู่ในใบความรู้ที่ 1.1 และ 1.2

3. ขั้นการทำงานกลุ่ม

3.1 นักเรียนแต่ละกลุ่มระดมความคิดช่วยกันทำใบกิจกรรมที่ 1.1 ความหมาย คุณค่า ลักษณะบังคับและประเภทของคำประพันธ์ ใบกิจกรรมที่ 1.2 เรื่อง หลักการและขั้นตอนเบื้องต้นในการฝึกแต่งคำประพันธ์เบื้องต้น เมื่อทำเสร็จแล้วส่งให้ครูตรวจ

3.2 นักเรียนช่วยกันตรวจใบกิจกรรมตามแบบเฉลยที่ครูแจกให้ โดยมีครูคอยแนะนำเพิ่มเติมแก่นักเรียนกลุ่มที่ยังทำงานไม่ถูกต้อง สมบูรณ์ โดยเปิดโอกาสให้นักเรียนปรับแก้ไข และไปทำความเข้าใจร่วมกับเพื่อนในกลุ่ม

4. ขั้นสรุป

นักเรียนช่วยกันสรุปความรู้เรื่อง ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการแต่งคำประพันธ์ โดยมีครูคอยเพิ่มเติม เพื่อให้นักเรียนได้รับองค์ความรู้ที่สมบูรณ์และตรงกัน

5. ขั้นการทดสอบ

5.1 นักเรียนทำแบบทดสอบความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาที่เรียนเรื่อง ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการแต่งคำประพันธ์ (15 ข้อ) ก่อนที่นักเรียนจะทำแบบทดสอบครูชี้แจงนักเรียนเกี่ยวกับการให้คะแนนดังนี้ คะแนนของนักเรียนทุกคนจะนำไปรวมกันเป็นคะแนนกลุ่ม ดังนั้นจึงขอให้นักเรียนทุกคนตั้งใจทำ

5.2 ครูตรวจแบบทดสอบของนักเรียน นำคะแนนของสมาชิกในกลุ่มมาเฉลี่ยเป็นคะแนนกลุ่ม ชมเชยและมอบรางวัลแก่กลุ่มที่ได้คะแนนสูงสุด

สื่อการเรียนการสอน

1. ใบความรู้ที่ 1.1 เรื่อง ความหมาย คุณค่า ลักษณะบังคับและประเภทของคำประพันธ์ไทย
2. ใบความรู้ที่ 1.2 เรื่อง หลักการและขั้นตอนเบื้องต้นในการฝึกแต่งคำประพันธ์
3. ใบกิจกรรมที่ 1.1 เรื่อง ความหมาย คุณค่า ลักษณะบังคับและประเภทของคำประพันธ์
4. ใบกิจกรรมที่ 1.2 เรื่อง หลักการและขั้นตอนเบื้องต้นในการฝึกแต่งคำประพันธ์
5. แบบทดสอบความรู้ เรื่อง ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการแต่งคำประพันธ์ (15 ข้อ)

การวัดผลประเมินผล

วิธีการวัด	เครื่องมือที่ใช้	เกณฑ์การประเมิน
ด้านความรู้ (K) อธิบายความหมาย คุณค่า ลักษณะบังคับและประเภทของ คำประพันธ์ได้	ใบกิจกรรมที่ 1.1 เรื่อง ความหมาย คุณค่า ลักษณะ บังคับและประเภทของ คำประพันธ์	ได้คะแนนร้อยละ 70 ขึ้นไป ใบกิจกรรมที่ 1.1 คะแนนเต็ม 20 คะแนน ผ่านเกณฑ์ 14 คะแนน

วิธีการวัด	เครื่องมือที่ใช้	เกณฑ์การประเมิน
<p>ด้านทักษะกระบวนการ (P) วิเคราะห์หลักการและขั้นตอนเบื้องต้นในการฝึกแต่งคำประพันธ์ได้</p>	<p>ใบกิจกรรมที่ 1.2 เรื่อง หลักการและขั้นตอนเบื้องต้นในการฝึกเขียนร้อยกรอง แบบทดสอบความรู้</p>	<p>ได้คะแนนร้อยละ 70 ขึ้นไป ใบกิจกรรมที่ 1.2 ใบกิจกรรมคะแนนเต็ม 10 คะแนน แบบทดสอบความรู้ คะแนนเต็ม 15 คะแนน รวม 25 คะแนน ผ่านเกณฑ์ 18 คะแนน</p>
<p>ด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ (A) ให้ความร่วมมือในการทำงาน</p>	<p>แบบสังเกตพฤติกรรม</p>	<p>ได้คะแนนร้อยละ 70 ขึ้นไป แบบสังเกตพฤติกรรม คะแนนเต็ม 12 คะแนน ผ่านเกณฑ์ 8 คะแนน</p>

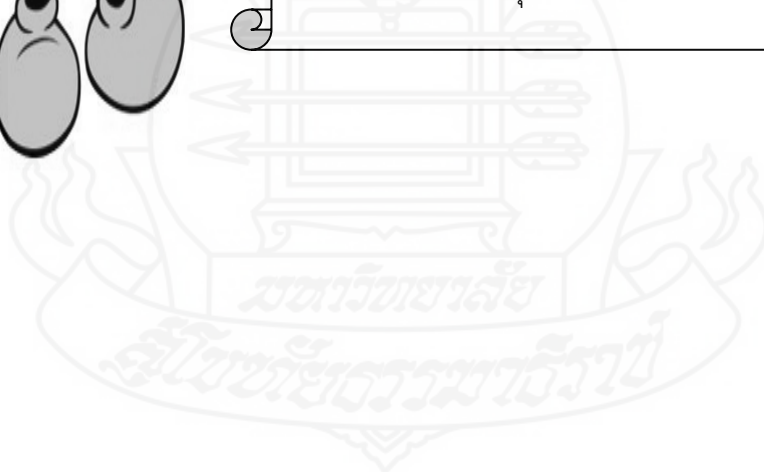

เอกสารแนะนำการเรียน

ข้อควรปฏิบัติในการเรียน

- 1) นักเรียนนั่งเรียนเป็นกลุ่ม และขณะทำกิจกรรมไม่ส่งเสียงดังรบกวนกลุ่มอื่นๆ
- 2) สมาชิกทุกคนในกลุ่มช่วยกันศึกษาใบความรู้และใบกิจกรรมที่ครูแจกให้
- 3) ก่อนที่จะทำกิจกรรมทุกครั้ง ขอให้นักเรียนช่วยกันอธิบายให้สมาชิกทุกคนในกลุ่มเข้าใจเนื้อหาและกิจกรรมที่ครูมอบหมายให้ทำร่วมกัน
- 4) นักเรียนทุกคนช่วยกันทำใบกิจกรรมอย่างเต็มความสามารถ
- 5) ส่งตัวแทนนำเสนองานหน้าชั้นเรียน
- 6) นำใบกิจกรรมส่งครูกลุ่มละ 1 แผ่น
- 7) ทดสอบหลังเรียนเป็นรายบุคคล
- 8) นำคะแนนของสมาชิกทุกคนมารวมกันแล้วเฉลี่ยเป็นคะแนนกลุ่ม

ใบความรู้ที่ 1.1 เรื่อง ความหมาย คุณค่า ลักษณะบังคับและ ประเภทของคำประพันธ์

1. ความหมายของคำประพันธ์

พจนานุกรมราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2552 ได้ให้คำจำกัดความว่า คำประพันธ์ หมายถึง ถ้อยคำที่เรียบเรียงให้เป็นระเบียบตามบัญญัติแห่งฉันทลักษณ์

กำชัย ทองหล่อ กล่าวถึงความหมายของคำประพันธ์ว่า คำประพันธ์ คือ ถ้อยคำที่ได้ร้อยกรองหรือเรียบเรียงขึ้น โดยมีข้อบังคับจำกัดคำและวรรคตอนให้รับสัมผัสกันไพเราะตามเกณฑ์ที่ได้วางไว้ในฉันทลักษณ์ คำประพันธ์จำแนกออกเป็น 7 ชนิด คือ โคลง ร่าย กาพย์ กลอน ลิลิต ฉันทและกลบท

เริงชัย ทองหล่อ อธิบายถึงความหมายของคำประพันธ์ว่า คำประพันธ์ หมายถึง การแต่งหรือเรียบเรียงถ้อยคำให้เป็นเรื่องราวหรือการผูกถ้อยคำให้เป็นบทหรือร้อยกรองชนิดโคลง ฉันท กาพย์ กลอน และร่าย

จากความหมายของคำประพันธ์ที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า คำประพันธ์ คืองานเขียนที่ใช้ถ้อยคำเรียบเรียงขึ้นเป็นร้อยกรองชนิดต่างๆ ซึ่งการเรียบเรียงหรือร้อยกรองขึ้นนั้นต้องคำนึงถึงฉันทลักษณ์คือ รูปแบบข้อบังคับ มีการจำกัดคำ มีวรรคตอนให้รับสัมผัสกันทำให้เกิดความงามทางภาษา ทำให้ผู้อ่านเห็นภาพ มีความรู้สึกสะเทือนใจ และเกิดจินตนาการกว้างไกล

2. คุณค่าของคำประพันธ์

คุณค่าของร้อยกรองจะมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับวิจารณ์ญาณของผู้อ่านและผู้ฟัง ขึ้นอยู่กับความรู้พื้นฐานของผู้ประเมิน ตลอดจนประสบการณ์และสิ่งแวดล้อม คุณค่าของบทร้อยกรองจำแนกได้ดังนี้

- 1) คุณค่าต่อผู้แต่ง งานร้อยกรองเป็นวิธีการแสดงออกทางอารมณ์ ความรู้สึกนึกคิด ความละเอียดอ่อน จินตนาการ ความสะเทือนอารมณ์ และประสบการณ์ของผู้แต่งที่จะได้สะท้อนออกมา ถ้าสามารถแต่งบทร้อยกรองให้แสดงออกถึงจุดมุ่งหมายนั้นๆได้อย่างชัดเจนและงดงาม บทร้อยกรองนั้น ก็ย่อมจะสะท้อนให้เห็นคุณค่าที่มีต่อผู้แต่ง
- 2) คุณค่าต่อผู้อ่าน ร้อยกรองที่ดีจะช่วยให้ผู้ฟังได้รู้จักคนอื่นก่อนรู้จักตัวเอง รู้จักรักคนอื่นก่อนรักตัวเอง และยังช่วยให้ได้เรียนรู้วิธีทำตนให้เหมือนคนอื่น แต่มีความคิดเป็นของตนเองเพื่อให้เป็นสมาชิกที่ดีในสังคมและอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข
- 3) คุณค่าต่อสังคม เป็นมรดกที่คนในชาติภูมิใจและที่สำคัญคือ งานร้อยกรองย่อมสะท้อนให้เห็นชีวิตความเป็นอยู่ ขนบธรรมเนียมประเพณีต่างๆของคนในชาติแต่ละยุคสมัย แสดงให้เห็นถึงความคิด ค่านิยม และอุดมการณ์ของคนในชาติ สิ่งใดที่คนสมัยนั้นเห็นว่าเป็นสิ่งที่ดีงามควรประพฤติปฏิบัติ สิ่งที่เป็นข้อพึงรังเกียจ พึงละเว้นการปฏิบัติก็จะสะท้อนออกมาในบทร้อยกรองที่กวี

แต่ต่างขึ้นมาตามยุคสมัยนั้นๆ เพราะกวีคือสมาชิกในสังคม กวีย่อมดูดซับความรู้สึกรู้สึกนึกคิด ค่านิยมต่าง ๆ ไว้ในตัวเองและสะท้อนออกมาในรูปของร้อยกรองทำให้เกิดความเข้าใจสังคมอีกทางหนึ่ง บทร้อยกรองจึงเป็นสมบัติล้ำค่าของสังคมที่พึงรักษาและสืบทอดเป็นมรดกของชาติสืบไป

3. ลักษณะบังคับของคำประพันธ์

ลักษณะบังคับของคำประพันธ์ไว้ 9 ชนิด ดังนี้

3.1 คณะ คือ ข้อกำหนดว่าร้อยกรองชนิดนั้นจะมีจำนวนบท จำนวนบาท จำนวนวรรค และจำนวนคำเท่าใด กล่าวคือ

- 1) บท คือ คำประพันธ์ตอนหนึ่งๆจะสั้นยาวขึ้นอยู่กับแต่ละชนิดของคำประพันธ์
- 2) บาท คือ ส่วนย่อยของบท คำประพันธ์บทหนึ่งจะมีตั้งแต่ 1 บาท ถึง 4 บาท
- 3) วรรค คือ ส่วนย่อยของบาทหนึ่งบาทมี 1-2 วรรค
- 4) คำในฉันทลักษณ์ หมายถึงพยางค์คือเสียงที่เปล่งออกมารั้งหนึ่งๆคำประพันธ์แต่ละชนิดมีคณะต่างกัน

3.2 สัมผัส คือ ลักษณะที่บังคับให้ใช้คำคล้องจองกัน ซึ่งเป็นลักษณะบังคับที่สำคัญที่สุดในร้อยกรองทุกประเภท คำที่คล้องจองกันอาจจะหมายถึง คำที่ใช้สระและมาตราสะกดอย่างเดียวกัน หรือคำที่ใช้พยัญชนะต้นเดียวกันก็ได้ นอกจากนี้สัมผัสในร้อยกรองซึ่งมีทั้งที่บังคับและไม่บังคับอีกด้วย ดังนั้นจึงควรทราบว่าสัมผัสมีอยู่ 4 อย่าง คือ

- 1) สัมผัสสระ คือ คำที่มีเสียงสระคล้องจองเป็นเสียงเดียวกัน เช่น คน-हन, รัก-พัก, กา-ปลา, เพียร-เชียน, บก-ทก, ครู-หนู, เพียง-เสียง เป็นต้น
- 2) สัมผัสพยัญชนะ หรือสัมผัสอักษร คือ คำที่ใช้พยัญชนะต้นเสียงเดียวกัน อาจเป็นคำที่ขึ้นต้นด้วยอักษรตัวเดียวกัน หรือพยัญชนะที่มีเสียงสูงต่ำเข้าคู่กัน หรือเป็นพยัญชนะควบกล้ำชุดเดียวกัน เสียงสระตัวสะกดหรือเสียงวรรณยุกต์ต่างกันได้ เช่น ปลา-ปลวก, ข้าว-คู่, ทราบ-สม, อ้อม-อ่าว, แยม-ยิ้ม, หมอก-มิด, หลอน-หลอก, เกลียว-กลอย, สาด-แสง, นิ่ม-เนื้อ เป็นต้น
- 3) สัมผัสใน คือ สัมผัสที่คล้องจองกันอยู่ภายในวรรคเดียวกัน ไม่เป็นสัมผัสบังคับ และจะใช้สัมผัสสระหรือสัมผัสพยัญชนะก็ได้ แล้วแต่ความเหมาะสมไม่มีกฎเกณฑ์จำกัดว่า จะต้องมีตำแหน่งแน่นอนเหมือนสัมผัสนอก แต่ก็มีความสำคัญที่ช่วยให้ร้อยกรองมีความไพเราะมากยิ่งขึ้น
- 4) สัมผัสนอก คือ สัมผัสที่ส่งและรับสัมผัสกันระหว่างวรรค คือส่งจากคำสุดท้ายของวรรคหน้าไปยังคำใดคำหนึ่งในวรรคต่อไป สัมผัสนอกนี้เป็นสัมผัสบังคับในร้อยกรองทุกประเภทจะไม่มีไม่ได้ และกำหนดให้ใช้สัมผัสสระเท่านั้น

3.3 คำครุ - ลหุ เป็นคำที่บังคับใช้ในการแต่งฉันท

- 1) คำครุ คือ คำที่มีเสียงหนัก ได้แก่
  - พยางค์ที่ประสมสระเสียงยาวในแม่ ก.กา เช่น ตา ไป ดู วัว ขา เก
  - พยางค์ที่มีตัวสะกดทั้ง 8 มาตรา เช่น ฉัน รัก ยาย ดาว เกิน สิ่ง
- 2) คำลหุ คือ คำที่มีเสียงเบา ได้แก่
  - พยางค์ที่ประสมสระเสียงสั้นในแม่ ก. กา เช่น มะ ลิ จู ะ เยอะ แยะ เลอะ เทอะ
  - พยางค์ที่ใช้พยัญชนะตัวเดียว เช่น ธ ณ บ่ ก็ เป็นต้น

- คำที่ประสมสระอำ อาจใช้เป็นคำหลู่ได้ เช่น จำ นำ ทำ ยา เป็นต้น

3.4 คำเอก-คำโท เป็นข้อบังคับพิเศษที่มีในคำประพันธ์ประเภทโคลงและร่าย

1) คำเอก คือ คำที่มีวรรณยุกต์เอกกำกับ และคำตายทั้งหมดไม่ว่าจะเป็นเสียงวรรณยุกต์ใดๆ ก็ตาม เช่น ไซ่ ไม่ ข่า นำ ป่า ปู่ ยา ไก่ แม่ บ่อ นิ้ม เป็นต้น

2) คำโท คือ คำหรือพยางค์ที่มีรูปวรรณยุกต์โทไม่ว่าจะออกเสียงวรรณยุกต์ใด ก็ตาม เช่น ป่า กล้า ไม้ ท้อง ฟ้า ร้อง กล้วย หม้อ ข้าว เป็นต้น

3) คำเอกโทษ คือ คำโทที่นำมาเขียนใหม่โดยใช้รูปวรรณยุกต์เอก เช่น เสี่ยม เป็น เชี่ยม, สู้ เป็น ชู่, ข้าง เป็น ค่าง เป็นต้น

4) คำโทโทษ คือ คำเอกที่นำมาเขียนใหม่โดยใช้รูปวรรณยุกต์โท เช่น ช่วย เป็น ฉ่วย, เล่น เป็น เหล้น, พี่ เป็น ผี้ เป็นต้น

3.5 คำเป็น – คำตาย ใช้ในการแต่งโคลง ร่าย กลบทต่าง ๆ

1) คำเป็น คือ พยางค์ที่ประสมสระเสียงยาวในแม่ ก. กา และพยางค์ ที่ประสมสระอำ ไอ โอ เอา และพยางค์ที่มีตัวสะกดในแม่กง กน กม เกย เกอว เช่น ต้น, เต็ง, เป็น, แถว, ทิว, สูง, ลิว เป็นต้น

2) คำตาย คือ พยางค์ที่ประสมสระเสียงสั้นในแม่ ก. กา และพยางค์ ที่มีตัวสะกดในแม่กก กต กบ เช่น จะ, รัก, มิ, สุต, หัก, จิต, คิต เป็นต้น

3.6 เสียงวรรณยุกต์ เสียงวรรณยุกต์เป็นข้อกำหนดที่บังคับใช้ในการแต่งกลอน กล่าวคือการเขียนกลอนให้ไพเราะขึ้นอยู่กับเสียงของคำด้วย เช่น คำสุดท้ายของวรรคระดับนิยมใช้เสียงต่างๆ นอกจากเสียงจัตวา สามัญ ส่วนวรรครับ นิยมใช้เสียงเอก เสียงโท เสียงจัตวา วรรครอง และวรรคส่งนิยมใช้เสียงสามัญ หรือตรี เป็นต้น

3.7 พยางค์ คือ เสียงที่เปล่งออกมาครั้งหนึ่งๆ จะมีความหมายหรือไม่ก็ได้ ในการแต่งร้อยกรองจะถือว่าพยางค์ก็คือ คำ การนับพยางค์แล้วแต่ลักษณะบังคับของร้อยกรองแต่ละประเภท

3.8 คำนำ เป็นคำที่ใช้ขึ้นต้นสำหรับร้อยกรองบางประเภท เช่น

1) คำนำของกลอนสักวา ใช้คำขึ้นต้นว่า “สักวา”

2) คำนำของกลอนบทละคร ใช้คำขึ้นต้นว่า เมื่อนั้น บัดนั้น ครานั้น เป็นต้น

3) คำนำของกลอนดอกสร้อย ใช้คำซ้ำโดยใช้คำว่า เอ๋ย สลับ เช่น เด็กเอ๋ยเด็กดี

3.9 คำสร้อย เป็นคำที่ใช้ลงท้ายวรรคท้ายบทหรือท้ายบาท เพื่อความไพเราะในการเอื้อนเสียง หรือเพิ่มข้อความให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น บางแห่งใช้ย้าความหมายหรือใช้เป็นคำถาม หรือเพื่อให้ครบจำนวนคำ หรือความ คำสร้อยนี้จะใช้เฉพาะโคลงกับร่าย และมักจะใช้คำเป็น เช่น เอย เอย นานอ รา ก็ดี ฤแม่ เทอญ แล แส เป็นต้น

4. ประเภทของคำประพันธ์

คำประพันธ์หรือร้อยกรองมี 5 ชนิด ได้แก่ โคลง ฉันท์ กาพย์ กลอน และร่าย

4.1 กลอน ร้อยกรองประเภทกลอน เป็นร้อยกรองที่นับว่าแพร่หลายที่สุดและเชื่อกันว่าเป็นของไทยแท้ๆ มิได้ดัดแปลงมาจากคำประพันธ์ของชาติอื่น ซึ่งแต่งกันมาตั้งแต่กรุงศรีอยุธยา กลอนที่เก่าแก่ที่สุด คือ เพลงยาวพระราชนิพนธ์สมเด็จพระนารายณ์มหาราช กลอนเป็นร้อยกรองประเภทที่

บังคับคณะ สัมผัส และเสียงวรรณยุกต์ ซึ่งอาจกล่าวได้ว่าเป็นร้อยกรองที่มีลักษณะแต่งง่าย และถูกใจคนไทยมากที่สุด จึงนิยมแต่งกันมาก กลอนแบ่งออกเป็นหลายประเภทและมีชื่อเรียกต่างกันไป ซึ่งพอจะแบ่งได้ดังนี้ กลอนสุภาพ กลอนนิราศ กลอนดอกสร้อย กลอนเสภา กลอนบทละคร และกลอนสี่กวาง

4.2 โคลง เป็นร้อยกรองที่เชื่อกันว่าเป็นของไทยแท้ แม้ว่าจะมีลักษณะคล้ายกาพย์ในคัมภีร์กาพย์สารวิลาสินีก็ตาม กวีนิยมแต่งโคลงกันมากทั้งที่เป็นโคลงเบ็ดเตล็ด และมักจะนิยมใช้ร้อยประดับในตอนต้นหรือตอนจบ ร้อยกรองประเภทโคลงเป็นร้อยกรองที่มีวิธีเรียบเรียงถ้อยคำเข้าคณะโดยกำหนด คำเอก คำโท และสัมผัสเป็นสำคัญ โคลงแบ่งออกเป็น 2 ประเภท ดังนี้

1) โคลงสุภาพ แบ่งเป็น 4 ชนิด ดังนี้ โคลงสองสุภาพ โคลงสามสุภาพ โคลงสี่สุภาพ และโคลงกระทู้

2) โคลงดั้น แบ่งเป็น 2 ชนิด ดังนี้ โคลงดั้นบาทกฤษณ และโคลงดั้นวิวิธมาลี

4.3 กาพย์ คือ คำประพันธ์ชนิดหนึ่งซึ่งมีการกำหนดคณะสัมผัส และมีระเบียบบังคับคล้ายกับฉันท แต่ต่างกันตรงที่กาพย์ไม่ได้บังคับครุหลุเท่า่นั้น กาพย์แบ่งออกเป็นชนิดย่อยๆ ได้หลายชนิด แต่ที่รู้จักกันแพร่หลาย คือ กาพย์ยานี 11 กาพย์ฉับ 16 และกาพย์สุรางคนาง 28

4.4 ฉันท ร้อยกรองประเภทฉันทปรากฏครั้งแรกในมหาชาติคำหลวงคำฉันท เป็นร้อยกรองที่แต่งยากและอ่านยากกว่าร้อยกรองประเภทอื่นๆ โบราณถือว่าเป็นของสูง ด้วยเหตุนี้คำฉันทจึงมีไม่มากนักและปัจจุบันนี้ก็ไม่ปรากฏว่ามีผู้ใดแต่งฉันทเป็นเรื่องราวๆ แบบแต่ก่อนอีก ฉันทเป็นร้อยกรองที่มีระเบียบบังคับ คำหนัก คำเบา คำครุ คำหลุ เป็นสำคัญ นอกจากนี้ยังบังคับในเรื่องของคณะ และสัมผัสด้วยฉันท แบ่งเป็น 11 ชนิด ได้แก่ วิชชุมมาลาฉันท มาณวกฉันท อินทรวิเชียรฉันท ไตรภูกฉันท ฤชขคประยาตฉันท วสันตติลกฉันท สัททูลวิกกีฬิตฉันท มาลินีฉันท สยามมณีฉันท เปชณนาทฉันท และมูทิงคนาทฉันท

4.5 ร่าย เป็นร้อยกรองประเภทที่บังคับคณะ สัมผัส และร่ายบางชนิดก็บังคับคำเอก คำโท ด้วยลักษณะคณะของร่ายที่เห็นได้ชัดประการหนึ่งก็คือ ไม่กำหนดว่าต้องมีบทละครวรรค จะแต่งให้ยาวเท่าไรก็ได้ เพียงแต่ให้มีสัมผัสทุกวรรคและจบลงตามข้อบังคับเท่านั้น ร่าย แบ่งเป็น 4 ชนิด ได้แก่ ร่ายสุภาพ ร่ายดั้น ร่ายยาว และร่ายโบราณ

ใบความรู้ที่ 1.2
เรื่องหลักการและขั้นตอน
การฝึกแต่งคำประพันธ์เบื้องต้น

1. หลักการแต่งคำประพันธ์

การฝึกแต่งคำประพันธ์แต่ละชนิด ผู้แต่งจำเป็นต้องมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับฉันทลักษณ์ของคำประพันธ์แต่ละชนิด การแต่งคำประพันธ์เป็นการสร้างสรรค์ผลงานทางศิลปะประเภทหนึ่ง ดังนั้นผู้แต่งคำประพันธ์ควรคำนึงถึงหลักการแต่งคำประพันธ์ ดังนี้

1.1 การเขียนแสดงจินตนาการ การแต่งคำประพันธ์ในขั้นแรก ต้องใช้จินตนาการของผู้แต่งถ่ายทอดความรู้สึกนั้นออกมาเป็นตัวอักษรในรูปแบบของบทประพันธ์

จินตนาการ หมายถึง ความคิดคำนึงที่เกิดขึ้นในห้วงนึกหรือในใจมนุษย์แต่ละคนหรือความคิดคำนึงนั้นๆ อาจเป็นผลจากการมีประสบการณ์ต่างๆ ในชีวิตมาก่อนแต่ได้สร้างขึ้นในภาพใหม่ให้พิสดารหรือลึกซึ้งกว้างไกลออกไปก็ได้

ทุ่งข้าวเขียวขจี	สีสดชื่นระรื่นลมไหว
ปูปลาแม่ลิ้มไคล	ในน้ำใสใต้ต้นสนตะวา
สาหร่ายชูดอกกระจิริด	แมลงน้อยชนิดไร้เตี้ยงสา
เกาะดอกหญ้าบนคันนา	แมงมุมตั่งท่าตะครุบกิน
ควายเคี้ยวเอื้องนอนหนอง	แววตาหม่นหมองไม่สิ้น
เหลือบรับวันเวียงป็น	เกาะกินเลือดล้นฟุงกลาง
กบเขี่ยร่องเสียงใส	เสมือนน้ำบนใบบัวหลวง
งูอะไรสีเงินยวง	เลื้อยไปล้วงรูปูนา
ยางชาวถลาบิน	จิกปลากินเกาะกิ่งหว้า
เงาเมฆสีหม่นลอยมา	แสงแดดกล้ากึ่งกลางวัน
ถอนกล้ามาเหนี่ยวเมื่อยล้า	เข้าร่วมไม้ปลายนาประหนึ่งสวรรค์แก้ห่อเข้า
ออกวางพลัน	ชวนกันนั่งลุ่มวงกิน
น้ำพริกเจือแมงดา	แกล่อมอดหัวว่าห้วนใจถวิล
ว่าสวรรค์ในแคว้นแดนดิน	คือถิ่นฟุ้งทองของไทยเออย
	ทุ่งข้าว : อังคาร กัลยาณพงศ์

ข้อสังเกต

1. กวีนิพนธ์บทนี้ให้ภาพพจน์ข้าวเขียวขจีชนบทงดงามด้วยสายลม แสงแดดและสัตว์หลากหลายชนิด หากดูตามตัวอักษรก็จะได้ภาพการชมธรรมชาติท้องถิ่นของไทย แต่ถ้าตีความตามสัญลักษณ์แล้ว เป็นการสะท้อนภาพความเป็นจริงของสังคม ดังนี้

“ปูปลา” หมายถึง คนธรรมดาสามัญ คนยากจนซึ่งมีจำนวนมาก

“เล็มโคล” หมายถึง การหาอะไรง่าย ๆ กินไปตามมีตามเกิด การพึ่งพาตนเอง

“แมลงน้อยนิด” หมายถึง เด็ก ผู้หญิง ผู้ที่อ่อนเยาว์ ผู้ที่ไร้เวลา ผู้ที่ยุ่งค้ำครองตนเองไม่ได้

“แมงมุม” หมายถึง ผู้ใหญ่ ผู้ที่มากด้วยเล่ห์กล ชายโหด อันทพาล

“ควาย” หมายถึง ระบบนายทุนผู้ดูดเลือดเนื้อชาวนา

2. จะเห็นได้ว่า กวีมีจินตนาการกว้างไกลที่สะท้อนความเป็นอยู่ของสังคม สะท้อนให้เห็นการรุกราน เริ่มต้นจากโคลเป็นอาหารของปูปลา แมลงน้อยนิดเป็นเหยื่อของแมงมุม นกกินปลา รันดูดเลือดควาย งูกินปู ซึ่งเป็นวิสัยของสัตว์ที่เบียดเบียนกันเพื่อความอยู่รอด

3. กวีนำสภาพของธรรมชาติดังกล่าว มาสะท้อนภาพของสังคมไทยในยุคปัจจุบันว่า คนโง่เป็นเหยื่อของคนฉลาด ผู้น้อยถูกผู้ใหญ่รังแก สะท้อนให้เห็นภาพอันตรายที่เกิดขึ้นในสังคม

4. ในบทหรือกรอนี้ให้ภาพ 2 ประการ คือ ภาพธรรมชาติและภาพความเป็นจริงของสังคม ผู้อ่าน ต้องตีความได้ จึงจะสามารถรับรู้รสของบทหรือกรอนี้และโวหารที่คมคาย

จากตัวอย่างเป็นการพรรณนาภาพและความรู้สึกนึกคิด ทั้งนี้การเขียนแสดงจินตนาการ มีหลักทั่วไป ดังนี้

1) ผู้เขียนจะต้องใช้จินตนาการของตนให้ก้าวไกล ยิ่งไปไกลกว่าสิ่งที่ตนได้ประสบพบเห็นอยู่ตามปกติ จะเกิดความคิดหรือมโนภาพสำหรับนำมาเขียนมากยิ่งขึ้น

2) วางเค้าโครงเรื่องหรือลำดับความคิดที่จะเขียนตามความถนัดของตนหรือตามที่ตนเห็นว่าเหมาะสมที่สุด

3) เลือกใช้ถ้อยคำที่ทำให้ผู้อ่านเกิดจินตนาการร่วมได้ อาจใช้ถ้อยคำที่ทำให้เห็นภาพในจินตนาการโดยตรงหรือเชิงเปรียบเทียบ (สัญลักษณ์) ก็ได้

4) จัดลำดับความเพื่อให้สารที่เขียนนั้นสื่อไปยังผู้อ่านได้อย่างแจ่มแจ้ง

5) เขียนตามแนวเรื่องหรือโครงเรื่องที่วางไว้สั้นๆ อย่างสมเหตุสมผลและมีสัมพันธ์ภาพกับความคิด

1.2 การเขียนแสดงความรู้สึก การเขียนแสดงความรู้สึกจากประสบการณ์เป็นเรื่องง่าย เพราะความรู้สึกของมนุษย์มีต่าง ๆ กัน ในชีวิตประจำวันเราจะรู้สึกดีใจ เสียใจ โกรธ ตื่นเต้น กังวาล เหงา ว้าเหว่ เสียใจ น้อยใจ ปลื้มใจ รัก คิดถึง ฯลฯ

การเขียนพรรณนา เป็นการเขียนที่มุ่งอธิบายขยายความ ให้เห็นสภาพหรือลักษณะที่ละเอียดลออและเด่นชัดขึ้นของสิ่งใดสิ่งหนึ่งมากกว่าจะคำนึงถึงเรื่องราวหรือเหตุการณ์ที่ดำเนินไปอย่างมีลำดับต่อเนื่อง หากเป็นการพรรณนาความรู้สึกก็จะมีเนื้อความที่มากกระทบอารมณ์ ก่อให้เกิดความรู้สึกประทับใจหรือสะท้อนใจไปกับเนื้อหาที่พรรณนานั้น

การเขียนแสดงความรู้สึกจากประสบการณ์ได้ดี ต้องฝึกให้ตนเองเป็นคนช่างสังเกตคือ สังเกตความรู้สึกของเพื่อน ญาติพี่น้อง บุคคลอื่นๆ และลองสังเกตความรู้สึกของตนเองว่า เหตุใดจึงมีความรู้สึกเช่นนั้น เห็นสัตว์เลี้ยงน่ารักเรารู้สึกปรานีเอ็นดู เสียงเพลงทำให้เรามีความสุขและสบายใจ เสียงร้องคร่ำครวญทำให้เรารู้สึกสงสาร เห็นดอกไม้สีสดสวยกลิ่นหอมเรารู้สึกสดชื่น เมื่อได้สังเกตถึงสาเหตุและความรู้สึกที่เกิด ถามว่าสืบเนื่องมาจากสาเหตุใดแล้ว ขั้นตอนต่อไปต้องสรรหาถ้อยคำมาเขียนระบายความรู้สึกนั้นให้ผู้อ่านเกิดความรู้สึกคล้อยตามหรือสะท้อนอารมณ์ไปด้วย ถ้อยคำที่ใช้แสดงความรู้สึกต่าง ๆ จัดแบ่งเป็น 2 ประเภทคือ

1) การใช้ถ้อยคำที่มีความรู้สึกโดยตรง ความรู้สึกและอารมณ์ของมนุษย์นั้นมีทั้งดีและร้าย เช่น ด้านดี ได้แก่ ความรู้สึกพึงพอใจ ภูมิใจ ขอบใจ ร่าเริง สมหวัง ยินดี ปลาบปลื้ม เข้มแข็ง กล้าหาญ มั่นใจ เต็มใจ รัก คิดถึง ฯลฯ ด้านร้าย ได้แก่ โกรธ แค้น อาฆาต เสียใจ ผิดหวัง ท้อแท้ อ่อนแอ ไม่พอใจ ว้าเหว่ สับสน วุ่นวาย กังวล อัจฉาริษา ฯลฯ

ตัวอย่างคำประพันธ์แสดงความรู้สึกและอารมณ์

ในฟ้าบมีน้ำ	ในดินขี้มีแต่ทราย
น้ำตาที่ตกราย	ก็รีบซาบปรอซึม
แดดเปรี้ยงปานหัวแตก	แผ่นดินแยกอยู่ที่บิทม
แผ่นอกที่ครางคริม	ขยับแยกอยู่ตาปีฯ
	อีสาน: นายผี

2) การใช้ถ้อยคำที่มีความหมายเปรียบเทียบ การใช้ถ้อยคำที่มีความหมายเปรียบเทียบช่วยให้เขียนแสดงความรู้สึกชัดเจนขึ้น โดยไม่ต้องใช้ถ้อยคำมากนัก เพียงใช้กลุ่มคำหรือประโยคสั้น ๆ ก็ได้ความหมายที่ต้องการอย่างสมบูรณ์

2. ขั้นตอนการแต่งคำประพันธ์

การแต่งคำประพันธ์มีขั้นตอน 3 ขั้นตอน คือ

2.1 **ขั้นเตรียมตัว** การเตรียมตัวเป็นการศึกษาก่อนแต่งคำประพันธ์ มีแนวทางดังนี้

1) ศึกษางานร้อยกรองในอดีต เช่น วรรณคดี งานเขียนรวมบทกวีนิพนธ์ หรืองานเขียนร้อยกรองในวาระสำคัญต่าง ๆ เพื่อเข้าใจกลวิธีการเขียน วิธีการนำเสนอเนื้อหา ภาษา การเป็นผู้อ่านมากย่อมทำให้เป็นผู้รู้และมีคลังคำมากเช่นเดียวกัน เมื่อต้องการเขียนก็สามารถเลือกคำในคลังคำออกมาใช้ได้ทันที

2) ศึกษาฉันทลักษณ์ เพราะฉันทลักษณ์คือข้อตกลงร่วมกันของกวี การบังคับฉันทลักษณ์ไม่ใช่เป็นการจำกัดความคิด แต่เป็นการกรองศักยภาพในการแต่งคำประพันธ์ ผู้มีความสามารถย่อมใช้ภาษาที่เหมาะสม สื่อสารได้ใจความครบถ้วน ภายใต้ข้อบังคับที่กำหนดไว้ การศึกษาฉันท

ลักษณะอย่างเข้าใจอย่างแท้และพยายามแต่งร้อยกรองให้ถูกต้องตามฉันทลักษณ์เป็นฐานสำคัญในการประพันธ์

3) ศึกษาเพิ่มเติมจากผู้รู้หรือผู้มีประสบการณ์ เช่น การสนทนา การร่วมงาน หรือปรึกษาหารือ จะช่วยให้เข้าใจได้กระจ่างยิ่งขึ้น การศึกษาเพิ่มเติมจากแหล่งเรียนรู้ต่างๆหรือการเข้าร่วมกิจกรรมทางภาษาจะทำให้มีประสบการณ์หรือโอกาสมากขึ้น

2.2 ชั้นปฏิบัติ ชั้นปฏิบัติเป็นขั้นตอนในการลงมือเขียนร้อยกรอง ซึ่งผู้แต่งควรปฏิบัติดังนี้

1) วางแนวคิดของเรื่อง โดยปกติการวางแนวคิดอาจมาจากแนวคิดอิสระที่เกิดจากตนเอง เช่น เกิดความสะเทือนใจในสิ่งที่ได้พบเห็น รับรู้ หรือ เหตุการณ์ที่เกิดกับตนเอง และส่งผลให้เกิดแรงบันดาลใจในการแต่งคำประพันธ์ แนวคิดอิสระนี้ไม่จำเป็นต้องเป็นเรื่องสำคัญ หรือเรื่องใหญ่เสมอไป อาจเกิดจากการสะกิดใจเล็กน้อยจากสิ่งที่พบเห็นรอบข้าง นอกจากนี้แนวคิดอาจมาจากการกำหนดโจทย์ เช่น ได้รับมอบหมายให้แต่งคำประพันธ์อวยพรปีใหม่ เขียนคำประพันธ์แสดงความยินดีกับรุ่นพี่ เป็นต้น แนวคิดประเภทนี้จะถูกจำกัดด้วยข้อมูลต่างๆ และวัตถุประสงค์ในการประพันธ์ อีกทั้งกรอบเนื้อหาและเวลาสำหรับการอ่านก็ถูกกำหนดไว้ ซึ่งทำให้ต้องศึกษาข้อมูลอย่างละเอียดก่อนแต่งคำประพันธ์ เพื่อให้มีเนื้อหา ครบถ้วนและพึงตระหนักว่า หากมีข้อมูลมากเกินไปจะบรรจุได้ จำเป็นต้องตัดข้อมูลบางส่วนออกและเน้นข้อมูลบางส่วนที่สำคัญกว่า เพื่อให้งานมีเอกภาพ

2) การดำเนินเรื่อง ชั้นของการดำเนินเรื่องต้องกระจายแนวคิดออกเป็นโครงเรื่อง โดยคำนึงว่าต้องการสื่อสารเรื่องใดบ้างเพื่อให้ผู้อ่านเข้าใจแนวคิดที่ต้องการสื่อ จากนั้นจัดลำดับเรื่องราวเหล่านั้นไปตามประเด็น การวางโครงเรื่องที่ดีจึงต้องมีเอกภาพและเรื่องราวสอดคล้องกันโดยตลอด

ตัวอย่าง

ข้าวเคิกเอิกอึ้ง	ทราบถึงบัดดล
ในหมู่ผู้คน	ชาวเวสาลี
แทบทุกถิ่นหมด	ชนบทบุรี
อกสั้นขวัญหนี	หวาดกลัวทั่วไป
ตื่นตาดำหน้าเผือด	หมดเลือดสั่นกาย
หลบลี้หนีตาย	วุ่นหัวนพรั้นใจ
ซุกครอกซอกคร้ว	ซ่อนตัวแตกภัย
เข้าดงพงไพร	ตั้งย่านบ้านตน
	สามัคคีเภทคำฉันท์: นายชิต บุรทัต

การเขียนคำประพันธ์โดยคำนึงถึงโครงเรื่องมากเกินไปอาจทำให้ร้อยกรองขาดความมีชีวิตชีวาและไม่ถ่ายทอดออกมาจากอารมณ์ความรู้สึกโดยตรง การใช้ภาษาที่เหมาะสมกระชับจิตใจผู้อ่านผู้ฟัง เป็นองค์ประกอบสำคัญที่ควรคำนึงถึงอยู่เสมอเพราะภาษาที่สละสลวยไพเราะ สอดคล้องกับอารมณ์ของคำประพันธ์จะช่วยให้ผู้อ่านเกิดจินตภาพและประทับใจ

3) ปรับปรุงงานเขียน เมื่อเขียนเสร็จแล้วควรเก็บไว้ระยะหนึ่งแล้วนำกลับมาอ่านใหม่ อีกครั้ง จะช่วยให้เห็นข้อบกพร่องต่าง ๆ จากการเขียนครั้งแรก การนำงานที่เขียนแล้วกลับมาอ่าน ทบทวนด้วยวิธีการอ่านออกเสียงยังเป็นทำนองเสนาะด้วยแล้วยิ่งดี จะทำให้งานประพันธ์นั้นได้รับการ ชัดเกลลาภาษาดียิ่งขึ้น

2.3 ชั้นควรคำนึง

1) งานเขียนทุกประเภทควรเกิดจากการคิดริเริ่มของตนเอง ไม่ควรลอกหรือขโมย ความคิดของผู้อื่น ซึ่งถือว่าเป็นการผิดมารยาท อีกทั้งยังสะท้อนว่าเราขาดความสามารถในเชิง สร้างสรรค์ด้วยตนเอง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในปัจจุบันมีกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับสิทธิทางปัญญาอีกด้วย หากลอกงานของผู้อื่นอาจผิดกฎหมายได้

2) ควรคำนึงถึงการใช้ภาษาให้เหมาะสม เช่น ไม่ควรใช้คำหยาบโลน คำไม่สุภาพ ควร เลือกใช้คำที่มีความสุภาพ เหมาะสมกับเนื้อหาของร้อยกรอง หากจำเป็นต้องสื่อในเรื่องที่มีความ ล่อแหลม อาจเลี่ยงด้วยการใช้ภาพพจน์หรือสัญลักษณ์ได้

การเขียนคำประพันธ์ให้มีคุณค่า นอกจากคุณค่าด้านเนื้อหาแล้ว ผู้ฝึกประพันธ์จะต้อง คำนึงถึงความงามของคำประพันธ์อันเกิดจากการใช้ภาษาเรียงร้อยให้มีความเหมาะสม เมื่อผู้ฝึก ประพันธ์มีเนื้อหาที่ต้องการนำเสนอ มีภาษาที่ใช้ในการสื่อสารจึงควรมีความรู้เกี่ยวกับขั้นตอนการ เขียนคำประพันธ์เพื่อเป็นกรอบหรือทิศทางให้บทประพันธ์นั้นมีคุณค่าประทับใจผู้อ่านและผู้ฟัง

ใบกิจกรรมที่ 1.1
เรื่อง ความหมาย คุณค่า ลักษณะบังคับและ
ประเภทของคำประพันธ์

คำชี้แจง เมื่อนักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมมือกันศึกษาใบความรู้ที่ 1.1 เรื่อง ความหมาย คุณค่า ลักษณะ บังคับและประเภทของคำประพันธ์แล้วช่วยกันทำกิจกรรมต่อไปนี้

1. นักเรียนมีเวลาทำกิจกรรมตอนที่ 1 และตอนที่ 2 ในใบกิจกรรมนี้ 15 นาที
2. เมื่อนักเรียนทำใบกิจกรรมเสร็จแล้วให้นำส่งครู
3. ใบกิจกรรมนี้มีคะแนนเต็ม 20 คะแนน ผ่านเกณฑ์ 14 คะแนน

ตอนที่ 1 ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย ✓ หน้าข้อความที่ถูกต้อง และทำเครื่องหมาย X หน้าข้อความที่ผิด (ข้อละ 1 คะแนน รวม 10 คะแนน)

- ..... 1. คำประพันธ์ หมายถึง งานเขียนที่ใช้ถ้อยคำเรียบเรียงเป็นร้อยกรองประเภทต่าง ๆ โดยคำนึงถึงฉันทลักษณ์ ทำให้เกิดความงามทางภาษา ผู้อ่านเห็นภาพ มีความรู้สึกสะท้อนใจและเกิดจินตนาการ
- ..... 2. การแต่งคำประพันธ์เป็นมรดกที่คนไทยภาคภูมิใจ เพราะช่วยสะท้อนชีวิตความเป็นอยู่ วัฒนธรรมนิยมประเพณีของคนในชาติในแต่ละยุคสมัยได้ เป็นคุณค่าของคำประพันธ์ที่มีต่อผู้อ่าน
- ..... 3. คุณค่าของคำประพันธ์หรือบทร้อยกรอง จะมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับวิจารณ์ญาณของผู้อ่านและผู้ฟัง ขึ้นอยู่กับความรู้พื้นฐาน ประสบการณ์และสิ่งแวดล้อมของผู้ประเมิน
- ..... 4. คำประพันธ์หรือร้อยกรองมี 5 ชนิด คือ โคลง ฉันท์ กาพย์ กลอน และ กลบท
- ..... 5. คำเอก คำโท เป็นข้อบังคับพิเศษที่มีในคำประพันธ์ประเภท โคลงและฉันท์
- ..... 6. คำเป็น คำตาย ใช้ในการแต่งคำประพันธ์ประเภทโคลง ร่าย และกลบทต่าง ๆ
- ..... 7. คำสร้อย เป็นคำที่ใช้ลงท้ายวรรค ท้ายบท หรือท้ายบาท เพื่อความไพเราะในการเอื้อนเสียง หรือเพิ่มข้อความให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น คำสร้อยนี้จะใช้เฉพาะคำประพันธ์ประเภท โคลงและฉันท์
- ..... 8. “เสียดินสงวนศกดิ์ไว้ วงศ์หงส์” โคลงสี่สุภาพบาทนี้มีจำนวนคำ 8 คำ
- ..... 9. “เอียงอกเทออกอ้าง อวดองค์ อรเอย” มีคำตายจำนวน 3 คำ
- ..... 10. “แจ้วแจ้วจ๊กจั่นเจ้า จับใจ” โคลงสี่สุภาพบาทนี้มีลักษณะเด่นด้านวรรณศิลป์คือการเล่นเสียง พยัญชนะ

ตอนที่ 2 ให้นักเรียนนำคำที่กำหนดให้เขียนหน้าข้อที่มีความสัมพันธ์กัน (ข้อละ 1 คะแนน รวม 5 คะแนน)

กลอน	โคลง	กาพย์	ฉันท	ร่าย
------	------	-------	------	------

- ..... 1. เป็นบทร้อยกรองที่แต่งยาก อ่านยากกว่าร้อยกรองประเภทอื่น ๆ และเป็นร้อยกรองที่มีระเบียบบังคับเกี่ยวกับคณะและสัมผัสด้วย
- ..... 2. เป็นร้อยกรองที่บังคับคณะ สัมผัส บางชนิดก็บังคับคำเอก คำโท แต่มีลักษณะพิเศษคือ ไม่กำหนดว่าต้องมีบทละกี่วรรค จะแต่งยาวเท่าไรก็ได้ แต่ให้มีสัมผัสทุกวรรคและจบลง ตามข้อบังคับเท่านั้น
- ..... 3. คำประพันธ์ชนิดหนึ่งซึ่งมีการกำหนดคณะสัมผัส และมีระเบียบบังคับคล้ายกับฉันท แต่ต่างกันตรงที่กาพย์ไม่ได้บังคับครุหลุเท่านั้น
- ..... 4. เป็นร้อยกรองที่นับว่าแพร่หลายที่สุด เชื่อกันว่าเป็นของไทยแท้ ๆ มิได้ดัดแปลงมาจากคำประพันธ์ของชาติอื่น ซึ่งแต่งกันมาตั้งแต่กรุงศรีอยุธยา และเป็นร้อยกรองประเภทที่บังคับคณะ สัมผัส และเสียงวรรณยุกต์
- ..... 5. เป็นร้อยกรองที่มีวิธีเรียบเรียงถ้อยคำเข้าคณะ โดยกำหนดคำเอก คำโท และสัมผัสเป็นสำคัญ

ตอนที่ 3 ให้นักเรียนเขียนแสดงความคิดเห็น ในประเด็นต่อไปนี้ (5 คะแนน)

เนาวรัตน์ พงษ์ไพบูลย์ กวีซีไรต์เขียนไว้ในหนังสือนักกลอนว่า “กาพย์กลอนเป็นลมหายใจของแผ่นดินที่ถวิลหาเสรีภาพของมนุษย์ในแผ่นดินมาทุกยุค... กาพย์กลอนนอกจากจะเป็นเสมือนความรู้สึกที่ผู้คนได้ระบายออกมาโดยไม่จำกัด แม้ด้วยอักษรภาษาเท่านั้น...” นักเรียนเห็นด้วยหรือไม่จงอธิบาย

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

เกณฑ์การให้คะแนน

ตอบได้ถูกต้องสมบูรณ์ดีมาก	5 คะแนน	ตอบได้ถูกต้องสมบูรณ์ดี	4 คะแนน
ตอบได้ถูกต้องพอใช้	3 คะแนน	ตอบได้ถูกต้องเกือบใช้ได้	2 คะแนน
ตอบได้ต้องปรับปรุงแก้ไข	1 คะแนน	ตอบไม่ถูกเลย	0 คะแนน

ใบกิจกรรมที่ 1.2
เรื่อง หลักการและขั้นตอนเบื้องต้น
ในการฝึกแต่งคำประพันธ์

คำชี้แจง

เมื่อนักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมมือกันศึกษาใบความรู้ที่ 1.2 เรื่อง หลักการและขั้นตอนเบื้องต้นในการฝึกแต่งคำประพันธ์ แล้วช่วยกันทำกิจกรรมต่อไปนี้

1. นักเรียนมีเวลาทำกิจกรรมตอนที่ 1 และตอนที่ 2 ในใบกิจกรรมนี้ 15 นาที
2. เมื่อนักเรียนทำใบกิจกรรมเสร็จแล้วให้นำส่งครู
3. ใบกิจกรรมนี้มีคะแนนเต็ม 10 คะแนน ผ่านเกณฑ์ 7 คะแนน

ตอนที่ 1 คำประพันธ์ต่อไปนี้ ผู้ประพันธ์เขียนพรรณนาภาพและความรู้สึกอย่างไร จงอธิบาย (5 คะแนน)

ไอศรีเสาวลักษณ์ล้ำ	แลโลม โลกเอย
แม้ว่ามีกิ่งโพยม	ยื่นหล้า
แขวนขวัญชูโฉม	แมกเมข ไร่แม่
กีดบ่มีกิ่งฟ้า	ฝากน้องนางเดี๋ยวฯ
โฉมควรจักฝากฟ้า	ฤาติน ดีฤา
เกรงเทพไ้ธรณินทร์	ลอบกล้า
ฝากลมเลื่อนโฉมบิน	บนเล่า นะแม่
ลมจะชายชักช้า	ชอกเนื้อเรียมสงวนฯ
ฝากอุมาสมรแม่แล้	ลักษมี เล่านา
ทราบสยมภูวจักรี	เกลือกไกล้
เรียมคิดจบจนตรี	โลกล่วง แล้วแม่
โฉมฝากใจแม่ได้	ยิ่งด้วยใครครอง
	นิราศนรินทร์: นายนรินทร์เบศร์

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....
.....
.....
.....
.....

เกณฑ์การให้คะแนน

ตอบได้ถูกต้องสมบูรณ์ดีมาก	5 คะแนน	ตอบได้ถูกต้องสมบูรณ์ดี	4 คะแนน
ตอบได้ถูกต้องพอใช้	3 คะแนน	ตอบได้ถูกต้องเกือบใช้ได้	2 คะแนน
ตอบได้ต้องปรับปรุงแก้ไข	1 คะแนน	ตอบไม่ถูกเลย	0 คะแนน

ตอนที่ 2 ขั้นตอนการแต่งคำประพันธ์ว่ามีกี่ขั้นตอน อะไรบ้าง จงอธิบาย (5 คะแนน)

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

เกณฑ์การให้คะแนน

ตอบได้ถูกต้องสมบูรณ์ดีมาก	5 คะแนน	ตอบได้ถูกต้องสมบูรณ์ดี	4 คะแนน
ตอบได้ถูกต้องพอใช้	3 คะแนน	ตอบได้ถูกต้องเกือบใช้ได้	2 คะแนน
ตอบได้ต้องปรับปรุงแก้ไข	1 คะแนน	ตอบไม่ถูกเลย	0 คะแนน

แบบทดสอบเรื่อง ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการแต่งคำประพันธ์

ตอนที่ 1 กากบาทข้อที่ถูกที่สุดเพียงข้อเดียว (คะแนนเต็ม 15 คะแนน ผ่านเกณฑ์ 11 คะแนน)

1) ข้อใดกล่าวไม่ถูกต้อง

1. ร้อยกรอง เป็นการเรียบเรียงถ้อยคำให้เป็นระเบียบตามบัญญัติแห่งฉันทลักษณ์
2. ความเรียงที่สละสลวยไพเราะเหมาะเจาะด้วยเสียงและความหมาย คือความหมายของคำประพันธ์
3. คำประพันธ์คือ ถ้อยคำที่เรียบเรียงขึ้นโดยมีข้อบังคับจำกัดคำและวรรคตอนให้รับสัมผัสกันไพเราะตามเกณฑ์ที่ได้วางไว้ในฉันทลักษณ์
4. คำประพันธ์ หมายถึง การผูกถ้อยคำให้เป็นบทร้อยกรองชนิดโคลง ฉันท์ กาพย์ กลอน และร่าย

2) ข้อใดมิใช่คุณค่าของคำประพันธ์ที่มีต่อผู้แต่ง

1. เพื่อเล่าเรื่องราว ประสบการณ์ของผู้แต่ง
2. เพื่อแสดงจินตนาการของผู้แต่ง
3. เพื่อแสดงมรดกทางภาษาของชาติ
4. เพื่อแสดงความคิด ความรู้สึกของผู้แต่ง

3) คำประพันธ์ต่อไปนี้ แสดงคุณค่าตามข้อใดมากที่สุด

หากสยามยังอยู่ยัง	ยืนยง
เราก้เหมือนอยู่คง	ชีพด้วย
หากสยามพินาศลง	ไทยอยู่ ได้ฤา
เราก้เหมือนมอดม้วย	หมดสิ้นสกุลไทย

1. คุณค่าของคำประพันธ์ที่มีต่อผู้แต่ง
2. คุณค่าของคำประพันธ์ที่มีต่อผู้อ่าน
3. คุณค่าของคำประพันธ์ที่มีต่อประเทศชาติ
4. คุณค่าของคำประพันธ์ที่มีต่อสังคม

4) คำประพันธ์ต่อไปนี้ แสดงคุณค่าตามข้อใดมากที่สุด

เพื่อนกิน สิ้นทรัพย์แล้ว	แขนงหนี
หาง่าย หลายหมื่นมี	มากได้
เพื่อนตาย ถ้ายแทนซี	วาอาตม์
หายาก ฝากผีไว้	ยากแท้จักหา

1. คุณค่าของคำประพันธ์ที่มีต่อผู้แต่ง
2. คุณค่าของคำประพันธ์ที่มีต่อผู้อ่าน
3. คุณค่าของคำประพันธ์ที่มีต่อประเทศชาติ
4. คุณค่าของคำประพันธ์ที่มีต่อสังคม

- 5) คุณค่าของคำประพันธ์หรือบทร้อยกรองจะมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายๆด้านยกเว้น
1. วิจารณ์ญาณของผู้อ่านและผู้ฟัง
  2. ความรู้พื้นฐานของผู้ประเมิน
  3. ประสบการณ์และสิ่งแวดล้อมของผู้อ่านและผู้ฟัง
  4. คำประพันธ์แต่งถูกต้องเป็นไปตามฉันทลักษณ์
- 6) ข้อใดคือความหมายของคำว่า “คณะ”
1. แบบบังคับว่า คำประพันธ์แต่ละชนิดจะต้องมีจำนวนวรรค จำนวนคำ เอก – โท หรือ ครู – ลหุ ตามที่กำหนดไว้
  2. จำนวนคำขอแต่ละวรรคว่ามีเท่าไร ห้ามเกินหรือขาด
  3. ลักษณะของเสียงหนักหรือเสียงเบาของแต่ละวรรค
  4. ลักษณะบังคับให้มีตำแหน่งเอกหรือโท
- 7) ข้อใดกล่าวถูกต้อง
1. คำที่ใช้บรรจุในคำประพันธ์ชนิดต่าง ๆ นั้นล้วนหมายถึง คำพยางค์ทั้งสิ้น
  2. การแต่งกลอนไม่จำเป็นต้องคำนึงถึงเรื่องเสียงวรรณยุกต์
  3. คำเป็นคำตายใช้บังคับเฉพาะคำประพันธ์ประเภทฉันทเท่านั้น
  4. คำสร้อยใช้บังคับกับคำประพันธ์ชนิดใดก็ได้
- 8) คำประพันธ์ต่อไปนี้มีสัมผัสกี่คู่
“พี่แกล้งมินเดินมาข้างบ่อโพง เห็นท่าเลียงเตียนโล่งเป็นทางถาง”
1. 2 คู่
  2. 3 คู่
  3. 4 คู่
  4. 5 คู่
- 9) ข้อใดมีสัมผัสในมากที่สุด
1. จะไปลามาไหว้นะศิษย์นะ
  2. อนิจจาโอ้อ่าความรักเอ๋ย
  3. ถึงม้วยดินสิ้นฟ้ามหาสมุทร
  4. ยามปิดภาคคิดถึงตรึงใจยิ่ง
- 10) การแต่งคำประพันธ์ทุกชนิดขาดข้อใดไม่ได้
1. สัมผัสนอก
  2. สัมผัสใน
  3. เสียงวรรณยุกต์
  4. เสียงหนักเบา
- 11) ข้อใดมิใช่หลักการเขียนแสดงจินตนาการเพื่อพรรณนาภาพและความรู้สึก
1. วางโครงเรื่องหรือลำดับความคิดที่จะเขียนตามความถนัดของตนเอง
  2. เลือกใช้ถ้อยคำที่ทำให้ผู้อ่านเกิดจินตนาการร่วมได้ ทั้งคำที่เห็นภาพโดยตรงหรือเชิงเปรียบเทียบ
  3. เขียนตามแนวเรื่องหรือโครงเรื่องที่วางไว้สั้นๆอย่างสมเหตุสมผลและมีสัมพันธ์ภาพ
  4. การเขียนแสดงจินตนาการที่ดี ผู้ประพันธ์จำเป็นต้องศึกษา ค้นคว้าเพื่อหาคำประพันธ์ที่แต่งได้ดีมาเป็นแบบอย่าง

12) ข้อใดใช้ถ้อยคำแสดงความรู้สึกตัดพ้อต่อว่า

1. พิศโฉมและฟังเสียง โธ่ถอนจะหลับไหล	ละก็เพียงจะขาดใจ ถื่อนี่นะองค์เอ๋ย
2. โอ้อ่านาถใจ แต่ไรก็ไม่มี	ละไฉนนะเป็นฉะนี้ มะนะนี่กระหะหน
3. เมื่อยามสุขเคยสุขด้วยสองพี ที่เหลือผูกเป็นช่อพอไวดม	ช่วยกันเก็บมาลีมาแซมผม พอรื่นรมย์ริมฝั่งมาลีนิ
4. มาหลอกดมชมเล่นเสียเปล่าเปล่า เด็ดดอกไม้ไปดมชมจนซ้ำ	ทิ้งข้าคอยสร้อยเศร้าทุกเช้าค่ำ ไม่ต้องจดต้องจำนำพา

13) ข้อใดเป็นคำประพันธ์ที่แต่งให้เห็นภาพความเคลื่อนไหวได้ชัดเจนที่สุด

1. เรือสิงห์วิ่งแผ่นไผ่น	โจนตามคลื่นผืนฟ้าพอง
2. เรือชัยไวว่องวิ่ง	รวดเร็วจริงยิ่งอย่างลม
3. เรือม้าหน้ามุ่น้ำ	แล่นเฉื่อยฉ่ำล้าระหง
4. เรือครุฑขุกนาคหัว	ลิวลอยมาพาผันผยอง

14) ข้อใดใช้ถ้อยคำที่มีความหมายเปรียบเทียบแตกต่างจากข้ออื่น

1. ตัวเดียวมาพลัดคู่	เหมือนพ็อยู่ผู้เดียวดาย
2. ไพราะเพราะกังวาน	ปานเสียงน้องร้องสังขาย
3. น้ำเงินคือเงินยวง	ชาวพรายช่วงสี่สำอาง
4. เรือชัยไวว่องวิ่ง	รวดเร็วจริงยิ่งอย่างลม

15) ข้อใดกล่าวถึงขั้นตอนการเขียนคำประพันธ์ไม่ถูกต้อง

1. การศึกษางานร้อยกรองในอดีต จะช่วยให้ผู้ที่จะแต่งคำประพันธ์เข้าใจกลวิธีการเขียน การนำเสนอและภาษาที่ใช้
2. การศึกษาฉันทลักษณ์ให้เข้าใจอย่างถ่องแท้และพยายามแต่งคำประพันธ์ให้ถูกต้องตามฉันทลักษณ์เป็นพื้นฐานสำคัญในการประพันธ์
3. การแต่งคำประพันธ์แสดงความยินดีกับรุ่นพี่ เป็นแนวคิดที่ที่เปิดกว้าง ไม่จำเป็นต้องระบุหรือกำหนดวัตถุประสงค์ในการประพันธ์ แต่ผู้แต่งคำประพันธ์จะต้องศึกษาข้อมูลอย่างละเอียดก่อน
4. การวางโครงเรื่องที่ดีต้องมีความเป็นเอกภาพและเรื่องราวสอดคล้องต่อเนื่องกันโดยตลอด

เฉลยใบกิจกรรมที่ 1.1 และ ใบกิจกรรมที่ 1.2

1. เฉลยใบกิจกรรมที่ 1.1

ตอนที่ 1	1) ✓	6) ✓
	2) ✓	7) X
	3) ✓	8) ✓
	4) X	9) ✓
	5) X	10) ✓

- ตอนที่ 2
- 1) ฉันทน์
  - 2) ร่าย
  - 3) กาพย์
  - 4) กลอน
  - 5) โคลง

2. เฉลยใบกิจกรรมที่ 1.2

แนวการตอบ ผู้ประพันธ์เขียนพรรณนาภาพและความรู้สึก ดังนี้

- 1) จินตนาการของผู้ประพันธ์เป็นห่วงหญิงที่ตนรักว่า ถ้าตนไม่อยู่จะขอฝากนางไว้กับ กิ่งฟ้า แล้วเอาเมฆบังไว้เพื่อมิให้ชายอื่นเห็น
- 2) ความคิดของผู้ประพันธ์ คิดไกลไปว่า ถ้าจะฝากนางไว้กับเทวดาก็คงไม่ปลอดภัย ถ้าจะฝากกับลมก็จินตนาการไปว่า ลมคงพัดให้ผิวนางที่หน้าทะนุถนอมซอกซ้าได้
- 3) ผู้ประพันธ์จินตนาการไปอีกว่า ถ้าจะฝากนางไว้กับพระอุมาชยาพระศิวะและ พระลักษมีชยาพระนารายณ์ ก็เกรงว่าพระผู้เป็นเจ้าทั้งสองจะล้วงเกิน จึงฝากตัวนางไว้กับใจของนางเองเป็นการจบแบบหักมุมให้แง่คิดที่คมคาย

3. เฉลยแบบทดสอบเรื่อง ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการแต่งคำประพันธ์

1) 2	6) 1	11) 4
2) 3	7) 1	12) 4
3) 4	8) 4	13) 1
4) 2	9) 3	14) 3
5) 4	10) 1	15) 3

แผนการจัดการเรียนรู้

วิชาภาษาไทยพื้นฐาน	รหัสวิชา ท 33101	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6
หน่วยการเรียนรู้ที่ 2	เรื่อง การแต่งคำประพันธ์	เวลาเรียน 18 ชั่วโมง
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 เรื่อง ความเป็นมาและลักษณะของกาพย์		เวลาเรียน 2 ชั่วโมง
ผู้สอน นางสาวศุภมาศ คำอ่อน		

*****

มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด

มาตรฐาน ท4.1 เข้าใจธรรมชาติของภาษาและหลักภาษาไทย การเปลี่ยนแปลงของภาษา และพลังของภาษา ภูมิปัญญาทางภาษา และรักษาภาษาไทยไว้เป็นสมบัติของชาติ

ม. 4-6/5 แต่งบทร้อยกรอง

สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด

กาพย์เป็นคำประพันธ์ที่มีแบบแผนบังคับ ได้แก่ คณะ สัมผัส โดยฉันทลักษณ์ของกาพย์ขึ้นอยู่กับจังหวะและจำนวนคำ รูปแบบของกาพย์มีที่มาจากลำนำพื้นบ้านและคัมภีร์ต่างชาติ กาพย์ที่นิยมนำมาประพันธ์เป็นร้อยกรอง มีหลายประเภทได้แก่ กาพย์ยานี 11 กาพย์ฉับ 16 และกาพย์สุรางคนางค์ 28 ซึ่งแต่ละประเภทสามารถสื่อให้เห็นคุณค่าของร้อยกรองไทยได้อย่างงดงาม

สาระการเรียนรู้

1. ความหมายและประวัติความเป็นมาของกาพย์ได้
2. ลักษณะบังคับของกาพย์ยานี 11

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. อธิบายความหมาย ประวัติความเป็นมา และลักษณะบังคับของกาพย์ยานี 11 ได้ (K)
2. วิเคราะห์ลักษณะบังคับของกาพย์ยานี 11 ได้ (P)
3. มีมารยาทในการเขียน (A)

กระบวนการเรียนรู้

1. ชี้นำเข้าสู่บทเรียน

1.1 ครูแจ้งจุดประสงค์ในการเรียน และแนะนำนักเรียนดังนี้

1) นักเรียนจะได้เรียนแบบร่วมมือ โดยแบ่งกลุ่มตามกลุ่มเดิม

2) กิจกรรมการเรียนรู้ในชั่วโมงนี้ เป็นการร่วมมือกันเรียนรู้ สมาชิกในกลุ่มต้อง

ช่วยกันทำกิจกรรมในใบงาน สมาชิกทุกคนมีความสำคัญเพราะทุกคนมีส่วนช่วยให้คะแนนของกลุ่มบรรลุตามตัวชี้วัด

1.2 นักเรียนทบทวนความรู้เดิมเรื่อง หลักการและขั้นตอนการฝึกแต่งคำประพันธ์เบื้องต้นโดยการสุ่มตัวอย่างนักเรียน 2 – 3 คนพูดอธิบายแล้วเปิดโอกาสให้นักเรียนคนอื่น ๆ ช่วยการแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติม

1.3 ครูอธิบายเพิ่มเติมว่า ถ้านักเรียนรู้และเข้าใจหลักการและขั้นตอนการฝึกแต่งคำประพันธ์เบื้องต้นแล้วจะทำให้ นักเรียนสามารถแต่งคำประพันธ์ได้ง่ายขึ้น สำหรับการเรียนรู้ใน 2 ชั่วโมงนี้นักเรียนจะได้เรียนรู้เรื่อง ความหมาย ประวัติความเป็นมา และลักษณะบังคับของ กาพย์ยานี 11

2. ชั้นเสนอความรู้

2.1 นักเรียนรับเอกสารกลุ่มละ 1 แต่ละชุด ประกอบด้วย

- 1) เอกสารแนะนำการเรียน
- 2) ใบความรู้ที่ 2.1 เรื่อง ความหมาย ประวัติความเป็นมา และลักษณะบังคับของ กาพย์ยานี 11
- 3) ใบกิจกรรมที่ 2.1 เรื่อง ลักษณะบังคับของกาพย์ยานี 11
- 4) แบบบันทึกกิจกรรม

2.2 นักเรียนช่วยกันศึกษาเนื้อหาจากใบความรู้เรื่อง ประวัติความเป็นมา และลักษณะบังคับของกาพย์ยานี 11

2.3 นักเรียนช่วยกันตอบคำถามกระตุ้นความคิดเพื่อทบทวนความรู้ที่ได้จากการศึกษาใบความรู้ คำถามกระตุ้นความคิด เช่น

- 1) คำประพันธ์ประเภทกาพย์มีความเป็นมาอย่างไร
- 2) ลักษณะบังคับของกาพย์ยานี 11 มีอะไรบ้าง
- 3) ให้นักเรียนวิเคราะห์ลักษณะบังคับของกาพย์ยานี 11 จากเนื้อเพลง “เหมือนไม่เคย”

เพลง “เหมือนไม่เคย

เรื่อยเรื่อยมาเรียงเรียง	นกบินเฉียงไปทิ้งหมู่
ตัวเดียวมาไร้คู่	เหมือนพี่อยู่เพียงएका
รำรำใจรอนรอน	อกสะท้อนอ่อนใจข้า
ดวงใจโยหน้าหน้า	โถแก้วตามาหมางเมิน
รู้ใหม่ใครซ้ำเท่า	เหมือนพี่เสร้าง้าห่างเหิน
เคยแนบแอบอกเพลिन	กลับหมางเมินเหมือนไม่เคย
แจ้วแจ้วจ้านรรจา	ยกดินฟ้ามาอ้างเอ่ย
แรมลามาละเลย	เหมือนไม่เคยเลยหรือไร

3. ขั้นการทำงานกลุ่ม

3.1 นักเรียนแต่ละกลุ่มช่วยกันทำกิจกรรมในใบกิจกรรมเรื่อง ลักษณะบังคับของกาพย์ยานี 11

3.2 เมื่อทำกิจกรรมเสร็จแล้วให้รับเอกสารเฉลยคำตอบจากครู ตรวจสอบคำตอบจากเอกสารเฉลยคำตอบสมาชิกในกลุ่มจะช่วยกันอธิบายคำตอบที่สมาชิกบางคนไม่เข้าใจจนกว่าสมาชิกในกลุ่มเข้าใจเนื้อหาที่ถูกต้อง ตรงกัน

3.3 นักเรียนทุกคนในกลุ่มช่วยกันบันทึกสรุปเนื้อหาสำคัญเกี่ยวกับความหมาย ประวัติความเป็นมา และลักษณะบังคับของกาพย์ยานี 11

3.4 นักเรียนและครูร่วมกันกำหนดเกณฑ์การให้คะแนน ชิ้นงานเรื่อง สรุปเนื้อหาสำคัญเกี่ยวกับความหมาย ประวัติความเป็นมา และลักษณะบังคับของกาพย์ยานี 11 และการทำงานกลุ่ม ดังนี้

- 1) เนื้อหา ถูกต้อง สมบูรณ์ (5 คะแนน)
- 2) การตอบคำถาม ถูกต้อง ตรงประเด็น (5 คะแนน)
- 3) การนำเสนอ น่าสนใจ (5 คะแนน)
- 4) ความตั้งใจและให้ความร่วมมือของสมาชิกทุกคนในกลุ่ม (5 คะแนน)

3.5 ตัวแทนนักเรียนแต่ละกลุ่มออกมานำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน เปิดโอกาสให้เพื่อนต่างกลุ่มซักถาม ครูอธิบายเพิ่มเติม ให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนดในข้อ 3.4

4. ขั้นสรุป

นักเรียนช่วยกันสรุปเนื้อหา เรื่อง ความหมาย ประวัติความเป็นมา และลักษณะบังคับของกาพย์ยานี 11

5. ขั้นการทดสอบ

5.1 ทดสอบนักเรียนเป็นรายบุคคลเรื่อง ความหมายและลักษณะของกาพย์ (ปรนัย 15 ข้อ)

5.2 ครูตรวจแบบทดสอบ นำคะแนนของสมาชิกในกลุ่มมาเฉลี่ยเป็นคะแนนของกลุ่ม ชมเชยและให้รางวัลกลุ่มที่ได้คะแนนสูงที่สุด

สื่อการเรียนการสอน

1. ใบความรู้ที่ 2.1 เรื่อง ความหมาย ประวัติความเป็นมา และลักษณะบังคับของกาพย์ยานี 11
2. ใบกิจกรรมที่ 2.1 เรื่อง ลักษณะบังคับของกาพย์ยานี 11
3. แบบทดสอบเรื่อง ความหมายและลักษณะของกาพย์ (ปรนัย 15 ข้อ)

การวัดผลประเมินผล

วิธีการวัด	เครื่องมือที่ใช้	เกณฑ์การประเมิน
ด้านความรู้ (K) อธิบายความหมาย ประวัติความเป็นมา และลักษณะบังคับของ กาศัพท์ยานี 11 ได้	แบบทดสอบเรื่อง ความเป็นมา และลักษณะของ กาศัพท์ยานี	ได้คะแนนร้อยละ 70 ขึ้นไป แบบทดสอบ คะแนนเต็ม 15 คะแนน ผ่านเกณฑ์ 11 คะแนน
ด้านทักษะกระบวนการ (P) วิเคราะห์หลักลักษณะบังคับของ กาศัพท์ยานี 11 ได้	ใบกิจกรรมที่ 2.1 เรื่อง ลักษณะบังคับของ กาศัพท์ยานี 11	ได้คะแนนร้อยละ 70 ขึ้นไป ใบกิจกรรมที่ 2.1 คะแนนเต็ม 10 คะแนน ผ่านเกณฑ์ 7 คะแนน
ด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ (A) มีมารยาทในการเขียน	แบบประเมินมารยาทในการเขียน	ได้คะแนนร้อยละ 70 ขึ้นไป แบบประเมินมารยาทในการเขียน คะแนนเต็ม 12 คะแนน ผ่านเกณฑ์ 8 คะแนน

เอกสารแนะนำการเรียน

ข้อควรปฏิบัติในการเรียน

- 1) นักเรียนนั่งเรียนเป็นกลุ่ม และขณะทำกิจกรรมไม่ส่งเสียงดังรบกวนกลุ่มอื่นๆ
- 2) สมาชิกทุกคนในกลุ่มช่วยกันศึกษาใบความรู้และ ใบกิจกรรมที่ครูแจกให้
- 3) นักเรียนช่วยกันอธิบายให้สมาชิกทุกคนในกลุ่มเข้าใจ เนื้อหาและกิจกรรมที่ครูมอบหมายให้ทำร่วมกัน
- 4) นักเรียนทุกคนช่วยกันทำใบกิจกรรมอย่างเต็มความสามารถ
- 5) รับเอกสารเฉลยใบกิจกรรมจากครู แล้วช่วยกันตรวจคำตอบโดยการอธิบายคำตอบที่ถูกต้อง
- 6) ส่งตัวแทนนำเสนองานหน้าชั้นเรียน
- 7) นำใบกิจกรรมส่งครูกลุ่มละ 1 แผ่น
- 8) ทดสอบหลังเรียนเป็นรายบุคคล
- 9) นำคะแนนของสมาชิกทุกคนมารวมกันแล้วเฉลี่ยเป็นคะแนนกลุ่ม

ใบความรู้ที่ 2.1 เรื่อง ความหมาย ประวัติความเป็นมา และ ลักษณะบังคับของกาพย์ยานี 11

1. ความหมายและประวัติความเป็นมา

คำว่า “กาพย์” แต่เดิมหมายถึง คำรวมสำหรับเรียกคำประพันธ์ทั้งหมดว่า กาพย์กลอน ต่อมาหมายถึง คำประพันธ์ชนิดหนึ่งที่มีคำบังคับ คณะ พยางค์ และสัมผัสคล้ายฉันทมากที่สุด แต่ไม่บังคับครุ ลหุเท่านั้น กาพย์ในความหมายใหม่ คือ คำประพันธ์ประเภทไม่บังคับ เอก โท ครุ ลหุ กาพย์ที่รู้จักกันดีมีอยู่ 3 ชนิดคือ กาพย์ยานี 11 กาพย์ฉับ 16 และกาพย์สุรางคนางค์ 28

กาพย์มีที่มาเป็นสองความเห็น คือ วิวัฒนาการจากการลำนำพื้นบ้านพื้นเมืองของไทยเรา ความเห็นหนึ่งและมาจากคัมภีร์ต่างชาติ คือคัมภีร์กาพย์สารวิลาสินีและคัมภีร์กาพย์คันทะหรือคันทะอีกความหมายหนึ่ง

2. ลักษณะบังคับของกาพย์ยานี 11

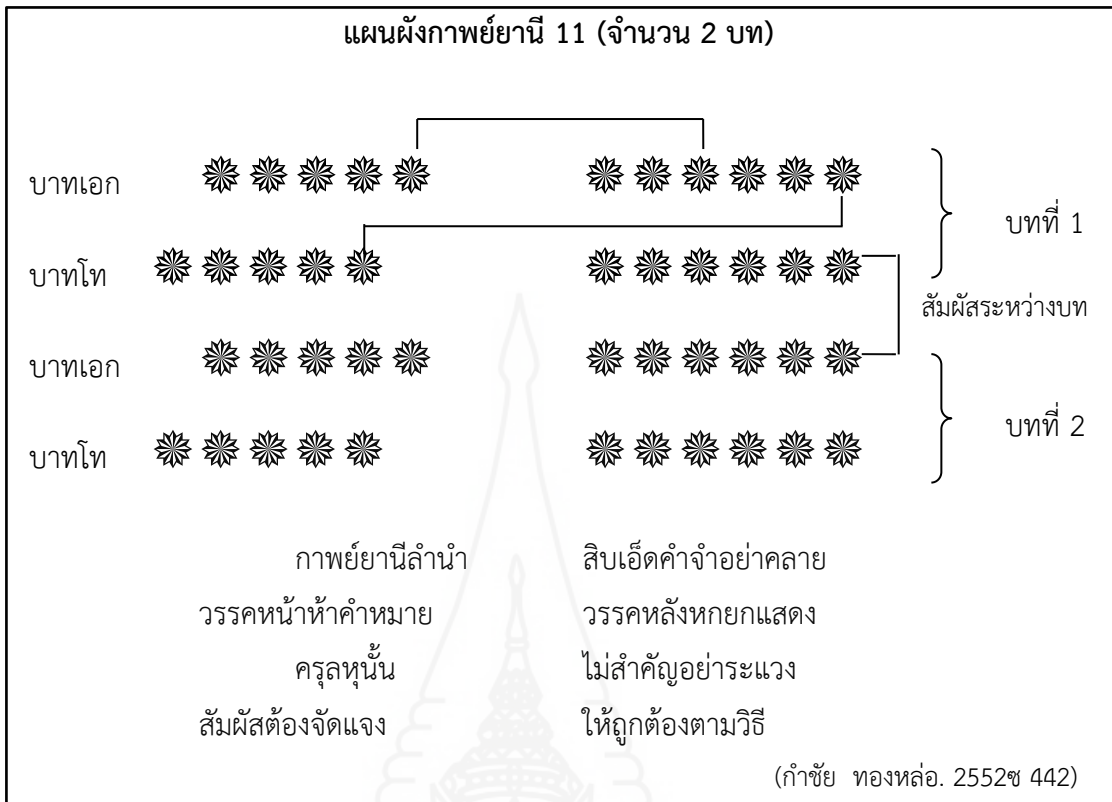
กาพย์ยานี 11 มีลีลาของกาพย์เนิบช้า จึงนิยมนำมาประพันธ์เป็นบทพรรณนา เช่น บทชมนก ชมไม้ พรรณนาธรรมชาติ พรรณนาความเศร้าโศก คร่ำครวญหรือใช้แต่บทสวดสรวลัญญะ

ตัวอย่างกาพย์ยานี ๑๑

สุพรรณหงส์ทรงฟูห้อย งามชดช้อยลอยหลังสินธุ์
เพียงหงส์ทรงพรหมมินทร์ ลินลาคลื่อนเดือนตาชม

(กาพย์เห่เรือ:เจ้าฟ้าธรรมาธิเบศรไชยเชษฐาสุริยวงศ์)

2.1 คณะ

กาพย์ยานี 1 บท มี 2 บาท บาทต้น เรียกว่า “บาทเอก” บาทท้าย เรียกว่า “บาทโท” 1 บาท มีสองวรรคคือ วรรคหน้ากับวรรคหลัง วรรคหน้ามี 5 คำ วรรคหลังมี 6 คำ รวม 2 วรรค มี 11 คำ จึงเรียกว่า กาพย์ยานี 11

2.2 สัมผัส

2.2.1 สัมผัสนอก

- ระหว่างวรรค คำท้ายวรรคหน้าสัมผัสกับคำที่หนึ่งหรือสอง หรือสามของวรรคหลังทั้งบาทเอกและบาทโท

ตัวอย่าง

เรื่อยเรื่อยมาเรียงเรียง   นกบินเฉลียงไปทิ้งหมู่

- ระหว่างบาท คำท้ายของบาทเอกสัมผัสกับคำท้ายวรรคหน้าของบาทโท
ตัวอย่าง

(บาทเอก)	เรื่อยเรื่อยมาเรียงเรียง	นกบินเฉลี่ยงไปทั้งหมด
(บาทโท)	ตัวเดียวมาพลัดคู่	เหมือนพ็อยู่เพียงเอกา

- ระหว่างบท คำท้ายของบาทโทสัมผัสกับคำท้ายของบาทเอกของบาทต่อไป
ตัวอย่าง

เรื่อยเรื่อย / มาเรียงเรียง	นกบินเฉลี่ยง / ไปทั้งหมด
ตัวเดียว / มาไร่คู่	เหมือนพ็อยู่ / เพียงเอกา
ร่ำร่ำ / รอนรอน	อกสะท้อน / ถอนใจข้า
ดวงใจ / ไยหนีหน้า	โถแก้วตา / มาหมางเมิน (กาพย์เห่เรือ: เจ้าฟ้ากุ้ง)

2.2.2 สัมผัสใน คือ สัมผัสภายในวรรค กาพย์ยานี 11 ไม่เคร่งครัดสัมผัสในมากนัก มีไว้เพื่อช่วยให้คำสละสลวยและไพเราะมากขึ้น หากจะมีสัมผัสในก็อาจทำตามความนิยม ดังนี้

ตัวอย่าง

ลูกศิษย์ / คิดล้างครู	ลูกไม่รู้ / คุณพ่อมัน
ส่อเสียด / เบียดเบียนกัน	ลอบฆ่าฟัน / คือค้นหา
โลกลาภ / บาปปัด	โจทก์จับผิด / ริษยา
อูระ / พสุธา	ป่วนเป็นบ้า / ฟ้ำบดบัง

2.3 เสียง คำสุดท้ายของบาทโทใช้เสียงวรรณยุกต์จัตวาและสามัญ เป็นส่วนใหญ่เพราะจะทำให้อ่านได้ไพเราะ ส่วนคำสุดท้ายของบทผู้แต่งมักหลีกเลี่ยงไม่ใช้คำตายและคำที่มีรูปวรรณยุกต์

ข้อสังเกต

1. กาพย์ยานี 11 ถือเป็นสัมผัสนอกเป็นสัมผัสบังคับ ต้องเป็นสัมผัสสระเสียงเดียวกัน ส่วนสัมผัสในไม่บังคับ จะมีหรือไม่มีก็ได้ จะสัมผัสสระหรืออักษรก็ได้
2. หลักเกณฑ์สำคัญของกาพย์ยานี 11 อยู่ที่จังหวะ และจำนวน 11 คำ แบ่งได้ดังนี้

วรรคหน้าห้าคำ มีจังหวะหนึ่งสอง ----- สามสี่ห้า

วรรคหลังหกคำ มีจังหวะหนึ่งสองสาม----- สี่ห้าหก

ใบกิจกรรมที่ 2.1

เรื่อง ลักษณะบังคับของกาพย์ยานี 11

คำชี้แจง เมื่อนักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมมือกันศึกษาใบความรู้ที่ 2.1 เรื่อง ลักษณะบังคับของกาพย์ยานี 11 แล้วช่วยกันทำกิจกรรมต่อไปนี้

1. นักเรียนมีเวลาทำกิจกรรมใบกิจกรรมนี้ 15 นาที
2. เมื่อนักเรียนทำใบกิจกรรมเสร็จแล้วให้นำส่งครู
3. ใบกิจกรรมนี้มีคะแนนเต็ม 10 คะแนน ผ่านเกณฑ์ 7 คะแนน

ตอบคำถามต่อไปนี้ให้ถูกต้อง (10 คะแนน)

1. คำว่า “กาพย์” หมายถึงอะไร (1 คะแนน)

.....

.....

2. กาพย์ มีที่มาจาก (1 คะแนน)

.....

.....

อ่านบทร้อยกรองต่อไปนี้แล้วตอบคำถาม ข้อ 3 – 8

เกิดมาเป็นคนไทย	จงภูมิใจในชาติเรา
แผ่นดินภูมิสำเนา	แต่ก่อนเก่าเรายูมา
สุโขทัยเรืองรอง	เมืองอุทองสืบพารา
กรุงศรีอยุธยา	มาจนถึงธนบุรี
รัตนโกสินทร์สมัย	สืบชาติไทยสืบสุขศรี
ด้วยพระบารมี	กษัตริย์ดีในดวงใจ

3. กาพย์ยานี 11 ข้างต้น มีทั้งหมดกี่บาท กี่บาทและกี่วรรค (1 คะแนน)

.....

4. จงหาคำสัมผัสของกาพย์ยานี 11 ที่เป็นสัมผัสนอก ในประเด็นต่อไปนี้ (ข้อละ 1 คะแนน รวม 3 คะแนน)

4.1 สัมผัสระหว่างวรรค

.....

.....

4.2 สัมผัสระหว่างบาท

.....

.....

4.3 สัมผัสระหว่างบท

.....

.....

5. จงหาคำสัมผัสใน ทั้งที่เป็นสัมผัสสระและสัมผัสอักษร ของกาพย์ยานี 11 ข้างต้น (2 คะแนน)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

6. คำสุดท้ายของวรรคที่สองในแต่ละบทคือคำใดบ้าง และคำนั้นมีเสียงวรรณยุกต์ใด (1 คะแนน)

.....

.....

7. คำสุดท้ายของวรรคที่สี่ในแต่ละบทคือคำใด และคำนั้นคือคำเป็นหรือคำตาย (1 คะแนน)

.....

.....

8. ยกตัวอย่างวรรคที่ไม่มีสัมผัสอักษรมา 2 วรรค (1 คะแนน)

.....

.....

แบบทดสอบเรื่อง ความเป็นมาและลักษณะของกาพย์

คำชี้แจง จงเลือกข้อที่ถูกที่สุด เพียงข้อเดียว (คะแนนเต็ม 15 คะแนน ผ่านเกณฑ์ 11 คะแนน)

1) ข้อใดกล่าวถึง “กาพย์” ไม่ถูกต้อง

1. คำประพันธ์ชนิดหนึ่งที่มีคำบังคับ คณะ พยางค์ และสัมผัสคล้ายฉันทมัทธมมากที่สุด
2. คำประพันธ์ประเภทไม่บังคับ เอก โท ครุ ลหุ
3. กาพย์ทุกชนิดมีวิวัฒนาการมาจากลำนำพื้นบ้านพื้นเมืองของไทย
4. กาพย์มี 3 ชนิดคือ กาพย์ยานี 11 กาพย์ฉบัง 16 และกาพย์สุรางคนางค์ 28

2) ข้อใดกล่าวเกี่ยวกับกาพย์ยานี 11 ถูกต้อง

1. บทหนึ่งมี 2 บาท บาทหนึ่งมี 4 วรรค
2. คำสุดท้ายของบทควรใช้คำตาย
3. กาพย์ยานี 11 วรรคหน้ามี 6 คำ วรรคหลังมี 5 คำ
4. คำสุดท้ายของบาทโทใช้เสียงวรรณยุกต์จัตวาและสามัญ

3) ข้อใดมีจำนวนพยางค์เท่ากับวรรคแรกและวรรคที่ 3 ของกาพย์ยานี 11

1. ยามเข้าฤดูระดิง
2. เสน่ห์ซึ่งห้วงหทัย
3. เมฆหมอกยั่วหยอกไม้ไหว
4. อยากฝันใฝ่ไปทุกเย็นเย็น

4) ข้อใดมีจำนวนพยางค์เท่ากับวรรคที่ 2 และ 4 ของกาพย์ยานี 11

1. ท้องฟ้าทะเลสีคราม
2. หาดงามยามเย็นย่ำ
3. ถิ่นใดไหนงดงาม
4. ข้ามฝั่งยังทะเล

5) กาพย์ยานี 11 วรรคใดไม่มีสัมผัสใน

1. หัวหวานหัวเหมือนหวาน
2. ปากแข็งจ้านแหลมจุ่มงอน
3. เทียวเราะเงาะกินหนอน
4. ในพฤษภาพนาศรี

6) ข้อใดไม่ใช่สัมผัสนอก

คนที่รู้จักพอ	เป็นสุขหนอไร้ปัญหา
ใช้ชีวิตตามธรรมดา	ยึดปรัชญาความพอเพียง

1. พอ - หนอ
2. ธรรมดา - ปรัชญา
3. พอ - เพียง
4. ปัญหา - ธรรมดา

7) ข้อใดใช้สัมผัสผัด

1. เข้าตรู่หม้ออีกา   เที่ยวออกหาอาหารกิน
2. ฉันทันขึ้นแต่เช้า   นั่งหุงข้าวให้น้องกิน
3. ยามเช้าอาทิตย์ส่อง   ท้องฟ้าผ่องพิไลสี
4. จันทร์เพ็ญเด่นนภา   งามหนักหนาช่างน่ามอง

8) ข้อใดเติมในช่องว่างต่อไปนี้ได้ถูกต้องสมบูรณ์ที่สุด

งามไม้ดอกออกช่อ น้ำหวานช่านอารมณ์	..... คอยยั่วเย้าเฝ้าเวียนวน
--------------------------------------	---------------------------------

1. ฝีเสื่อคอยเคลียคลอ
2. หลากสีมีหลายกอ
3. ภมรบินหามาเล่นล้อ
4. ฝีเสื่อล้อเล่นดอมดม

9) ข้อใดเติมในช่องว่างต่อไปนี้ได้ถูกต้องสมบูรณ์ที่สุด

น้ำตาเปรียบเหมือนเพื่อน ยามชื่นรื่นฤทัย	คอยตักเตือนกระตุ้นใจ .....
--	-------------------------------

1. เห็นใจฉันทนรินทร์เอย
2. น้ำตาเกล้าเศร้าหทัย
3. น้ำตาไหลหลังเปรมปรีดิ์
4. คอยตักเตือนอนุสรณ์

10) เลือกคำที่เหมาะสมเติมในช่องว่างตามลำดับ

ใคร ใคร ในโลกนี้ต้องการมีที่..... ก่อสร้างบ้านไว้ บ้านเมืองจะ..... สำเร็จสม.....	.....และร่างกาย ความมั่นคงไม่เสื่อมคลาย ด้วยแรงรักสามัคคี
---	---

1. ดำรง มุ่งหมาย แรงใจ อาศัย
2. แรงใจ มุ่งหมาย อาศัย ดำรง
3. มุ่งหมาย แรงใจ ดำรง อาศัย
4. อาศัย แรงใจ ดำรง มุ่งหมาย

11) ข้อใดแบ่งจังหวะในการอ่านได้ถูกต้อง

1. หนูเอ๋ยรู้ / หรือไม่ พบใครที่ / รู้จัก	มารยาทไทย / นั่งงามนัก ไหว้ท่ายัก / สวัสดิ์
2. อ่อนโยน / ในท่วงท่า งามกิ / รียา / ยามพาที อ่อนหวาน / ในวจี	ตามวิ / ถีซี / วิตไทย
3. ใครช่วย / กล่าวขอบคุณ ทำผิด / พลาดพลั้งไป	ผู้เกื้อหนุน / ย่อมพิสมัย กล่าวขอโทษ / จากใจจริง
4. ไม่เฝ้า / เอาแต่ใจ ผู้ใดทัก / ท้วงติง	รอคอย / ได้ไม่ / วุ่นวาย รู้จัก / นิ่งยอม / เปลี่ยนปรับ

12) เมื่อเรียงข้อความต่อไปนี้ให้อยู่ในลักษณะของกาพย์ยานี 11 ข้อใดเป็นวรรคที่ 3

1. สาราบาประโยชน์ยิ่ง	2. ผ่อนคลายหลับสบายจริง
3. ทั้งชายหญิงนิยมครัน	4. ข้าวกล้องงอกมีคุณค่า

13) ข้อใดถ้าเรียงเป็นวรรค ๆ ให้ถูกต้องแล้วจะเป็นกาพย์ยานี 11

1. พวกเราขยันหมั่นเพียรทุกวัน หมั่นเรียนคะแนนจะได้ดีหนอ
2. พวกเราเป็นนักเรียนจงพากเพียร เรียนหนังสือทุกวัน หมั่นฝึกปรือจะสอบได้คะแนนดี
3. เราเป็นนักเรียนขยันหมั่นเพียร จะได้วิชาสอบได้ที่ดีเปรมปรีดิ์หนักหนา พ่อแม่ปรีดาเห็นลูกขยันเรียน
4. พวกเราเป็นนักเรียนเพียรศึกษาเพราะวิชาพาให้สุขสันต์ช่วยแก้ปัญหาสารพันจงขยันหมั่นเพียรเล่าเรียนเอ๋ย

14) บทสนทนาต่อไปนี้ข้อใดเป็นกาพย์ยานี 11

1. มีนา : เธอคิดอะไรอยู่ขณะดูหนังสือเรียน
มานี : ฉันคิดจะขีดเขียนบันทึกย่อภาษาไทย
2. สมศรี : ณ ยามราตรีฉันแสนเปรมปรีดีนั่งมองดูจันทร์
สมศักดิ์ : ฉันเห็นกระต่ายนอนอยู่ในนั้นฉันจินตนาการมีความสุขเอ๋ย
3. ประวิทย์ : สวัสดิ์เธอจำจะไปไหนไปกับใครกันนะน่าฉงน
ประวัตติ : ไปกับเพื่อนและน้องอีกสองคนไปเมืองชลไปไหมไปด้วยกัน
4. เริงศักดิ์ : นมมีประโยชน์หรือว่ามีโทษช่วยอธิบาย
เริงสิทธิ์ : นมมีคุณค่าพาให้ร่างกายแข็งแรงดังหมายโปรดดื่มทุกวัน

15) ข้อใดเรียงลำดับคำประพันธ์ต่อไปนี้ได้ถูกต้องตามฉันทลักษณ์

ก. สุตท้ายจะเห็นผล	จ. ความคิดให้มุ่มม่น
ข. หัดบันทึกช่วยความจำ	ฉ. จับประเด็นให้ถูกต้อง
ค. ทีละชั้นหมั้นขวยชวน	ช. สำเร็จได้ตั้งใจปอง
ง. วิเคราะห์แสดงความเห็น	ซ. ฝึกอ่านฝึกไตร่ตรอง

1. ช - ค - จ - ข - ซ - ง - ฉ - ก
2. ช - ซ - ก - ข - จ - ฉ - ค - ง
3. จ - ค - ก - ซ - ง - ฉ - ช - ข
4. จ - ข - ซ - ฉ - ก - ซ - ง - ค

(เฉลย)
ใบกิจกรรมที่ 2.1
เรื่อง ลักษณะบังคับของกาพย์ยานี 11

คำชี้แจง ตอบคำถามต่อไปนี้ให้ถูกต้อง (10 คะแนน)

1. คำว่า “กาพย์” หมายถึงอะไร (1 คะแนน)

..... คำประพันธ์ประเภทไม่บังคับ เอก โท ตรี ลหุ กาพย์ที่รู้จักกันดีมีอยู่ 3 ชนิดคือ กาพย์ยานี 11
กาพย์ฉิ่ง 16 และกาพย์สุรางคนางค์ 28 .....

2. กาพย์ มีที่มาจาก (1 คะแนน)

..... กาพย์มีที่มาจาก 2 ทาง คือ วิวัฒนาการจากการลำนำพื้นบ้านพื้นเมืองของไทย และมาจาก
คัมภีร์ต่างชาติ คือคัมภีร์กาพย์สารวิลาสินีและคัมภีร์กาพย์คันทนะ .....

อ่านบทร้อยกรองต่อไปนี้แล้วตอบคำถาม ข้อ 3 – 8

เกิดมาเป็นคนไทย	จงภูมิใจในชาติเรา
แผ่นดินภูมิลำเนา	แต่ก่อนเก่าเราอยู่มา
สุโขทัยเรืองรอง	เมืองอุททองสืบพารา
กรุงศรีอยุธยา	มาจนถึงธนบุรี
รัตนโกสินทร์สมัย	สืบชาติไทยสืบสุขศรี
ด้วยพระบารมี	กษัตริย์ดีในดวงใจ

3. กาพย์ยานี 11 ข้างต้น มีทั้งหมดกี่บท กี่บาทและกี่วรรค (1 คะแนน)

..... กาพย์ยานี 11 ข้างต้น มีทั้งหมด 3 บท 6 บาทและ 12 วรรค .....

4. จงหาคำสัมผัสของกาพย์ยานี 11 ที่เป็นสัมผัสนอก ในประเด็นต่อไปนี้ (ข้อละ 1 คะแนน รวม 3
คะแนน)

4.1 สัมผัสระหว่างวรรค

..... ไทย – ใจ	..... เรา – เนา	..... เนา – เก่า .....
..... รอง – ทอง	..... พว (รา) – อยุธ (ยา)	..... อยุธ (ยา) – มา .....
..... ส (มัย) – ไทย	..... ศรี – บาร (มี)	..... บาร (มี) – ดี .....

4.2 สัมผัสระหว่างบาท

.....เรา - เนา ..... พา(รา) - อยู่ธ(ยา)
 .....รอง - ทอง ..... ยา - มา
 .....ศรี - บาร(มี)

4.3 สัมผัสระหว่างบท

.....มา - พา (รา) ..... ธนบุรี(รี) - สุข (ศรี)

5. จงหาคำสัมผัสใน ทั้งที่เป็นสัมผัสสระและสัมผัสอักษรของกาพย์ยานี 11 ข้างต้น (1 คะแนน)

.....ใจ - ใน ..... ก่อน - เก่า ..... เก่า - เรา ..... เรือง - ร่อง
 ..... พา - รา ..... จน - (ธ)บุรี ..... โภ (สินทร์) - (ส)มัย ..... สืบ - สุข
 ..... ดี - ดวง ..... ใน - ใจ

6. คำสุดท้ายของวรรคที่สองในแต่ละบทคือคำใดบ้าง และคำนั้นมีเสียงวรรณยุกต์ใด (1 คะแนน)

.....บทที่ 1 ..... คำว่า เรา ..... เสียงสามัญ
 .....บทที่ 2 ..... คำว่า พา(รา) ..... เสียงสามัญ
 .....บทที่ 3 ..... คำว่า ศรี ..... เสียงจัตวา

7. คำสุดท้ายของวรรคที่สี่ในแต่ละบทคือคำใด และคำนั้นคือคำเป็นหรือคำตาย (1 คะแนน)

.....บทที่ 1 ..... คำว่า มา ..... คำเป็น
 .....บทที่ 2 ..... คำว่า บุ(รี) ..... คำเป็น
 .....บทที่ 3 ..... คำว่า ใจ ..... คำเป็น

8. ยกตัวอย่างวรรคที่ไม่มีสัมผัสอักษรมา 2 วรรค (1 คะแนน)

.....วรรคที่ไม่มีสัมผัสอักษร ได้แก่ ..... เกิดมาเป็นคนไทย
 ..... เมืองอุทองสืบพารา
 ..... ด้วยพระบารมี

เฉลย แบบทดสอบเรื่อง ความเป็นมาและลักษณะของกาพย์					
ข้อ	คำตอบ	ข้อ	คำตอบ	ข้อ	คำตอบ
1.	3	6.	2	11.	3
2.	4	7.	2	12.	2
3.	1	8.	4	13.	2
4.	1	9.	3	14.	1
5.	4	10.	4	15.	3

แผนการจัดการเรียนรู้

วิชาภาษาไทยพื้นฐาน

รหัสวิชา ท 33101

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

หน่วยการเรียนรู้ที่ 2

เรื่อง การแต่งคำประพันธ์

เวลาเรียน 18 ชั่วโมง

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3 เรื่อง การแต่งคำประพันธ์ประเภทกาพย์ยานี 11 เวลาเรียน 2 ชั่วโมง

ผู้สอน นางสาวศุภมา คำอ่อน

*****

มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด

มาตรฐาน ท4.1

เข้าใจธรรมชาติของภาษาและหลักภาษาไทย การเปลี่ยนแปลงของภาษา และพลังของภาษา ภูมิปัญญาทางภาษา และรักษาภาษาไทยไว้เป็นสมบัติของชาติ

ม. 4-6/5

แต่งบทร้อยกรอง

สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด

กาพย์ยานี 11 มีลีลาของกาพย์เนิบช้า จึงนิยมนำมาประพันธ์เป็นบทพรรณนา เช่น บทชมนก ชมไม้ พรรณนาธรรมชาติ พรรณนาความเศร้าโศก คร่ำครวญหรือใช้แต่บทสวดสรรเสริญ

กาพย์ยานี 1 บท มี 2 บาท บาทต้น เรียกว่า “บาทเอก” บาทท้าย เรียกว่า “บาทโท” 1 บาท มีสองวรรคคือ วรรคหน้ากับวรรคหลัง วรรคหน้ามี 5 คำ วรรคหลังมี 6 คำ รวม 2 วรรค มี 11 คำ จึงเรียกว่า กาพย์ยานี 11

สาระการเรียนรู้

1. แนวทางการแต่งคำประพันธ์ประเภทกาพย์ยานี 11
2. การแต่งคำประพันธ์ประเภทกาพย์ยานี 11

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. อธิบายแนวทางการแต่งคำประพันธ์ประเภทกาพย์ยานี 11 ได้ (K)
2. แต่งคำประพันธ์ประเภทกาพย์ยานี 11 ได้ (P)
3. มีมารยาทในการเขียน (A)

กระบวนการเรียนรู้

1. ขั้นเข้าสู่บทเรียน

1.1 ครูแจ้งจุดประสงค์ในการเรียน และแนะนำนักเรียนดังนี้

- 1) นักเรียนจะได้เรียนแบบร่วมมือ โดยแบ่งกลุ่มตามกลุ่มเดิม

1.2 กิจกรรมการเรียนรู้ในชั่วโมงนี้ เป็นการร่วมมือกันเรียนรู้ สมาชิกในกลุ่มต้องช่วยกัน ทำกิจกรรมในใบงาน สมาชิกทุกคนมีความสำคัญเพราะทุกคนมีส่วนช่วยให้คะแนนของกลุ่มบรรลุตาม ตัวชี้วัด

1.2.1 นักเรียนช่วยกันแบ่งวรรคแล้วให้นักเรียนอ่านพร้อมกัน

๑ ปลาทราย / ว้ายเคียงคู่ แต่นาง / ห่างเหินพี	เคล้ากันอยู่ / ดวงมดี เห็นปลาเคล้า / เศร้าใจจร
๑ หางไก่ / ว้ายแหวกว้าย คิดอนงค์ / องค์เอวโร	หางไก่คล้าย / ไม่มีหงอน ผมประบ่า / อ่าเอี่ยมไร
๑ ปลาสร้อย / ลอยล่องชล เหมือนสร้อย / ทรงทรมวย	ว้ายเวียนวน / ปนกันไป ไม่เห็นเจ้า / เศร้าบว้าย
๑ เนื้ออ่อน / อ่อนแต่ชื่อ ใครต้อง / ช้องจิตชาย	เนื้อน่องฤ / อ่อนทั้งกาย ไม่วายนึก / ตรีกตริงทรวง

(ภาพย่เห็นเรือ : เจ้าฟ้าธรรมธิเบศไชยเชษฐาสุริยวงศ์)

1.2.2 นักเรียนและครูสนทนาเพื่อทบทวนความรู้เดิมเรื่อง ลักษณะบังคับของกาพย์ ยานี 11 โดยใช้คำถามกระตุ้นความคิด ดังนี้

- 1) คำประพันธ์ประเภทกาพย์ยานี 11 ข้างต้นมีกี่บาท กี่บาทและกี่วรรค
- 2) หาสัมผัสนอกสัมผัสในของคำประพันธ์ประเภทกาพย์ยานี 11 ข้างต้น

2. ชั้นเสนอความรู้

2.1 ครูอธิบายแผนผังกาพย์ยานี 11 โดยใช้แผนป้ายแผนผังกาพย์ยานี 11 ประกอบ และ อธิบายเพิ่มเติมว่า ถ้านักเรียนรู้และเข้าใจลักษณะบังคับของกาพย์ยานี 11 แล้วจะทำให้ นักเรียน สามารถแต่งกาพย์ยานี 11 ได้อย่างถูกต้อง สำหรับการเรียนรู้ใน 2 ชั่วโมงนี้นักเรียนจะได้แต่งกาพย์ ยานี 11

2.2 นักเรียนทุกกลุ่มรับเอกสารจากครู ซึ่งแต่ชุดประกอบด้วย

- 1) เอกสารแนะนำการเรียน
- 2) ใบความรู้ที่ 3.1 เรื่อง แนวทางการแต่งคำประพันธ์ประเภทกาพย์ยานี 11
- 3) ใบกิจกรรมที่ 3.1 เรื่อง ฝึกแต่งกาพย์ยานี 11 (1)
- 4) ใบกิจกรรมที่ 3.2 เรื่อง ฝึกแต่งกาพย์ยานี 11 (2)
- 5) ใบกิจกรรมที่ 3.3 เรื่อง การแต่งคำประพันธ์ประเภทกาพย์ยานี 11

2.3 นักเรียนช่วยกันศึกษาเนื้อหาจากใบความรู้ที่ 3.1 เรื่อง แนวทางการแต่งคำประพันธ์ ประเภทกาพย์ยานี 11

2.4 นักเรียนและครูสรุปเนื้อหาในใบความรู้ที่ 3.1 เพื่อให้ นักเรียนทุกคนเข้าใจเนื้อหา ตรงกัน

3. ชั้นการทำงานกลุ่ม

3.1 นักเรียนทำแต่ละกลุ่มช่วยกันทำกิจกรรมในใบกิจกรรมที่ 3.1 เรื่อง ฝึกแต่งกายพยานี 11 (1) และ ใบกิจกรรมที่ 3.2 เรื่อง ฝึกแต่งกายพยานี 11 (2)

3.2 เมื่อทำกิจกรรมเสร็จแล้วให้รับเอกสารเฉลยคำตอบจากครู ตรวจสอบคำตอบจากเอกสาร เฉลยคำตอบสมาชิกในกลุ่มจะช่วยกันอธิบายคำตอบที่สมาชิกบางคนไม่เข้าใจจนกว่าสมาชิกในกลุ่ม เข้าใจเนื้อหาที่ถูกต้อง ตรงกัน

3.3 นักเรียนทุกคนในกลุ่มช่วยกันทำใบกิจกรรมที่ 3.3 เรื่อง การแต่งคำประพันธ์ประเภท กายพยานี 11

3.4 นักเรียนและครูร่วมกันกำหนดเกณฑ์การให้คะแนน การแต่งคำประพันธ์ประเภท กายพยานี 11 ได้แก่

- 1) เนื้อหาตรงประเด็น
- 2) การเรียบเรียงและการเชื่อมโยงข้อความ
- 3) ความถูกต้องตามฉันทลักษณ์การแต่งคำประพันธ์
- 4) อักษรวิธี
- 5) ความคิดสร้างสรรค์

3.5 ตัวแทนนักเรียนแต่ละกลุ่มออกมานำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน เปิดโอกาสนักเรียน กลุ่มอื่น ๆ ให้คะแนนเพื่อนกลุ่มที่ออกมารายงานตามเกณฑ์ที่กำหนดในข้อ 8

4. ชั้นสรุป

นักเรียนและครูช่วยกันสรุป เรื่อง การแต่งคำประพันธ์ประเภทกายพยานี 11 โดยใช้ ผลงานของนักเรียนเป็นตัวอย่างประกอบการสรุป

5. ชั้นการทดสอบ

5.1 ทดสอบนักเรียนเป็นรายบุคคลเรื่อง การแต่งคำประพันธ์ประเภทกายพยานี 11 โดย กำหนดให้นักเรียนแต่งกายพยานี 11 ในหัวข้อที่นักเรียนสนใจ อย่างน้อย 4 บท

5.2 ครูตรวจแบบทดสอบ นำคะแนนของสมาชิกในกลุ่มมาเฉลี่ยเป็นคะแนนของกลุ่ม ชมเชยและให้รางวัลกลุ่มที่ได้คะแนนสูงที่สุด

สื่อการเรียนการสอน

1. ใบความรู้ที่ 3.1 เรื่อง แนวทางการแต่งคำประพันธ์ประเภทกายพยานี 11
2. ใบกิจกรรมที่ 3.1 เรื่อง ฝึกแต่งกายพยานี 11 (1)
3. ใบกิจกรรมที่ 3.2 เรื่อง ฝึกแต่งกายพยานี 11 (2)
4. ใบกิจกรรมที่ 3.3 เรื่อง การแต่งคำประพันธ์ประเภทกายพยานี 11
5. แผ่นป้ายแผนผังกายพยานี 11

การวัดผลประเมินผล

วิธีการวัด	เครื่องมือที่ใช้	เกณฑ์การประเมิน
ด้านความรู้ (K) อธิบายแนวทางการตั้งค่าประพจน์ ประเภทกพยยานี 11 ได้	ใบกิจกรรมที่ 3.1 เรื่อง ฝึกแต่งกพยยานี 11 (1) ใบกิจกรรมที่ 3.2 เรื่อง ฝึกแต่งกพยยานี 11 (2)	ได้คะแนนร้อยละ 70 ขึ้นไป ใบกิจกรรมที่ 3.1 คะแนนเต็ม 10 คะแนน ใบกิจกรรมที่ 3.2 คะแนนเต็ม 35 คะแนน รวม 45 คะแนน ผ่านเกณฑ์ 32 คะแนน
ด้านทักษะกระบวนการ (P) ตั้งค่าประพจน์ประเภทกพยยานี 11 ได้	ใบกิจกรรมที่ 3.3 เรื่อง การตั้งค่าประพจน์ ประเภทกพยยานี 11	ได้คะแนนร้อยละ 70 ขึ้นไป ใบกิจกรรมที่ 3.3 ใบกิจกรรมคะแนนเต็ม 20 คะแนน ผ่านเกณฑ์ 14 คะแนน
ด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ (A) มีมารยาทในการเขียน	แบบประเมินมารยาทในการ เขียน	ได้คะแนนร้อยละ 70 ขึ้นไป แบบประเมินมารยาท ในการเขียน คะแนนเต็ม 12 คะแนน ผ่านเกณฑ์ 8 คะแนน

เอกสารแนะนำการเรียน

ข้อควรปฏิบัติในการเรียน

- 1) นักเรียนนั่งเรียนเป็นกลุ่ม และขณะทำกิจกรรมไม่ส่งเสียงดังรบกวนกลุ่มอื่นๆ
- 2) สมาชิกทุกคนในกลุ่มช่วยกันศึกษาใบความรู้และ ใบกิจกรรมที่ครูแจกให้
- 3) นักเรียนช่วยกันอธิบายให้สมาชิกทุกคนในกลุ่มเข้าใจเนื้อหาและกิจกรรมที่ครูมอบหมายให้ทำร่วมกัน
- 4) นักเรียนทุกคนช่วยกันทำใบกิจกรรมอย่างเต็มความสามารถ
- 5) รับเอกสารเฉลยใบกิจกรรมจากครู แล้วช่วยกันตรวจคำตอบโดยการอธิบายคำตอบที่ถูกต้อง
- 6) ส่งตัวแทนนำเสนองานหน้าชั้นเรียน
- 7) นำใบกิจกรรมส่งครูกลุ่มละ 1 แผ่น
- 8) ทดสอบหลังเรียนเป็นรายบุคคล
- 9) นำคะแนนของสมาชิกทุกคนมารวมกันแล้วเฉลี่ยเป็นคะแนนกลุ่ม

ใบความรู้ที่ 3.1 เรื่อง แนวทางการแต่งคำประพันธ์ประเภทกาพย์

แนวทางการแต่งกาพย์ยานี 11

กาพย์เป็นคำประพันธ์ที่แต่งได้ง่าย นักเรียนสามารถแต่งได้เอง หากได้ศึกษาความงามและลีลาของกาพย์แต่ละชนิด สำหรับกลวิธีการแต่งกาพย์ยานี 11 ให้ไพเราะ มีข้อสังเกตดังนี้

1. จังหวะของคำ ให้แยกคำออกเป็น

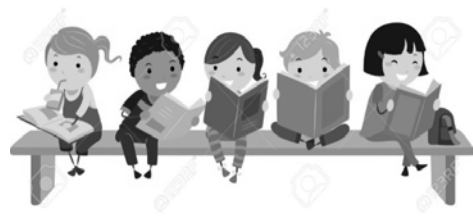
○ ○ / ○ ○ ○	○ ○ ○ / ○ ○ ○
○ ○ / ○ ○ ○	○ ○ ○ / ○ ○ ○

ตัวอย่าง

ไก่อฟ้า / มาตัวเดียว	เดินท่องเที่ยว / เลี้ยวเหลื่อมเขา
เหมือนพราก / จากนงเยาว์	เปล่าใจเปลี่ยว / เหลียวหานาง
	กาพย์เห่เรือ: เจ้าฟ้าธรรมธิเบศร

2. หาสัมผัสในเพิ่มเติมลงระหว่างวรรคจะทำให้กาพย์ยานี 11 มีความไพเราะมากขึ้น ตัวอย่าง

ละมุน / บุญแต่งแล้ว	ละม่อนแก้ว / แผ้วผันผาย
ละไม / ไปลู่อูชาย	ละเมียดม่าย / ป่ายชำเลื่อง
	กาพย์ห่อโคลง: พระศรีมโหสถ

3. ใช้คำที่มีความหมายดี สื่อความหมายได้ชัดเจน
ตัวอย่าง

ลูกนก / ยกปีกป้อง
แม่นก / ยกปีกเคียง

อ้าปากร้อง / ซ้องแซ่เสียง
เลี้ยงลูกอ่อน / บ้อนอาหาร
กาพย์พระไชยสุริยา: สุนทรภู่

4. คำสุดท้ายของบาทเอก ควรหาคำที่มีเสียงจัตวาเพราะจะทำให้เสียงของกาพย์ ไพเราะมากขึ้น
ตัวอย่าง

รอนรอน / อ่อนอัสตง
เมฆดั่ง / น้ำครึ่งแดง
ลิงค่าง / ครางโครกครอก
ชะนี / วิเวกวอน

สุริยง / เย็นยอแสง (เสียงจัตวา)
แฝงเมฆเขา / เงาเมรุธรา
ฝูงจิ้งจอก / ออกเท่าหอน (เสียงจัตวา) →
นกทหร่อน / นอนรังเรียง
กาพย์พระไชยสุริยา: สุนทรภู่

ใบกิจกรรมที่ 3.1
เรื่อง ฝึกแต่งภาพยยานี 11 (1)

คำชี้แจง ให้นักเรียนเลือกข้อความเติมลงในช่องว่าง ให้ถูกต้องตามลักษณะบังคับของภาพยยานี 11
(ข้อละ 2 คะแนน คะแนนเต็ม 10 คะแนน)

<u>ตัวอย่าง</u>	เทิดไท้องค์ราชา เทิดองค์พระทรงชัย	เทิดพ่อฟ้าของชาวไทย ขอเทิดไว้เหนือชีวัน
<u>คำเลือกเติม</u>	→ ของชาวไทย ของคนไทย	ขอเทิดไว้ เหนือเกล้าไว้

1.	น้ำตาเปรียบเหมือนเพื่อน ยามชื่นรื่นฤทัย	.....กระตุ้นใจ .....หลังเปรมปรีดี
<u>คำเลือกเติม</u>	→ คอยตักเตือน คอยย้ำเตือน	น้ำตาไหล น้ำหลังไหล
2.	เอกลักษณ์..... ใช้สื่อสารวาทา	สิ่งสำคัญคือภาษา .....พาเสียความ
<u>คำเลือกเติม</u>	→ ของชาตินั้น ของเรานั้น	ใครพูดเพี้ยน เพี้ยนนั้นจะ
3.	ความสุข..... รอยยิ้มอ้อมอุ้นทรวง	สุขที่ได้เห็นพ่อหลวง .....ปลื้มเปรมปรีดี
<u>คำเลือกเติม</u>	→ ของคนไทย เราชาวไทย	ใจทุกดวง ไทยทั้งปวง
4.	แม่นี้..... พระคุณแม่ล้นฟ้า	มากกว่าใคร..... ยากจะหาคำบรรยาย
<u>คำเลือกเติม</u>	→ คือผู้ให้ นั้นยิ่งใหญ่	ในโลกา ในโลกหล้า
5.	ร้อยคำสักการะ ชาวไทย.....	.....สุนทรภู์ ให้เป็นครูแห่งภาพยกลอน
<u>คำเลือกเติม</u>	→ ชิ้งวาทะ ชิ้งวจนะ	ได้เชิดชู ยกย่องอยู่

ใบกิจกรรมที่ 3.2

เรื่อง ฝึกแต่งกาพย์ยานี 11 (2)

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านกาพย์ยานี 11วรรคตั้งให้เข้าใจ อ่านกาพย์ยานี 11 วรรคเลือกแต่ละวรรคที่
คละกันอยู่มาจัดวรรคใหม่ให้ถูกต้องตามลำดับตั้งแต่วรรคแรกจนถึงวรรคสุดท้าย
(ข้อละ 3.5 คะแนน คะแนนเต็ม 35 คะแนน)

ตัวอย่าง	
วรรคตั้ง	มวลผู้ซูปรีชา
วรรคเลือก	พิพัฒน์พันจักพรรณา / รู้ดำเนินตามเหตุผล / ผู้ขึ้นจักปล้นดล ชื่อว่าปรีชาดี / เสาะวิทยาไม่ห่างเหิน / ผิดชอบมีพิจารณาผล / ผิดชอบกอบไม่เกิน
จัดวรรคใหม่ได้ดังนี้	
มวลผู้ซูปรีชา ผิดชอบกอบไม่เกิน ชื่อว่าปรีชาดี ผู้ขึ้นจักปล้นดล	เสาะวิทยาไม่ห่างเหิน รู้ดำเนินตามเหตุผล ผิดชอบมีพิจารณาผล พิพัฒน์พันจักพรรณา

วรรคตั้ง	ทำดียอมมีสุข	ชุดที่ 1						
วรรคเลือก	ยอมแค้นขึ้นระรื่นรม / สุขเปล่งปลอดยอดสุขเอย / สุขเพราะละความชื่นชม / มีมีทุกข์มาแปรผัน / จิตใจของเรานั้น / สุขใจในธรรมะ / สุขไซ้ไร้ระทม							
จัดวรรคใหม่ได้ดังนี้								
ทำดียอมมีสุข								
<table border="0" style="width: 100%;"> <tr> <td style="width: 50%; border-bottom: 1px dotted black;"></td> <td style="width: 50%; border-bottom: 1px dotted black;"></td> </tr> <tr> <td style="border-bottom: 1px dotted black;"></td> <td style="border-bottom: 1px dotted black;"></td> </tr> <tr> <td style="border-bottom: 1px dotted black;"></td> <td style="border-bottom: 1px dotted black;"></td> </tr> </table>								

วรรคตั้ง	พูดดีมีคุณแพรว	ชุดที่ 2						
วรรคเลือก	ใช่ยากปากของเรา / คิดก่อนจึงผอนขาน / สดับแล้วก็ติดใจ / ยังจิตมิตรทั่วไป / พจจำเพราะเห็นงาม / บมีอื่นจะเปรียบปราน / ผิขอเขาก็ควรการ							
จัดวรรคใหม่ได้ดังนี้								
พูดดีมีคุณแพรว								
<table border="0" style="width: 100%;"> <tr> <td style="width: 50%; border-bottom: 1px dotted black;"></td> <td style="width: 50%; border-bottom: 1px dotted black;"></td> </tr> <tr> <td style="border-bottom: 1px dotted black;"></td> <td style="border-bottom: 1px dotted black;"></td> </tr> <tr> <td style="border-bottom: 1px dotted black;"></td> <td style="border-bottom: 1px dotted black;"></td> </tr> </table>								

วรรคตั้ง	หนังสือคือเพื่อนรัก	ชุดที่ 3								
วรรคเลือก	เป็นมิตรสนิทกาย / แน่ตระหนักเสมอไป / กล่อมจิตให้คิดฝัน / ให้ความรู้เชิดชูตน / ยามทุกข์ปลุกปลอบใจ / ล้วนสิ่งบรรเจิดเพริศพราย ที่เหงาหงอยค่อยเคลื่อนคลาย									
จัดวรรคใหม่ได้ดังนี้										
หนังสือคือเพื่อนรัก										
<table border="0" style="width: 100%;"> <tr> <td style="width: 50%; border-bottom: 1px dotted black;"></td> <td style="width: 50%; border-bottom: 1px dotted black;"></td> </tr> <tr> <td style="border-bottom: 1px dotted black;"></td> <td style="border-bottom: 1px dotted black;"></td> </tr> <tr> <td style="border-bottom: 1px dotted black;"></td> <td style="border-bottom: 1px dotted black;"></td> </tr> <tr> <td style="border-bottom: 1px dotted black;"></td> <td style="border-bottom: 1px dotted black;"></td> </tr> </table>										

วรรคตั้ง	คำสอนของแม่หรือ	ชุดที่ 4								
วรรคเลือก	ดั่งกล้วยทองบนหีบนั้น / ซ้ำระได้ทุกสิ่งสรร / ของแม่นั้นสุดจ่ายคืน คือเสียบยงเลี้ยงชีพสมัย / ยากเย็นเป็นหนี้ใคร / แต่หนี้ชั่วชีวิตัน / มีค่ากว่าสิ่งใด									
จัดวรรคใหม่ได้ดังนี้										
คำสอนของแม่หรือ										
<table border="0" style="width: 100%;"> <tr> <td style="width: 50%; border-bottom: 1px dotted black;"></td> <td style="width: 50%; border-bottom: 1px dotted black;"></td> </tr> <tr> <td style="border-bottom: 1px dotted black;"></td> <td style="border-bottom: 1px dotted black;"></td> </tr> <tr> <td style="border-bottom: 1px dotted black;"></td> <td style="border-bottom: 1px dotted black;"></td> </tr> <tr> <td style="border-bottom: 1px dotted black;"></td> <td style="border-bottom: 1px dotted black;"></td> </tr> </table>										

วรรคตั้ง	แม่เกยหมูปักษา	ชุดที่ 5
วรรคเลือก	เมื่อยามบินผินอัมพร / :ซุ่มซ่อนบนต้นมะขาม / ค้อนหยอยหาปลาในวน ยองหยอยย่องซ้องเกี้ยวหนาม / กระทอคดหัวโชนชน / แซงแซจจับไ้ชน / ซูหางกางปีกงาม	
จัดวรรคใหม่ได้ดังนี้		
แม่เกยหมูปักษา		
.....	.....	
.....	.....	
.....	.....	

เกณฑ์การประเมินการแต่งกายยานี 11

ประเด็นการประเมิน	ระดับคุณภาพ/ระดับคะแนน			
	(1) ปรับปรุง	(2) พอใช้	(3) ดี	(4) ดีมาก
1. เนื้อหาตรงประเด็น	เนื้อหาสาระไม่สอดคล้องกับชื่อเรื่อง	เนื้อหาสาระสอดคล้องกับชื่อเรื่องเป็นส่วนน้อย	เนื้อหาสาระส่วนใหญ่สอดคล้องกับชื่อเรื่อง	เนื้อหาสาระสอดคล้องกับชื่อเรื่องทั้งบท
2. การเรียบเรียงและเชื่อมโยงข้อความ	ไม่สามารถเชื่อมโยงข้อความให้เป็นเรื่องราวเดียวกันได้ ยังเขียนแยกออกเป็นส่วนๆ ทำให้ไม่สามารถจะเข้าใจเนื้อเรื่องได้	มีการเชื่อมโยงเนื้อหา แต่ละส่วนบ้าง แต่ยังไม่สามารถสื่อความหมายให้ผู้อ่านเข้าใจได้	มีการเชื่อมโยงได้ดีเกือบทุกส่วน ยังมีข้อบกพร่องเพียงเล็กน้อย	สามารถเชื่อมโยงข้อความทุกส่วนได้เป็นอย่างดีและสื่อความหมายไปยังผู้อ่านได้อย่างมีประสิทธิภาพ
3. ความถูกต้องตามฉันทลักษณ์การแต่งคำประพันธ์	คำประพันธ์ไม่ถูกต้องตามฉันทลักษณ์มากกว่า 4 แห่งขึ้นไป	คำประพันธ์ไม่ถูกต้องตามฉันทลักษณ์ 3-4 แห่ง	คำประพันธ์ไม่ถูกต้องตามฉันทลักษณ์ 1-2 แห่ง	คำประพันธ์ถูกต้องตามฉันทลักษณ์ คำประพันธ์
4. อักษรวิธี	ใช้อักษรวิธี และสะกดคำ ผิดมากกว่า 10 แห่งขึ้นไป	ใช้อักษรวิธี และสะกดคำ ผิด 6-10 แห่ง	ใช้อักษรวิธี และสะกดคำ ผิด 1-5 แห่ง	ใช้อักษรวิธีต่าง ๆ และสะกดคำ ถูกต้องทั้งหมด
5. ความคิดสร้างสรรค์	การใช้คำไม่แปลกใหม่ เป็นคำพื้นฐานธรรมดา	มีการใช้คำศัพท์ยากบ้างแต่ยังไม่รู้จักใช้โวหาร	รู้จักเลือกใช้คำและใช้โวหาร	รู้จักเลือกใช้คำใช้โวหารและรู้จักใช้กลวิธีในการสร้างคำ

เกณฑ์การประเมิน

ได้คะแนนร้อยละ 70 ขึ้นไปถือว่าผ่าน หรือ ได้คะแนน 14 คะแนนขึ้นไป

แบบทดสอบเรื่อง การแต่งกาศพยานี 11

คำชี้แจง ให้นักเรียนแต่งกาศพยานี 11 ในหัวข้อที่ตนเองสนใจ โดยมีความยาวอย่างน้อย 4 บท
(20 คะแนน)

ชื่อเรื่อง.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ผลการตรวจชิ้นงาน (รายละเอียดเกณฑ์การประเมินอยู่ด้านหลัง)

ที่	รายการประเมิน	คะแนนที่ได้	ผลการประเมิน
1	เนื้อหาตรงประเด็น		รวม.....
2	การเรียบเรียงและเชื่อมโยงข้อความ		คะแนน
3	ความถูกต้องตามฉันทลักษณ์การแต่งคำประพันธ์		
4	อักขรวิธี		☐ ผ่าน
5	ความคิดสร้างสรรค์		☐ ไม่ผ่าน

ลงชื่อ

ครูผู้ตรวจ

(นางสนทยา คำอ่อน)

เกณฑ์การประเมินการแต่งกายยานี 11

ประเด็นการประเมิน	ระดับคุณภาพ/ระดับคะแนน			
	(1) ปรับปรุง	(2) พอใช้	(3) ดี	(4) ดีมาก
1. เนื้อหาตรงประเด็น	เนื้อหาสาระไม่สอดคล้องกับชื่อเรื่อง	เนื้อหาสาระสอดคล้องกับชื่อเรื่องเป็นส่วนน้อย	เนื้อหาสาระส่วนใหญ่สอดคล้องกับชื่อเรื่อง	เนื้อหาสาระสอดคล้องกับชื่อเรื่องทั้งบท
2. การเรียบเรียงและเชื่อมโยงข้อความ	ไม่สามารถเชื่อมโยงข้อความให้เป็นเรื่องราวเดียวกันได้ ยังเขียนแยกออกเป็นส่วนๆ ทำให้ไม่สามารถจะเข้าใจเนื้อเรื่องได้	มีการเชื่อมโยงเนื้อหา แต่ละส่วนบ้าง แต่ยังไม่สามารถสื่อความหมายให้ผู้อ่านเข้าใจได้	มีการเชื่อมโยงได้ดีเกือบทุกส่วน ยังมีข้อบกพร่องเพียงเล็กน้อย	สามารถเชื่อมโยงข้อความทุกส่วนได้เป็นอย่างดีและสื่อความหมายไปยังผู้อ่านได้อย่างมีประสิทธิภาพ
3. ความถูกต้องตามฉันทลักษณ์การแต่งคำประพันธ์	คำประพันธ์ไม่ถูกต้องตามฉันทลักษณ์มากกว่า 4 แห่งขึ้นไป	คำประพันธ์ไม่ถูกต้องตามฉันทลักษณ์ 3-4 แห่ง	คำประพันธ์ไม่ถูกต้องตามฉันทลักษณ์ 1-2 แห่ง	คำประพันธ์ถูกต้องตามฉันทลักษณ์ คำประพันธ์
4. อักษรวิธี	ใช้อักษรวิธี และสะกดคำ ผิดมากกว่า 10 แห่งขึ้นไป	ใช้อักษรวิธี และสะกดคำ ผิด 6-10 แห่ง	ใช้อักษรวิธี และสะกดคำ ผิด 1-5 แห่ง	ใช้อักษรวิธีต่าง ๆ และสะกดคำ ถูกต้องทั้งหมด
5. ความคิดสร้างสรรค์	การใช้คำไม่แปลกใหม่ เป็นคำพื้นฐานธรรมดา	มีการใช้คำศัพท์ยากบ้างแต่ยังไม่รู้จักใช้โวหาร	รู้จักเลือกใช้คำและใช้โวหาร	รู้จักเลือกใช้คำใช้โวหารและรู้จักใช้กลวิธีในการสร้างคำ

เกณฑ์การประเมิน

ได้คะแนนร้อยละ 70 ขึ้นไปถือว่าผ่าน หรือ ได้คะแนน 14 คะแนนขึ้นไป

(เฉลย)
ใบกิจกรรมที่ 3.1
เรื่อง ฝึกแต่งกาพย์ยานี 11 (1)

คำชี้แจง ให้นักเรียนเลือกข้อความเติมลงในช่องว่าง ให้ถูกต้องตามลักษณะบังคับของกาพย์ยานี 11 (ข้อละ 2 คะแนน คะแนนเต็ม 10 คะแนน)

<u>ตัวอย่าง</u>	เทิดไท้องค์ราชา เทิดองค์พระทรงชัย		เทิดพ่อฟ้าของชาวไทย ขอเทิดไว้เหนือชีวัน
<u>คำเลือกเติม</u>	→	ของชาวไทย ของคนไทย	ขอเทิดไว้ เหนือเกล้าไว้

1.	น้ำตาเปรียบเหมือนเพื่อน ยามชื่นรื่นฤทัย		คอยย้ำเตือนกระตุนใจ น้ำตาไหลหลังเปรมปรีดี
<u>คำเลือกเติม</u>	→	คอยตักเตือน คอยย้ำเตือน	น้ำตาไหล น้ำหลังไหล
2.	เอกลักษณ์ของชาตินั้น ใช้สื่อสารวาทา		สิ่งสำคัญคือภาษา ใครพูดเพี้ยนพาเสียความ
<u>คำเลือกเติม</u>	→	ของชาตินั้น ของเรานั้น	ใครพูดเพี้ยน เพี้ยนนั้นจะ
3.	ความสุขของคนไทย รอยยิ้มอ้มอุ่นทรวง		สุขที่ได้เห็นพ่อหลวง ใจทุกดวงปลื้มเปรมปรีดี
<u>คำเลือกเติม</u>	→	ของคนไทย เราชาวไทย	ใจทุกดวง ไทยทั้งปวง
4.	แม่นี้คือผู้ให้ พระคุณแม่ล้นฟ้า		มากกว่าใครในโลกหล้า ยากจะหาคำบรรยาย
<u>คำเลือกเติม</u>	→	คือผู้ให้ นั้นยิ่งใหญ่	ในโลกา ในโลกหล้า
5.	ร้อยคำสักการะ ชาวไทยได้เชิดชู		ซึ่งวาทะ สุนทรภู์ ให้เป็นครูแห่งกาพย์กลอน
<u>คำเลือกเติม</u>	→	ซึ่งวาทะ ซึ่งวิจนะ	ได้เชิดชู ยกย่องอยู่

(เฉลย)
ใบกิจกรรมที่ 3.2
เรื่อง ฝึกแต่งกาพย์ยานี 11 (2)

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านกาพย์ยานี 11วรรคตั้งให้เข้าใจ อ่านกาพย์ยานี 11 วรรคเลือกแต่ละวรรคที่
 คละกันอยู่มาจัดวรรคใหม่ให้ถูกต้องตามลำดับตั้งแต่วรรคแรกจนถึงวรรคสุดท้าย
 (ข้อละ 3.5 คะแนน คะแนนเต็ม 35 คะแนน)

วรรคตั้ง	ทำดีย่อมมีสุข	ชุดที่ 1								
วรรคเลือก	<p>ยอมแค้นขึ้นระรื่นรม / สุขเปล่งปลอดยอดสุขเอย / สุขเพราะละความชื่นชม / มิมีทุกข์มาแปรผัน / จิตใจของเรานั้น / สุขใจในธรรมะ / สุขไซ้ไร้ระทม</p>									
<p>จัดวรรคใหม่ได้ดังนี้</p> <table border="0"> <tr> <td>ทำดีย่อมมีสุข</td> <td>มิมีทุกข์มาแปรผัน</td> </tr> <tr> <td>จิตใจของเรานั้น</td> <td>สุขไซ้ไร้ระทม</td> </tr> <tr> <td>สุขใจในธรรมะ</td> <td>ยอมแค้นขึ้นระรื่นรม</td> </tr> <tr> <td>สุขเพราะละความชื่นชม</td> <td>สุขเปล่งปลอดยอดสุขเอย</td> </tr> </table>			ทำดีย่อมมีสุข	มิมีทุกข์มาแปรผัน	จิตใจของเรานั้น	สุขไซ้ไร้ระทม	สุขใจในธรรมะ	ยอมแค้นขึ้นระรื่นรม	สุขเพราะละความชื่นชม	สุขเปล่งปลอดยอดสุขเอย
ทำดีย่อมมีสุข	มิมีทุกข์มาแปรผัน									
จิตใจของเรานั้น	สุขไซ้ไร้ระทม									
สุขใจในธรรมะ	ยอมแค้นขึ้นระรื่นรม									
สุขเพราะละความชื่นชม	สุขเปล่งปลอดยอดสุขเอย									

วรรคตั้ง	พูดดีมีคุณแพรว	ชุดที่ 2								
วรรคเลือก	ไข่ยากปากของเรา / คิดก่อนจึงผ่อนขนาน / สดับแล้วก็ติดใจ / ยังจิตมิตรทั่วไป / พจีจำเพราะเห็นงาม / บ่มีอื่นจะเปรียบปราน / ผิขอเขาก็ควรการ									
จัดวรรคใหม่ได้ดังนี้ <table border="0"> <tr> <td>พูดดีมีคุณแพรว</td> <td>สดับแล้วก็ติดใจ</td> </tr> <tr> <td>ยังจิตมิตรทั่วไป</td> <td>บ่มีอื่นจะเปรียบปราน</td> </tr> <tr> <td>ไข่ยากปากของเรา</td> <td>ผิขอเขาก็ควรการ</td> </tr> <tr> <td>พจีจำเพราะเห็นงาม</td> <td>คิดก่อนจึงผ่อนขนาน</td> </tr> </table>			พูดดีมีคุณแพรว	สดับแล้วก็ติดใจ	ยังจิตมิตรทั่วไป	บ่มีอื่นจะเปรียบปราน	ไข่ยากปากของเรา	ผิขอเขาก็ควรการ	พจีจำเพราะเห็นงาม	คิดก่อนจึงผ่อนขนาน
พูดดีมีคุณแพรว	สดับแล้วก็ติดใจ									
ยังจิตมิตรทั่วไป	บ่มีอื่นจะเปรียบปราน									
ไข่ยากปากของเรา	ผิขอเขาก็ควรการ									
พจีจำเพราะเห็นงาม	คิดก่อนจึงผ่อนขนาน									

วรรคตั้ง	หนังสือคือเพื่อนรัก	ชุดที่ 3								
วรรคเลือก	เป็นมิตรสนิทกาย / แน่ตระหนักเสมอไป / กล่อมจิตให้คิดฝัน / ให้ความรู้เชิดชูตน / ยามทุกข์ปลุกปลอบใจ / ล้วนสิ่งบรรเจิดเพริดพราย ที่เหงาหงอยคอยเคลื่อนคลาย									
จัดวรรคใหม่ได้ดังนี้ <table border="0"> <tr> <td>หนังสือคือเพื่อนรัก</td> <td>แน่ตระหนักเสมอไป</td> </tr> <tr> <td>ยามทุกข์ปลุกปลอบใจ</td> <td>เป็นมิตรสนิทกาย</td> </tr> <tr> <td>กล่อมจิตให้คิดฝัน</td> <td>ล้วนสิ่งบรรเจิดเพริดพราย</td> </tr> <tr> <td>ที่เหงาหงอยคอยเคลื่อนคลาย</td> <td>ให้ความรู้เชิดชูตน</td> </tr> </table>			หนังสือคือเพื่อนรัก	แน่ตระหนักเสมอไป	ยามทุกข์ปลุกปลอบใจ	เป็นมิตรสนิทกาย	กล่อมจิตให้คิดฝัน	ล้วนสิ่งบรรเจิดเพริดพราย	ที่เหงาหงอยคอยเคลื่อนคลาย	ให้ความรู้เชิดชูตน
หนังสือคือเพื่อนรัก	แน่ตระหนักเสมอไป									
ยามทุกข์ปลุกปลอบใจ	เป็นมิตรสนิทกาย									
กล่อมจิตให้คิดฝัน	ล้วนสิ่งบรรเจิดเพริดพราย									
ที่เหงาหงอยคอยเคลื่อนคลาย	ให้ความรู้เชิดชูตน									

วรรคตั้ง	คำสอนของแม่หรือ	ชุดที่ 4								
วรรคเลือก	ดังกล้วยทองบนหีบนั้น / ชำระได้ทุกสิ่งสรร / ของแม่นั้นสุดจ่ายคืน คือเสปียงเลี้ยงชีพสมัย / ยากเย็นเป็นหนี้ใคร / แต่หนี้ชั่วชีวิต / มีค่ากว่าสิ่งใด									
จัดวรรคใหม่ได้ดังนี้ <table border="0"> <tr> <td>คำสอนของแม่หรือ</td> <td>คือเสปียงเลี้ยงชีพสมัย</td> </tr> <tr> <td>มีค่ากว่าสิ่งใด</td> <td>ดังกล้วยทองบนหีบนั้น</td> </tr> <tr> <td>ยากเย็นเป็นหนี้ใคร</td> <td>ชำระได้ทุกสิ่งสรร</td> </tr> <tr> <td>แต่หนี้ชั่วชีวิต</td> <td>ของแม่นั้นสุดจ่ายคืน</td> </tr> </table>			คำสอนของแม่หรือ	คือเสปียงเลี้ยงชีพสมัย	มีค่ากว่าสิ่งใด	ดังกล้วยทองบนหีบนั้น	ยากเย็นเป็นหนี้ใคร	ชำระได้ทุกสิ่งสรร	แต่หนี้ชั่วชีวิต	ของแม่นั้นสุดจ่ายคืน
คำสอนของแม่หรือ	คือเสปียงเลี้ยงชีพสมัย									
มีค่ากว่าสิ่งใด	ดังกล้วยทองบนหีบนั้น									
ยากเย็นเป็นหนี้ใคร	ชำระได้ทุกสิ่งสรร									
แต่หนี้ชั่วชีวิต	ของแม่นั้นสุดจ่ายคืน									

วรรคตั้ง	แม่เกษมศึกษา	ชุดที่ 5								
วรรคเลือก	เมื่อยามบินผินอัมพร / ชุ่มช่อนบนต้นมะขาม / ค้อนหยอยหาปลาในวน ยองหยอยย่องข้องเกี่ยวหนาม / กระหอดหัวโชนชน / แซงแซจ็บใช้ชน / ชูหางกางปีกงาม									
จัดวรรคใหม่ได้ดังนี้ <table border="0"> <tr> <td>แม่เกษมศึกษา</td> <td>ค้อนหยอยหาปลาในวน</td> </tr> <tr> <td>แซงแซจ็บใช้ชน</td> <td>ยองหยอยย่องข้องเกี่ยวหนาม</td> </tr> <tr> <td>กระหอดหัวโชนชน</td> <td>ชุ่มช่อนบนต้นมะขาม</td> </tr> <tr> <td>ชูหางกางปีกงาม</td> <td>เมื่อยามบินผินอัมพร</td> </tr> </table>			แม่เกษมศึกษา	ค้อนหยอยหาปลาในวน	แซงแซจ็บใช้ชน	ยองหยอยย่องข้องเกี่ยวหนาม	กระหอดหัวโชนชน	ชุ่มช่อนบนต้นมะขาม	ชูหางกางปีกงาม	เมื่อยามบินผินอัมพร
แม่เกษมศึกษา	ค้อนหยอยหาปลาในวน									
แซงแซจ็บใช้ชน	ยองหยอยย่องข้องเกี่ยวหนาม									
กระหอดหัวโชนชน	ชุ่มช่อนบนต้นมะขาม									
ชูหางกางปีกงาม	เมื่อยามบินผินอัมพร									

ภาคผนวก ค

แบบวัดความสามารถในการแต่งคำประพันธ์

แบบทดสอบก่อนเรียน วัดความสามารถในการแต่งคำประพันธ์

*****

คำชี้แจง

1. ข้อสอบมีทั้งหมด 2 ตอน ดังนี้
  - 1.1 ตอนที่ 1 เป็นข้อสอบปรนัย จำนวน 20 ข้อ ๆ ละ 1 คะแนน รวม 20 คะแนน
  - 1.2 ตอนที่ 2 เป็นข้อสอบอัตนัย จำนวน 1 ข้อ 20 คะแนน
2. นักเรียนเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียว โดยเขียนเครื่องหมาย X ลงในกระดาษคำตอบที่แจกให้
3. เวลาที่ใช้ในการสอบ 60 นาที

*****

1) ข้อใดกล่าวถูกต้อง

1. คำที่ใช้ในการแต่งคำประพันธ์ชนิดต่าง ๆ คือคำพยางค์ทั้งสิ้น
2. การแต่งคำประพันธ์ไม่จำเป็นต้องคำนึงถึงเรื่องเสียงวรรณยุกต์
3. คำเป็นคำตายใช้บังคับเฉพาะคำประพันธ์ประเภทฉันทะนั้น
4. คำสร้อยใช้กับคำประพันธ์ชนิดใดก็ได้

2) ข้อใดกล่าวถึงขั้นตอนการแต่งคำประพันธ์ไม่ถูกต้อง

1. การศึกษางานร้อยกรองในอดีตจะช่วยให้ผู้ที่แต่งคำประพันธ์เข้าใจกลวิธีการเขียนการนำเสนอและภาษาที่ใช้
2. การศึกษาฉันทลักษณ์ให้เข้าใจอย่างถ่องแท้และพยายามแต่งคำประพันธ์ให้ถูกต้องตามฉันทลักษณ์เป็นพื้นฐานสำคัญในการประพันธ์
3. การวางโครงเรื่องที่ดีต้องมีความเป็นเอกภาพและเรื่องราวสอดคล้องต่อเนื่องกันโดยตลอด
4. การแต่งคำประพันธ์แสดงความยินดีกับรุ่นพี่ เป็นแนวคิดที่เปิดกว้าง ไม่จำเป็นต้องระบุหรือกำหนดวัตถุประสงค์ในการประพันธ์

3) ข้อใดกล่าวถึงคณะของกาพย์ยานี 11 ได้ถูกต้อง

1. กาพย์ยานี 11 จำนวน 1 บท มี 2 วรรค วรรคหน้า 5 พยางค์ วรรคหลัง 6 พยางค์
2. กาพย์ยานี 11 ในแต่ละบท มีจำนวนพยางค์ 5 – 6 – 6 – 5 ตามลำดับ
3. กาพย์ยานี 11 ในแต่ละบท มีจำนวนพยางค์ 5 – 6 – 5 – 6 ตามลำดับ
4. กาพย์ยานี 11 จำนวน 1 บท มี 4 บาท บาทหน้า 5 พยางค์ บาทหลัง 6 พยางค์

4) ภาพยนตร์ 11 ข้อใดใช้สัมผัสไม่ถูกต้อง

1. เข้าตรู่หมู่อีกา   เทียวออกหาอาหารกิน
2. ฉันทันขึ้นแต่เช้า   นั่งหุงข้าวให้น้องกิน
3. ยามเช้าอาทิตย์ส่อง   ท้องฟ้าผ่องพิไลสี
4. จันทรเพ็ญเด่นนภา   งามหนักหนาช่างน่ามอง

5) ข้อใดคือข้อบกพร่องของภาพยนตร์ 11 ต่อไปนี้

ความผิดในครั้งนี้ ถูกโบยตีจากเทพทัณฑ์
ถูกชัถณัดครัน ด้วยผงครามติดตามตัว
หลังข้าจึงเชี่ยวชาญ และกันดาประจำตน
เกิดใหม่อีกหลายหน ปานก็กันเป็นมลทิน

1. คณะ
2. สัมผัสซ้ำ
3. สัมผัสเชื่อมบท
4. สัมผัสเชื่อมวรรค

6) ข้อใดถ้าเรียงเป็นวรรค ๆ ให้ถูกต้องแล้วจะเป็นภาพยนตร์ 11

1. เราเป็นนักเรียนขยันหมั่นเพียรจะได้วิชาสอบได้ที่ดีเปรมปรดี้นักหนา
2. พวกเราขยันหมั่นเพียรทุกวันหมั่นเรียนคะแนนจะได้ดีหนอ
3. พวกเราเป็นนักเรียนจงพากเพียรเรียนหนังสือทุกวันหมั่นฝึกปรือจะสอบได้คะแนนดี
4. พวกเราเป็นนักเรียนเพียรศึกษาเพราะวิชาพาใจให้สุขสันต์ช่วยแก้ปัญหาสารพันจงขยันหมั่นเพียรเล่าเรียนเออ

7) ข้อใดกล่าวถึงโคลงสี่สุภาพได้ถูกต้อง

1. ลักษณะเด่นของโคลงคือเสียงสูงต่ำ
2. โคลงสุภาพมีทั้งหมด 6 ชนิด
3. ลักษณะบังคับของโคลงมี 6 อย่างคือ คณะ พยางค์ สัมผัส คำเอก คำโท คำหนัก คำเบา และ คำสร้อย
4. คำสร้อยคือ คำที่ใช้เติมลงท้ายวรรค ท้ายบาทและท้ายบทเพื่อเพิ่มจำนวนคำให้ถูกต้อง

8) ข้อใดเป็นคำเป็นทุกคำ

1. ปัดกวาด เช็ดถู ปูทะเล
2. เหลือเฟือ แม่ยาย อาหารว่าง
3. สร้อยทอง กลองยาว บันทึก
4. น้ำเงิน น้ำตาล น้ำอืดลม

9) โคลงสี่สุภาพ จำนวน 1 บท มีจำนวนคำกี่คำ (ไม่นับคำสร้อย)

1. 28 คำ
2. 30 คำ
3. 32 คำ
4. 34 คำ

10) โคลงสี่สุภาพบทนี้ใช้คำตายแทนคำเอกกี่คำ

ติดเกมเสพสิ่งร้าย	พิชภัย
พ่อแม่ยิ่งทุกข์ใจ	เช่าสร้อย
ส่งเสียบุตรเท่าใด	หวังเด่น ดีนา
ลูกกลับลับตาคล้อย	เที่ยวเหล่านโศดเรียน

1. 1 คำ	2. 2 คำ
3. 3 คำ	4. 4 คำ

11) ข้อใดเรียงโคลงสี่สุภาพได้ถูกต้อง

ก) ยาจกขาดทรัพย์ยา	สร้างบ่ ได้เลย
ข) เศรษฐีมีมากด้วย	เงินตรา
ค) แต่่ว่าความดีไซ้	อาจสร้างเสมอกัน
ง) จ่ายทรัพย์สร้างเคหา	ใหญ่ได้

1. ง ข ก ค	2. ข ง ก ค
3. ค ง ข ก	4. ข ง ค ก

12) ฉันท์ชนิดใดถ้าไม่นับ ครุ – ลหุ จะมีลักษณะคล้ายกับกาพย์ยานี 11

1. อินทรวชิรฉันท์	2. วิชชุมมาลาฉันท์
3. วสันตติลกฉันท์	4. มาณวกฉันท์

13) ข้อใดมี ครุ ลหุ เหมือนกับคำว่า “สวัสดิ์คะท่าน”

1. เพราะหวังกำลังใจ	2. สะดวกสบายกว่า
3. จะให้คิดอย่างไร	4. กระทำการมิควร

14) ข้อใดคือสัมผัสที่ไม่ถูกต้องของ คำประพันธ์ต่อไปนี้

ดวงใจแสนเชิญ	เมื่อเห็นศัตรู
พุดจาลบหลู่	ชาติศาสน์ราชา
นีกอยากบั่นเกล้า	ส่งเข้าป่าช้า
ทิ้งให้แร้งกา	จิกกินสิ้นไป

1. แสนเชิญ – เห็น	2. ศัทรู – ลบหลู่
3. ราชา – แกล้า	4. ป่าช้า – แร้งกา

15) ข้อใดอธิบายฉันทลักษณ์ของคำประพันธ์วิชชุมมาลาฉันท์ได้ถูกต้อง

1. 1 บท มี 4 บาท 1 บาทมี 2 วรรค 1 วรรคมี 4 คำ 1 บทมี 32 คำ
2. 1 บท มี 8 บาท 1 บาทมี 2 วรรค 1 วรรคมี 4 คำ
3. 1 บท มี 4 บาท 1 บาทมี 1 วรรค 1 วรรคมี 4 คำ
4. 1 บท มี 1 บาท 1 บาทมี 2 วรรค 1 วรรคมี 4 คำ รวม 1 บทมี 32 คำ

16) เลือกข้อความที่เหมาะสมมาเรียงให้เป็นคำประพันธ์ประเภทวิชมุขมาลาฉันท

ก. ไม่ใช่ลุ่มหลง	รักยอมเกิดก่อ
ข. สองใจสานเกลียว	เกาะเกี่ยวคอยรอ
ค. เพียงแค่รู้จัก	พุ่มพุกยืนยง
ง. เกิดเป็นขอบพอ	เหนือสิ่งอื่นใด

1. ก ข ค ง	2. ค ก ข ง
3. ค ข ง ก	4. ค ข ก ง

17) ข้อใดกล่าวถึงร้ายสุภาพไม่ถูกต้อง

1. รับสัมผัสได้ตั้งแต่คำที่ 1 – 5
2. สัมผัสต้องมีต่อเนื่องกันไปทุกวรรค
3. สัมผัสส่ง – รับ ต้องเป็นคำสุภาพเท่านั้น
4. แต่ละวรรคต้องมีจำนวนคำ 5 คำ เพิ่มเป็น 6 คำเป็นบางวรรค

18) สัมผัสบังคับ (สัมผัสนอก) ของร้ายสุภาพที่กำหนดให้ข้อใดถูกต้อง

“ข้าเฝ้ารักอย่าเอา อย่ารักเหากว่าผม อย่ารักลมกว่าน้ำ อย่ารักถ้ากว่าเรือน อย่ารักเดือนกว่าตะวัน”

1. เก้า – เอา, เอา – เหา	2. เอา – เหา, อย่า – กว่า
3. เอา – เหา, ผม – ลม	4. น้ำ – ถ้า, รัก – วัน

19) ข้อใดคือโคลงสองสุภาพที่ปรากฏในคำประพันธ์ประเภทร้ายสุภาพต่อไปนี้

“จงฟังคำอาจารย์ วิชาการสำคัญ จงขยันหมั่นเพียร เรียนหนังสือให้รู้ เพื่อต่อสู้อุปสรรค จักชนะทุกอย่าง แม้นยามว่างอย่าคร้าน ฝึกฝนเรียนทุกด้าน จักได้สุขใจ จริงนา”

1. จักชนะทุกอย่าง แม้นยามว่างอย่าคร้าน ฝึกฝนเรียนทุกด้าน จักได้สุขใจ จริงนา”
2. แม้นยามว่างอย่าคร้าน ฝึกฝนเรียนทุกด้าน จักได้สุขใจ จริงนา”
3. ฝึกฝนเรียนทุกด้าน จักได้สุขใจ จริงนา”
4. จักได้สุขใจ จริงนา”

20) เลือกข้อความที่เหมาะสมเติมลงในร้ายสุภาพต่อไปนี้

ท้องฟ้าแสนสดใส.....(1) .....นกกาออกหากิน ไกลถิ่นรังของมัน ช่วยกันหาอาหาร
สำราญสุขุขทัย .....(2).... เริงร่าหน้าดูชม เล่นลมแสนสบาย ปีกสยายงามยิ่งล้ำ ร่อนไปเฉียด
ผิวน้ำ นำจ้องแลมอง จริงนา

1. (1) มองไปดูเพลินตา	2. (1) มองไปดูเพลินตา
(2) ชวนให้คนได้มอง	(2) ท่องไปในนภา
3. (1) มองไกลแสนสวย	4. (1) มองไกลแสนสวย
(2) ชวนให้คนได้มอง	(2) ท่องไปในนภา

ตอนที่ 2 เป็นข้อสอบอัตนัย จำนวน 1 ข้อ (20 คะแนน)

ให้นักเรียนเลือกแต่งคำประพันธ์ประเภท กาพย์ยานี โคลงสี่สุภาพ วิชชุมมาลาฉันท และ ร่ายสุภาพ เพียง 1 ชนิด ตามจำนวนบทต่อไปนี้ (กาพย์ยานี 11 จำนวน 3 บท, โคลงสี่สุภาพ จำนวน 1 บท, วิชชุมมาลาฉันท จำนวน 2 บท, ร่ายสุภาพ จำนวน 8 วรรคขึ้นไป) โดยให้นักเรียนเลือกเรื่อง และตั้งชื่อเรื่องตามความสนใจของนักเรียน

ชื่อเรื่อง.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ผลการตรวจชิ้นงาน

ที่	รายการประเมิน	คะแนนที่ได้	ผลการประเมิน
1	เนื้อหาตรงประเด็น		รวม..... คะแนน ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน
2	การเรียบเรียงและเชื่อมโยงข้อความ		
3	ความถูกต้องตามฉันทลักษณ์การแต่งคำประพันธ์		
4	อักขรวิธี		
5	ความคิดสร้างสรรค์		

เกณฑ์การประเมินการแต่งคำประพันธ์

ประเด็นการประเมิน	ระดับคุณภาพ/ระดับคะแนน			
	(1) ปรับปรุง	(2) พอใช้	(3) ดี	(4) ดีมาก
1. เนื้อหาตรงประเด็น	เนื้อหาสาระไม่สอดคล้องกับชื่อเรื่อง	เนื้อหาสาระสอดคล้องกับชื่อเรื่องเป็นส่วนน้อย	เนื้อหาสาระส่วนใหญ่สอดคล้องกับชื่อเรื่อง	เนื้อหาสาระสอดคล้องกับชื่อเรื่องทั้งบท
2. การเรียบเรียงและเชื่อมโยงข้อความ	ไม่สามารถเชื่อมโยงข้อความให้เป็นเรื่องราวเดียวกันได้ ยังเขียนแยกออกเป็น ส่วน ๆ ทำให้ไม่สามารถจะเข้าใจเนื้อเรื่องได้	มีการเชื่อมโยงเนื้อหาแต่ละส่วนบ้าง แต่ยังไม่สามารถสื่อความหมายให้ผู้อ่านเข้าใจได้	มีการเชื่อมโยงได้ดีเกือบทุกส่วน ยังมีข้อบกพร่องเพียงเล็กน้อย	สามารถเชื่อมโยงข้อความทุกส่วนได้เป็นอย่างดีและสื่อความหมายไปยังผู้อ่านได้อย่างมีประสิทธิภาพ
3. ความถูกต้องตามฉันทลักษณ์การแต่งคำประพันธ์	คำประพันธ์ไม่ถูกต้องตามฉันทลักษณ์มากกว่า 4 แห่งขึ้นไป	คำประพันธ์ไม่ถูกต้องตามฉันทลักษณ์ 3-4 แห่ง	คำประพันธ์ไม่ถูกต้องตามฉันทลักษณ์ 1-2 แห่ง	คำประพันธ์ถูกต้องตามฉันทลักษณ์ คำประพันธ์
4. อักษรวิธี	ใช้อักษรวิธี และสะกดคำ ผิดมากกว่า 10 แห่งขึ้นไป	ใช้อักษรวิธี และสะกดคำ ผิด 6-10 แห่ง	ใช้อักษรวิธี และสะกดคำ ผิด 1-5 แห่ง	ใช้อักษรวิธีต่าง ๆ และสะกดคำถูกต้องทั้งหมด
5. ความคิดสร้างสรรค์	การใช้คำไม่แปลกใหม่เป็นคำพื้นฐานธรรมดา	มีการใช้คำศัพท์ยากบ้างแต่ยังไม่รู้จักใช้โวหาร	รู้จักเลือกใช้คำและใช้โวหาร	รู้จักเลือกใช้คำใช้โวหารและรู้จักใช้กลวิธีในการสร้างคำ

แบบทดสอบหลังเรียน
วัดความสามารถในการแต่งคำประพันธ์

*****

คำชี้แจง

1. ข้อสอบมีทั้งหมด 2 ตอน ดังนี้
  - 1.1 ตอนที่ 1 เป็นข้อสอบปรนัย จำนวน 20 ข้อ ๆ ละ 1 คะแนน รวม 20 คะแนน
  - 1.2 ตอนที่ 2 เป็นข้อสอบอัตนัย จำนวน 1 ข้อ 20 คะแนน
2. นักเรียนเลือกคำตอบที่ถูกที่สุดเพียงข้อเดียว โดยเขียนเครื่องหมาย X ลงในกระดาษคำตอบที่แจกให้
3. เวลาที่ใช้ในการสอบ 60 นาที

*****

1) ข้อใดกล่าวไม่ถูกต้อง

1. คำที่ใช้ในการแต่งคำประพันธ์ชนิดต่าง ๆ คือคำพยางค์ทั้งสิ้น
2. คำเป็นคำตายใช้ในคำประพันธ์ประเภทโคลง ร่าย กลบทต่างๆ
3. การแต่งคำประพันธ์ประเภทกลอนต้องคำนึงถึงเสียงวรรณยุกต์ด้วย
4. คำสร้อยใช้กับคำประพันธ์ชนิดใดก็ได้

2) ข้อใดกล่าวถึงขั้นตอนการแต่งคำประพันธ์ไม่ถูกต้อง

1. การศึกษาเพิ่มเติมจากผู้รู้หรือผู้มีประสบการณ์จะช่วยให้เข้าใจการแต่งคำประพันธ์มากขึ้น
2. การวางโครงเรื่องควรคำนึงถึงความเป็นเอกภาพและเรื่องราวต่อเนื่องกันตลอด
3. การวางโครงเรื่องควรมาจากแนวคิดอิสระที่เกิดจากตนเองเท่านั้น จึงจะทำให้เขียนคำประพันธ์ได้ดี
4. การอ่านบทพรรณบทประพันธ์จะทำให้งานประพันธ์ได้รับการขัดเกลาภาษาให้ดียิ่งขึ้น

3) ข้อใดกล่าวถึงคณะของกาพย์ยานี 11 ไม่ถูกต้อง

1. กาพย์ยานี 11 จำนวน 1 บท มี 4 วรรค วรรคหน้า 5 พยางค์ วรรคหลัง 6 พยางค์
2. กาพย์ยานี 11 ในแต่ละบท มีจำนวนพยางค์ 5 – 6 – 6 – 6 ตามลำดับ
3. กาพย์ยานี 11 ในแต่ละบท มีจำนวนพยางค์ 5 – 6 – 5 – 6 ตามลำดับ
4. กาพย์ยานี 11 จำนวน 1 บท มี 4 บาท มี 2 วรรค วรรคหน้า 5 วรรคหลัง 6

4) กาพย์ยานี 11 ข้อใดใช้สัมผัสไม่ถูกต้อง

1. แม่ค้าหาของขาย   เพื่อจะได้เงินมากมี
2. พระจันทร์ในวันเพ็ญ   ช่างสวยเด่นบนเวหา
3. เกรดสีดีหนักหนา   แสนปรีดาทุกคืนวัน
4. ก้อนนอนต้องแปร่งฟัน   ตื่นนอนปล้นแปร่งอีกหน

5) ข้อความใดเมื่อเติมในช่องว่างแล้วจะทำให้บทประพันธ์มีลักษณะบังคับที่ถูกต้อง

แดนดินถิ่นของเรา

มีทิวเขาเราหงแหน

.....

.....

1. อาหารเราไม่ขาดแคลน	ช่างมีสุขทุกดินแดน
2. ท้องนาทุกผืนแผ่น	ข้าวออกรวงเป็นพวงงาม
3. ถิ่นใดไม่เหมือนแผ่นดิน	เป็นดินแดนตั้งผืน
4. เปี่ยมน้ำใจไม่คลาดแคลน	ไอ้ดินแดนแคว้นสุขสม

6) บทสนทนาต่อไปนี้ ข้อใดเป็นกาพย์ยานี 11

1. ปกรณ์ : เธอคิดอะไรอยู่ขณะดูหนังสือเรียน
ประกิจ : ฉันคิดจะขีดเขียนบันทึกย่อภาษาไทย
2. สมศรี : ณ ยามราตรีฉันแสนเปรมปรีดิ์นั่งมองดูจันทร์
สมเพชร : ฉันเห็นกระต่ายนอนอยู่ในนั้นช่วงจันทร์มีความสุขเอ๋ย
3. ประวิทย์ : สวัสดิเธอจำจะไปไหนไปกับใครกันนะนางงน
ประวัตติ : ไปกับเพื่อนและน้องอีกสองคนไปเมืองชลไปไหมไปด้วยกัน
4. คณิต : นมมีประโยชน์หรือว่ามีโทษช่วยอธิบาย
คะนิง : นมมีคุณค่าพาให้ร่างกายแข็งแรงดังหมายโปรดดื่มทุกวัน

7) ข้อใดกล่าวถึงโคลงสี่สุภาพได้ถูกต้อง

1. คำสร้อยคือ คำที่ใช้เติมลงท้ายวรรคที่ 1 และ 3
2. ลักษณะบังคับของโคลงมี 6 อย่างคือ คณะ พยางค์ สัมผัส คำเอก คำโท คำเป็น คำตายและ คำสร้อย
3. โคลงสี่สุภาพบังคับคำเอก 7 คำโท 7
4. คำเป็นสามสามารถใช้แทนตำแหน่งโทในโคลงสี่สุภาพได้

8) ข้อใดมีทั้งคำเป็นและคำตาย

1. จะรักฤมิดรักสุดหักจิต	2. กาลวงว่าหงส์ให้ปลงใจ
3. ถ้ารักแม่จงรู้จักรักแผ่นดิน	4. ให้กล้าแกร่งแกร่งกล้ากว่าอยู่เดียว

9) โคลงสี่สุภาพ จำนวน 2 บท มีจำนวนคำกึ่งคำ (ไม่นับคำสร้อย)

1. 68 คำ	2. 64 คำ
3. 60 คำ	4. 56 คำ

- 10) โคลงสี่สุภาพบทนี้ใช้คำตายแทนคำเอกกี่คำ
 ปลื้มใจใช้หนักแก้   กลับหาย
 ครูก็เหมือนกับนาย   แพทย์นั้น
 ลงแรงสั่งสอนรา   ที่อ่อน
 จนสอบได้เลื่อนชั้น   ปลาบปลื้มเปรมใจ
1. 2 คำ   2. 3 คำ
 3. 4 คำ   4. 5 คำ
- 11) ข้อใดเรียงโคลงสี่สุภาพได้ถูกต้อง
 ก. พันท้ายตกประหม่า   สติคิด
 ข. พันท้ายนรสิงห์ผิด   บทฆ่า เสียเทอญ
 ค. โดดจากเรือทูลอุทิศ   โทษร้อง
 ง. หัวกับโขนเรือต้อง   คู่เส้นทำศาล
1. ก - ข - ค - ง   2. ก - ง - ค - ข
 3. ก - ค - ข - ง   4. ก - ค - ง - ข
- 12) ฉันทลักษณ์ใดมีจำนวนคำใกล้เคียงกับกาพย์ยานี 11 มากที่สุด
 1. มาถวนฉันท   2. วสันตติลกฉันท
 3. วิชชุมมาลาฉันท   4. อินทรวชิเชียรฉันท
- 13) ข้อใดเรียง ครู หลุ เหมือนกับคำว่า “จะได้ซื้อกระบือไกล”
 1. เราเรียนภาษาไทย   2. ยามเรียนหากมันเพียร
 3. จะเข้าใจก็จดจำ   4. ไม่ช้าคงเชี่ยวชาญ
- 14) ข้อใดคือสัมผัสที่ไม่ถูกต้องของ คำประพันธ์ต่อไปนี้
 เขียนฉันทฝืนไกล   หวังให้นักเรียน
 โนม้นำเธอเพียร   อ่านเขียนกลอนกานท์
 ฉันทนี้น้ำเริ่ม   แต่งเติมขับขาน
 ง่ายง่ายจดจาร   สานฝืนพลันจริง
1. ไกล - ให้   2. เรียน - เพียร
 3. กานท์ - ขับขาน   4. จดจาร - จริง
- 15) ข้อใดกล่าวได้ถูกต้องที่สุด
 1. 1 บท มี 2 บาท 1 บาทมี 16 คำ
 2. 1 บท มี 4 บาท 1 บาทมี 2 วรรค 16 คำ
 3. 1 บท มี 4 บาท 1 บาทมี 2 วรรค ๆ ละ 4 คำ
 4. 1 บท มี 4 บาท 1 บาทมี 2 วรรค ๆ ละ 8 คำ

16) เลือกข้อความที่เหมาะสม มาเรียงให้เป็นคำประพันธ์ประเภทวิชมมาลาฉันท

ก. มองดวงจันทร์	ส่องฟ้าเฉิดฉาย
ข. ครั้นมองอาทิตย์	หงุดหงิดฤดี
ค. ชาวเมืองทั้งหลาย	ยืมย่องผ่องศรี
ง. หน้าตาหมองศรี	ทุกข์เพิ่มโดยพลัน
1. ก - ค - ข - ง
  2. ง - ค - ข - ก
  3. ก - ง - ข - ค
  4. ก - ข - ง - ค

17) ข้อบังคับใดที่เคร่งครัดที่สุดในการแต่งร่ายสุภาพ

1. ต้องมีวรรคละ 5 คำ
2. ต้องจบลงด้วยโคลงสองสุภาพ
3. บทหนึ่ง ๆ ต้องมีไม่น้อยกว่า 10 วรรค
4. ต้องส่งสัมผัสจากคำสุดท้ายวรรคไปยังคำที่ 3 ของวรรคถัดไป

18) สัมผัสบังคับ (สัมผัสนอก) ของร่ายสุภาพที่กำหนดให้ข้อใดถูกต้อง

“ต้นไม้และใบหญ้า แกร่งกล้าทำลมฝน เหมือนคนสู้ชีวิต ใครลิขิตมนุษย์เดิน ต้องเมินวาสนา นำพาชีวิตไป สุดไกลถึงฝั่งฝัน ต้องขยันจะมีสุข”

1. ไม้ - ใบ, หญ้า - กล้า
2. กล้า - ทำ, ฝน - คน
3. ไป - ไกล, ฝั่ง - ฝัน
4. เดิน - เมิน, (วาสนา) - พา

19) ข้อใดคือโคลงสองสุภาพที่ปรากฏในคำประพันธ์ประเภทร่ายสุภาพต่อไปนี้

“แผ่นดินไทยเรีอรอง เป็นขวานทองของสยาม ถูกคุกคามเรื่อยมา ภูกราวิร้าไป ประเทศไทยบอบช้ำ ย้าเรื่องราวในอดีต เหมือนถูกกรีดกลางใจ ให้ชาวไทยร่าร้อง ไม่ใช่เพียงปกป้อง แต่ต้องรักษา ไว้เอย”

1. ให้ชาวไทยร่าร้อง ไม่ใช่เพียงปกป้อง แต่ต้องรักษา ไว้เอย
2. เหมือนถูกกรีดกลางใจ ให้ชาวไทยร่าร้อง ไม่ใช่เพียงปกป้อง แต่ต้องรักษา ไว้เอย
3. ย้าเรื่องราวในอดีต เหมือนถูกกรีดกลางใจ ให้ชาวไทยร่าร้อง ไม่ใช่เพียงปกป้อง แต่ต้องรักษา ไว้เอย
4. ประเทศไทยบอบช้ำ ย้าเรื่องราวในอดีต เหมือนถูกกรีดกลางใจ ให้ชาวไทยร่าร้อง ไม่ใช่เพียงปกป้อง แต่ต้องรักษา ไว้เอย

20) เลือกข้อความที่เหมาะสมเติมลงในรายสุภาพต่อไปนี้

คนไทยต้องช่วยกัน ฝ่าฟันอุปสรรค .....(1).... มีน้ำใจเอื้อเฟื้อ เลือดเนื้อที่เสียไป เพื่อให้ไทยได้คงอยู่ คู่กับปวงประชา ใครจะกล้ามาเอาไป .....(2)..... ซึ่งในวันข้างหน้า ปวงประชาทั่วหล้า เป็นสุขทุกคืน วันเอย

1. (1) รู้รักสามัคคี	2. (1) รู้รักสามัคคี
(2) ใส่ใจกันถ้วนหน้า	(2) มากมีสุขใจ
3. (1) รู้รักสามัคคี	4. (1) รู้รักสามัคคี
(2) หลอมรวมใจเป็นหนึ่ง	(2) หลอมใจเป็นหนึ่งเดียว

ตอนที่ 2 เป็นข้อสอบอัตนัย จำนวน 1 ข้อ (20 คะแนน)

ให้นักเรียนเลือกแต่งคำประพันธ์ประเภท กาพย์ยานี โคลงสี่สุภาพ วิชชุมมาลาฉันท และ ร่ายสุภาพ เพียง 1 ชนิด ตามจำนวนบทต่อไปนี้ (กาพย์ยานี 11 จำนวน 3 บท, โคลงสี่สุภาพ จำนวน 1 บท, วิชชุมมาลาฉันท จำนวน 2 บท, ร่ายสุภาพ จำนวน 8 วรรคขึ้นไป) โดยให้นักเรียนเลือกเรื่อง และตั้งชื่อเรื่องตาม ความสนใจของนักเรียน

ชื่อเรื่อง.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ผลการตรวจชิ้นงาน

ที่	รายการประเมิน	คะแนนที่ได้	ผลการประเมิน
1	เนื้อหาตรงประเด็น		รวม..... คะแนน ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน
2	การเรียบเรียงและเชื่อมโยงข้อความ		
3	ความถูกต้องตามฉันทลักษณ์การแต่งคำประพันธ์		
4	อักขรวิธี		
5	ความคิดสร้างสรรค์		

เกณฑ์การประเมินการแต่งคำประพันธ์

ประเด็นการประเมิน	ระดับคุณภาพ/ระดับคะแนน			
	(1) ปรับปรุง	(2) พอใช้	(3) ดี	(4) ดีมาก
1. เนื้อหาตรงประเด็น	เนื้อหาสาระไม่สอดคล้องกับชื่อเรื่อง	เนื้อหาสาระสอดคล้องกับชื่อเรื่องเป็นส่วนน้อย	เนื้อหาสาระส่วนใหญ่สอดคล้องกับชื่อเรื่อง	เนื้อหาสาระสอดคล้องกับชื่อเรื่องทั้งบท
2. การเรียบเรียงและเชื่อมโยงข้อความ	ไม่สามารถเชื่อมโยงข้อความให้เป็นเรื่องราวเดียวกันได้ ยังเขียนแยกออกเป็น ส่วน ๆ ทำให้ไม่สามารถจะเข้าใจเนื้อเรื่องได้	มีการเชื่อมโยงเนื้อหาแต่ละส่วนบ้าง แต่ยังไม่สามารถสื่อความหมายให้ผู้อ่านเข้าใจได้	มีการเชื่อมโยงได้ดีเกือบทุกส่วน ยังมีข้อบกพร่องเพียงเล็กน้อย	สามารถเชื่อมโยงข้อความทุกส่วนได้เป็นอย่างดีและสื่อความหมายไปยังผู้อ่านได้อย่างมีประสิทธิภาพ
3. ความถูกต้องตามฉันทลักษณ์การแต่งคำประพันธ์	คำประพันธ์ไม่ถูกต้องตามฉันทลักษณ์มากกว่า 4 แห่งขึ้นไป	คำประพันธ์ไม่ถูกต้องตามฉันทลักษณ์ 3-4 แห่ง	คำประพันธ์ไม่ถูกต้องตามฉันทลักษณ์ 1-2 แห่ง	คำประพันธ์ถูกต้องตามฉันทลักษณ์ คำประพันธ์
4. อักษรวิธี	ใช้อักษรวิธี และสะกดคำ ผิดมากกว่า 10 แห่งขึ้นไป	ใช้อักษรวิธี และสะกดคำ ผิด 6-10 แห่ง	ใช้อักษรวิธี และสะกดคำ ผิด 1-5 แห่ง	ใช้อักษรวิธีต่าง ๆ และสะกดคำถูกต้องทั้งหมด
5. ความคิดสร้างสรรค์	การใช้คำไม่แปลกใหม่เป็นคำพื้นฐานธรรมดา	มีการใช้คำศัพท์ยากบ้างแต่ยังไม่รู้จักใช้โวหาร	รู้จักเลือกใช้คำและใช้โวหาร	รู้จักเลือกใช้คำใช้โวหารและรู้จักใช้กลวิธีในการสร้างคำ

เฉลยแบบวัดความสามารถในการแต่งคำประพันธ์

แบบทดสอบก่อนเรียน		แบบทดสอบหลังเรียน	
1.	1	1.	4
2.	4	2.	3
3.	3	3.	2
4.	2	4.	1
5.	3	5.	2
6.	3	6.	1
7.	1	7.	2
8.	2	8.	3
9.	2	9.	3
10.	2	10.	4
11.	2	11.	3
12.	1	12.	4
13.	4	13.	3
14.	3	14.	4
15.	1	15.	3
16.	2	16.	1
17.	3	17.	2
18.	3	18.	4
19.	2	19.	1
20.	2	20.	3

ภาคผนวก ง

แบบวัดความพึงพอใจต่อการเรียนแบบร่วมมือ เทคนิค STAD

แบบประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนด้วยกระบวนการเรียนรู้แบบร่วมมือ

เทคนิค STAD

วิชาภาษาไทยพื้นฐาน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 เรื่อง การแต่งคำประพันธ์

*****

คำชี้แจง ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับระดับความพึงพอใจของนักเรียน

ระดับ 5 หมายถึง มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด

ระดับ 4 หมายถึง มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก

ระดับ 3 หมายถึง มีความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง

ระดับ 2 หมายถึง มีความพึงพอใจอยู่ในระดับน้อย

ระดับ 1 หมายถึง มีความพึงพอใจอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ข้อ ที่	รายการประเมิน	ระดับความพึงพอใจ				
		(5) มาก ที่สุด	(4) มาก	(3) ปาน กลาง	(2) น้อย	(1) น้อย ที่สุด
1.	การเรียนแบบร่วมมือ STAD ทำให้นักเรียนเข้าใจเนื้อหาภาษาไทย (การแต่งคำประพันธ์) ได้ง่ายขึ้น					
2.	การเรียนแบบร่วมมือ STAD ทำให้นักเรียนกล้าคิดกล้าแสดงออก					
3.	การเรียนแบบร่วมมือ STAD ทำให้นักเรียนใช้ภาษาได้ดีขึ้น					
4.	การเรียนแบบร่วมมือ STAD ทำให้นักเรียนมีความกระตือรือร้นในการค้นคว้าหาความรู้อยู่เสมอ					
5.	การเรียนแบบร่วมมือ STAD ทำให้นักเรียนร่วมมือกันทำงานและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน					
6.	การเรียนแบบร่วมมือ STAD ทำให้นักเรียนและเพื่อนๆยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น					
7.	การเรียนแบบร่วมมือ STAD ทำให้นักเรียนมีน้ำใจ ช่วยเหลือเพื่อนทั้งด้านการเรียนและด้านอื่นๆ					
8.	การเรียนแบบร่วมมือ STAD ทำให้นักเรียนมั่นใจในการทำกิจกรรม ทำแบบฝึกหัด					
9.	การเรียนแบบร่วมมือ STAD ทำให้นักเรียนพอใจ ภูมิใจในผลงานของตนเองและผลงานของกลุ่ม					
10.	การเรียนแบบร่วมมือ STAD ทำให้นักเรียนรู้สึกมีความสุขสนุกกับการเรียนวิชาภาษาไทย					
11.	การเรียนแบบร่วมมือ STAD ทำให้นักเรียนรักการเรียนวิชาภาษาไทย					

ข้อ ที่	รายการประเมิน	ระดับความพึงพอใจ				
		(5) มาก ที่สุด	(4) มาก	(3) ปาน กลาง	(2) น้อย	(1) น้อย ที่สุด
12.	นักเรียนมีความคิดเห็นว่าการเรียนภาษาไทยช่วยพัฒนาทักษะการสื่อสารของนักเรียนได้					
13.	นักเรียนมีความคิดเห็นว่าการเรียนภาษาไทยมีความสำคัญ มีประโยชน์ สามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้					
14.	นักเรียนมีความกระตือรือร้นในการทำแบบฝึกหัด ทำรายงานหรือทำกิจกรรมวิชาภาษาไทยมากกว่าวิชาอื่น					
15	นักเรียนมีความสุข สนุกสนานขณะที่ได้เรียนภาษาไทยหรือทำกิจกรรมเกี่ยวกับภาษาไทย					

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....

.....

.....

ภาคผนวก จ

ผลการวิเคราะห์ ความยาก ความง่าย และอำนาจจำแนก
ของแบบวัดความสามารถในการแต่งคำประพันธ์ก่อนเรียนและหลังเรียนแบบร่วมมือ เทคนิค STAD

ตารางแสดงผลการวิเคราะห์ค่าความยากง่าย (p) ค่าอำนาจจำแนก (r)
ของแบบวัดความสามารถในการแต่งคำประพันธ์ (ก่อนเรียน)

ข้อ	ความยากง่าย	แปลผล	อำนาจจำแนก	Sig.	แปลผล	แปลผลคุณภาพ ของข้อสอบ
1	0.27	ใช้ได้	0.76 *	0.0000	ใช้ได้	ใช้ได้
2	0.47	ใช้ได้	0.47 *	0.0090	ใช้ได้	ใช้ได้
3	0.60	ใช้ได้	0.55 *	0.0015	ใช้ได้	ใช้ได้
4	0.57	ใช้ได้	0.28	0.1358	ทิ้ง	ปรับปรุงหรือตัดทิ้ง
5	0.47	ใช้ได้	0.47 *	0.0090	ใช้ได้	ใช้ได้
6	0.53	ใช้ได้	0.52 *	0.0033	ใช้ได้	ใช้ได้
7	0.33	ใช้ได้	0.69 *	0.0000	ใช้ได้	ใช้ได้
8	0.53	ใช้ได้	0.50 *	0.0051	ใช้ได้	ใช้ได้
9	0.47	ใช้ได้	0.47 *	0.0090	ใช้ได้	ใช้ได้
10	0.33	ใช้ได้	0.62 *	0.0002	ใช้ได้	ใช้ได้
11	0.40	ใช้ได้	0.38 *	0.0389	ใช้ได้	ใช้ได้
12	0.37	ใช้ได้	0.54 *	0.0021	ใช้ได้	ใช้ได้
13	0.37	ใช้ได้	0.69 *	0.0000	ใช้ได้	ใช้ได้
14	0.43	ใช้ได้	0.41 *	0.0262	ใช้ได้	ใช้ได้
15	0.33	ใช้ได้	0.62 *	0.0002	ใช้ได้	ใช้ได้
16	0.67	ใช้ได้	0.37 *	0.0446	ใช้ได้	ใช้ได้
17	0.73	ใช้ได้	0.41 *	0.0246	ใช้ได้	ใช้ได้
18	0.33	ใช้ได้	0.69 *	0.0000	ใช้ได้	ใช้ได้
19	0.27	ใช้ได้	0.76 *	0.0000	ใช้ได้	ใช้ได้
20	0.70	ใช้ได้	0.43 *	0.0171	ใช้ได้	ใช้ได้
21	0.57	ใช้ได้	0.28	0.1358	ทิ้ง	ปรับปรุงหรือตัดทิ้ง
22	0.70	ใช้ได้	0.59 *	0.0006	ใช้ได้	ใช้ได้
23	0.47	ใช้ได้	0.47 *	0.0090	ใช้ได้	ใช้ได้
24	0.60	ใช้ได้	0.54 *	0.0021	ใช้ได้	ใช้ได้
25	0.43	ใช้ได้	0.51 *	0.0040	ใช้ได้	ใช้ได้

ข้อ	ความยากง่าย	แปลผล	อำนาจจำแนก	Sig.	แปลผล	แปลผลคุณภาพของข้อสอบ
26	0.40	ใช้ได้	0.26	0.1632	ทิ้ง	ปรับปรุงหรือตัดทิ้ง
27	0.43	ใช้ได้	0.41 *	0.0262	ใช้ได้	ใช้ได้
28	0.37	ใช้ได้	0.66 *	0.0001	ใช้ได้	ใช้ได้
29	0.67	ใช้ได้	0.57 *	0.0011	ใช้ได้	ใช้ได้
30	0.43	ใช้ได้	0.41 *	0.0262	ใช้ได้	ใช้ได้
31	0.37	ใช้ได้	0.47 *	0.0091	ใช้ได้	ใช้ได้
32	0.60	ใช้ได้	0.25	0.1899	ทิ้ง	ปรับปรุงหรือตัดทิ้ง
33	0.60	ใช้ได้	0.54 *	0.0021	ใช้ได้	ใช้ได้
34	0.40	ใช้ได้	0.38 *	0.0389	ใช้ได้	ใช้ได้
35	0.60	ใช้ได้	0.27	0.1542	ทิ้ง	ปรับปรุงหรือตัดทิ้ง
36	0.70	ใช้ได้	0.48 *	0.0067	ใช้ได้	ใช้ได้
37	0.40	ใช้ได้	0.60 *	0.0004	ใช้ได้	ใช้ได้
38	0.50	ใช้ได้	0.44 *	0.0140	ใช้ได้	ใช้ได้
39	0.43	ใช้ได้	0.41 *	0.0262	ใช้ได้	ใช้ได้
40	0.53	ใช้ได้	0.52 *	0.0033	ใช้ได้	ใช้ได้

- ผู้วิจัยได้ คัดเลือกข้อสอบที่มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.20 ถึง 0.80 เอาไว้ และคัดเลือกข้อสอบที่มีค่าอำนาจจำแนก 0.48 – 0.76 จำนวน 20 ข้อ

ตารางแสดงผลการวิเคราะห์ค่าความยากง่าย (p) ค่าอำนาจจำแนก (r)
ของแบบวัดความสามารถในการแต่งคำประพันธ์ (ก่อนเรียน) 20 ข้อ

ข้อ	ค่าความยากง่าย	ค่าอำนาจจำแนก
1	0.27	0.79
2	0.33	0.67
3	0.53	0.54
4	0.33	0.74
5	0.60	0.53
6	0.27	0.79
7	0.37	0.55
8	0.37	0.73
9	0.33	0.67
10	0.60	0.51
11	0.53	0.54
12	0.33	0.74
13	0.70	0.52
14	0.43	0.48
15	0.37	0.64
16	0.37	0.57
17	0.67	0.53
18	0.60	0.51
19	0.47	0.45
20	0.40	0.60

- ผู้วิจัยได้นำข้อสอบ 20 ข้อมาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น KR - 20 ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดความสามารถทางการเรียน (ก่อนเรียน) = 0.93

ตารางแสดงผลการวิเคราะห์ค่าความยากง่าย (p) ค่าอำนาจจำแนก (r)
ของแบบวัดความสามารถในการแต่งคำประพันธ์ (หลังเรียน)

ข้อ	ความยากง่าย	แปลผล	อำนาจ จำแนก	Sig.	แปลผล	แปลผลคุณภาพ ของข้อสอบ
1	0.80	ใช้ได้	0.53 *	0.0025	ใช้ได้	ใช้ได้
2	0.60	ใช้ได้	0.47 *	0.0081	ใช้ได้	ใช้ได้
3	0.73	ใช้ได้	0.51 *	0.0038	ใช้ได้	ใช้ได้
4	0.50	ใช้ได้	0.30	0.1041	ทิ้ง	ปรับปรุงหรือตัดทิ้ง
5	0.83	ทิ้ง	0.46 *	0.0097	ใช้ได้	ปรับปรุงหรือตัดทิ้ง
6	0.50	ใช้ได้	0.61 *	0.0003	ใช้ได้	ใช้ได้
7	0.60	ใช้ได้	0.50 *	0.0053	ใช้ได้	ใช้ได้
8	0.47	ใช้ได้	0.43 *	0.0180	ใช้ได้	ใช้ได้
9	0.57	ใช้ได้	0.48 *	0.0070	ใช้ได้	ใช้ได้
10	0.40	ใช้ได้	0.60 *	0.0005	ใช้ได้	ใช้ได้
11	0.60	ใช้ได้	0.42 *	0.0194	ใช้ได้	ใช้ได้
12	0.57	ใช้ได้	0.73 *	0.0000	ใช้ได้	ใช้ได้
13	0.57	ใช้ได้	0.53 *	0.0025	ใช้ได้	ใช้ได้
14	0.57	ใช้ได้	0.46 *	0.0104	ใช้ได้	ใช้ได้
15	0.57	ใช้ได้	0.59 *	0.0006	ใช้ได้	ใช้ได้
16	0.50	ใช้ได้	0.49 *	0.0059	ใช้ได้	ใช้ได้
17	0.53	ใช้ได้	0.45 *	0.0126	ใช้ได้	ใช้ได้
18	0.63	ใช้ได้	0.65 *	0.0001	ใช้ได้	ใช้ได้
19	0.57	ใช้ได้	0.50 *	0.0053	ใช้ได้	ใช้ได้
20	0.47	ใช้ได้	0.37 *	0.0424	ใช้ได้	ใช้ได้
21	0.27	ใช้ได้	0.15	0.4181	ทิ้ง	ปรับปรุงหรือตัดทิ้ง
22	0.70	ใช้ได้	0.53 *	0.0026	ใช้ได้	ใช้ได้
23	0.47	ใช้ได้	0.44 *	0.0161	ใช้ได้	ใช้ได้
24	0.27	ใช้ได้	0.66 *	0.0001	ใช้ได้	ใช้ได้
25	0.67	ใช้ได้	0.62 *	0.0003	ใช้ได้	ใช้ได้

ข้อ	ความยากง่าย	แปลผล	อำนาจ จำแนก	Sig.	แปลผล	แปลผลคุณภาพ ของข้อสอบ
26	0.50	ใช้ได้	0.30	0.1041	ทิ้ง	ปรับปรุงหรือตัดทิ้ง
27	0.27	ใช้ได้	0.36 *	0.0489	ใช้ได้	ใช้ได้
28	0.33	ใช้ได้	0.63 *	0.0002	ใช้ได้	ใช้ได้
29	0.53	ใช้ได้	0.58 *	0.0007	ใช้ได้	ใช้ได้
30	0.60	ใช้ได้	0.43 *	0.0173	ใช้ได้	ใช้ได้
31	0.27	ใช้ได้	0.66 *	0.0001	ใช้ได้	ใช้ได้
32	0.23	ใช้ได้	0.34	0.0640	ทิ้ง	ปรับปรุงหรือตัดทิ้ง
33	0.37	ใช้ได้	0.51 *	0.0037	ใช้ได้	ใช้ได้
34	0.37	ใช้ได้	0.41 *	0.0239	ใช้ได้	ใช้ได้
35	0.40	ใช้ได้	0.40 *	0.0303	ใช้ได้	ใช้ได้
36	0.33	ใช้ได้	0.49 *	0.0060	ใช้ได้	ใช้ได้
37	0.47	ใช้ได้	0.55 *	0.0017	ใช้ได้	ใช้ได้
38	0.53	ใช้ได้	0.45 *	0.0126	ใช้ได้	ใช้ได้
39	0.50	ใช้ได้	0.25	0.1873	ทิ้ง	ปรับปรุงหรือตัดทิ้ง
40	0.37	ใช้ได้	0.57 *	0.0010	ใช้ได้	ใช้ได้

- ผู้วิจัยได้ คัดเลือกข้อสอบที่มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.20 ถึง 0.80 เอาไว้ และคัดเลือกข้อสอบที่มีค่าอำนาจจำแนก 0.49 – 0.73 ขึ้นไป จำนวน 20 ข้อ

ตารางแสดงผลการวิเคราะห์ค่าความยากง่าย (p) ค่าอำนาจจำแนก (r)
ของแบบวัดความสามารถในการแต่งคำประพันธ์ (หลังเรียน) 20 ข้อ

ข้อ	ค่าความยากง่าย	ค่าอำนาจจำแนก
1	0.80	0.47
2	0.73	0.50
3	0.60	0.45
4	0.50	0.64
5	0.57	0.73
6	0.40	0.60
7	0.47	0.51
8	0.57	0.51
9	0.57	0.67
10	0.57	0.42
11	0.63	0.64
12	0.27	0.67
13	0.70	0.55
14	0.67	0.57
15	0.33	0.61
16	0.53	0.60
17	0.27	0.67
18	0.37	0.54
19	0.37	0.61
20	0.33	0.46

- ผู้วิจัยได้นำข้อสอบ 20 ข้อมาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น KR - 20 ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดความสามารถทางการเรียน (หลังเรียน) = 0.92

ตารางวิเคราะห์หาความเชื่อมั่นของแบบวัดความสามารถในการแต่งคำประพันธ์
ตอนที่ 2 ชนิดแบบทดสอบแบบอัตนัย จำนวน 1 ข้อ
โดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient)

คนที่	ข้อ 1	X	X ²	คนที่	ข้อ 1	X	X ²
1	10	10	100	16	13	13	169
2	8	8	64	17	14	14	196
3	4	4	16	18	18	18	324
4	8	8	64	19	14	14	196
5	10	10	100	20	8	8	64
6	10	10	100	21	10	10	100
7	13	13	169	22	4	4	16
8	10	10	100	23	10	10	100
9	13	13	169	24	3	3	9
10	10	10	100	25	17	17	289
11	12	12	144	26	12	12	144
12	14	14	196	27	16	16	256
13	14	14	196	28	7	7	49
14	10	10	100	29	7	7	49
15	17	17	289	30	10	10	100
				$\sum X_i$	168	326	3968
					$\sum s_i^2 = 9.07$		

$$\text{จากสูตร } \alpha = \frac{n}{n-1} \left\{ 1 - \frac{\sum S_i^2}{S_t^2} \right\}$$

$$\alpha = \frac{2}{2-1} \left\{ 1 - \frac{9.07}{14.67} \right\} = 0.76$$

ดังนั้น แบบทดสอบอัตนัยตอนที่ 2 มีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.76

ภาคผนวก ฉ
แบบบันทึกผลการทดสอบ

คะแนนทดสอบความสามารถในการแต่งคำประพันธ์ (ก่อนเรียนและหลังเรียน)

เลขที่	คะแนนก่อนเรียน (40 คะแนน)	คะแนนหลังเรียน (40 คะแนน)
1	23	34
2	22	33
3	14	35
4	18	34
5	17	32
6	21	34
7	19	31
8	23	35
9	21	34
10	18	36
11	16	36
12	18	35
13	21	31
14	20	33
15	18	37
16	15	36
17	20	32
18	23	32
19	19	35
20	18	38
21	15	34
22	14	33
23	16	30
24	21	31
25	19	32
26	16	36
27	18	34
28	18	33
29	19	35
30	17	34
ค่าเฉลี่ย $\bar{X}$	18.57	2.58
ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน S.D.	33.83	1.93

ผลการทดสอบค่า t - test

t-test

Paired Samples

Statistics

		Mean	N	Std. Deviation
Pair 1	Pre-test	18.57	30	2.58
	Posttest	33.83	30	1.93

Paired Samples Test

	Paired Differences			t	df	Sig.(2-tailed)	Sig.(1-tailed)
	Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean				
Pair 1 Posttest - Pretest	15.27	3.60	0.66	23.2267	29	0.0000	0.0000

ภาคผนวก ช

ตัวอย่างแบบประเมินความสอดคล้องระหว่างข้อสอบกับตัวชี้วัด

ตารางแสดงผลการประเมินความสอดคล้องระหว่างข้อสอบกับจุดประสงค์ของผู้เชี่ยวชาญ

ข้อสอบ ข้อที่	จุดประสงค์ข้อที่	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					คะแนน รวม	สรุปผล ค่า IOC	แปลผล
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5			
1.	1) อธิบายคุณค่า ลักษณะ บัณฑิตและประเภทของคำ ประพันธ์ได้	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
2.	1) อธิบายคุณค่า ลักษณะ บัณฑิตและประเภทของคำ ประพันธ์ได้	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
3.	2) วิเคราะห์หลักการและ ขั้นตอนการฝึกแต่งคำ ประพันธ์เบื้องต้นได้	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
4.	2) วิเคราะห์หลักการ และขั้นตอนการฝึกแต่ง คำประพันธ์เบื้องต้นได้	+1	0	+1	+1	+1	4	0.8	ใช้ได้
5.	3) อธิบายความหมาย ประวัติความเป็นมาและ ลักษณะบังคับของกาพย์ ได้	0	+1	+1	+1	+1	4	0.8	ใช้ได้
6.	3) อธิบายความหมาย ประวัติความเป็นมาและ ลักษณะบังคับของกาพย์ ได้	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
7.	4) วิเคราะห์ลักษณะ บังคับของกาพย์ยานี 11 ได้	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
8.	4) วิเคราะห์ลักษณะ บังคับของกาพย์ยานี 11 ได้	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
9.	5) อธิบายแนวทางการ แต่งคำประพันธ์ประเภท กาพย์ยานี 11 ได้	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
10.	5) อธิบายแนวทางการ แต่งคำประพันธ์ประเภท กาพย์ยานี 11 ได้	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
11.	6) แต่งคำประพันธ์ ประเภทกาพย์ยานี 11 ได้	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
12.	6) แต่งคำประพันธ์ ประเภทกาพย์ยานี 11 ได้	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้

ข้อ สอบ ข้อที่	จุดประสงค์ข้อที่	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					คะแนน รวม	สรุปผล ค่า IOC	แปลผล
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5			
13.	7) อธิบายความหมาย ประวัติความเป็นมาและ ลักษณะบังคับของโคลง ได้	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
14.	7) อธิบายความหมาย ประวัติความเป็นมาและ ลักษณะบังคับของโคลง ได้	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
15.	7) อธิบายความหมาย ประวัติความเป็นมาและ ลักษณะบังคับของโคลง ได้	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
16.	7) อธิบายความหมาย ประวัติความเป็นมาและ ลักษณะบังคับของโคลง ได้	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
17.	8) เขียนแผนผังของโคลง สี่สุภาพได้	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
18.	8) เขียนแผนผังของโคลง สี่สุภาพได้	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
19.	9) อธิบายแนวทางการ แต่งคำประพันธ์ประเภท โคลงสี่สุภาพได้	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
20.	9) อธิบายแนวทางการ แต่งคำประพันธ์ประเภท โคลงสี่สุภาพได้	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
21.	10) แต่งคำประพันธ์ ประเภท โคลงสี่สุภาพได้	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
22.	10) แต่งคำประพันธ์ ประเภท โคลงสี่สุภาพได้	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
23.	11) อธิบายความหมาย ประวัติความเป็นมาและ ลักษณะบังคับของฉันท์ได้	0	+1	+1	+1	+1	4	0.8	ใช้ได้
24.	11) อธิบายความหมาย ประวัติความเป็นมาและ ลักษณะบังคับของฉันท์ได้	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้

ข้อ สอบ ข้อที่	จุดประสงค์ข้อที่	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					คะแนน รวม	สรุปผล ค่า IOC	แปลผล
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5			
25.	12) สามารถหาสัมพัทธ์ ครุ – ลหุได้	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
26.	12) สามารถหาสัมพัทธ์ ครุ – ลหุได้	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
27.	12) สามารถหาสัมพัทธ์ ครุ – ลหุได้	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
28.	12) สามารถหาสัมพัทธ์ ครุ – ลหุได้	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
29.	13) อธิบายแนวทางการ แต่งคำประพันธ์ประเภท วิหขุมมาลาฉันท์ได้	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
30.	13) อธิบายแนวทางการ แต่งคำประพันธ์ประเภท วิหขุมมาลาฉันท์ได้	0	+1	+1	+1	+1	4	0.8	ใช้ได้
31.	14) แต่งคำประพันธ์ ประเภทวิหขุมมาลาฉันท์ ได้	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
32.	14) แต่งคำประพันธ์ ประเภทวิหขุมมาลาฉันท์ ได้	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
33.	15) อธิบายความหมาย ประวัติความเป็นมาและ ลักษณะบังคับของร่ายได้	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
34.	15) อธิบายความหมาย ประวัติความเป็นมาและ ลักษณะบังคับของร่ายได้	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
35.	16) โยงสัมพัทธ์และ เรียงลำดับวรรคของร่าย สุภาพได้	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
36.	16) โยงสัมพัทธ์และ เรียงลำดับวรรคของร่าย สุภาพได้	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
37.	17) อธิบายแนวทางการ แต่งคำประพันธ์ประเภท ร่ายสุภาพได้	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
38.	17) อธิบายแนวทางการ แต่งคำประพันธ์ประเภท ร่ายสุภาพได้	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้

ข้อ สอบ ข้อที่	จุดประสงค์ข้อที่	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					คะแนน รวม	สรุปผล ค่า IOC	แปลผล
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5			
39.	18) แต่งคำประพันธ์ ประเภทร่ายสุภาพได้	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
40.	18) แต่งคำประพันธ์ ประเภทร่ายสุภาพได้	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
ข้อสอบตอนที่ 2 ข้อสอบอัตนัยให้ นักเรียนเลือกแต่งคำประพันธ์		+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้

ภาคผนวก ซ

แบบประเมินความสอดคล้องของแผนการจัดการเรียนรู้

แบบประเมินความสอดคล้องของแผนการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD
วิชาภาษาไทยพื้นฐาน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 เรื่อง การแต่งคำประพันธ์

*****

คำชี้แจง ให้ท่านพิจารณาความสอดคล้องของแผนการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD วิชาภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 เรื่อง การแต่งคำประพันธ์ที่ตรงกับความคิดเห็นและความรู้สึกที่แท้จริงของท่านมากที่สุด

ให้คะแนน + 1 หมายถึง แน่ใจว่าแผนการจัดการเรียนรู้มีความสอดคล้องและมีความเหมาะสมกับรายการประเมิน

ให้คะแนน 0 หมายถึง ไม่แน่ใจแผนการจัดการเรียนรู้มีความสอดคล้องและมีความเหมาะสมกับรายการประเมิน

ให้คะแนน - 1 หมายถึง แน่ใจว่าแผนการจัดการเรียนรู้ไม่มีความสอดคล้องและไม่มีความเหมาะสมกับรายการประเมิน

ข้อที่	รายการประเมิน	ค่า IOC		
		+ 1	0	- 1
ด้านจุดประสงค์การเรียนรู้				
1.	จุดประสงค์การเรียนรู้มีความสอดคล้องและเหมาะสมกับหลักสูตร			
2.	จุดประสงค์การเรียนรู้มีความสอดคล้องและเหมาะสมกับเนื้อหา			
3.	จุดประสงค์การเรียนรู้มีความสอดคล้องและเหมาะสมกับกิจกรรมการเรียนการสอน			
4.	จุดประสงค์การเรียนรู้มีความสอดคล้องและเหมาะสมกับการวัดและประเมินผล			
ด้านเนื้อหา				
5.	เนื้อหาที่มีความสอดคล้องและเหมาะสมกับการเรียนแบบร่วมมือเทคนิค STAD			
6.	เนื้อหาจัดลำดับความง่ายไปหายาก			
7.	เนื้อหาที่มีความเหมาะสมวัยของผู้เรียน			
8.	เนื้อหาที่มีความสอดคล้องและเหมาะสมกับการวัดและประเมินผล			
ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน				
9.	กิจกรรมการเรียนการสอนมีการจัดกิจกรรมตามขั้นตอนการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD (ชั้นนำเข้าสู่บทเรียน ชื่อนำเสนอความรู้ ชิ้นการทำงานกลุ่มและขั้นสรุป)			
10.	กิจกรรมการเรียนการสอนมีความเหมาะสมวัยของผู้เรียน			

ข้อที่	รายการประเมิน	ค่า IOC		
		+ 1	0	- 1
ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน (ต่อ)				
11.	กิจกรรมการเรียนการสอนมีความหลากหลาย			
12.	ระยะเวลาในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนมีความเหมาะสม			
ด้านสื่อการเรียนการสอน				
13.	สื่อการเรียนการสอนมีความสอดคล้องและเหมาะสมกับเนื้อหา			
14.	สื่อการเรียนการสอนมีความสอดคล้องและเหมาะสมกับกิจกรรมการเรียนการสอน			
15.	สื่อการเรียนการสอนมีความสอดคล้องและเหมาะสมกับการเรียนแบบร่วมมือเทคนิค STAD			
16.	สื่อการเรียนการสอนมีความสอดคล้องและเหมาะสมกับวัยของผู้เรียน			

ข้อเสนอแนะ/ความคิดเห็นเพิ่มเติมเพื่อประโยชน์ในการปรับปรุง

.....

.....

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....

(.....)

ผู้เชี่ยวชาญ

**ผลการประเมินความสอดคล้องของแผนการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD
วิชาภาษาไทยพื้นฐาน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 เรื่อง การแต่งคำประพันธ์**

คำชี้แจง ให้ท่านพิจารณาความสอดคล้องของแผนการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD
วิชาภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 เรื่อง การแต่งคำประพันธ์ที่ตรงกับความคิดเห็นและ
ความรู้สึกที่แท้จริงของท่านมากที่สุด

ให้คะแนน + 1 หมายถึง แน่ใจว่าแผนการจัดการเรียนรู้มีความสอดคล้องและ
มีความเหมาะสมกับรายการประเมิน

ให้คะแนน 0 หมายถึง ไม่แน่ใจแผนการจัดการเรียนรู้มีความสอดคล้องและ
มีความเหมาะสมกับรายการประเมิน

ให้คะแนน - 1 หมายถึง แน่ใจว่าแผนการจัดการเรียนรู้ไม่มีความสอดคล้องและ
ไม่มีความเหมาะสมกับรายการประเมิน

ข้อที่	รายการประเมิน	ผู้เชี่ยวชาญคนที่					รวม คะแนน	สรุป ค่า IOC
		1	2	3	4	5		
ด้านจุดประสงค์การเรียนรู้								
1.	จุดประสงค์การเรียนรู้มีความสอดคล้องและเหมาะสมกับหลักสูตร	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
2.	จุดประสงค์การเรียนรู้มีความสอดคล้องและเหมาะสมกับเนื้อหา	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
3.	จุดประสงค์การเรียนรู้มีความสอดคล้องและเหมาะสมกับกิจกรรมการเรียนการสอน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
4.	จุดประสงค์การเรียนรู้มีความสอดคล้องและเหมาะสมกับการวัดและประเมินผล	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
ด้านเนื้อหา								
5.	เนื้อหาที่มีความสอดคล้องและเหมาะสมกับการเรียนแบบร่วมมือเทคนิค STAD	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
6.	เนื้อหาจัดลำดับความง่ายไปหายาก	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
7.	เนื้อหาที่มีความเหมาะสมวัยของผู้เรียน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
8.	เนื้อหาที่มีความสอดคล้องและเหมาะสมกับการวัดและประเมินผล	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00

ข้อที่	รายการประเมิน	ผู้เชี่ยวชาญคนที่					รวม คะแนน	สรุป ค่า IOC
		1	2	3	4	5		
ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน								
9.	กิจกรรมการเรียนการสอนมีการจัดกิจกรรมตามขั้นตอนการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD (ชั้นนำเข้าสู่บทเรียน ช้่นนำเสนอความรู้ ชั้นการทำงานกลุ่มและชั้นสรุป)	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
10.	กิจกรรมการเรียนการสอนมีความเหมาะสมวัยของผู้เรียน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
11.	กิจกรรมการเรียนการสอนมีความหลากหลาย	0	+1	+1	+1	+1	4	0.80
12.	ระยะเวลาในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนมีความเหมาะสม	+1	0	+1	+1	+1	4	0.80
ด้านสื่อการเรียนการสอน								
13.	สื่อการเรียนการสอนมีความสอดคล้องและเหมาะสมกับเนื้อหา	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
14.	สื่อการเรียนการสอนมีความสอดคล้องและเหมาะสมกับกิจกรรมการเรียนการสอน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
15.	สื่อการเรียนการสอนมีความสอดคล้องและเหมาะสมกับการเรียนแบบร่วมมือเทคนิค STAD	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
16.	สื่อการเรียนการสอนมีความสอดคล้องและเหมาะสมกับวัยของผู้เรียน	+1	+1	+1	+1	0	4	0.80
สรุปค่าดัชนีความสอดคล้อง								0.96

ภาคผนวก ฅ
แบบประเมินความสอดคล้องของแบบวัดความพึงพอใจต่อการเรียนแบบร่วมมือเทคนิค STAD

**แบบประเมินความสอดคล้องของแบบวัดความพึงพอใจต่อการเรียนแบบร่วมมือเทคนิค STAD
วิชาภาษาไทยพื้นฐาน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 เรื่อง การแต่งคำประพันธ์**

คำชี้แจง ให้ท่านพิจารณาความสอดคล้องของแบบวัดความพึงพอใจต่อการเรียนแบบร่วมมือเทคนิค STAD วิชาภาษาไทยพื้นฐาน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 เรื่อง การแต่งคำประพันธ์ ที่ตรงกับความคิดเห็นและความรู้สึกที่แท้จริงของท่านมากที่สุด

- ให้คะแนน + 1 หมายถึง แน่ใจในคำถามว่ามีความสอดคล้องกับความพึงพอใจต่อการเรียนภาษาไทยที่เรียนแบบร่วมมือเทคนิค STAD
- ให้คะแนน 0 หมายถึง ไม่แน่ใจในคำถามว่ามีความสอดคล้องกับความพึงพอใจต่อการเรียนภาษาไทยที่เรียนแบบร่วมมือเทคนิค STAD
- ให้คะแนน - 1 หมายถึง แน่ใจในคำถามว่าไม่สอดคล้องกับความพึงพอใจต่อการเรียนภาษาไทยที่เรียนแบบร่วมมือเทคนิค STAD

ข้อที่	รายการประเมิน	ผู้เชี่ยวชาญคนที่					รวมคะแนน	สรุปค่า IOC
		1	2	3	4	5		
1.	การเรียนแบบร่วมมือ เทคนิค STAD ทำให้นักเรียนเข้าใจเนื้อหาภาษาไทย (การแต่งคำประพันธ์) ได้ง่ายขึ้น	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
2.	การเรียนแบบร่วมมือ เทคนิค STAD ทำให้นักเรียนกล้าคิด กล้าแสดงออก	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
3.	การเรียนแบบร่วมมือ เทคนิค STAD ทำให้นักเรียนใช้ภาษาได้ดีขึ้น	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
4.	การเรียนแบบร่วมมือ เทคนิค STAD ทำให้นักเรียนมีความกระตือรือร้นในการค้นคว้าหาความรู้อยู่เสมอ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
5.	การเรียนแบบร่วมมือ เทคนิค STAD ทำให้นักเรียนร่วมมือกันทำงานและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
6.	การเรียนแบบร่วมมือ เทคนิค STAD ทำให้นักเรียนและเพื่อนๆ ยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
7.	การเรียนแบบร่วมมือ เทคนิค STAD ทำให้นักเรียนมีน้ำใจ ช่วยเหลือเพื่อน ทั้งด้านการเรียนและด้านอื่นๆ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00

ข้อที่	รายการประเมิน	ผู้เชี่ยวชาญคนที่					รวม คะแนน	สรุป ค่า IOC
		1	2	3	4	5		
8.	การเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค STAD ทำให้นักเรียนมั่นใจในการทำกิจกรรม ทำแบบฝึกหัด	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
9.	การเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค STAD ทำให้นักเรียนพอใจ ภูมิใจในผลงานของตนเองและผลงานของกลุ่ม	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
10.	การเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค STAD ทำให้นักเรียนรู้สึกมีความสุขสนุกสนาน เพลิดเพลินกับการเรียนวิชาภาษาไทย	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
11.	การเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค STAD ทำให้นักเรียนรักการเรียนวิชาภาษาไทย	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
12.	นักเรียนมีความคิดเห็นว่าการเรียนแบบร่วมมือ เทคนิค STAD ช่วยพัฒนาทักษะการสื่อสารของนักเรียนได้	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
13.	นักเรียนมีความคิดเห็นว่าการเรียนแบบร่วมมือ เทคนิค STAD มีความสำคัญและมีประโยชน์ สามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
14.	นักเรียนมีความกระตือรือร้นในการทำแบบฝึกหัด ทำรายงานหรือทำกิจกรรมวิชาภาษาไทยมากกว่าวิชาอื่นหลังจากได้เรียน โดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือ STAD	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
15.	นักเรียนมีความชอบและมีความสุขขณะที่ได้เรียนภาษาไทยด้วยกระบวนการเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค STAD	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00

ข้อเสนอแนะ/ความคิดเห็นเพิ่มเติมเพื่อประโยชน์ในการปรับปรุง

.....

.....

.....

แสดงการคำนวณค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามความพึงพอใจ โดยทำการวิเคราะห์
ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ของ Cronbach

ข้อคำถาม																
คนที่	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	รวม
1	4	5	5	4	5	5	4	5	4	5	5	4	5	5	4	69
2	4	4	4	4	4	5	4	5	4	4	4	5	4	4	4	63
3	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	5	5	62
4	4	5	5	4	5	5	4	5	5	5	5	4	5	5	4	70
5	4	5	4	5	4	5	4	5	4	4	4	4	4	4	4	64
6	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	5	61
7	4	4	4	4	5	5	4	4	5	5	4	4	5	4	5	66
8	4	5	5	4	5	5	4	5	5	5	5	4	5	4	4	69
9	4	4	5	4	5	4	4	4	4	4	5	4	5	4	4	64
10	4	5	5	4	5	5	4	5	5	5	5	5	5	5	5	72
11	4	4	4	4	4	4	4	4	5	5	4	4	4	5	5	64
12	4	4	4	4	4	4	4	4	5	5	4	4	4	5	5	64
13	4	4	5	4	5	4	5	5	5	5	5	5	5	5	5	71
14	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	5	61
15	4	4	4	4	4	4	4	4	5	5	4	5	5	5	5	66
16	4	4	5	4	5	4	4	5	5	5	5	4	5	4	4	67
17	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	60
18	4	4	4	4	4	4	4	4	5	5	4	4	4	5	5	64
19	4	4	5	4	5	4	5	5	5	5	5	5	5	5	5	71
20	4	4	5	4	5	4	4	5	5	5	5	4	5	5	5	69
21	4	4	5	4	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	72
22	4	4	4	4	4	4	4	4	5	5	4	5	5	5	5	66
23	4	4	5	4	5	4	4	5	5	5	5	4	5	4	4	67
24	4	4	5	4	5	4	4	5	5	5	5	4	5	5	5	69
25	4	4	4	4	4	4	4	4	5	5	4	4	4	5	5	65
26	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	5	61
27	4	5	5	4	5	5	4	5	5	5	5	4	5	4	4	69
28	4	4	5	4	5	4	4	5	5	5	5	4	5	4	4	67
29	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	5	61
30	4	4	4	4	5	5	4	4	5	5	4	4	5	5	5	67
S_i	0.55	0.51	0.56	0.50	0.57	0.57	0.50	0.50	0.60	0.62	0.58	0.57	0.56	0.67	0.51	
S_i^2	0.30	0.26	0.31	0.25	0.32	0.32	0.25	0.25	0.36	0.39	0.34	0.32	0.32	0.45	0.26	

$$S_i^2 = 13.47$$

$$\sum S_i^2 = 4.70$$

$$\alpha = \frac{k}{k-1} \left(1 - \frac{\sum S_i^2}{s^2} \right)$$

$$= \frac{15}{15-1} \left(1 - \frac{4.70}{13.47}\right)$$

$$= \frac{15}{14} (1 - 0.35)$$

$$= 0.70$$

ค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดความพึงพอใจเท่ากับ 0.70

ภาคผนวก ญ
ตัวอย่างผลงานนักเรียน

ชื่อ นางสาว สนิศา ไซยแก้ว ชั้น. ๘. 6/1 เลขที่. ๒๕

แบบทดสอบเรื่อง การแต่งกาพย์ยานี 11

คำชี้แจง ให้นักเรียนแต่งกาพย์ยานี 11 ในหัวข้อที่ตนเองสนใจ โดยมีความยาวอย่างน้อย 4 บท (20 คะแนน)

ชื่อเรื่อง..... หนึ่งดี เฝื่องดง

..... โทมลผ้าโบราณ	..... เขาเล่าขานตำนานลวง .....
..... ผู้คนจับตามอง	..... อยากล้มลวงขมของดี .....
..... พระบาทศรีดอนคำ	..... เป็นแหล่งนำตามวิถี .....
..... ระเบิดและเจดีย์	..... เป็นของดีที่ขี้ดั่ง .....
..... ขุนมัจฉิน้ำน้อย	..... แสนอรัยหน้าทาจ้าง .....
..... รั้งมีมนต์ขลัง	..... ท่วงนาโง่งแลสหระดี .....
..... ตีนจกแม่ประนอม	..... นานไผ่ล้อมที่ตรงนี้ .....
..... ฟ้าเสียดสมศักดิ์ศรี	..... เฝื่องดงนี้แสงดวงาม .....

ผลการตรวจชิ้นงาน (รายละเอียดเกณฑ์การประเมินอยู่ด้านหลัง)

ที่	รายการประเมิน	คะแนนที่ได้	ผลการประเมิน
1	เนื้อหาตรงประเด็น	4	รวม..... 18 .....คะแนน ☒ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน
2	การเรียบเรียงและเชื่อมโยงข้อความ	3	
3	ความถูกต้องตามหลักเกณฑ์การแต่งคำประพันธ์	3	
4	อักขรวิธี	4	
5	ความคิดสร้างสรรค์	4	

ลงชื่อ.....

(นางสนทยา คำอ่อน)

ครูผู้สอน/ตรวจผลงาน

หมายเหตุ เกณฑ์การประเมิน ได้คะแนนร้อยละ 70 ขึ้นไปถือว่าผ่าน หรือ ได้คะแนน 14 คะแนนขึ้นไป

ชื่อ... นาย นพดล ... จา... .. ชั้น... ๖/1... เลขที่... ๖...

แบบทดสอบเรื่อง การแต่งกาพย์ยานี 11

คำชี้แจง ให้นักเรียนแต่งกาพย์ยานี 11 ในหัวข้อที่ตนเองสนใจ โดยมีความยาวอย่างน้อย 4 บท (20 คำ) (20 คะแนน)

ชื่อเรื่อง... ความฝันของฉัน.....

..... ฉันชื่อ นพดล ..... ฉันเป็นคนที่มีสติดี
 ..... โลกนี้มีหัวใจ ..... มีใจไม่เรียนวิชา
 ..... ความฝันของฉันมีมาก ..... แสงคำบอกยากหนักหนา
 ..... พ่อแม่ก็เห็นว่า ..... นิ่งนิ่งหากปากเพียรดี
 ..... ฉันจึงต้องต่างใจ ..... ไม่หวังให้ใครในเทศนี้
 ..... เป็นคนหน้าตาดี ..... แกล้มยิ้มมีคุณธรรม
 ..... ทำysłความฝันนี้ ..... จะต้องมีสติเพียรดี
 ..... มีความดีทันหน้า ..... สุดท้ายทำสำเร็จเอย

ผลการตรวจชิ้นงาน (รายละเอียดเกณฑ์การประเมินอยู่ด้านหลัง)

ที่	รายการประเมิน	คะแนนที่ได้	ผลการประเมิน
1	เนื้อหาตรงประเด็น	4	รวม.....18.....คะแนน ☒ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน
2	การเรียบเรียงและเชื่อมโยงข้อความ	3	
3	ความถูกต้องตามฉันทลักษณ์การแต่งคำประพันธ์	3	
4	อักขรวิธี	4	
5	ความคิดสร้างสรรค์	4	

ลงชื่อ.....

(นางสนทนา คำอ่อน)

ครูผู้สอน/ตรวจผลงาน

หมายเหตุ เกณฑ์การประเมิน ได้คะแนนร้อยละ 70 ขึ้นไปถือว่าผ่าน หรือ ได้คะแนน 14 คะแนนขึ้นไป

ชื่อ..... นายสุรพงศ์ สุวรรณ..... ชั้น. ๘. ๒/1..... เลขที่..... 34.....

แบบทดสอบเรื่อง การแต่งกาพย์ยานี 11

คำชี้แจง ให้นักเรียนแต่งกาพย์ยานี 11 ในหัวข้อที่ตนเองสนใจ โดยมีความยาวอย่างน้อย 4 บท (20 คะแนน)

ชื่อเรื่อง..... ชีวิตใหม่ไปใหญ่.....

..... ไปไม่เอาหัวใหญ่..... .. การหนีไกลหน้าชวนชม.....

..... อากาศแสงเห็นหมย..... .. ลมพัดลมเย็นสบาย.....

..... หกห้อยทางปีกบิน..... .. เล่นโยกพินเพื่อยามสาย.....

..... ยืนดูขึงกีฬอนคลาย..... .. หลุดกายสบายใจ.....

..... กวางผอมอากาศกิน..... .. ปลายเคยเห็นกลางดงไพร.....

..... ห้างพลาทังห้อยใหญ่..... .. ทุลึงไปโหล่สาร.....

..... ใต้ลึงหิ้งไต้ล..... .. ทุมูเสียงพาคีโหล่สาร.....

..... ไปใหญ่แผ่นดินการ..... .. ททุมูลึงคัวหน้าพันธุ.....

ผลการตรวจชิ้นงาน (รายละเอียดเกณฑ์การประเมินอยู่ด้านหลัง)

ที่	รายการประเมิน	คะแนนที่ได้	ผลการประเมิน
1	เนื้อหาตรงประเด็น	4	รวม..... 18.....คะแนน ☒ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน
2	การเรียบเรียงและเชื่อมโยงข้อความ	3	
3	ความถูกต้องตามฉันทลักษณ์การแต่งคำประพันธ์	3	
4	อักขรวิธี	4	
5	ความคิดสร้างสรรค์	4	

ลงชื่อ..... .....

(นางสนทนา คำอ่อน)

ครูผู้สอน/ตรวจผลงาน

หมายเหตุ เกณฑ์การประเมิน ได้คะแนนร้อยละ 70 ขึ้นไปถือว่าผ่าน หรือ ได้คะแนน 14 คะแนนขึ้นไป

ชื่อ นาม นพดล ตาจันทร์ ชั้น ม.๖/1 เลขที่ ๖

แบบทดสอบเรื่อง การแต่งโคลงสี่สุภาพ

คำชี้แจง ให้นักเรียนแต่งโคลงสี่สุภาพ ในหัวข้อที่ตนเองสนใจ โดยมีความยาวอย่างน้อย 2 บท (20 คະแนน)

ชื่อเรื่อง รักที่เจ็บปวด

..... นพธำพูนสัจใจ ..... ของเธอ .....

..... หันเห่มองจนแผลอ ..... รักแล้ว .....

..... โคนอุ้นทากะเมอ ..... โคนกลด .....

..... มอดรักไปมีเคอจ ..... ฉายาไกลเคอจ .....

..... ฟากคณพนาฟากน้าง ..... ยามเหงา .....

..... ฟากนอกคั่นขิมเซา ..... สุกเศร้า .....

..... เห็นปวดเพระเห็นเงา ..... เคียงคู่ เธอเอง .....

..... โศคนอกระเฝ้า ..... รักทำมิศควาย .....

ผลการตรวจชิ้นงาน (รายละเอียดเกณฑ์การประเมินอยู่ด้านหลัง)

ที่	รายการประเมิน	คะแนนที่ได้	ผลการประเมิน
1	เนื้อหาตรงประเด็น	4	รวม 18 คะแนน
2	การเรียบเรียงและเชื่อมโยงข้อความ	3	
3	ความถูกต้องตามฉันทลักษณ์การแต่งคำประพันธ์	3	☒ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน
4	อักขรวิธี	4	
5	ความคิดสร้างสรรค์	4	

ลงชื่อ.....

(นางสนทนา คำอ่อน)

ครูผู้สอน/ตรวจผลงาน

หมายเหตุ เกณฑ์การประเมิน ได้คะแนนร้อยละ 70 ขึ้นไปถือว่าผ่าน หรือ ได้คะแนน 14 คะแนนขึ้นไป

ชื่อ นางสาววิภาณดา ต๊ะไธผ ..... ชั้น ม. ๕/๑ เลขที่ ๑๔ .....

แบบทดสอบเรื่อง การแต่งโคลงสี่สุภาพ

คำชี้แจง ให้นักเรียนแต่งโคลงสี่สุภาพ ในหัวข้อที่ตนเองสนใจ โดยมีความยาวอย่างน้อย 2 บท (20 คะแนน)

ชื่อเรื่อง ..... แต่งคาทิตย์ .....

..... กิจางวันคาทิตย์เจ้า ..... ถวายมา แล้วนา .....

..... คู่ร่วมและงามตา ..... ท้าวฟ้า .....

..... คู่ผูกต่างพรรณา ..... แสงสนสน .....

..... แสงส่องดินเจดีย์เจ้า ..... ท้าวหลานตา .....

..... แสงตะวันฉายเคล็ด ..... คณนแสง .....

..... แสงส่องเป็นสีแดง ..... เลิศล้ำ .....

..... ตะวันเริ่มหมดแสง ..... สัตย์มิด .....

..... ไฉนส่องแสงเมิกฟ้า ..... แชนเข้ากลางวัน .....

ผลการตรวจชิ้นงาน (รายละเอียดเกณฑ์การประเมินอยู่ด้านหลัง)

ที่	รายการประเมิน	คะแนนที่ได้	ผลการประเมิน
1	เนื้อหาตรงประเด็น	3	รวม 17 คะแนน ☒ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน
2	การเรียบเรียงและเชื่อมโยงข้อความ	3	
3	ความถูกต้องตามฉันทลักษณ์การแต่งคำประพันธ์	3	
4	อักขรวิธี	4	
5	ความคิดสร้างสรรค์	4	

ลงชื่อ ..... *Neu* .....

(นางสนทยา คำอ่อน)

ครูผู้สอน/ตรวจผลงาน

หมายเหตุ เกณฑ์การประเมิน ได้คะแนนร้อยละ 70 ขึ้นไปถือว่าผ่าน หรือ ได้คะแนน 14 คะแนนขึ้นไป

ชื่อ นางสาวสรินันท์ ดิมา ..... ชั้น ม.6/1 เลขที่ 29 .....

แบบทดสอบเรื่อง การแต่งโคลงสี่สุภาพ

คำชี้แจง ให้นักเรียนแต่งโคลงสี่สุภาพ ในหัวข้อที่ตนเองสนใจ โดยมีความยาวอย่างน้อย 2 บท (20 คະแนน)

ชื่อเรื่อง..... แสงจันทร์ยามราตรี .....

..... แสงจันทร์สว่างแจ่มฟ้า ..... ราตรี .....

..... แสงเปล่งเห็นเรืองศรี ..... ทิวหล้า .....

..... ดวงจันทร์เห็นกลมมี ..... แสงส่อง เเดนนา .....

..... แสงอยู่เคียงคู่ฟ้า ..... มากเห็น ดันจันทร์ .....

..... พระเทัญส่องเเดนฟ้า ..... เวียงทอง .....

..... ตัวพี่ชกคะ ลอง ..... ฟ้าค่ำ .....

..... แต่เกิดสุดเอื้อมมอง ..... ใจกลจาก .....

..... ตัวพี่สุดแรงกล้า ..... ดั่งฟ้าประทณ .....

ผลการตรวจชิ้นงาน (รายละเอียดเกณฑ์การประเมินอยู่ด้านหลัง)

ที่	รายการประเมิน	คะแนนที่ได้	ผลการประเมิน
1	เนื้อหาตรงประเด็น	4	รวม.....18.....คะแนน ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน
2	การเรียบเรียงและเชื่อมโยงข้อความ	3	
3	ความถูกต้องตามฉันทลักษณ์การแต่งคำประพันธ์	3	
4	อักขรวิธี	4	
5	ความคิดสร้างสรรค์	4	

ลงชื่อ..... .....

(นางสนทยา คำอ่อน)

ครูผู้สอน/ตรวจผลงาน

หมายเหตุ เกณฑ์การประเมิน ได้คะแนนร้อยละ 70 ขึ้น ไปถือว่าผ่าน หรือ ได้คะแนน 14 คะแนนขึ้นไป

ชื่อ..... น.ส. ทิพย์ดา ..... คณกุลช ..... ชั้น ๘.6/1 เลขที่ 20

แบบทดสอบเรื่อง การแต่งวิหขุมมาลาฉันท์

คำชี้แจง ให้นักเรียนแต่งวิหขุมมาลาฉันท์ในหัวข้อที่ตนเองสนใจ โดยมีความยาวอย่างน้อย 2 บท
(20 คะแนน)

ชื่อเรื่อง..... วิหขุมมาลาฉันท์ .....

..... เราเป็นนักเรียน	..... พากเพียรเขียนอ่าน .....
..... การงานไม่คร้าน	..... ตั้งใจศึกษา .....
..... ใฝ่หาความรู้	..... ค้ำชูวิชา .....
..... ค้ำชูขนานาน	..... อย่างที่หวังไว้ .....
..... เป็นดั่งนักปราชญ์	..... ไม่พลาดปัญหา .....
..... ช่วยเพิ่มปัญญา	..... ทำให้ก้าวไกล .....
..... เราควรใส่ใจ	..... พร้อมมีความใฝ่ .....
..... ตตามรู้หันไป	..... ทำให้ท่านคน .....

ผลการตรวจชิ้นงาน (รายละเอียดเกณฑ์การประเมินอยู่ด้านหลัง)

ที่	รายการประเมิน	คะแนนที่ได้	ผลการประเมิน
1	เนื้อหาตรงประเด็น	4	รวม..... 19 .....คะแนน ☒ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน
2	การเรียบเรียงและเชื่อมโยงข้อความ	4	
3	ความถูกต้องตามฉันทลักษณ์การแต่งคำประพันธ์	3	
4	อักขรวิธี	4	
5	ความคิดสร้างสรรค์	4	

ลงชื่อ..... .....

(นางสนทยา คำอ่อน)

ครูผู้สอน/ตรวจผลงาน

หมายเหตุ เกณฑ์การประเมิน ได้คะแนนร้อยละ 70 ขึ้นไปถือว่าผ่าน หรือ ได้คะแนน 14 คะแนนขึ้นไป

ชื่อ...นางสาวอัมรินทร์ กัญญา..... ชั้น ม.6/1 เลขที่ 15

แบบทดสอบเรื่อง การแต่งวิหขุมมาลาฉันท

คำชี้แจง ให้นักเรียนแต่งวิหขุมมาลาฉันทในหัวข้อที่ตนเองสนใจ โดยมีความยาวอย่างน้อย 2 บท
(20 คะแนน)

ชื่อเรื่อง...ความรักของแม่.....

ตั้งแต่เกิดมา	มีตาคู่หนึ่ง
ไล่ใจสุดรัง	เฝ้ามองดูฉัน
คอยมอบความรัก	ชุ่มฟ้าทุกวัน
แม่ในความฝัน	ทำนยังมิเฝ้า
ไม่ว่าวันใด	ไล่ใจสั่งสอน
แม่ยามหลับนอน	ทำนคอยกล่อมกลา
คอยอยู่ปลอบใจ	อันใดฉันเหงา
รักแม่ต่อชั่วเษ	คือแม่ฉันเอง

ผลการตรวจชิ้นงาน (รายละเอียดเกณฑ์การประเมินอยู่ด้านหลัง)

ที่	รายการประเมิน	คะแนนที่ได้	ผลการประเมิน
1	เนื้อหาตรงประเด็น	4	รวม.....19.....คะแนน ☒ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน
2	การเรียบเรียงและเชื่อมโยงข้อความ	4	
3	ความถูกต้องตามฉันทลักษณ์การแต่งคำประพันธ์	3	
4	อักขรวิธี	4	
5	ความคิดสร้างสรรค์	4	

ลงชื่อ.....

(นางสนทยา คำอ่อน)

ครูผู้สอน/ตรวจผลงาน

หมายเหตุ เกณฑ์การประเมิน ได้คะแนนร้อยละ 70 ขึ้นไปถือว่าผ่าน หรือ ได้คะแนน 14 คะแนนขึ้นไป

ชื่อ น.ส. ทิพย์ดา ดงกล้า ชั้น ม.6/1 เลขที่ 20

แบบทดสอบเรื่อง การแต่งรายสุภาพ

คำชี้แจง ให้นักเรียนแต่งรายสุภาพ ในหัวข้อที่ตนเองสนใจ โดยมีความยาวอย่างน้อย 8 บรรทัดขึ้นไป
(20 คะแนน)

ชื่อเรื่อง..... ตตามงามในธรรมชาติ .....

..... ขามแสงทองส่องฟ้า สุกุมารำร้อง ถึงก้องกังวลา
..... พสกิษาเขียวขจี ภูมิรมิตอมตม ชื่นชมกลิ่นนบหงา
..... มัดคางแหงกวาง ในสาขารกวางใหญ่ พงไพรนิไอบเลื้อ
..... ลัดขีป่าตางเลื้อเพื่อ ชวงเกือกกลึงพิง กั้นเสย

ผลการตรวจชิ้นงาน (รายละเอียดเกณฑ์การประเมินอยู่ด้านหลัง)

ที่	รายการประเมิน	คะแนนที่ได้	ผลการประเมิน
1	เนื้อหาตรงประเด็น	4	รวม.....18.....คะแนน ☒ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน
2	การเรียบเรียงและเชื่อมโยงข้อความ	3	
3	ความถูกต้องตามฉันทลักษณ์การแต่งคำประพันธ์	3	
4	อักขรวิธี	4	
5	ความคิดสร้างสรรค์	4	

ลงชื่อ.....

(นางสนทยา คำอ่อน)

ครูผู้สอน/ตรวจผลงาน

หมายเหตุ เกณฑ์การประเมิน ได้คะแนนร้อยละ 70 ขึ้นไปถือว่าผ่าน หรือ ได้คะแนน 14 คะแนนขึ้นไป

ชื่อ นางสาว อัจฉิณี พงษ์จันทร์ คณา ..... ชั้น ๖/1 เลขที่ 45

แบบทดสอบเรื่อง การแต่งรายสุภาพ

คำชี้แจง ให้นักเรียนแต่งรายสุภาพ ในหัวข้อที่ตนเองสนใจ โดยมีความยาวอย่างน้อย 8 บรรทัดขึ้นไป
(20 คะแนน)

ชื่อเรื่อง..... ผาถ้ำผาน้ำทิพย์

อยากถามเซอชิงน้ำ เซอคยรักฉันใหม่ ทั้งนั้นไปไม่นาน เซอกลับสำนักใหม่
เซอให้เซาแทนที่ ฉันรู้ดีเซอใจ เซอเซอเซอทั้งใจ เซอรู้ใหม่ฉันจับ
ฉันต้องเก็บมันไว้ ไม่อยากให้ใครรู้ หตุนใจเหลือเกิน ที่เซอเดินลึกลงไป
ใจที่นอยากพบหน้า เซอไม่เลิความกลัว พบหน้า เซอคย

ผลการตรวจชิ้นงาน (รายละเอียดเกณฑ์การประเมินอยู่ด้านหลัง)

ที่	รายการประเมิน	คะแนนที่ได้	ผลการประเมิน
1	เนื้อหาตรงประเด็น	4	รวม..... 18 .....คะแนน
2	การเรียบเรียงและเชื่อมโยงข้อความ	3	
3	ความถูกต้องตามฉันทลักษณ์การแต่งคำประพันธ์	3	☐ ผ่าน
4	อักขรวิธี	4	☐ ไม่ผ่าน
5	ความคิดสร้างสรรค์	4	

ลงชื่อ.....

(นางสนทยา คำอ่อน)

ครูผู้สอน/ตรวจผลงาน

หมายเหตุ เกณฑ์การประเมิน ได้คะแนนร้อยละ 70 ขึ้น ไปถือว่าผ่าน หรือ ได้คะแนน 14 คะแนนขึ้นไป

ชื่อ.....นางสาว สรวิษฐ์ ด่าง..... ชั้น.....ม.๘/๑.....เลขที่.....๒๑.....

แบบทดสอบเรื่อง การแต่งรายสุภาพ

คำชี้แจง ให้นักเรียนแต่งรายสุภาพ ในหัวข้อที่ตนเองสนใจ โดยมีความยาวอย่างน้อย 8 บรรทัดขึ้นไป
(20 คะแนน)

ชื่อเรื่อง.....ความฝันแสนชวักไกล.....

.....ฝันทุกเส้นทาง.....กลิ่นแตกต่างจากใคร.....สุด่อไปที่สุด.....
 .....อย่าหยุดทั้งไว้.....มีใจที่เข้มแข็ง.....มีแรงกำลังใจ.....
 .....หลายคหต่างฝ่าฟัน.....ตามฝันแสนชวักไกล.....เหนื่อยแต่ไม่หกล้ม.....
 .....ก่อนกอดลมฝันดี.....จจที่เอ๋ยไว้.....มีอากาศสดใส.....เพื่อก้าวต่อไป.....สุดทาง.....
 .....
 .....
 .....

ผลการตรวจชิ้นงาน (รายละเอียดเกณฑ์การประเมินอยู่ด้านหลัง)

ที่	รายการประเมิน	คะแนนที่ได้	ผลการประเมิน
1	เนื้อหาตรงประเด็น	3	รวม.....๑๗.....คะแนน ☒ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน
2	การเรียบเรียงและเชื่อมโยงข้อความ	3	
3	ความถูกต้องตามฉันทลักษณ์การแต่งคำประพันธ์	3	
4	อักขรวิธี	4	
5	ความคิดสร้างสรรค์	4	

ลงชื่อ.....

(นางสนทนา คำอ่อน)

ครูผู้สอน/ตรวจผลงาน

หมายเหตุ เกณฑ์การประเมิน ได้คะแนนร้อยละ 70 ขึ้นไปถือว่าผ่าน หรือ ได้คะแนน 14 คะแนนขึ้นไป

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ	นางสาวสนทยา คำอ่อน
วัน เดือน ปีเกิด	17 ตุลาคม 2517
สถานที่เกิด	ตำบลหนองม่วงไข่ อำเภอหนองม่วงไข่ จังหวัดแพร่
ประวัติการศึกษา	ครุศาสตรบัณฑิต (ภาษาไทย) มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์ พ.ศ. 2539
สถานที่ทำงาน	โรงเรียนลองวิทยา อำเภอลอง จังหวัดแพร่ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 37
ตำแหน่ง	ครู วิทยฐานะชำนาญการ

